

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRETPRISTUPNI EKONOMSKI PROGRAM
2006.-2008.**

Zagreb, prosinac 2005.

SADRŽAJ

UVOD	- 3 -
1. TEKUĆA EKONOMSKA KRETANJA	- 5 -
2. MAKROEKONOMSKI PROGRAM	- 11 -
2.1. Realni sektor.....	- 11 -
2.2. Inflacija.....	- 14 -
2.3. Monetarna i tečajna politika	- 16 -
2.4. Vanjski sektor.....	- 18 -
3. JAVNE FINACIJE	- 23 -
3.1. Srednjoročni fiskalni program za razdoblje 2006-2008	- 23 -
3.2. Upravljanje javnim dugom.....	- 31 -
3.3. Financiranje deficita.....	- 41 -
3.4. Fiskalni rizici.....	- 42 -
4. STRUKTURNE REFORME.....	- 46 -
4.1. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA I DRŽAVNE POTPORE	- 46 -
4.2. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE	- 50 -
4.2.1. Privatizacija.....	- 50 -
4.2.2. Restrukturiranje željeznice.....	- 52 -
4.2.3. Restrukturiranje brodogradnje.....	- 55 -
4.2.4. Restrukturiranje metalurgije.....	- 57 -
4.2.5. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva	- 57 -
4.3. FINACIJSKI SEKTOR	- 63 -
4.3.1. Bankovni sustav	- 63 -
4.3.2. Regulacija deviznog sustava	- 65 -
4.3.3. Nadzor nebankovnog sektora	- 66 -
4.4. TRŽIŠTE RADA.....	- 70 -
4.4.1. Nacionalni akcijski plan zapošljavanja	- 70 -
4.4.2. Sustav socijalne sigurnosti	- 72 -
4.5. POLJOPRIVREDNI SEKTOR.....	- 76 -
4.6. ZDRAVSTVENI SEKTOR	- 82 -
4.6.1. Reforma zdravstvenog osiguranja.....	- 82 -
4.6.2. Reforma zdravstvenih usluga.....	- 83 -
4.7. REFORMA JAVNE UPRAVE.....	- 86 -
4.8. ODGOJ, OBRAZOVANJE I ZNANOST.....	- 90 -
5.8.1. Predškolski odgoj i obrazovanje	- 91 -
5.8.2. Osnovnoškolsko obrazovanje.....	- 91 -
5.8.3. Srednjoškolsko obrazovanje.....	- 92 -
5.8.4. Znanost i visoko obrazovanje.....	- 95 -
4.9. OSTALE REFORME.....	- 98 -
4.9.1. Reforma pravosuđa	- 98 -
4.9.2. Zaštita okoliša	- 101 -
4.9.3. Javna nabava	- 114 -
5. MATRICA PROVEDBENIH MJERA	- 116 -
PRILOZI	
Prilog I. Procjena fiskalnih učinaka strukturnih reformi	- 149 -
Prilog II. Prikaz fiskalnih učinaka projekata financiranih iz fondova Europske unije	- 159 -
Prilog III. Statistički dodatak	- 161 -
Prilog IV. Matrica uspješnosti u provođenju reformi iz PEP-a 2005.-2007.	- 170 -

UVOD

Pretpristupni ekonomski program (PEP), uz Fiskalno izvješće, najznačajniji je dokument koji država kandidat za ulazak u Europsku uniju izrađuje u okviru multilateralnog fiskalnog nadzora. Cilj PEP-a je dvojak: utvrditi prikladnu ekonomsku politiku i strukturne reforme te razviti institucionalne i analitičke kapacitete za sudjelovanje u procedurama multilateralnog nadzora Ekonomske i monetarne unije. Stoga se PEP može shvatiti kao preteča Programa konvergencije i Nacionalnog izvješća o ekonomskim reformama koji predstavljaju godišnju obvezu zemalja članica. Republika Hrvatska prvi je PEP uputila Europskoj komisiji 2004. godine u kojem je predstavila svoj srednjoročni program ekonomske politike za razdoblje 2005.-2007.

PEP 2006.-2008. samostalni je dokument koji se u određenom pogledu i nadovezuje na PEP 2005.-2007. u smislu ocjene stanja hrvatskog gospodarstva i uspješnosti u provođenju mjera u 2005. godini. U njemu se jasno definira srednjoročna ekonomska politika i prioriteti u okviru planiranih strukturnih reformi za nadolazeće razdoblje 2006.-2008. na koje se Republika Hrvatska obvezuje s ciljem ostvarivanja snažnijeg gospodarskog rasta i približavanja gospodarstvu Europske unije. PEP 2006.-2008. rezultat je međusobne suradnje niza resornih ministarstava, vladinih ureda i institucija, Hrvatske narodne banke te predstavnika sindikata i poslodavaca.

Ekonomski program prikazan u ovome dokumentu nalazi svoje uporište u programu Vlade Republike Hrvatske za mandatno razdoblje te je usklađen s nizom dokumenata kao što su Smjernice ekonomske i fiskalne politike 2006.-2008. i programi doneseni u okviru suradnje Republike Hrvatske s međunarodnim institucijama. Također, usklađen je i s proklamiranim ciljevima pridruživanja Europskoj uniji te predstavlja okvir svih aktivnosti koje proizlaze iz procesa pregovora sa zemljama članicama Europske unije.

Vlada Republike Hrvatske će sredinom 2006. godine, u suradnji sa socijalnim partnerima, izraditi Nacionalni razvojni program u kojem će utvrditi sve prioritetne gospodarske grane, način na koji će država javnim politikama podupirati rast i razvoj privatnog sektora, utvrditi uvjete restrukturiranja i sanacije velikih industrijskih sustava, plan i okvire izgradnje fizičke infrastrukture (prometne, energetske, informacijske) te prateći program intenzivnog investiranja u ljudski kapital. Nacionalni razvojni plan bit će osnova za razradu regionalne politike Republike Hrvatske, daljnju izgradnju aktivne politike zapošljavanja i programe modernizacije socijalnih usluga države prema stanovništvu.

Sukladno izradi Nacionalnog razvojnog plana ubrzat će se započete aktivnosti u smjeru izrade jedinstvene regionalne politike sredinom 2006. godine, prema uzoru na zakonodavstvo i praksu zemalja Europske unije, a s ciljevima razvoja zakonodavnog okvira, institucionalnih i administrativnih kapaciteta za apsorpciju pretpristupnih fondova Europske unije, a kasnije sredstava Strukturnog i Kohezijskog fonda Europske unije i razvoja međuresorne koordinacije te veza s lokalnim vlastima u sferi planiranja i realizacije razvojnih i infrastrukturnih kapaciteta, te s konačnim ciljem smanjivanja razvojnih obilježja i nejednakog razvoja među različitim županijama kao i stimuliranja prekogranične suradnje sa zemljama članicama EU.

PEP 2006.-2008. sadržajno prati glavne prioritete Republike Hrvatske. Prvo poglavlje prikazuje tekuća ekonomska kretanja u realnom, monetarnom, vanjskom i fiskalnom sektoru. U drugom poglavlju predstavljen je srednjoročni makroekonomski program, podijeljen u

četiri dijela koji detaljno prate prognozu kretanja u realnom sektoru, kretanje inflacije, tečajnu i monetarnu politiku kao i prognozu kretanja indikatora vanjskog sektora. Treće poglavlje daje iscrpnu sliku srednjoročnog fiskalnog programa za razdoblje 2006.-2008. prema međunarodnoj metodologiji GFS 2001, te plan financiranja deficita i upravljanja javnim dugom. Također, razrađuju se scenariji rizika neispunjavanja planiranih deficita, odnosno neto pozajmljivanja/zaduživanja. U četvrtom poglavlju prikazane su glavne strukturne reforme kojima se Vlada Republike Hrvatske posvetila u području tržišnog natjecanja i državnih potpora, privatizacije i restrukturiranja ključnih gospodarskih sektora, malog i srednjeg poduzetništva, financijskog sektora, tržišta rada, poljoprivrednog sektora, sektora zdravstva, javne uprave, odgoja, obrazovanja i znanosti te pravosuđa, zaštite okoliša i javne nabave. U petom poglavlju prikazana je matrica provedbenih mjera koja predstavlja razradu strukturnih reformi na konkretne mjere koje se planiraju provesti u narednom razdoblju. Prilozi PEP-a 2006.-2008., uz statistički dodatak, obuhvaćaju i procjenu fiskalnog učinka glavnih mjera navedenih strukturnih reformi za 2006.-2008. i projekata financiranih iz fondova Europske unije kao i matricu koja ocjenjuje uspješnost u provođenju mjera prikazanih u PEP-u 2005.-2007.

Provedba PEP-a 2006.-2008. omogućit će daljnji i ubrzani gospodarski rast i razvoj, profiliranje socijalnog sustava, a posljedično i unaprjeđenje životnog standarda stanovništva Republike Hrvatske, te će omogućiti značajno i trajno smanjivanje razlika u životnom standardu između stanovnika Republike Hrvatske u odnosu na stanovnike razvijenih zemalja Europske unije.

1. TEKUĆA EKONOMSKA KRETANJA

Nakon skromnog gospodarskog rasta od 1,8% u prvom tromjesečju ove godine, godišnja stopa rasta gospodarstva je znatno ubrzana u drugom tromjesečju i dosegla je 5,1%. Ubrzanje rasta bilo je očekivano nakon neuobičajeno slabih rezultata u prvom tromjesečju, a sada je očividno da je u prvom tromjesečju do usporenja rasta došlo i u Hrvatskoj i u mnogim tranzicijskim zemljama, kao i u cijeloj eurozoni. To privremeno usporavanje ne bi trebalo imati većeg utjecaja na kretanja u godini u cjelini.

Ostvarenom gospodarskom rastu od 5,1% u drugom tromjesečju investicije su svojim rastom od 3,2%, nakon što su usporeno rasle u tri uzastopna tromjesečja, među komponentama potražnje dale značajan pozitivan doprinos. Iako podaci Ministarstva financija ukazuju da su realni kapitalni rashodi konsolidirane opće države bili manji u drugom tromjesečju 2005. nego u istom razdoblju prošle godine, čini se da su investicijske aktivnosti privatnog sektora popunile tu prazninu. Pritom je ključnu ulogu imao rast građevinskih radova koji se odnose na zgrade, uključujući nove građevine i radove na postojećim zgradama.

Pozitivan doprinos gospodarskom rastu u drugom tromjesečju 2005. dao je i neto izvoz robe i usluga. Tome je zasigurno pridonijelo i ubrzavanje rasta na tržištima s kojima Hrvatska ponajviše posluje. Međutim, rast uvoza bio je snažan, što se dijelom može pripisati povećanju cijena energenata i sirovina.

Potrošnja, koja je u drugom tromjesečju porasla za oko 4,4%, i dalje je glavni generator rasta. Uvjeti financiranja potrošnje znatno su se poboljšali u drugom tromjesečju. Promet u trgovini na malo također je snažno porastao, potaknut povećanom prodajom motornih vozila u drugom tromjesečju. Ipak, podaci o porastu prodaje motornih vozila u suprotnosti su i s podacima o broju uvezenih motornih vozila i s podacima o broju novoregistriranih motornih vozila, koji su ostvarili spori rast.

Porast broja osoba zaposlenih iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) i smanjenje broja novo prijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a predstavlja pokazatelje koji govore o značajnijem povećanju zaposlenosti. Broj osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) je također porastao, a najveće povećanje je bilo zabilježeno u mjesecu lipnju. Istovremeno, registrirana nezaposlenost i dalje bilježi opadajući trend, a dodatno je smanjena u srpnju i kolovozu, na 16,9%.

Povećanje zaposlenosti bilo je praćeno blagim ubrzanjem rasta realne bruto plaće, sa 1,4% u prvom tromjesečju na 1,8% u drugom tromjesečju, što je potaknulo potrošnju. Usto, stopa rasta bankovnih kredita sektoru stanovništva (bez stambenih kredita) porasla je na godišnjoj razini sa 13,3% krajem 2004. na 15,5% na kraju prvog tromjesečja te na 17,3% na kraju drugog tromjesečja 2005., čime su stvorena dodatna sredstva za rast potrošnje.

Ovakva relativno povoljna kretanja na tržištu rada potaknula su potrošnju, ali nisu značajno povećala inflatorne pritiske. Umjesto toga inflacija je uglavnom bila određena kretanjem cijena energenata i nekim nepovoljnim kretanjima u cijenama prehrambenih proizvoda. Inflacija mjerena potrošačkim cijenama, koja je iznosila 2,7% na kraju prosinca 2004., porasla je na 3,9% na kraju prvog tromjesečja 2005., potom je smanjena u lipnju na 2,9% da bi u kolovozu dosegla 3,1%. Cijene sirove nafte na svjetskim tržištima porasle su u američkim dolarima oko 58% u razdoblju od prosinca 2004. do kolovoza 2005., dok su izražene u

kunama porasle i više, 67,8%, zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru u tom razdoblju. Ipak, stopa rasta cijena benzina na hrvatskom tržištu bila je umjerenija te je na godišnjoj razini iznosila 13,8% u kolovozu. Posljedica toga bio je izravan doprinos cijena nafte inflaciji mjerenoj potrošačkim cijenama od 0,7 postotnih bodova u tom mjesecu.

Cijene prehrambenih proizvoda znatno su pridonijele inflaciji. Rast cijena mesa povećan je sa 3,5% u prosincu 2004. na 8,3% u kolovozu 2005., što je posljedica nastavka djelovanja učinaka suše iz 2003. na stočni fond. Porast cijena poljoprivrednih proizvoda ubrzan je u istom razdoblju sa -0,2% na 5,5%. Čini se da je glavni krivac za povećanje cijena poljoprivrednih proizvoda neuobičajeno kišno ljeto koje je slijedilo neuobičajeno hladnu zimu. Djelovanje oba ova cjenovna učinka nastavit će se u sljedećim mjesecima. Zbog toga bi u bliskoj budućnosti inflacija mogla ostati na sadašnjoj razini ili vrlo blizu te razine, čak i ako se cijene nafte stabiliziraju i ako ostali makroekonomski čimbenici, kao što su stabilnost tečaja i umjereni rast plaća, ostanu nepromijenjeni.

Promatrajući tečaj valja reći da je zbog uobičajene sezonske aprecijacije u drugom tromjesečju tečaj kune prema euru zabilježio pad sa 7,44 HRK/EUR krajem ožujka na 7,31 HRK/EUR krajem lipnja. Tečaj je bio vrlo stabilan u srpnju, ali je u kolovozu uglavnom kontinuirano deprecirao i krajem mjeseca dosegao 7,40 HRK/EUR. U rujnu, mjesecu u kojem vrlo često dolazi do snažne deprecijacije tečaja zbog prestanka priljeva od turizma, zabilježene su određene fluktuacije, ali je tečaj samo blago deprecirao te je 29. rujna iznosio 7,44 HRK/EUR.

Tijekom 2005. i nominalni i realni tečaj kune bio je uglavnom stabilan. Aprecijacija realnog efektivnog tečaja kune (deflacionirano potrošačkim cijenama) iznosila je samo 0,2% u prvih sedam mjeseci ove godine. Deflacionirano cijenama pri proizvođačima deprecijacija realnog efektivnog tečaja iznosila je 1,2% u prvih sedam mjeseci.

Ljetni mjeseci donijeli su važnu novost u monetarnoj politici – prvu povećanu uporabu obrnutih repo operacija središnje banke. Počevši od aukcije održane 8. lipnja, središnja je banka prihvaćala ponude banaka po graničnoj kamatnoj stopi od 3,5%. Iznos ostvaren na aukciji dosegao je maksimum od 4,8 milijarde kuna na aukciji održanoj 24. kolovoza, a prosječan iznos novca stvorenog pomoću obrnutih repo operacija iznosio je 3,4 milijarde kuna u trećem tromjesečju.

Obrnute repo operacije osiguravaju bankama fleksibilan pristup likvidnim sredstvima. One ujedno omogućavaju središnjoj banci da upravlja likvidnošću bankovnog sustava u cjelini bez interveniranja na deviznom tržištu. Tako je dobro prihvaćena i značajna uporaba obrnutih repo operacija dala središnjoj banci novi instrument, utemeljen na kamatnim stopama, koji može nadopuniti instrumente utemeljene na tečaju koji su bili više rabljeni u prošlosti. Naravno, stabilnost tečaja je i dalje jedan od osnovnih zadataka središnje banke budući da stabilan tečaj olakšava ublažavanje inflatornih očekivanja i sprječava šokove u izrazito dolariziranom financijskom sustavu. Međutim, dodatak instrumenta obrnutog repo ugovora omogućava privremeno stvaranje likvidnosti u okružju stabilnog tečaja te stvara određeni prostor za upravljanje kamatnim stopama.

Osim obrnutih repo operacija, Hrvatska narodna banka nudi mogućnost prekonoćnog depozita, što je drugi instrument utemeljen na kamatnim stopama. Ovaj instrument omogućava bankama da višak sredstava polože kod središnje banke te se njime implicitno određuju najniže kamatne stope. Premda je raspon između kamatne stope na prekonoćne

depozite od 0,5% i obrnute repo stope od 3,5% širok, on ipak daje određene smjernice za kamatne stope te bi središnjoj banci trebao pomoći u djelotvornijem upravljanju monetarnim sustavom u budućnosti.

Mogućnost polaganja prekonoćnog depozita ograničeno je korištena tijekom ljetnih mjeseci. Uz velike devizne priljeve i snažnu potražnju za kunama, banke nisu imale višak kunskih sredstava koji bi polagale u prekonoćni depozit. Snažna devizna likvidnost također je bankama omogućavala da donekle smanje svoju graničnu obveznu pričuvu tijekom ljetnih mjeseci budući da nije bilo potrebe za povećanjem zaduživanja u inozemstvu.

Novčana masa (M1), snažno je povećana tijekom ljetnih mjeseci, te je njezin rast krajem kolovoza dosegao 11,2% na godišnjoj razini. Gotov novac u optjecaju, koji tijekom turističke sezone dosegne svoju najvišu razinu, donekle je smanjen, na 12,7 milijardi kuna krajem kolovoza, što je oko 10,4% više nego u istom razdoblju prošle godine. Depozitni novac, druga komponenta M1, rastao je i u drugom tromjesečju i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja, te je njegova godišnja stopa rasta krajem kolovoza iznosila 6,2%.

Promatrajući monetarni agregat M4, kunski kvazinovac ubrzano je rastao u drugom tromjesečju i prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Ovi su depoziti brzo rasli proteklih godina, dijelom zahvaljujući propisima kojima je bio cilj da ih, u odnosu na devizne depozite, učine povoljnijima za banke. Međutim, kunski kvazinovac ima samo mali udjel u ukupnom kvazinovcu.

Devizni depoziti stanovništva, koji čine najveću stavku M4, imaju tendenciju da najbrži rast ostvaruju tijekom ljeta. Na kraju kolovoza devizni depoziti stanovništva bili su za 7,9% veći nego u kolovozu 2004., što ukazuje na solidan rast tijekom glavne turističke sezone. Devizni depoziti poduzeća znatno su manji i kolebljiviji, a često se povećavaju u razdobljima kad dospijevaju devizne obveze kao što su otplate kredita ili plaćanja uvoza roba i usluga. Možda je to razlog zbog kojega su devizni depoziti poduzeća smanjeni za 7,1% u drugom tromjesečju. Poduzeća uobičajeno rabe višak kunske likvidnosti za kupnju deviza tijekom ljetnih mjeseci kad je tečaj kune najjači, te stoga ne iznenađuje da su devizni depoziti poduzeća značajno porasli u kolovozu.

M4 je ostvario sveukupan rast od 3,4% u drugom tromjesečju te 6,0% u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Krajem kolovoza godišnji rast M4 iznosio je 10,4%.

Travanjske intervencije središnje banke potpomogle su održavanje visoke likvidnosti bankovnog sektora u drugom tromjesečju. Kamatne stope su stoga bile niske; kamatna stopa na prekonoćne kredite na Tržištu novca Zagreb pala je sa 2,04% u ožujku na samo 0,73% u svibnju. Ipak, u ljetnim je mjesecima zabilježena povećana potražnja za kunama, te je čak i uz početak funkcioniranja obrnutih repo operacija, kamatna stopa na prekonoćne kredite porasla na 1,96% na kraju lipnja, da bi na kraju kolovoza dosegla 5,55%. Paralelno s tim povećavao se i volumen transakcija između banaka kao i na aukcijama kod HNB.

Kamatne stope na trezorske zapise Ministarstva financija također su snižene u drugom tromjesečju, dok su tijekom ljetnih mjeseci blago porasle. Ipak, kamatne stope na trezorske zapise znatno su manje kolebljive od kamatnih stopa na prekonoćne kredite; kamatna stopa na trezorske zapise s rokom dospelosti od 364 dana pala je sa 5,54% u ožujku na 5,19% u lipnju, da bi potom porasla na 5,25% u kolovozu. Slično tome, aktivne kamatne stope nisu se uvelike mijenjale; kamatne stope na kratkoročne kredite smanjene su sa 8,37% u ožujku na 8,19% u

lipnju te 7,85% u kolovozu. Kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom porasla je sa 4,97% u ožujku na 5,47% u lipnju te je u kolovozu iznosila 5,40%, dok je kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu snižena sa 8,31% u ožujku na 7,22% u lipnju, zadržavši se na istoj razini i u kolovozu.

Povećanje deficita na tekućem računu platne bilance bilo je još jedno važno obilježje drugog tromjesečja. Deficit je iznosio 1,1 milijardu EUR, što predstavlja povećanje od 65,8% u odnosu na drugo tromjesečje prethodne godine. Deficit na tekućem računu porastao je zbog triju čimbenika, od kojih svaki ima ponešto drugačije ekonomske implikacije. Jedan od tih čimbenika bilo je povećanje odljeva faktorskih dohodaka uslijed značajnog povećanja zadržanih zarada i isplata dividendi dioničkih društava, korisnika izravnih inozemnih ulaganja, a koja djeluju u Hrvatskoj. Budući da, po definiciji, zadržane zarade ne uzrokuju stvarne novčane odljeve iz države, već predstavljaju daljnje ulaganje, one uopće nisu štetne za gospodarstvo, unatoč svom negativnom predznaku na tekućem računu.

Godišnje povećanje zadržanih zarada u drugom tromjesečju može se, u određenom dijelu, pripisati činjenici da su gotovo sva dionička društva, korisnici izravnih inozemnih ulaganja, objavila svoju raspodjelu dobiti za prethodnu godinu tijekom drugog tromjesečja ove godine, dok su prošle godine mnoga čekala do trećeg tromjesečja. Unatoč tomu, očekuje se značajno povećanje zadržanih zarada za cijelu godinu, čak iako stopa rasta za tu stavku, u drugom i trećem tromjesečju zajedno, ne bude tako visoka kao stopa rasta samo za drugo tromjesečje.

Drugi čimbenik povećanja deficita na tekućem računu platne bilance proizlazi iz povećanog robnog uvoza. Rast cijena energije glavni je uzrok ovog povećanja. Hrvatska, kao i sve države koje uvoze energiju, osjetila je učinak rasta cijene nafte u svijetu. Ako se isključi uvoz nafte, ustanovili smo da je stopa rasta uvoza, izražena prema stalnom tečaju, zapravo pala s 12,3% u drugom tromjesečju 2004. na 7,4% u drugom tromjesečju 2005.

Konačno, prihodi od turizma nešto su se smanjili u drugom tromjesečju 2005. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Metodološke promjene koje je uvela središnja banka kako bi se povećao obuhvat anketiranih inozemnih turista dovele su do revizije podataka za 2003. i 2004., što je rezultiralo smanjenjem procjena za prethodne godine. Prihodi od turizma za drugo tromjesečje 2005. bili su niži unatoč blagom rastu broja noćenja turista, zbog porasta udjela turista koji su boravili u neplaćenom smještaju i smanjenja prosječne turističke potrošnje.

Za razliku od tih nepovoljnih kretanja, rast robnog izvoza bio je snažan tijekom prvih sedam mjeseci ove godine. Robni izvoz porastao je u tom razdoblju za 15,8%, izraženo prema stalnom tečaju, što je povećanje od 3,3 postotna boda u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Međutim, taj se rast djelomično može pripisati rastu cijena hrvatskog izvoza naftnih derivata. Ako se isključe naftni derivati i brodovi, za koje je karakteristična vrlo promjenjiva godišnja dinamika, robni izvoz porastao je za 14,5%, što predstavlja povećanje od 5 postotnih bodova u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na kapitalnom računu, izravna inozemna ulaganja iznosila su oko 600 milijuna EUR u drugom tromjesečju, što je gotovo dvostruko više nego u isto vrijeme prošle godine. To se djelomično može objasniti zadržanim zaradama, kao i kapitalnim povećanjem u nekim bankama u inozemnom vlasništvu, ulaganjima u vađenje nafte i zemnog plina, trgovinu na malo, te u proizvodnju strojeva za poljoprivredu i šumarstvo. Portfeljna ulaganja su, nasuprot

tomu, pala za -200 milijuna EUR nakon bilježenja priljeva od 400 milijuna EUR u drugom tromjesečju 2004.

Inozemni dug Republike Hrvatske nastavio je rasti u prvih sedam mjeseci 2005., no sporije nego u prethodnim godinama. Na kraju srpnja, bruto inozemni dug iznosio je 24,1 milijardu EUR, odnosno 6,5% više nego na kraju 2004. Inozemno zaduženje banaka i ostalih domaćih sektora najviše je doprinijelo rastu inozemnog duga, dok je država smanjila svoj inozemni dug za 325 milijuna EUR.

Indeks pritisaka na devizno tržište, koji je koristan pokazatelj devizne likvidnosti i dobro predviđa moguće poremećaje na deviznom tržištu, u prvoj polovini godine zadržao se blizu svoje povijesne prosječne razine. Te vrijednosti nalaze se daleko od razina koje ukazuju na opasnost.

Promatrajući prema obračunskom načelu, tijekom prvih šest mjeseci 2005. godine na razini konsolidirane opće države ukupno je prikupljeno 47,529 milijardi kuna prihoda što je 45,9% planiranog iznosa na razini godine. Porezni prihodi, koji u ukupnim prihodima konsolidirane opće države sudjeluju s 59,1%, iznosili su 28,083 milijardi kuna tj. 45,4% u odnosu na plan. Najveći doprinos kretanju poreznih prihoda proizišao je iz prihoda od poreza na dodanu vrijednost te doprinosu za socijalno osiguranje. Prihodi od poreza na dodanu vrijednost, s udjelom od 30,5% u ukupno ostvarenim prihodima, porasli su na godišnjoj razini za 4,8% što se može pripisati povoljnim makroekonomskim kretanjima, posebno u trgovini na malo. Socijalni doprinosi, na koje se odnosi oko 31,9% ukupnih prihoda, porasli su u promatranom razdoblju 6,4% na godišnjoj razini. Prihodi od trošarina ostvareni su na razini od 44,3% planiranog iznosa za 2005. godinu pri čemu državni proračun sudjeluje s 74,6%, a izvanproračunski korisnici (Hrvatske autoceste i Hrvatske ceste) s 25,4%. U isto vrijeme, porezom na dohodak, koji je ostvario godišnji rast od 1,7%, državni proračun prikupio je 36,9%, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave 63,1% prihoda. Prihodi po osnovi poreza na dobit rasli su godišnjom stopom 33,6%. Pozitivne učinke na ovakva kretanja imala su dobra poslovanja poduzeća u 2004. godini, budući da se porez na dobit plaća po ostvarenim rezultatima prethodne godine. U ukupno prikupljenim prihodima ovog poreza, državni proračun sudjeluje s 70,9%, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave s 29,1%.

Ukupni rashodi konsolidirane opće države u prvom polugodištu ove godine iznosili su 49,866 milijardi kuna što je 49,8% planiranog iznosa. Najveću komponentu u ukupnim rashodima (udio od 42,5%) čine rashodi za socijalne naknade koji su ostvareni na razini od 49,9% planiranog iznosa. Pritom je najviše rashoda utrošeno iz državnog proračuna (97,6%) na starosne, invalidske i obiteljske mirovine, a značajne su i naknade za bolovanje, naknade nezaposlenima, naknade za redovni porodiljni dopust te mirovine u inozemstvo. Naknade zaposlenima čine oko 26,0% ukupnih rashoda konsolidirane opće države. U usporedbi s planom za 2005. godinu izvršene su na razini od 48,7% pri čemu se plaće i nadnice, kao najznačajnija komponenta u njihovoj strukturi, zabilježene na razini od 48,5% plana. Rashodi za kamate u promatranom razdoblju čine 6,3% ukupnih rashoda opće države te 64,1% planiranog iznosa za ovu godinu. Najveći dio rashoda za kamate (89,4%) izvršen je na razini državnog proračuna dok je 8,9% te 1,7% zabilježeno na razini izvanproračunskih korisnika odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Rashodi za subvencije, na koje se odnosi 6,3% ukupnih rashoda izvršeni su na razini od 52,1% planiranog iznosa dok su rashodi za korištenje dobara i usluga, koji čine 10,5% ukupnih rashoda opće države, zabilježeni na razini od 49,0% plana za 2005. godinu.

U prvom polugodištu ove godine, neto stjecanje nefinancijske imovine konsolidirane opće države iznosilo je 4,742 milijardi kuna tj. 48,1% planiranog iznosa za 2005. godinu. Time je nabava nefinancijske imovine u iznosu od 5,172 milijardi kuna nadmašila njenu prodaju (430 milijuna kuna). Valja istaknuti da u ukupnoj vrijednosti nefinancijske imovine, najveći udio (od 70,2%) imaju izvanproračunski korisnici, 19,6% odnosi se na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a 10,1% na državni proračun.

U promatranom razdoblju neto pozajmljivanje –zaduživanje odnosno neto zaduživanje opće države zabilježeno je u iznosu od -7,078 milijardi kuna. Promatrano prema razinama fiskalne vlasti, neto zaduživanje državnog proračuna zabilježeno je u iznosu od -4,844 milijardi kuna, izvanproračunskih korisnika u iznosu od -2,513 milijardi kuna te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 278,5 milijuna kuna.

Ostvareni iznos neto pozajmljivanja-zaduživanja financira se razlikom transakcija u obvezama i transakcijama na financijskoj imovini. Tako je na razini opće države, financiranje u promatranom razdoblju iznosilo 7,078 milijardi kuna, dok je promatrano pojedinačno, na razini državnog proračuna iznosilo 4,844 milijardi kuna, izvanproračunskih korisnika 2,513 milijardi kuna te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave -278,5 milijuna kuna.

Neto stjecanje financijske imovine konsolidirane opće države smanjilo se za 274,9 milijuna kuna što je rezultat smanjenja i tuzemne i inozemne financijske imovine. Valja istaknuti da su tome najviše pridonijeli izvanproračunski korisnici koji su svoju financijsku imovinu smanjili za 1,109 milijardi kuna pri čemu je najveće smanjenje zabilježeno na stavci novca i depozita.

Ukupno stjecanje neto obveza konsolidirane opće države iznosilo je 6,798 milijardi kuna u prvom polugodištu 2005. godine. Većina zaduživanja bila je na domaćem tržištu, što je rezultiralo neto stjecanjem domaćih obveza od 10,922 milijardi kuna koje su većinom proizašle zbog zaduživanja državnog proračuna. Na inozemnom tržištu opća država je imala veće otplate od novog zaduživanja pri čemu je najviše otplaćeno iz državnog proračuna. Stoga je saldo inozemnih obveza iznosio -4,124 milijardi kuna.

2. MAKROEKONOMSKI PROGRAM

2.1. Realni sektor

Projekcija realnih kretanja u 2005. godini temelji se na DZS-ovoj procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP) za prvo i drugo tromjesečje 2005. te na raspoloživim mjesečnim pokazateljima ekonomske aktivnosti u prvih osam mjeseci ove godine. Pri tome su ugrađeni efekti rebalansa proračuna konsolidirane opće države iz srpnja ove godine. Srednjoročne projekcije fiskalnih kretanja za razdoblje od 2006. do 2008. godine usklađene su s kretanjima predviđenim dokumentom Ministarstva financija *"Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2006.-2008. godine"*¹, dok projekcija vanjskotrgovinskih kretanja u znatnoj mjeri uvažava dinamiku izvoza i uvoza prema projekciji platne bilance.

Tablica 1. Projekcije osnovnih makroekonomskih pokazatelja Republike Hrvatske

	2004	2005p	2006p	2007p	2008p
<i>Bruto domaći proizvod, milijuni HRK</i>	207.082	222.688	239.257	256.838	276.074
<i>BDP per capita, u HRK</i>	46.619	50.132	53.862	57.820	62.151
<i>BDP per capita, u EUR</i>	6.220	6.765	7.230	7.761	8.342
<i>Bruto domaći proizvod, % godišnje promjene</i>	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
<i>Realni rast pojedinih komponenti BDP-a:</i>					
<i>Osobna potrošnja</i>	3,9	3,5	3,9	4,0	3,7
<i>Državna potrošnja</i>	-0,3	0,8	0,8	1,3	1,3
<i>Investicije</i>	4,4	3,4	4,9	5,1	5,6
<i>Promjena zaliha (kao % BDP-a)</i>	2,7	3,3	3,1	3,0	2,9
<i>Izvoz</i>	5,4	4,2	5,7	4,7	5,4
<i>Uvoz</i>	3,5	3,4	4,4	3,9	4,2
<i>Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena</i>	2,1	3,3	3,2	2,8	2,6
<i>Saldo tekućeg računa platne bilance, udio u BDP - u</i>	-5,2	-5,8	-5,3	-4,5	-3,8
<i>Vanjski dug, milijuni EUR, kraj razdoblja</i>	22.675	24.924	26.699	28.684	30.906
<i>Vanjski dug, udio u BDP-u (%), kraj razdoblja</i>	82,1	83,0	83,1	83,2	83,4
<i>Deficit opće države, udio u BDP-u (GFS 2001)</i>	3,9	3,1	2,4	2,2	1,9
<i>Ukupni javni dug, udio u BDP-u</i>	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7

Usporavanje ekonomske aktivnosti tijekom prvog tromjesečja ove godine pod utjecajem slabljenja domaće i inozemne potražnje bilo je kratkotrajno te se u drugom tromjesečju gospodarski rast ponovno ubrzao odražavajući snažan rast osobne potrošnje, oporavak investicijske aktivnosti te intenziviranje vanjskotrgovinske razmjene. Prema dostupnim mjesečnim pokazateljima može se očekivati nastavak pozitivnih kretanja i prema kraju godine te očekujemo da bi realni rast BDP-a u 2005. godini tako mogao biti blago viši nego u 2004., uz godišnju stopu promjene od 3,9%. Uz rast implicitnog deflatora BDP-a od 3,5%, projicirana nominalna vrijednost BDP-a u 2005. godini iznosi 222,7 milijardi kuna.

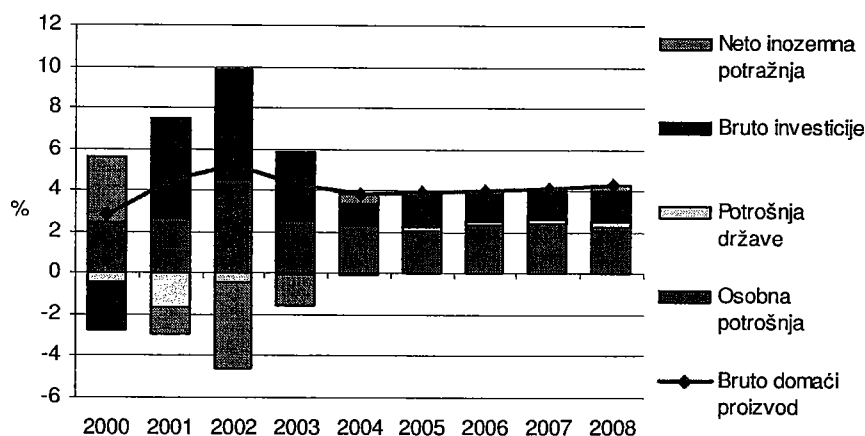
U narednim godinama očekuje se lagano ubrzanje gospodarskog rasta, uz prosječnu stopu realnog rasta BDP-a u razdoblju od 2006. do 2008. godine od 4,0%. Istodobno se očekuje usporavanje rasta potrošačkih cijena, osobito nakon 2006. godine do kada bi trebao iščeznuti negativan utjecaj rasta cijena nafte na razinu domaćih cijena. U razdoblju obuhvaćenom

¹ Projekcija fiskalnih kretanja u okviru PEP-a ne uključuje efekte priljeva sredstava od pretpripravnih fondova EU i očekivanih tekućih rashoda u narednim godinama. Navedeni efekti ipak su uzeti u obzir prilikom izrade *"Prijedloga državnog proračuna RH za 2006. godinu i projekcije proračuna za 2007. i 2008. godinu"* (Prijedlog Vlade upućen je Hrvatskom saboru 17. studenog 2005.). Prema navedenom dokumentu predviđa se snažan porast državne potrošnje u sljedećoj godini, prije svega na temelju porasta izdataka za dobra i usluge.

projekcijom dinamika implicitnog deflatora BDP-a će ostati iznad razine inflacije mjerene potrošačkim cijenama zbog rasta deflatora državne potrošnje iznad razine promjena potrošačkih cijena uz istodobni brži rast izvoznih prema uvoznim cijenama. Prognozirana prosječna vrijednost implicitnog deflatora BDP-a za razdoblje od 2006. do 2008. tako iznosi 3,2%.

Najznačajniji generator gospodarskog rasta u razdoblju obuhvaćenom projekcijom biti će i dalje osobna potrošnja, čiji će se doprinos realnom rastu BDP-a kretati između 2,1 i 2,4 postotna boda. Nakon blagog usporavanja osobne potrošnje primjetnog od 2002. do 2005. godine, u srednjem roku očekujemo njezin nešto snažniji rast. Prema ostvarenjima za prvih osam mjeseci te procjenama trendova u redovitim i neredovitim izvorima financiranja osobne potrošnje u preostalom dijelu tekuće godine realni raspoloživi dohodak stanovništva bi trebao porasti za više od 3,5% u 2005. godini. Može se očekivati da će rast osobne potrošnje u tekućoj, ali i narednim godinama značajno biti potican rastom plasmana banaka stanovništvu. Učinci transfera države kroz povrat duga umirovljenicima² biti će izraženi primarno u 2006. i nešto snažnije u 2007. godini, što će se odraziti na snažniji rast osobne potrošnje i uvoza. Na temelju projiciranih kretanja transfera države (s povratom duga) te bankovnih plasmana stanovništvu koji usporavaju u 2008. godini može se očekivati i usporavanje osobne potrošnje u tom razdoblju, ali ne značajno jer će navedena kretanja u određenoj mjeri biti kompenzirana ubrzanjem realnog rasta mase plaća. Tako će u cijelom razdoblju obuhvaćenom projekcijom doprinos osobne potrošnje rastu BDP-a ostati stabilan.

Grafikon 1. Doprinosi kategorija agregatne potražnje (postotni bodovi) realnom rastu BDP-a

Nakon stagniranja investicijske aktivnosti u drugoj polovici prethodne i početkom ove godine, dinamika investicija u fiksni kapital zabilježila je oporavak u drugom tromjesečju 2005. Pozitivne tendencije u proizvodnji i uvozu investicijskih dobara sredinom godine upućuju na nastavak oporavka investicijske potrošnje prema kraju godine, iako će njezin rast na razini cijele godine ipak biti nešto niži nego u 2004. godini. No već u srednjem roku se očekuje brži rast investicija, (pretpostavljamo da u razdoblju obuhvaćenom projekcijom neće biti realnih promjena zaliha na godišnjoj razini pa kretanje ukupnih bruto investicija aproksimiramo investiranjem u fiksni kapital). Pozitivni trendovi nakon 2005. godine će prvenstveno počivati

² Ukupno obeštećenje umirovljenika iznosi 13,8 milijardi kuna, od čega 11,5 milijardi kuna glavnice i 2,3 milijarde kuna kamata. U projekciju je uključena pretpostavka da će se većina umirovljenika odlučiti za ubrzanu isplatu polovice iznosa koja će se izvršiti u dvije godine kroz 4 polugodišnje rate, pri čemu će prva isplata biti sredinom 2006., a zadnja početkom 2008. godine. U projekciji je korištena pretpostavka da će veći dio isplaćenog obeštećenja biti korišten za potrošnju.

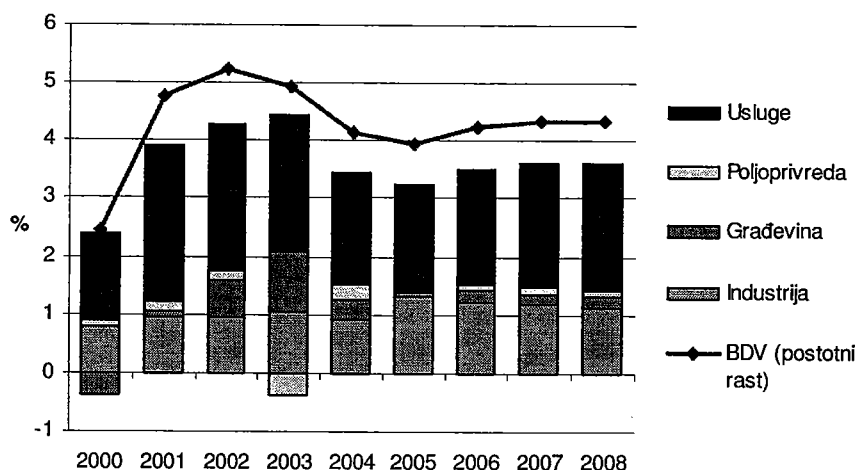
na snažnijem rastu privatnih investicija potpomognutim strukturnim reformama koje će zajedno s napretkom u eurointegracijskim procesima djelovati u pravcu poboljšanja poslovne i investicijske klime. S druge strane, javne investicije će se i dalje nastaviti smanjivati u realnom iznosu, a prema "Prijedlogu državnog proračuna RH za 2006. godinu i projekcije proračuna za 2007. i 2008. godinu" preokretanje tog trenda očekuje se u drugom dijelu projekcijskog razdoblja, što će pridonijeti i nešto snažnijem ubrzanju ukupnih investicija u tom razdoblju.

Pretpostavljamo da će u cijelom razdoblju na koje se odnosi projekcija državna potrošnja imati slabi, ali pozitivan doprinos realnom rastu koji u srednjem roku neće premašivati 0,2 postotna boda. Projekcija proračuna konsolidirane opće države prema ranije spomenutom dokumentu pokazuje da će se u razdoblju od 2006. do 2008. godine nominalan rast državne potrošnje kretati između 4,0% i 5,0% godišnje, pri čemu će potrošnja za dobra i usluge rasti brže od izdataka za nadnice i plaće. S obzirom na projiciranu stagnaciju zaposlenih u javnom sektoru te usporavanje rasta potrošačkih cijena u srednjem roku, izvedena je pretpostavka blagog ubrzanja realnog rasta državne potrošnje u drugom dijelu projekcijskog razdoblja u odnosu na 2005. i 2006. godinu, iz čega proizlazi i predviđeno ubrzanje rasta deflatora državne potrošnje u razdoblju od 2006. do 2008. godine.

U cijelom promatranom razdoblju očekuje se nešto snažniji realan rast izvoza roba i usluga od njihovog uvoza, pod pretpostavkom laganog ubrzanja ekonomskog rasta u eurozoni te kontinuiranog porasta popularnosti domaćih turističkih destinacija. Doprinos neto inozemne potražnje rastu BDP-a u tekućoj godini bi trebao biti blago pozitivan, dok će u naredne tri godine iznositi prosječno 0,2 postotna boda. Tako će u srednjem roku rast BDP-a biti gotovo u cijelosti određen kretanjem domaće potražnje, dok će utjecaj neto odnosa s inozemstvom biti blago pozitivan.

Srednjoročna projekcija bruto dodane vrijednosti (BDV) pretpostavlja potpunu usklađenost obračuna BDP-a prema rashodnom i proizvodnom pristupu, odnosno pretpostavlja se da u razdoblju obuhvaćenom projekcijom nema statističke diskrepancije. Projekcija je usklađena s fiskalnom projekcijom za razdoblje od 2005. do 2008. godine prema dokumentu *"Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2006.-2008. godine"* koja predviđa stabilan nominalni rast prihoda od indirektnih poreza umanjenih za subvencije iznad razine nominalnog rasta BDP-a, što implicira brži nominalni rast ukupne bruto dodane vrijednosti u odnosu na BDP. Također, pretpostavljamo da se u srednjem roku struktura gospodarstva neće značajno izmijeniti.

Grafikon 2. Sektorski doprinosi (postotni bodovi) realnom rastu BDP-a i rast bruto dodane

Na temelju tromjesečne procjene obračuna BDP-a i BDV-a za prvu polovicu godine te prema fizičkim i financijskim pokazateljima kretanja dodane vrijednosti dostupnim na mjesečnoj razini, za 2005. godinu procijenjen je rast BDV-a jednak rastu BDP-a (3,9%). Najznačajniji doprinosi tom rastu u ovoj godini trebali bi doći od djelatnosti industrije, prijevoza i trgovine. Pad dodane vrijednosti u djelatnosti građevinarstva zabilježen krajem prethodne i početkom ove godine pod utjecajem završetka investicijskog ciklusa u cestogradnji zaustavljen je u drugom tromjesečju njezinim blagim porastom od 0,7%. Prema fizičkim pokazateljima građevinskih radova dostupnim za prvih sedam mjeseci ove godine te navješćujućim pokazateljima građevinske aktivnosti, vrijednosti neto narudžbi građevinskih radova i izdanih građevinskih dozvola, može se očekivati nastavak pozitivnih tendencija u ovoj djelatnosti. Tako je u 2005. godini projiciran blagi porast dodane vrijednosti u djelatnosti građevinarstva kojim se ipak nastavlja tendencija usporavanja rasta u ovoj djelatnosti. Nasuprot navedenim kretanjima, u poljoprivrednoj djelatnosti (koja uključuje i lov, šumarstvo i ribarstvo) tijekom ove godine prisutne su negativne tendencije za koje očekujemo da će se ublažiti prema kraju godine te da će poljoprivreda na razini 2005. godine dati neutralan doprinos rastu BDV-a.

U srednjem roku pretpostavlja se konvergiranje dinamike dodane vrijednosti u industrijskom i uslužnom sektoru, pri čemu će usluge najviše doprinositi realnom rastu BDV-a (između 2,0 i 2,2 postotna boda), ponajviše zbog dinamičnog rasta u trgovini, prijevozu i financijskom posredovanju tijekom tog razdoblja. Tijekom razdoblja obuhvaćenog projekcijom očekujemo oporavak rasta u djelatnosti građevinarstva generiran u prvom redu privatnim investicijama te blago ubrzanje rasta dodane vrijednosti u djelatnosti poljoprivrede koja bi u 2006. i 2007. godini trebala koristiti i sredstva pretpristupnog fonda SAPARD, namijenjenog poljoprivredi i ruralnom razvoju.

2.2. Inflacija

Tijekom 2004. godine došlo je do blagog ubrzanja inflacije potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj u usporedbi s onom ostvarenom u 2003. godini te se prosječna godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena povećala sa 1,8% zabilježenih u 2003. godini na 2,1% u 2004. (što je tek nešto niža stopa od one koja je bila projicirana u rujnu 2004. godine (kada je pisan PEP 2005.-2007.)). Međutim, postojeća projekcija inflacije potrošačkih cijena za 2005.

godinu revidira u značajnoj mjeri inflaciju navise u odnosu na prethodni PEP (za 0,8 postotnih bodova), na što su u velikoj mjeri utjecali šokovi na strani ponude koji su bili prisutni tijekom 2005. godine: to se prije svega odnosi na rast cijena mesa i poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu, te na rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu³. Osim toga, krajem 2004. godine ostvarene su visoke stope mjesečnog rasta potrošačkih cijena, zbog snažnog poskupljenja poljoprivrednih proizvoda u studenom i prosincu 2004., zbog čega je učinak prijenosa inflacije iz 2004. u 2005. godinu bio veći od predviđenog. Kako se proces vanjskotrgovinske liberalizacije priveo kraju, te se usporio ulazak novih trgovačkih lanaca na domaće tržište, u 2005. su godini oslabjeli deflacijski pritisci koje su ti procesi imali za posljedicu na domaćem tržištu tijekom proteklih godina.

Tablica 2: Usporedba projekcije inflacije potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj (prosječne godišnje stope promjene)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
CPI, PEP 2005.-2007.	2,2	2,5	2,3	2,2	
CPI, PEP 2006.-2008.	2,1	3,3	3,2	2,8	2,6

U prvih osam mjeseci 2005. godine ubrzala se inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj sa 2,7% ostvarenih u prosincu 2004. godine na 3,1% u kolovozu 2005., no i dalje je ostala u području niske inflacije. Godišnja stopa temeljne inflacije povećala se sa 2,3% zabilježenih u prosincu 2004. godine na 2,7% u kolovozu 2005. godine. Relativnoj stabilnosti cijena u domaćem gospodarstvu doprinosilo je tijekom 2005. godine, kao i prethodnih godina, nekoliko osnovnih čimbenika - ponajprije relativno stabilan nominalni tečaj kune prema euru⁴, koji djeluje stabilizirajuće na inflacijska očekivanja, te na kretanje uvoznih cijena s područja euro zone. Nadalje, nastavio se trend rasta proizvodnosti u hrvatskom gospodarstvu i trend blagog rasta nominalnih plaća koji je bio prisutan i u 2004. godini. Inflatorni pritisci proizašli iz domaćih izvora trebali bi u 2005. godini biti prigušeni, imajući u vidu da se ne očekuje ubrzavanje rasta osobne potrošnje u 2005. godini u usporedbi s onim ostvarenim u 2004., a rast državne potrošnje trebao bi biti blag.

Dok je krajem 2004. godine domaća stopa inflacije potrošačkih cijena nadmašivala onu ostvarenu u euro zoni za svega 0,3 postotna boda, ta se razlika tijekom ove godine povećala te je u kolovozu dosegla 0,9 postotnih bodova (3,1% u Hrvatskoj u odnosu na 2,2% u euro zoni). Jedan od najvažnijih razloga je taj što u euro zoni nije bilo poremećaja na tržištu prehrambenih proizvoda, tako da je godišnja stopa promjene cijena prehrane u kolovozu iznosila svega 0,7%, dok je u Hrvatskoj bila znatno viša (5,5%). Uz to udio cijena prehrane u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena znatno je viši u Hrvatskoj (32,9%) od onoga u euro području (15,5%). Meso je skupina proizvoda koja ima značajan utjecaj na ukupnu domaću inflaciju zbog velikog pondera od 9,7% u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena⁵, stoga se fluktuacije cijena mesa u velikoj mjeri prenose i na volatilnost inflacije u kratkom roku. Doprinos mesa godišnjoj stopi inflacije potrošačkih cijena povećao se sa 0,3 postotna boda zabilježenih u prosincu 2004. godine na 0,8 postotnih bodova u kolovozu 2005., dok se doprinos poljoprivrednih proizvoda⁶ godišnjoj stopi inflacije povećao sa -0,2 na 0,4

³ Budući da se temeljna inflacija izračunava tako da iz košarice dobara i usluga formirane za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata), na njen porast utjecao je samo šok na tržištu mesa.

⁴ Nominalni tečaj kune prema euru je tijekom prvih osam mjeseci ove godine (31. kolovoza 2005. u odnosu na 31. prosinca 2004.) aprecirao za 3,8%.

⁵ Udio mesa u košarici za izračun temeljne inflacije još je veći (13,8%).

⁶ Udio poljoprivrednih proizvoda u košarici za izračun ukupnog indeksa potrošačkih cijena iznosi 7,0%.

postotnih bodova. Spomenuti bi šokovi trebali biti prolaznog karaktera, te se ne bi trebali odraziti na povećanje stope inflacije u dužem roku.

Osim toga tijekom 2005. godine uvezeni inflatorni pritisci bili su izraženi u značajnoj mjeri, a ogledali su se, prije svega, u porastu cijena sirove nafte i nekih drugih sirovina (metali, prehrambene sirovine) na svjetskom tržištu, a manjim dijelom i u deprecijaciji kune prema američkom dolaru. Prosječna cijena sirove nafte u kolovozu 2005. je dosegla 61,9 USD za barel, te je bila za 58,5% viša od one zabilježene u prosincu 2004. i utjecala je na značajno povećanje cijena naftnih derivata na domaćem tržištu. Za razliku od 2004. godine kada je aprecijacija kune prema američkom dolaru ublažavala rast cijena sirove nafte, ove je godine zbog deprecijacije kune prema američkom dolaru taj rast izražen u kunama bio naglašeniji (67,8%). Međunarodni monetarni fond⁷ je u rujnu 2005. godine revidirao svoju projekciju kretanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u skladu s kretanjem cijena na terminskim tržištima sirove nafte sa 46,5 USD na 54,2 USD u 2005. godini te sa 43,75 USD na 61,75 USD u 2006. Te su projekcije u značajnoj mjeri više od onih koje su uzete za pretpostavke na kojima se temeljila projekcija inflacije u PEP-u 2005.-2007., što je vidljivo iz slijedeće tablice:

Tablica 3: Usporedba projekcija kretanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu (USD/barel)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
MMF, GAS rujan 2004.	37,3	37,3	35,3	34,5	33,8
MMF, GAS kolovoz 2005.	37,8	54,2	61,8	60,0	58,0

U projekciju kretanja inflacije za razdoblje od 2006. do 2008. godine ugrađene su slijedeće bitne pretpostavke: stabilnost nominalnog tečaja kune prema euru, slabi pritisci na rast inflacije od strane domaće potražnje, blagi rast plaća u domaćem gospodarstvu i nastavak rasta produktivnosti. Zadržavanje cijene sirove nafte na visokoj razini od oko 60 USD/barel, te odgođeni učinci ovogodišnjeg rasta cijena naftnih derivata na poskupljenje drugih dobara i usluga, bitni su razlozi zašto su projicirane stope inflacije više nego u prošlom PEP-u. Osim toga u 2006. je godini značajan učinak prijenosa inflacije iz 2005. U projekcijama stope inflacije u razdoblju od 2006. do 2008. godine ostavilo se prostora za mogući porast određenih administrativno reguliranih cijena, te za ukidanje 0-te stope PDV-a na određene proizvode, što će biti potrebno provesti, sukladno regulativi Europske unije. Jedan od rizika vezan uz ostvarivanje postojeće projekcije kretanja inflacije u spomenutom razdoblju je mogućnost da dođe do tzv. drugog kruga učinka porasta cijena nafte na inflaciju. Faktor koji doprinosi riziku da dođe do drugog kruga učinaka porasta cijena nafte na porast inflacije kroz njihovo ugrađivanje u zahtjeve za porastom plaća, odnosi se na to da tržišni sudionici, za razliku od prethodnih godina, u sve većoj mjeri postojeći naftni šok ocjenjuju permanentnim, a ne privremenim poremećajem. To može imati trajan učinak i povećati stopu inflacije u zemlji u srednjem roku. Uz to, porast cijena nafte se može snažnije odraziti i na poskupljenje drugih izvora energije, poput plina i električne energije.

2.3. Monetarna i tečajna politika

Hrvatska narodna banka ostvarila je svoj osnovni cilj, stabilnost cijena, i u posljednje dvije godine. Tako su potrošačke cijene u 2004. godini porasle za 2,7%, a rast cijena nafte u 2005.

⁷ Projekcija objavljena u "World Economic Outlook" (rujan 2005.).

godini imao relativno slab utjecaj na inflaciju pa je godišnja stopa rasta cijena u kolovozu 2005. godine iznosila 3,1%. Odlučujuću ulogu u ostvarenoj stabilnosti cijena i nadalje ima stabilnost tečaja kune prema euru. Osim utjecaja na cijene, stabilnost tečaja osigurava i stabilnost cjelokupnog financijskog sustava, koji pati od visoke izloženosti tečajnom riziku, zbog visokog udjela deviza u ukupnoj štednji u Republici Hrvatskoj.

Na tečaj kune, koji se slobodno formira na deviznom tržištu, HNB utječe deviznim intervencijama, tj. kupovinom i prodajom deviza od poslovnih banaka i države. Devizne intervencije pririjedile su se u 2005. godini u odnosu na prethodne godine. S jedne strane, zabilježen je slabiji priljev kapitala zbog orijentacije države na financiranje na domaćem tržištu, dok se u prethodnih nekoliko godina država financirala pretežito u inozemstvu. S druge strane, promjene u operativnom okviru monetarne politike otvorile su dodatni prostor u vođenju monetarne politike i smanjile potrebu za intervencijama na deviznom tržištu. Tako u trećem tromjesečju 2005. godine HNB nije intervenirao na deviznom tržištu kako bi utjecao na kretanje tečaja.

U travnju 2005. godine su uvedene značajne promjene u operativnom okviru monetarne politike, koje u prvi plan stavljaju indirektno tržišne instrumente. Pokrenute su redovite tjedne obratne repo aukcije za kreiranje likvidnosti, nalik onima koje koristi ECB, čime je HNB nakon dvije godine ponovno dobila instrument za upravljanje likvidnosti i kamatnim stopama na novčanom tržištu. Uz to je instrumentu lombardnog kredita dodana i druga stalno raspoloživa pogodnost – pogodnost prekonoćnog deponiranja viškova likvidnosti na poseban račun kod HNB-a. Ovaj skup mjera – obratne repo operacije, te dvije stalno raspoložive pogodnosti – trebao bi omogućiti i snažnije oslanjanje na vođenje politike kamatnih stopa kao elementa u vođenju ukupne monetarne politike.

Zbog veličine i otvorenosti hrvatskog gospodarstva, HNB se do sada nije mogao u potpunosti osloniti na vođenje politike kamatnih stopa. Stoga, obvezna pričuva i nadalje ostaje važan instrument u vođenju monetarne politike, posebno radi kapitalnog priljeva do kojeg dolazi zbog još uvijek prisutne razlike koja postoji između kamatnih stopa u Hrvatskoj i u Europskoj uniji, zatim zbog steriliziranja viškova likvidnosti, i radi ograničavanja kreditnog multiplikatora. Kako bi omogućio aktiviranje opisanih repo operacija, HNB je u lipnju 2005. godine povećao dio obvezne pričuve koja se izdvaja u kunama, povukavši kunsku likvidnost, što je potaklo potražnju za sredstvima na redovitim tjednim obratnim repo aukcijama. Također, suočen s velikim priljevom kapitala kroz poslovne banke radi financiranja domaće kreditne aktivnosti, HNB je u dva navrata tijekom 2005. godine povećavao stopu granične obvezne pričuve, koja se od srpnja 2004. godine obračunava na porast inozemne pasive. Od lipnja tako poslovne banke moraju na poseban račun kod HNB-a, koji se ne remunerira, izdvajati 40% (umjesto dotadašnjih 30) porasta inozemne pasive u odnosu na stanje u lipnju 2004. godine. HNB pažljivo prati rast vanjskog duga i njegovu održivost, te je prema potrebi spremna za uvođenje dodatnih mjera za obuzdavanje privremenog rasta vanjskog duga, ukoliko se procijeni da je neprimjeren.

S približavanjem Europskoj uniji, HNB u srednjem roku ipak želi smanjiti ovakve direktne mjere monetarne politike, posebice stopu obvezne pričuve, što bi povećalo efikasnost domaćeg bankarskog sustava i smanjilo cijenu kapitala u Hrvatskoj. Dinamika smanjenja stope obvezne pričuve ovisit će o gospodarskim okolnostima. U proteklih godinu dana, HNB je u dva navrata smanjivao obveznu pričuvu. U studenom 2004. godine smanjena je opća stopa obvezne pričuve s 19% na 18%. U veljači 2005. godine je smanjena stopa minimalno potrebnih deviznih potraživanja, koja predstavlja omjer likvidnih deviznih potraživanja i

ukupnih deviznih obveza, sa 35% na 32%. Oba smanjenja stopa oslobodila su dio sredstva poslovnih banaka, pa je bila smanjena potreba za inozemnim sredstvima i olakšano je financiranje države na domaćem tržištu.

Postojeći režim upravljano plutajućeg tečaja, u kojemu HNB stabilnost tečaja kune prema euru ostvaruje intervencijama na deviznom tržištu, smatramo održivim u srednjem roku, te najpogodnijim režimom u procesu ulaska Hrvatske u Europsku uniju i kasnijem ulasku u Ekonomsku i monetarnu uniju. Postojeći režim je istovremeno sukladan uvjetima Europskog tečajnog mehanizma 2 (ERM II), i nije ga potrebno mijenjati.

2.4. Vanjski sektor

Prema srednjoročnoj projekciji platne bilance RH negativan saldo na tekućem računu mogao bi u 2005. godini dosegnuti 5,8% ocijenjenoga BDP-a, i pogoršati se za 0,5 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu. Jačanje neravnoteže na tekućem računu tijekom 2005. godine ponajviše proizlazi iz rasta deficita u robnoj razmjeni i očekivanog rasta neto rashoda po faktorskim dohocima. Negativna ostvarenja po tim stavkama donekle će ublažiti porast neto prihoda od pruženih usluga, prije svega u turizmu, kao i nastavak rasta neto priljeva po tekućim transferima. Očekivano ublažavanje deficita u narednim godinama najvećim dijelom je odraz pretpostavke o povoljnim kretanjima u razmjeni uslugama između Hrvatske i inozemstva, odnosno rastu neto priljeva od usluga pruženih u turizmu.

Recentna kretanja u robnoj razmjeni RH s inozemstvom pod izrazitim su utjecajem rastućih cijena sirove nafte i naftnih derivata na svjetskome tržištu, što se može očekivati i u narednim razdobljima. Može se stoga očekivati da će glavni doprinos rastu robnoga uvoza u projekcijskom razdoblju davati upravo uvoz nafte i naftnih derivata, na koje se trenutno odnosi oko jedne desetine ukupnog robnog uvoza. Isto tako, pod utjecajem visokih cijena, može se očekivati i značajan doprinos uvoza željeza i čelika, naročito u 2005. i 2006. godini. Imajući na umu da se obično visoke cijene nafte s određenim vremenskim razmakom odražavaju i na poskupljenje ostalih izvora energije u narednim godinama može se očekivati i izraženi rast uvoza ostalih energenata, što se ponajviše odnosi na uvoz električne energije te plina. S druge strane, očekuje se daljnje usporavanje uvoza kapitalnih dobara i cestovnih vozila u odnosu na prethodne godine, kada je uvoz tih dobara za gradnju magistralnih cesta davao značajan doprinos porastu vrijednosti ukupnog uvoza robe.

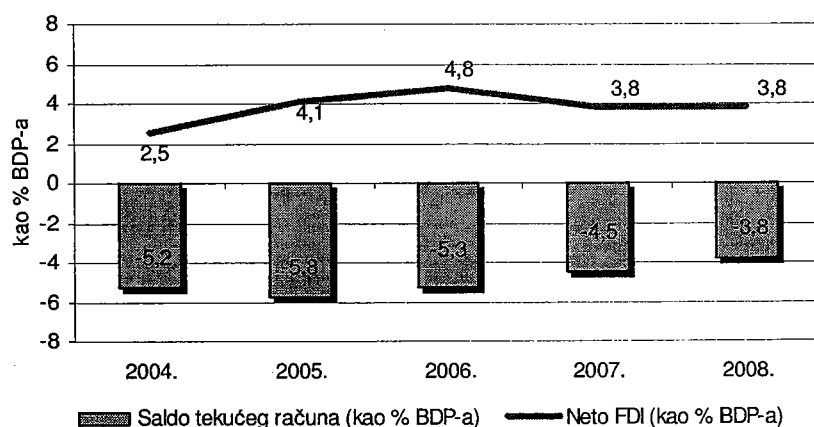
Na strani robnoga izvoza u nastavku tekuće godine očekuje se nastavak njegova rasta, na što bi se dijelom trebao odraziti i nešto izraženiji izvoz brodova u usporedbi s ostvarenjima za prvu polovicu 2005. godine. Pretpostavka o nastavku intenziviranja hrvatskog robnog izvoza u razdoblju od 2006. do 2008. godine temelji se, prije svega, na očekivanom jačanju integracijskih procesa s Europskom unijom, na nastavku restrukturiranja domaćih poduzeća, povećanju proizvodnosti rada i očekivanome rastu inozemne potražnje, primarno uvjetovane gospodarskim oporavkom u zemljama članicama Europske unije. Potrebno je ukazati i na moguće utjecaje rastućih cijena sirove nafte na ostvarenja hrvatskog robnog izvoza. S jedne strane, budući da naftni derivati imaju i znatan udio u strukturi ukupnog hrvatskog izvoza (oko 8%), rast cijena nafte odražava se i na visoke vrijednosti izvoza naftnih derivata, što donekle ublažava ukupne učinke na saldo u razmjeni naftom i naftnim derivatima s inozemstvom. Ipak, nastavak visokih cijena sirove nafte i naftnih derivata s vremenom bi se mogao odraziti na slabljenje svjetske potražnje, a time i negativno djelovati na vrijednosti ukupnog hrvatskog robnog izvoza, što predstavlja rizik ostvarivanja projiciranih vrijednosti

robnoga izvoza. Uz pretpostavku o bržem rastu robnoga izvoza u odnosu na robni uvoz, postupno će se smanjivati deficit u robnoj razmjeni RH s inozemstvom, i to s 24% BDP-a u 2005. na 21,4% BDP-a u 2008. godini.

Povoljna kretanja u platnoj bilanci očekuju se i kada je riječ o neto izvozu usluga, što se poglavito odnosi na usluge pružene u turizmu. Kontinuirani porast prihoda od turizma, ugrađen u srednjoročnu projekciju tekućeg računa, odraz je, između ostaloga, očekivanog nastavka znatnog ulaganja u promotivne aktivnosti i predstavljanja na inozemnim tržištima, produljenja turističke sezone te povećanja smještajnih kapaciteta. Ujedno se očekuje poboljšanje turističke ponude, kao i nastavak privatizacije turističkog portfelja. Također se očekuje da će se znatna ulaganja u velike infrastrukturne projekte u proteklim godinama odraziti na porast prihoda od pruženih usluga u prijevozu. S druge strane, očekuje se nastavak neto uvoza ostalih usluga, pri čemu se u strukturi ostalih usluga s obzirom na ostvarene neto rashode mogu izdvojiti pravne, računovodstvene, konzulting i usluge odnosa s javnošću, zatim rojaliteti i licencijske naknade te usluge operativnog *leasinga*.

Projicirana kretanja na računu faktorskih dohodaka u razdoblju od 2005. do 2008. godine uvažavaju najnovije projekcije plaćanja kamata po inozemnom dugu prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke. Također se očekuje kontinuirani blagi godišnji rast zadržane dobiti pretpostavljajući da inozemni vlasnici domaćih poduzeća neće u značajnijoj mjeri povlačiti sredstva iz Hrvatske nego će ih ulagati u daljnji razvoj poduzeća. Isto tako, očekuje se kontinuirano blago povećanje neto priljeva tekućih transfera, što bi u narednim godinama uvelike moglo odražavati porast sredstava koja će biti povučena iz pretpristupnih fondova Europske unije.

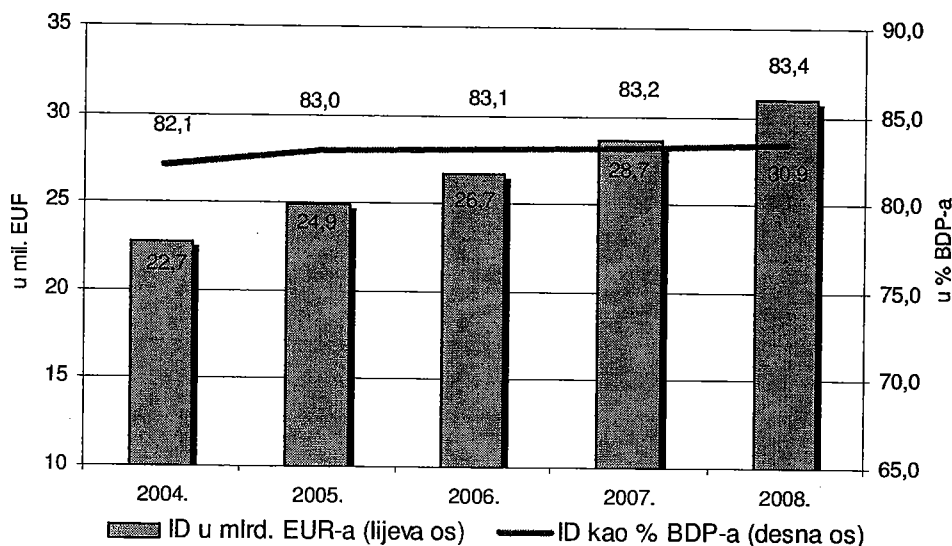
Grafikon 3: Saldo tekućeg računa i neto inozemna izravna ulaganja kao % BDP-a

U skladu s opisanim pretpostavkama na kojima se temelji srednjoročna projekcija platne bilance RH u razdoblju od 2005. do 2008. godine, proizlazi da bi nakon godišnjeg pogoršanja salda tekućeg računa u tekućoj 2005. godini, moglo uslijediti njegovo postupno smanjivanje do razine od 3,8% u 2008. godini. Pritom bi veći dio deficita na tekućem računu mogao biti pokriven neto priljevom inozemnih izravnih ulaganja. Očekivani rast priljeva inozemnih izravnih investicija uvelike odražava činjenicu da su početkom listopada 2005. godine otvoreni pregovori o pristupanju Hrvatske u Europsku uniju pri čemu bi usklađivanje pravne stečevine i provedba nužnih reformi trebalo povećati atraktivnost Hrvatske za strane ulagače. Značajno veći priljev u 2006. odraz je očekivanog nastavka privatizacije državnog portfelja

(sukladno fiskalnoj projekciji za 2006. godinu, očekuje se nastavak privatizacije INA-e i T-HT-a). Isto tako, u cjelokupnom srednjoročnom projekcijskom razdoblju očekuje se već ranije spomenuti porast zadržane dobiti koja također predstavlja oblik inozemnih izravnih ulaganja. Ujedno je važno napomenuti da se uslijed sve jačeg povezivanja Hrvatske s Europskom unijom, kao i privatizacijskih projekata u susjednim zemljama, u narednim godinama očekuje i porast inozemnih ulaganja Hrvatske u inozemstvu, što je razlog zašto se ne očekuje izraženiji porast neto priljeva od izravnih ulaganja.

Grafikon 4: Inozemni dug Republike Hrvatske

Dio jaza između domaće štednje i investicija i dalje će se financirati inozemnim zaduživanjem domaćih sektora. Pritom se očekuje smanjenje inozemnog duga države, dok će inozemni dug banaka i poglavito poduzeća, uključujući izravna ulaganja, zabilježiti godišnji rast. U skladu s fiskalnom projekcijom financiranja manjka konsolidirane opće države, inozemni dug opće države mogao bi se tako smanjiti sa 5,9 milijardi EUR u 2005. godini na 4,8 milijardi EUR u 2008. godini, a što odražava namjeru Ministarstva financija da se za potrebe financiranja manjka i refinanciranje dospjelih obveza u većoj mjeri osloni na domaće financijsko tržište. U tom kontekstu, Ministarstvo financija do kraja 2005. godine planira dodatno izdanje obveznica na domaćem tržištu vrijedno 3 milijarde HRK, što bi se u uvjetima nedostatne apsorpcijske sposobnosti domaće štednje moglo odraziti na daljnji rast inozemnog duga banaka, odnosno ukupnog inozemnog duga. Usprkos očekivanome apsolutnom porastu inozemnog duga, valja naglasiti kako se očekuje naglašeno usporavanje njegove dinamike, pri čemu bi udio inozemnog duga u BDP-u mogao biti povećan s 83% u 2005. na 83,4% u 2008. godini. Usprkos visokim razinama inozemne zaduženosti, ne očekuju se značajnije poteškoće u međunarodnoj likvidnosti Hrvatske s obzirom da bi međunarodne pričuve mogle pokrivati između 4,9 i 5,1 mjesec uvoza robe i usluga tijekom projekcijskog razdoblja.

Odstupanja od prethodne verzije PEP-a

Projekcije realnog rasta BDP-a u verziji PEP-a 2006.-2008. revidirane su na niže u odnosu na PEP 2005.-2007. Takva promjena u najvećoj mjeri je rezultat pogoršanja gospodarske klime u okruženju u odnosu na prvotno očekivanu, a tome je u značajnoj mjeri doprinio visok rast cijena nafte. Razlike kod deficita tekućeg računa javljaju se u određenoj mjeri i zbog revizije

povijesnih podataka koja napravljena za 2003. i 2004. godinu. Proračunski saldo će u ovogodišnjem PEP-u biti iskazan prema GFS 2001 metodologiji, odnosno proračunski saldo predstavlja neto pozajmljivanje-zaduživanje opće države dok se prema Stand-By aranžmanu s MMF-om deficit opće države iskazuje prema modificiranom obračunskom načelu što je detaljnije opisano u poglavlju javnih financija. Do izmjene metodologije došlo je i u praćenju inozemnog duga koji se u odnosu na prije primjenjivanu metodologiju povećao za stanje nepodmirenih dospjelih i obračunatih nedospjelih kamata. Kod iskazivanja javnog duga također je došlo do metodoloških promjena te je iz obuhvata ukupnog javnog duga isključen dug Hrvatske banke za obnovu i razvoj.

Bilješka o procjeni strukturnog deficita⁸

Pri procjeni strukturnog deficita konsolidirane opće države korištena je pretpostavka ubrzavanja realnog rasta BDP-a u razdoblju od 2005. do 2008. godine prema dokumentu Ministarstva financija *"Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2006.-2008. godine"* te pretpostavka cikličke osjetljivosti proračuna prema rezultatima empirijskog istraživanja Švaljek, S.: *"Utjecaj fiskalnog stanja na vođenje monetarne politike"* (prilog u neobjavljenoj studiji Hrvatske narodne banke iz 2003. godine: *"Analitičke osnove za vođenje monetarne politike tijekom procesa pridruživanja Europskoj uniji"*).

Potencijalni domaći proizvod procijenjen je primjenom Hodrick-Prescottove metode procjene trenda, kojom je vrijednost trenda (y^*) ocijenjena minimiziranjem jaza između stvarnog domaćeg proizvoda (y) i njegovog trenda, kao i varijabilnosti trenda domaćeg proizvoda za

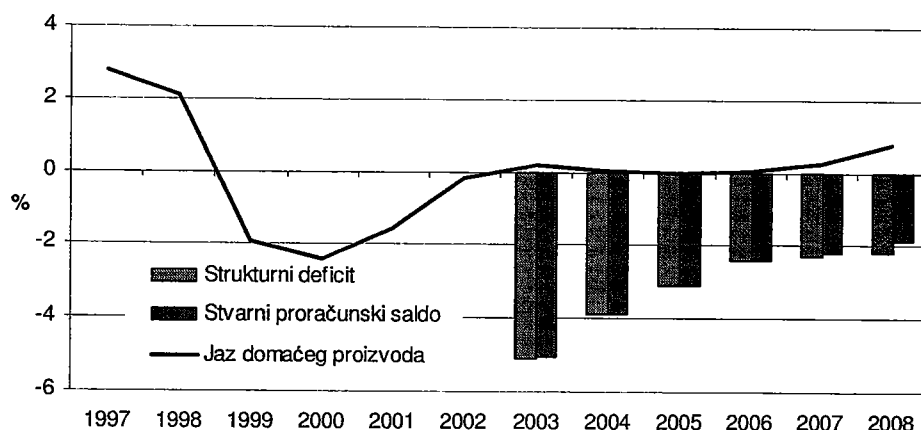
cijeli uzorak opažanja (T):
$$\text{Min} \sum_{t=0}^T (y_t - y_t^*)^2 + \lambda \sum_{t=2}^{T-1} [(y_{t+1}^* - y_t^*) - (y_t^* - y_{t-1}^*)]^2$$
, gdje je λ

parametar izgladivanja vremenske serije. Prema ranije spomenutoj studiji, pretpostavka optimalne vrijednosti parametra λ iznosi 30.

Nadalje, pretpostavlja se da utjecaj promjene jaza domaćeg proizvoda, mjerenog kao relativno odstupanje od trenda, na dinamiku proračunskog salda iznosi približno 0,36. Pri tome valja napomenuti da Hodrick-Prescottova metoda procjene potencijalnog domaćeg proizvoda na kraju vremenske serije (ovdje se to posebno odnosi na 2008. godinu) daje donekle pristrane ocijene vrijednosti potencijalnog domaćeg proizvoda, odnosno jaza domaćeg proizvoda. Drugim riječima, strukturni deficit za 2008. pa i 2007. godinu bi, uz ostale projekcijske pretpostavke, mogao biti viši ili niži od procijenjenih 2,3%, odnosno 2,2%, što bi ovisilo o projekciji dinamike ukupne ekonomske aktivnosti u razdoblju nakon 2008. godine.

⁸ Procjena strukturnog deficita za razdoblje od 2005. do 2008. godine u projekcijama za PEP 2005.-2008. izvršena je primjenom istog metodološkog okvira kao i u prethodnom PEP-u (PEP 2004.-2007.).

Grafikon 5: Jaz domaćeg proizvoda i proračunski deficit (u postotku BDP-a)

Primjenom opisane metodologije došlo se do rezultata da će jaz domaćeg proizvoda dosegnuti pozitivne vrijednosti u 2007. i 2008. godini. S obzirom na pozitivni jaz domaćeg proizvoda u 2007. i 2008. godini i ciklička komponenta proračuna u tom razdoblju biti će pozitivna što znači da će strukturni deficit biti veći od stvarnog i to za 0,1% BDP-a u 2007. te za 0,3% BDP-a u 2008. godini. Projekcije neto plaćanja kamata ukazuju na stabilan udio u BDP-u što znači da se gledano u nominalnom iznosu očekuje usporavanje njihova rasta. Takva očekivanja bazirana su na daljnjem smanjenju spreadova između hrvatskih i referentnih inozemnih obveznica što se iz perspektive započinjanja pregovora za ulazak u Europsku uniju čini realnom pretpostavkom. U prilog tome govore i kretanja tijekom 2004. godine kad je došlo do značajnog smanjenja u razlici prinosa između hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica te povećanja Standard & Poor's kreditnog rejtinga na BBB. Opisana kretanja neto plaćanja kamata odredit će i kretanje ciklički prilagođenog primarnog salda koji će nakon -0,8% BDP-a u 2005. te -0,1% BDP-a u 2006. i 2007. godini postati pozitivan te iznositi 0,1% BDP-a u 2008. godini.

3. JAVNE FINANCIJE

3.1. Srednjoročni fiskalni program za razdoblje 2006-2008

Početkom kolovoza 2005. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Smjernice ekonomske i fiskalne politike kojima su definirani osnovni ciljevi i zadaci fiskalne politike za trogodišnje razdoblje od 2006. do 2008. godine. Ekonomska strategija izložena u spomenutom dokumentu usklađena je s programom politika koje podupire i stand-by aranžman sklopljen s Međunarodnim monetarnim fondom. Valja istaknuti da su strukturne reforme javnog i privatnog sektora podržane i Programskim zajmom za prilagodbu (PAL) Svjetske banke koji je potpisan u rujnu 2005. godine.

Osnovni ciljevi fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju zasnivaju se na stabiliziranju udjela inozemnog duga na granici od oko 83% BDP-a i strukturnim reformama koje će poduprijeti fiskalnu konsolidaciju i potaknuti potencijal za gospodarski rast te pridonijeti poboljšanju investicijskog okruženja putem procesa privatizacije, financijske discipline javnih poduzeća te jačanja pravosuđa.

Fiskalna politika bit će glavni instrument za održavanje razine javnog duga ispod granice od 60% BDP-a kako je i definirano Maastrichtskim kriterijima. Od lipnja 2004. godine izvješća o izvršenju državnog proračuna, izvanproračunskih fondova te opće države iskazuju se u skladu s novom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za statistiku javnih financija (GFS 2001). Međutim, Stand-by aranžmanom dogovoreno je da se manjak konsolidirane opće države iskazuje prema modificiranom obračunskom načelu u koji se uključuje i promjena dosjelih neplaćenih obveza države te transakcije po obračunskom načelu Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta. U tom smislu predviđeno je i smanjenje deficita opće države sa 4,9% BDP-a iz 2004. godine na razinu od 2,8% BDP-a do kraja 2008. prema opisanom modificiranom obračunskom načelu. Sukladno GFS 2001 metodologiji, koja se primjenjuje u ovogodišnjem PEP-u i u svrhu službenog izvješćivanja Ministarstva financija, predviđa se smanjenje neto pozajmljivanja/zaduživanja, odnosno zaduživanja opće države s 3,9% u 2004. na 1,9% BDP-a do 2008. godine. Istovremeno javni dug bi trebao dosegnuti razinu od 47,7% BDP-a.

Neposredni cilj će i dalje biti smanjenje oslanjanja na inozemno zaduživanje, odnosno usmjerenost na razvijanje domaćeg financijskog tržišta, što znači i stabiliziranje vanjskog duga. Prijelaz na domaće financiranje pomoći će da se smanji i izloženost tečajnom riziku, potakne razvoj domaćeg tržišta kapitala i time pridonese apsorpiranju viška likvidnosti u domaćem sektoru.

Na strani rashoda proračuna nastaviti će se poboljšavati transparentnost i djelotvornost njihova upravljanja, a odlučna fiskalna prilagodba ići će u smjeru planiranog smanjivanja udjela ukupnih rashoda u BDP-u sa 45,8% iz 2004. godine na 42,3% BDP-a u 2008. godini. Takva kretanja podupiru i projekcije prihoda za sve razine konsolidirane opće države koje su provedene na temelju stabilnih makroekonomskih pretpostavki (opisane u prethodnom poglavlju). Udio prihoda u vrijednosti BDP-a planira se smanjiti sa 46,6% u 2004. godini na 44,2% u 2008. godini. S druge strane, udio nefinancijske imovine bi trebao zabilježiti razinu od 3,8% BDP-a u 2008. godini što je u skladu s Vladinim planom građenja za razdoblje od 2005.-2008. godine.

Osim spomenutih fiskalnih ciljeva, u narednom razdoblju planira se nastaviti i sa strukturnim reformama koji će fiskalnu politiku postaviti na stabilniju osnovu u srednjoročnom razdoblju.

Upravljanje proračunom

Učinkovito upravljanje proračunom i javnim rashodima temelji se na suvremenim metodama planiranja i praćenja izvršenja proračunskog procesa. U tijeku je izrada prijelaznih tablica kako bi se izvješćivanje moglo proširiti i na međunarodno prihvaćenu metodologiju (ESA 95). Zakonska obveza procjene fiskalnih učinaka predloženih zakona, za koju je izrađena standardna metodologija, namjerava se proširiti i na procjenu socijalnog i ekološkog učinka te učinka državnih potpora i konkurentnosti. Uspostavljene jedinice za unutarnju reviziju na razini pojedinih resornih ministarstava proširit će se i na preostala resorna ministarstava te izvanproračunske korisnike kako bi se unaprijedio proces unutarnje kontrole. Ministarstvo financija pripremit će i strategiju za racionaliziranje i integriranje financijskog sustava. Daljnje poboljšanje funkcioniranja Državne riznice postići će se podizanjem potpune operativnosti njezinog jedinstvenog računa za sva resorna ministarstva što se posebno odnosi na finalizirajući plan za usklađivanje njihovih računovodstvenih i informacijsko-tehnoloških sustava s Državnom riznicom. Od 1. siječnja 2006. godine, obuhvat jedinstvenog računa Državne riznice će se proširiti uključivanjem naknada za ceste Hrvatskih autocesta i Hrvatskih cesta.

Porezna politika

Započeti proces srednjoročne porezne reforme, usmjeren na postupno približavanje i izravno povezivanje sa smjernicama Europske unije, nastavit će se i u narednom razdoblju. Taj proces bit će usmjeren na smanjenje relativno visokog poreznog opterećenja koji će pozitivno utjecati na rast investicija što je osnova za intenziviranje gospodarske aktivnosti. U tom smislu nužno je jačati i poreznu administraciju. Tako su u pripremi i mjere, uglavnom usmjerene na pravne osobe, koje će omogućiti učinkovitiju naplatu poreza kao i kontrolu povrata poreza. Uspostavljene su posebne ispostave za velike porezne obveznike te posebni odjel koji će se baviti porezom na dodanu vrijednost (PDV), odnosno njegovim prikupljanjem i kontrolom povrata. Produžen je rok za obradu zahtjeva za povrat PDV-a sa 15 na 30 dana, što je u skladu sa standardima Europske unije, kako bi se omogućilo dovoljno vremena za procjenu rizika vezanog uz ispunjavanje poreznih obveza. Planira se izraditi i program za verifikaciju povrata PDV-a zasnovan na rangiranju tražitelja povrata prema riziku vezanom uz ispunjavanje poreznih obveza. Očekuje se i da će početak rada Financijske policije uvelike doprinijeti smanjenju porezne evazije. Od 1. siječnja 2006. godine uvodi se i izmjena u poreznoj stopi PDV-a u turizmu - smanjuje se s 22% na 10% za noćenja turista, noćenja s doručkom, polupansion i pansion te se ukida nulta stopa na organizirane turističke dolaske iz inozemstva.

Prihodi konsolidirane opće države

Projekcija prihoda konsolidirane opće države za razdoblje 2006.-2008. godine utemeljena je na osnovnim makroekonomskim pretpostavkama. U narednom trogodišnjem razdoblju očekivana razina ukupnih prihoda (iskazanih prema metodologiji GFS 2001) kretat će se od 45,9% BDP-a u 2006. godini do 44,2% BDP-a u 2008. godini čemu će najviše doprinijeti prethodno opisane mjere usmjerene na jačanje porezne administracije kako bi se ostvario pozitivan učinak na smanjenje neslužbenog gospodarstva. U isto vrijeme ukupni prihodi će se rasti po stopi od 6,9% u 2006. godini, odnosno 5,8% u 2008. godini. Zamjetan je značajniji

porast prihoda opće države u 2006. godini. Naime, u 2006. godini bilježi se značajnije povećanje prihoda izvanproračunskih fondova i agencija i to konkretno Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost koji bilježi izraziti međugodišnji porast uslijed promjene načina njegova financiranja prema kojemu se uz dosad ostvarivane naknade počinju prikupljati i značajni prihodi od naknada za ambalažni otpad temeljem primjene novog Pravilnika o zbrinjavanju ambalažnog otpada uz istovremeni rast jediničnih do sada ostvarivanih naknada.

Planirano je postupno smanjivanje udjela poreznih prihoda u vrijednosti BDP-a koji će se kretati od 26,8% u 2006. godini do 26,2% u 2008. godini. U strukturi poreznih prihoda konsolidirane opće države, vodeću komponentu imaju prihodi od PDV-a koji su planirani na razini od 14,2% BDP-a u 2006. godini do 14,1% BDP-a u 2008. godini. Prosječni međugodišnji rast od oko 7% u promatranom razdoblju u skladu je s realnim rastom gospodarstva te s efektima pooštrene porezne kontrole u području naplate poreza, kao i kontrole povrata poreza.

Uzimajući u obzir kretanja prihoda od trošarina u prethodnim godinama, te rast BDP-a u narednim godinama, prihodi od trošarina projicirani su na godišnjoj razini od 4,9% BDP-a u 2006. godini do 4,6% BDP-a u 2008. godini. Takva predviđanja temelje se na kretanjima prethodnih godina te na povećanju prihoda zbog smanjenja neslužbenog gospodarstva, a uz očekivanje daljnjeg razvoja turizma i porasta gospodarske aktivnosti. Promatrajući njihovu strukturu, vidljivo je da će prihodi od trošarina na automobile rasti od 5,0% u 2006. godini do 4,5% u 2008. godini. Prihodi od trošarina na naftne derivate, koji imaju najveći udio u ukupnim trošarinama, godišnje će se povećavati stopom od 6,0% u srednjoročnom razdoblju. U 2006. godini, u cilju daljnjeg postizanja potpune operativnosti jedinstvenog računa Državne riznice, naknade za ceste (dio trošarina na naftu) koje su prihod Hrvatskih cesta i Hrvatskih autocesta ne uplaćuju se više direktno na račune ovih agencija već se one u potpunosti evidentiraju na jedinstvenom računu Državne riznice te se preko rashodne strane Državnog proračuna transferiraju prije spomenutim agencijama. Izdvajanje dijela trošarina na naftu i naftne derivate povezani su s procesom izgradnje cesta i autocesta koji je definiran donesenim Vladinim planom građenja za razdoblje 2005.-2008. Trošarinama na duhanske proizvode planira se prikupiti 5% više prihoda u 2006. godini u usporedbi s 2005. godinom dijelom zbog očekivane potrošnje duhanskih proizvoda, a dijelom zbog smanjenja sivog tržišta ovih proizvoda u skladu s mjerama koje će provoditi Financijska policija. Zbog baznog efekta, ovi će prihodi iskazati nešto viši rast u 2005. godini kako je ranije navedeno, dok bi se u razdoblju 2007.-2008. godine rast prihoda po ovoj osnovi kretao na razini 3%.

Također je za očekivati da će se prihodi od poreza na dohodak u promatranom srednjoročnom razdoblju povećavati s rastom bruto plaće i broja zaposlenih osoba te da neće biti novih poreznih olakšica u sustavu poreza na dohodak. U tom smislu prihodi od poreza na dohodak rast će 6,8% u 2006. godini koliki porast se očekuje i u 2008. godini što predstavlja udio od 3,6% BDP-a u svakoj od promatranih godina. Važno je istaknuti da se od ukupnih prihoda od poreza na dohodak, na razini državnog proračuna očekuje udio od 1,4% BDP-a, a na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave udio od 2,2% BDP-a.

Istovremeno, porez na dobit konsolidirane opće države projiciran je na razini od 2,3% BDP-a u razdoblju 2006.-2008. Rast prihoda od poreza na dobit po stopi od 6,0% očekuje se u 2007. i 2008. godini na temelju rasta gospodarske aktivnosti i aktivnosti banaka, te se očekuje i priljev stranog kapitala kao i razvoj poduzetništva primjenom novog Zakona o porezu na dobit. Promatraju li se razine fiskalne vlasti, vidljivo je da će prihodi od poreza na dobit

državnog proračuna zabilježiti udio od 1,7% BDP-a dok će prihodi od poreza na dobit jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvariti udio od 0,7% BDP-a na godišnjoj razini.

Drugu najznačajniju skupinu u ukupnim prihodima konsolidirane opće države čine socijalni doprinosi (udio od oko 31% u ukupnim prihodima). Rast socijalnih doprinosa rezultat je projekcije rasta nominalnih bruto plaća te projekcije rasta broja zaposlenih u srednjoročnom razdoblju. Na taj način prihodi od socijalnih doprinosa godišnje će rasti po stopi od 6,8% u 2006. kao i u 2008. godini. Drugim riječima, projicirani su na razini od 14,1% BDP-a u 2006. godini do 13,9% BDP-a u 2008. godini.

Rashodi konsolidirane opće države

Sukladno projekcijama prihoda konsolidirane opće države koje počivaju na kretanjima ekonomske aktivnosti, u srednjoročnom razdoblju planirana je daljnja fiskalna prilagodba na strani rashoda, a sve u cilju dostizanja ciljanih deficita opće države. Tako je predviđeno da će se ukupni rashodi konsolidirane opće države smanjivati od 44,4% BDP-a u 2006. godini na 42,3% BDP-a u 2008. godini. Takva kretanja ukazuju na potrebu racionalnog upravljanja na svakoj od pojedinačnih razina državne vlasti (državni proračun, izvanproračunski fondovi te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave). Promatramo li ukupne rashode na godišnjoj razini, vidljivo je da će rasti po stopi od 6,4% u 2006. godini do 5,1% u 2008. godini što je sporije od nominalnog rasta BDP-a. Projicirani rashodi u srednjoročnom razdoblju uzimaju u obzir i troškove značajnih strukturnih reformi. Zamjetan je značajniji porast rashoda opće države u 2006. godini. Naime, u 2006. godini bilježi se značajnije povećanje rashoda izvanproračunskih fondova i agencija i to konkretno Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost koji bilježi izraziti međugodišnji porast uslijed financiranja novih programa od početka 2006. godine, a koji se odnose na zbrinjavanje ambalažnog otpada te zbrinjavanje auto guma.

U strukturi rashoda konsolidirane opće države, najveću komponentu ostvaruju rashodi za socijalne naknade koji zauzimaju oko 42% ukupno projiciranih rashoda za srednjoročno razdoblje. Istovremeno, njihov udio u vrijednosti BDP-a pokazuje tendenciju smanjivanja od 18,5% u 2006. godini na 17,4% u 2008. godini. U njihovoj strukturi najveću stavku čine mirovine čiji je rast planiran na razini 5,8% u 2006. godini. Nominalna procjena kretanja rasta mirovina u promatranom razdoblju izračunata je na temelju kretanja broja korisnika mirovina i primjene kompozitne formule indeksacije 50%:50% (usklađivanje mirovina s obzirom na rast plaća i troškova života). Prijelaz s usklađivanja mirovina sukladno rastu plaća na usklađivanje formulom indeksacije 50%:50% ima za cilj poboljšanje dugoročne financijske održivosti mirovinskog sustava. Valja istaknuti kako je osnovan Umirovljenički fond kao investicijski fond kojim upravlja Društvo za upravljanje fondom koje u svoje ime, a za račun Fonda sudjeluje na tržištu novca i tržištu kapitala. Fond je osnovan kako bi se provela odluka Ustavnog suda iz 1998. godine o pitanju «povrata duga umirovljenicima» koji se procjenjuje u iznosu od 13,8 milijardi kuna (uključujući obračunate kamate). Umirovljenicima će se osigurati povrat duga na temelju vrijednosnih papira, dionica te nekretnina. Svi umirovljenici koji zadovoljavaju uvjete moći će izabrati između dvije opcije isplate: gotovinska isplata uz 50% popusta tijekom 2006. i 2007. godine ili isplata cijelog iznosa tijekom osam godina, nakon dvogodišnjeg razdoblja počeka.

Predviđeno je smanjenje udjela osnovnih rashoda za zdravstvo u BDP-u na razinu od 5,3% do 2008. godine. Tome će svakako pridonijeti i već uvedene brojne mjere za jačanje financijske

discipline kao i dalekosežna reforma zdravstvenog sektora čije će se aktivnosti uključiti u nacrt Zakona koji se planira usvojiti do kraja 2005. godine. Uzimajući u obzir sve prethodno navedeno, očekuju se uštede koje će omogućiti postupno smanjivanje ovih rashoda od oko 0,3% BDP-a godišnje u promatranom srednjoročnom razdoblju. Pritom se od uvedenih administrativnih pristojbi očekuje oko 0,2% BDP-a, dok se preostali dio odnosi na kombinaciju ostalih mjera: uvedeni sustav određivanja cijena lijekova koji je u skladu s drugim europskim zemljama, ujednačeni postupak javne nabave lijekova i drugih medicinskih proizvoda za bolnice, izmjena osnovnog paketa zdravstvenih usluga i dr. U cilju daljnjeg rješavanja strukturnih problema u sektoru zdravstva, usvojiti će se i Zakon o dopunskom zdravstvenom osiguranju kojim će se sustav dopunskog osiguranja prebaciti na privatni sektor.

Naknade zaposlenima čine oko 26% ukupnih rashoda konsolidirane opće države u srednjoročnom razdoblju. Projicirane su na razini od 11,6% BDP-a u 2006. godini odnosno 10,9% BDP-a u 2008. godini. Na taj način, predviđeno je smanjenje mase plaća u javnom sektoru na razinu od 10% BDP-a do 2008. godine na razini konsolidirane središnje države. Planirani rast plaća od 3% u promatranom srednjoročnom razdoblju u skladu je s predviđenim rastom troškova života.

Treće mjesto u strukturi ukupnih rashoda zauzimaju rashodi za korištenje dobara i usluga s prosječnim udjelom od oko 12,2%. Projekcije za ovu kategoriju rashoda predviđaju kretanje njihova udjela od 5,4% BDP-a u 2006. godini do 5,1% BDP-a u 2008. godini. U 2006. godini, doći će do značajnijeg porasta rashoda za korištenje dobara i usluga koji će u odnosu na 2005. godinu porasti za oko 21% što je rezultat značajnog povećanja ovih rashoda na razini državnog proračuna. Razlog tom povećanju proizlazi iz činjenice da se u 2006. godini planiraju koristiti značajna sredstva pretpristupnih fondova Europske unije kojima će se financirati specifični projekti, a najveći dio tih sredstva biti će utrošen na korištenje dobara i usluga. U 2007. i 2008. godini ovi će rashodi rasti prosječno oko 4,6% godišnje.

Ostali rashodi konsolidirane opće države kretati će se na razini od 3,6% BDP-a u 2006. godini odnosno 3,5% u 2007. i 2008. godini.

Na razini državnog proračuna, udio ostalih rashoda u BDP-u kretat će se na razini od 2,2% u razdoblju 2006. - 2008. Proces obnove stambenih objekata nastaviti će se prema planu za 2006. godinu, ali se njeno usporavanje očekuje u od 2007. godine.

Na razini izvanproračunskih fondova, čiji ostali rashodi bilježe udio od 0,4% BDP-a u razdoblju 2006.-2008., glavni utjecaj će imati rashodi povezani s procesom gradnje cesta i autocesta te projektima zaštite okoliša posebno u području vodoprivrede, zaštite voda i zbrinjavanja čvrstog otpada. Glavne odrednice razine od 0,9% BDP-a ostalih rashoda jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu rashodi povezani s projektima izgradnje i ulaganja u lokalnu infrastrukturu.

Rashodi za subvencije smanjivat će se od 2,5% BDP-a u 2006. godini na 2,2% BDP-a u 2008. godini. Ovakva procjena podrazumijeva direktnu gotovinsku isplatu iz proračuna što se razlikuje od metodologije OECD-a i onoga što je dogovoreno u okviru PAL programa Svjetske banke. Naime, razina subvencija od 2,1% BDP-a do 2007. godine koja je dogovorena PAL-om ne uključuje sektor poljoprivrede, ali uzima u obzir neizravne subvencije odnosno potpore kao što su davanja garancija i otpis obveza prema državi. Smanjenju udjela subvencija u BDP-u će pridonijeti i plan restrukturiranja Hrvatskih

željeznica u smjeru razdvajanja temeljnih i sporednih djelatnosti te poboljšanja upravljanja imovinom. Tijekom 2006. godine namjeravaju se privatizirati 3 tvrtke kćeri HŽ-a, a u 2007. godini još 7 takvih tvrtki. Planiraju se i mjere za fiskalnu konsolidaciju koje će biti usmjerene na smanjivanje proračunskih sredstava u ukupnim prihodima HŽ-a, odnosno na smanjenje radnog omjera od 190% u 2006. godini na 150%-170% u 2007. godini. Sukladno tome, u proračunu za 2006. godinu subvencije HŽ-u će se smanjiti u odnosu na rebalans 2005. godine za oko 12,8%, dok će subvencije poljoprivredi porasti za 5,4% u odnosu na rebalans 2005. Novim Zakonom o državnim potporama uskladiti će se procedure vezane za davanje državne potpore sa zahtjevima Europske unije, kao i jačanje uloge Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Ukupne subvencije na razini konsolidirane opće države u 2006. godini zadržati će se na razini 2005. godine.

Rashodi za kamate u srednjoročnom razdoblju, s prosječnim udjelom od oko 5,2% ukupnih rashoda, bit će određeni dinamikom zaduživanja proizašlih iz prethodnih godina. Time će se rashodi za kamate zadržati na prosječnoj razini od oko 2,2% BDP-a u promatranom razdoblju.

Rashodi – posljedice rata

U Republici Hrvatskoj rat je prouzročio dalekosežne posljedice koje se osjećaju u svim godinama od samog njegova početka do danas, a izravne i neizravne posljedice rata će biti prisutne još dugi niz godina. Neizbježni su i fiskalni učinci rata bilo da su oni direktno vezani uz rat ili indirektno iz njega proizlaze. Primjerice, ratom u Republici Hrvatskoj su oštećeni ili uništeni brojni stambeni objekti, objekti infrastrukture, vjerski, kulturni i drugi objekti. Tijekom rata je raseljen velik dio stanovništva s područja Hrvatske koja su bila direktno zahvaćena ratnim aktivnostima. Nadalje, rat je mobilizirao značajne ljudske resurse, dok je velik broj osoba u ratu i stradao. Sve navedeno ima i značajne učinke na javne financije u Republici Hrvatskoj, odnosno iz svega navedenoga proistječu značajni i neizbježni troškovi. Slijedeća tablica prikazuje rashode za razdoblje 2003.-2008. godine koji su izravno ili neizravno posljedica rata u Hrvatskoj.

Tablica 4. Izravni i neizravni rashodi kao posljedica rata u Hrvatskoj

(u milijunima kuna)	2003	2004	Plan 2005	Plan 2006	Projekcija 2007	Projekcija 2008
	(1)	(2)	(3)	(4)		
Rashodi - izravne posljedice rata	921,7	1505,9	1395,6	1329,0	1064,3	602,0
- obnova kuća I-III stupnja oštećenja	59,7	51,5	58,3	62,0	21,3	0,0
- obnova i razvoj Vukovara	67,9	46,5	41,3	40,0	43,0	45,0
- obnova i izgradnja škola (CEB II i V) te školskih objekata	60,5	214,1	186,7	170,0	238,0	3,0
- obnova i izgradnja u ratu oštećenih stamb. jedinica te objekata društvene namjene	242,3	779,1	686,5	645,0	342,0	134,0
- povrat imovine (CEB V do 2005.)	316,8	308,7	180,0	180,0	225,0	225,0
- stambeno zbrinjavanje povratnika izvan područja posebne državne skrbi	0,0	0,0	44,4	35,0	45,0	45,0
- kupovanje nekretnina za račun RH	174,7	106,0	198,3	197,0	150,0	150,0
Rashodi - neizravne posljedice rata	2.748,8	3.622,4	3.972,7	4.347,2	4.617,2	4.719,2
- braniteljske mirovine	1954,7	2733,2	2929,0	3241,0	3437,0	3500,0
- ortopedska i ostala medicinska pomagala	2,1	2,0	2,1	2,7	2,7	2,7
- rehabilitacija hrvatskih vojnih invalida	0,0	0,2	1,0	1,0	1,0	1,0
- trajna prava	622,6	654,8	763,0	835,0	880,0	941,0
- zapošljavanje hrvatskih branitelja	33,0	31,7	30,0	35,0	35,0	35,0
- stambeno zbrinjavanje invalida iz domovinskog rata	136,4	142,7	189,8	184,7	203,7	181,7
- naknade braniteljima	0,0	57,8	57,8	47,8	57,8	57,8
UKUPNO RASHODI	3.670,5	5.128,4	5.368,2	5.676,2	5.681,4	5.321,2

Iz tablice je jasno vidljivo da se na ime rashoda koji su posljedica rata u Hrvatskoj izdvajaju, odnosno planiraju izdvajati značajna sredstva. U 2003. godini, ukupno je izdvojeno 1,9% BDP-a na rashode koji su izravne i neizravne posljedice rata da bi se taj iznos u 2004. godini povećao na čak 2,5% BDP-a, prvenstveno zbog intenzivnog provođenja programa obnove. U narednim razdobljima udio rashoda povezanih s ratom u BDP-u će opadati do razine od oko 1,9% BDP-a u 2008. godini. Razlog opadanju u najvećoj mjeri proizlazi iz smanjenja dijela rashoda koji su izravna posljedica rata dakle prvenstveno obnove dok će neizravne posljedice rata opterećivati javne financije još dugi niz godina. Sukladno smjernicama fiskalne politike, deficit konsolidirane opće države bi se do 2008. godine trebao smanjiti na razinu od 2,8% BDP-a što predstavlja značajnu fiskalnu prilagodbu. Imajući na umu veličinu rashoda koji su posljedica rata, dodatno je izražen značaj planiranog provođenja konsolidacije javnih financija koji se s uspjehom provodi i u uvjetima s kojima druge ekonomije nisu suočene.

Nefinancijska imovina konsolidirane opće države

Predviđeno je da će nefinancijska imovina opće države u promatranom srednjoročnom razdoblju pokazati tendenciju smanjivanja i to od 3,9% BDP-a u 2006. godini na 3,8% BDP-a u 2008. godini. Promatramo li razine državne vlasti, nefinancijska imovina državnog proračuna planira se na razini od 0,8% BDP-a u 2006. do 1,3% u 2008. godini što potvrđuje daljnju orijentaciju države ka nastavku investicijske aktivnosti. Na razini izvanproračunskih fondova, planirano je smanjenje nefinancijske imovine i to sa 1,8% BDP-a u 2006. godini na 1,3% BDP-a u 2008. godini, u skladu s postupnim smanjivanjem intenziteta gradnje cesta i autocesta u srednjoročnom razdoblju kao i planiranim ulaganjima u vodoprivredi. Projekti izgradnje i ulaganja u lokalnu infrastrukturu odredit će i kretanje nefinancijske imovine jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na razini od 1,2% BDP-a u srednjoročnom razdoblju.

Tablica 5. Kretanje prihoda, rashoda, nefinancijske imovine i neto pozajmljivanja-zaduživanja opće države, 2006.-2008.

(% BDP-a)	2003	2004	2005	2006	2007	2008
PRIHODI	46,4	46,6	46,1	45,9	44,9	44,2
Porezi	27,9	27,2	27,3	26,8	26,5	26,2
Porezi na prihod, dobit i kapitalnu dobit	6,0	5,9	6,2	6,0	5,9	5,9
Porez na dohodak	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6
Porez na dobit	2,2	2,1	2,5	2,3	2,3	2,3
Porezi na imovinu	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Porezi na dobra i usluge	20,5	20,1	19,8	19,6	19,4	19,2
Opći porezi na dobra i usluge	14,7	14,5	14,7	14,6	14,6	14,5
Porez na dodanu vrijednost	14,6	14,4	14,3	14,2	14,1	14,1
Porez na prodaju	0,1	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4
Tošarine	5,4	5,1	5,0	4,9	4,8	4,6
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5
Ostali porezi	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
Socijalni doprinosi	14,2	14,2	14,1	14,1	14,0	13,9
Pomoći	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,1
Ostali prihodi	4,3	5,1	4,7	4,8	4,1	4,0
RASHODI	45,9	45,8	44,9	44,4	43,3	42,3
Naknade zaposlenima	12,5	12,3	12,0	11,6	11,2	10,9
Korištenje dobara i usluga	5,0	4,9	4,8	5,4	5,3	5,1
Kamate	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2
Subvencije	3,1	2,8	2,7	2,5	2,3	2,2
Pomoći	0,3	0,5	0,4	0,5	0,7	1,0
Socijalne naknade	19,8	19,8	19,1	18,5	18,0	17,4
Ostali rashodi	3,1	3,4	3,6	3,6	3,5	3,5
NEFINANCIJSKA IMOVINA	5,5	4,7	4,4	3,9	3,8	3,8
Dugotrajna imovina	5,4	4,6	4,4	3,9	3,7	3,7
Zalihe	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
Pohranjene vrijednosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neproizvedena imovina	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
NETO POZAJMLJIVANJE / ZADUŽIVANJE	-5,1	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9

Neto pozajmljivanje/zaduživanje

U razdoblju 2006.-2008. predviđeno je smanjenje neto pozajmljivanja/zaduživanja odnosno neto zaduživanja na razini opće države s 2,4% BDP-a u 2006. godini na 2,2% BDP-a u 2007. godini te na 1,9% BDP-a u 2008. godini. Promatramo li kretanja ove kategorije pojedinačno prema razinama državne vlasti, uočava se da je neto pozajmljivanje/zaduživanje odnosno neto zaduživanje državnog proračuna planirano na razini od 1,4% BDP-a u 2006. godini, 1,5% BDP-a u 2007. godini te 1,3% BDP-a u 2008. godini. Niža razina neto pozajmljivanja/zaduživanja u 2006. godini u odnosu na 2007. godinu rezultat je većih primitaka od prodaje nefinancijske imovine. Neto pozajmljivanje/zaduživanje odnosno neto zaduživanje izvanproračunskih fondova smanjit će svoj udio sa 0,9% BDP-a u 2006. godini, na 0,6% BDP-a u 2007. godini te na 0,5% BDP-a u 2008. godini. Isto tako neto pozajmljivanje/zaduživanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno njihovo neto zaduživanje bit će na razini od oko 0,1% BDP-a u promatranom srednjoročnom razdoblju.

Tablica 6. Kretanje prihoda, rashoda, nefinancijske imovine i neto pozajmljivanja-zaduživanja opće države prema razinama državne vlasti, 2006.-2008.

(% BDP-a)	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Državni proračun						
Prihodi	38,7	38,9	38,4	39,3	38,6	38,0
Rashodi	40,6	40,2	39,3	39,9	38,9	38,0
Neto stjecanje nefinancijske imovine	0,9	0,7	0,8	0,8	1,1	1,3
Neto pozajmljivanje / zaduživanje	-2,8	-2,0	-1,7	-1,4	-1,5	-1,3
Izvanproračunski fondovi i agencije						
Prihodi	4,6	3,8	3,7	3,9	3,8	3,6
Rashodi	3,2	2,6	2,6	3,0	2,9	2,8
Neto stjecanje nefinancijske imovine	3,7	3,0	2,3	1,8	1,5	1,3
Neto pozajmljivanje / zaduživanje	-2,4	-1,8	-1,3	-0,9	-0,6	-0,5
Jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave						
Prihodi	5,2	5,2	5,4	5,2	5,2	5,1
Rashodi	4,2	4,2	4,3	4,1	4,1	4,0
Neto stjecanje nefinancijske imovine	0,9	1,0	1,2	1,2	1,2	1,2
Neto pozajmljivanje / zaduživanje	0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Konsolidirana opća država						
Prihodi	46,4	46,6	46,1	45,9	44,9	44,2
Rashodi	45,9	45,8	44,9	44,4	43,3	42,3
Neto stjecanje nefinancijske imovine	5,5	4,7	4,4	3,9	3,8	3,8
Neto pozajmljivanje / zaduživanje	-5,1	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9

Dugoročna održivost javnih financija

Projekcije ukupne održivosti javnih financija Republike Hrvatske za razdoblje 2005.-2050. temelje se na općim pretpostavkama o rastu produktivnosti rada, rastu realnog BDP-a te o stopi nezaposlenosti (prilog III, tablica 9.). Osim navedenih pretpostavki, u projekciji su uzeta u obzir i predviđanja o kretanju najvažnijih kategorija prihoda i rashoda te druge pretpostavke kao što su dugoročne projekcije poreznih prihoda, dugoročne odrednice rashoda iz socijalne sfere, financijski rashodi, očekivana kretanja na tržištu rada, kretanje broja korisnika socijalnih prava i druga.

Projekcija ukupnih rashoda u razdoblju 2005.-2050. pretpostavlja porast ukupnih rashoda na razini od 5,2% godišnje u razdoblju do 2010. godine, odnosno između 5,4% i 5,5% godišnje u razdoblju 2010.-2050. U razdoblju do 2010. godine, planira se da će ukupni rashodi rasti nešto sporije nego u razdoblju 2010.-2050. prvenstveno zbog provođenja politike fiskalne konsolidacije. Projekcija rashoda za starosne mirovine u obzir uzima očekivanja u kretanju porasta broja korisnika u promatranom razdoblju, te prosječan godišnji porast koji se temelji

na primjeni tzv. švicarskog modela usklađivanja mirovina (50%:50%) te efekata promjene strukture financiranja starosnih mirovina s obzirom na kontribuciju drugog stupa mirovinskog osiguranja. Postoji značajna razlika u projekciji rashoda za starosne mirovine u ovogodišnjem PEP-u u odnosu na prošlogodišnji. Ta je razlika prvenstveno rezultat izračuna rashoda za starosne mirovine primjenom različitog modela usklađivanja mirovina kako je ranije opisano. Prema projekcijama, rashodi za zdravstvenu skrb u razdoblju 2005.–2010., prosječno će ostvarivati godišnji rast od 5,5% što implicira značajno smanjenje ovih rashoda u postotku BDP-a, zbog unaprjeđenja sustava zdravstva. Projekcije rashoda za kamate u promatranom razdoblju temelje se na pretpostavci kontinuiranog prosječnog godišnjeg porasta ovih rashoda od 6%. Time bi se rashodi za kamate postupno smanjivali, izraženi udjelom u BDP-u u promatranom razdoblju, a prvenstveno zbog smanjivanja cijene novih zaduživanja i refinanciranja. S obzirom na početak procesa pregovora Republike Hrvatske i Europske unije o punopravnom članstvu, ove pretpostavke su opravdane.

Projekcije ukupnih prihoda za promatrano razdoblje ukazuju na moguće značajno smanjenje ukupnih prihoda do 2050. godine iskazanih udjelom u BDP-u. Projekcije ukazuju na prosječan godišnji rast u promatranom razdoblju koji će se kretati od oko 6%. Smanjivanje poreznog opterećenja će također dati svoj doprinos u kretanju ukupnih prihoda u promatranom razdoblju.

3.2. Upravljanje javnim dugom

Institucionalni okvir upravljanja javnim dugom

Zakonodavni okvir zaduživanja i upravljanja javnim dugom propisan je Zakonom o proračunu (NN 96/2003). Tim su zakonom utvrđeni ciljevi upravljanja javnim dugom, uvjeti i ovlasti zaduživanja te obveze izvješćivanja. Prema Zakonu o proračunu, javni dug definiran je kao dug konsolidiranog proračuna Republike Hrvatske, odnosno konsolidirane opće države, uvećan za iznos izdanih jamstava. Osnovni cilj upravljanja javnim dugom jest zadovoljavanje financijskih potreba države, uključujući podmirivanje dospjelih obveza, uz najniže troškove i razboriti stupanj rizika. Zakonom je utvrđen i maksimalni iznos javnog duga koji ne smije prijeći 60% BDP-a.

Odluku o visini državnoga duga i državnih jamstava donosi Sabor na prijedlog Vlade, dok sama Vlada (na prijedlog Ministarstva financija) donosi glavne odluke o upravljanju dugom, o vrsti zajma i vrsti instrumenta osiguranja otplate zajma. Vlada također donosi i Odluku o davanju državnih jamstava, osim državnih jamstava koje su u nadležnosti Sabora.

Odgovornost upravljanja javnim dugom je na Ministarstvu financija. Prema Zakonu o proračunu, Ministarstvo financija predlaže Vladi najpogodnije oblike zaduživanja (vrstu zajma i instrumente osiguranja otplate zajma), vodi evidencije duga, izdanih jamstava te zajmova, dok ministar financija izdaje državne vrijednosne papire i druge odgovarajuće oblike zaduživanja, potpisuje Ugovore o zaduživanju državnog proračuna i izdavanju jamstva te priprema godišnji i polugodišnji izvještaj o stanju državnoga duga.

Nositelj funkcije upravljanja i evidencije javnog duga u okviru Ministarstva financija je Sektor za upravljanje javnim dugom. Aktivnosti Sektora za upravljanje javnim dugom uključuju i ugovaranje kreditnih zaduženja te operacionalizaciju izdavanja vrijednosnih papira na domaćem i stranom tržištu. Uz Sektor za upravljanje javnim dugom, u aktivnosti

upravljanja javnim dugom uključena je i Uprava za europske integracije i međunarodne financijske odnose koja je zadužena za pripremu pregovora i poslove u svezi ugovaranja, korištenja i otplate kredita međunarodnih financijskih institucija i banaka te Sektor za izvršavanje državnoga proračuna koji je odgovoran za kratkoročna zaduživanja na domaćem tržištu i praćenje zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U svrhu poboljšanja upravljanja javnim dugom potrebno je provesti dodatne reforme. Između ostalog, one će se provesti uz tehničku i financijsku pomoć Europske unije u sklopu programa CARDS. Planirane aktivnosti uključuju izradu strategije upravljanja javnim dugom, unaprjeđenje zakonodavnog okvira za upravljanje javnim dugom, reorganizaciju Sektora za upravljanje javnim dugom na temelju preporuka zajedničke studije Svjetske banke i MMF-a, stručno usavršavanje djelatnika za evidenciju i upravljanje dugom i rizicima te izradu modela upravljanja rizicima.

Stanje i projekcije kretanja javnog duga

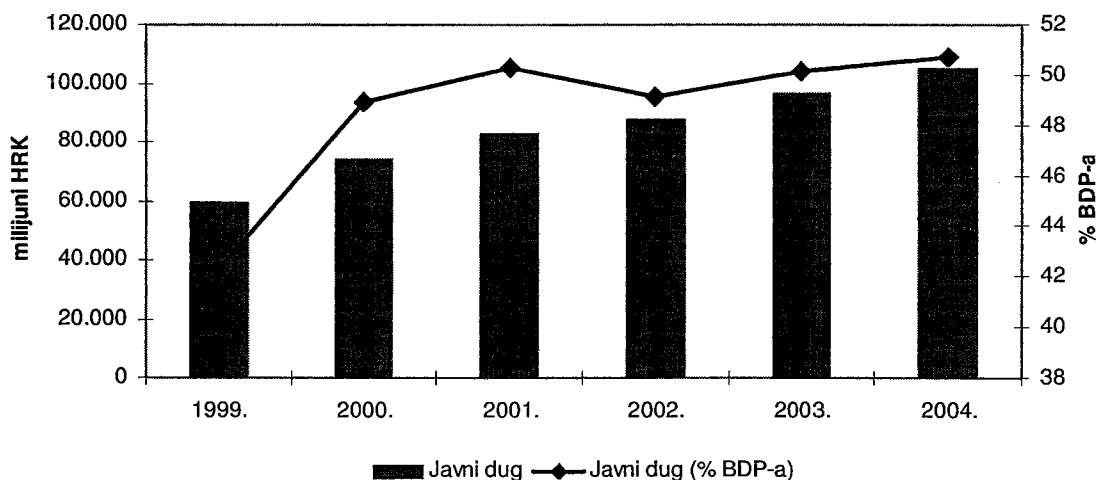
Tijekom 2005. godine Ministarstvo financija usvojilo je novi međunarodni standard izvješćivanja o inozemnom dugu koji se temelji na smjernicama *Priručnika za sastavljače i korisnike statističkih pokazatelja o inozemnoj zaduženosti* te su podaci o javnom dugu od 2002. godine usklađeni s novom metodologijom i razlikuju se od podataka iskazanih u Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2006.-2008.

Tablica 7. Javni dug usklađen prema novoj metodologiji

<i>milijuni HRK</i>	2002.	2003.	2004.
Inozemni dug	40.367	45.861	50.117
Domaći dug	32.214	35.545	42.554
Dug opće države	72.581	81.406	92.671
Inozemna jamstva	8.155	8.530	7.732
Domaća jamstva	7.424	6.797	4.542
Ukupno jamstva	15.579	15.327	12.274
Javni dug	88.160	96.733	104.945
Javni dug (% BDP-a)	49,1	50,1	50,7

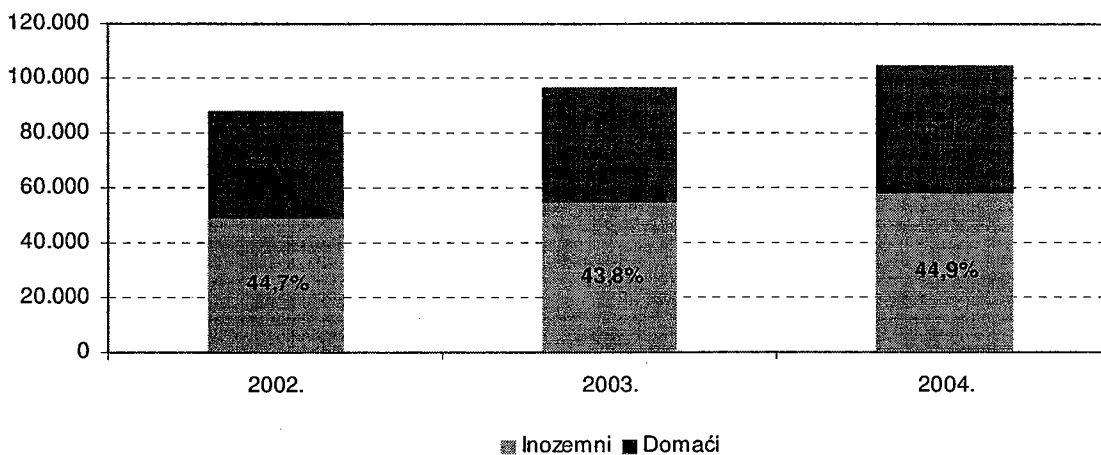
Dug opće države iznosio je krajem 2004. godine 92.671,2 milijuna kuna, odnosno 44,8% BDP-a. Izdana jamstva su u istom razdoblju iznosila 12.274,6 milijuna kuna pa je javni dug iznosio ukupno 104.945,8 milijuna kuna, odnosno 50,7% BDP-a, od čega se na vanjski dug odnosilo 55,1% ukupnog javnog duga. Premda je razina javnog duga od 50,7% BDP-a ispod gornje granice utvrđene Zakonom o proračunu i Maastrichtskim kriterijima, trend njegova porasta u posljednjih nekoliko godina može se okarakterizirati kao nepovoljan. Također, nepovoljan je i trend rasta inozemne komponente javnog duga koja je u prethodnom razdoblju u većoj mjeri pridonijela i visokoj razini vanjskog duga Republike Hrvatske. Zbog toga su tijekom 2004. i 2005. godine poduzete mjere za usporavanje rasta javnog duga i ograničavanje rasta njegove vanjske komponente od kojih su najvažnije snažna fiskalna konsolidacija i okretanje domaćim izvorima financiranja.

Grafikon 6. Kretanje javnog duga i udjela javnog duga u BDP-u

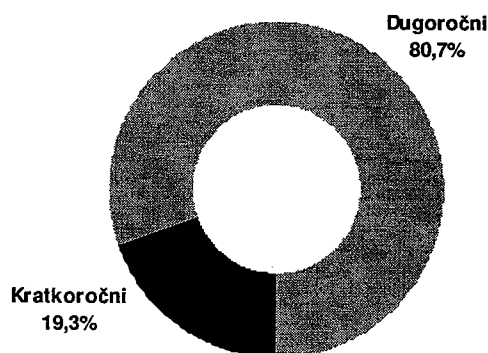
Kao rezultat fiskalne konsolidacije i promjene u politici zaduživanja, rast javnog duga usporen je s 9,7% u 2003. na 8,5% u 2004. godini, pri čemu je rast inozemnog zaduženja smanjen sa 12,1% na 6,4%. Time je udio inozemne komponente javnog duga smanjen s 56,2% na 55,1% ukupnog duga. To je pridonijelo i smanjenju udjela države u vanjskom dugu Hrvatske s 33,3% na 31,9%.

Grafikon 7. Struktura javnog duga prema rezidentnosti (milijuni HRK i % javnog duga)

U ukupnom dugu konsolidirane središnje države, oko 20% odnosi se na kratkoročni dug što obuhvaća izdane trezorske zapise i kratkoročne zajmove kod banaka. Kratkoročno zaduživanje ostvaruje se u najvećoj mjeri izdavanjem trezorskih zapisa (u prvih šest mjeseci 2005. godine izdano je 4,7 milijardi novih trezorskih zapisa), a koristi se za zadovoljavanje trenutnih potreba za likvidnošću.

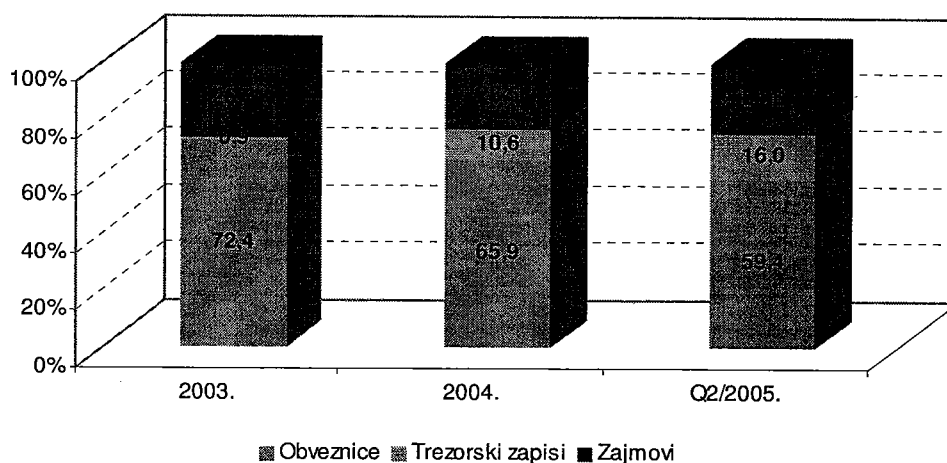
Grafikon 8. Struktura duga konsolidirane središnje države prema ročnosti (30.06.2005.)

na dan 30.06.2005.

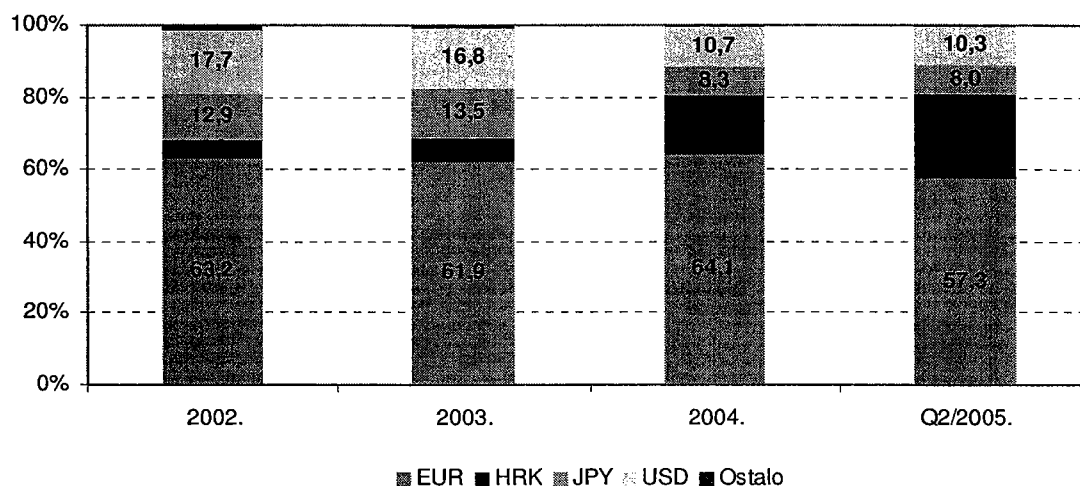
Dug središnje države najvećim je dijelom kreiran izdavanjem obveznica (gotovo 60%) i trezorskih zapisa, dok se na zajmove odnosi oko četvrtina duga opće države. Očiti naglasak na vrijednosne papire kao glavne oblike zaduživanja omogućuje transparentnije i dugoročnije zaduživanje, a pridonosi i produbljivanju financijskog tržišta.

Grafikon 9. Struktura duga konsolidirane središnje države prema instrumentima

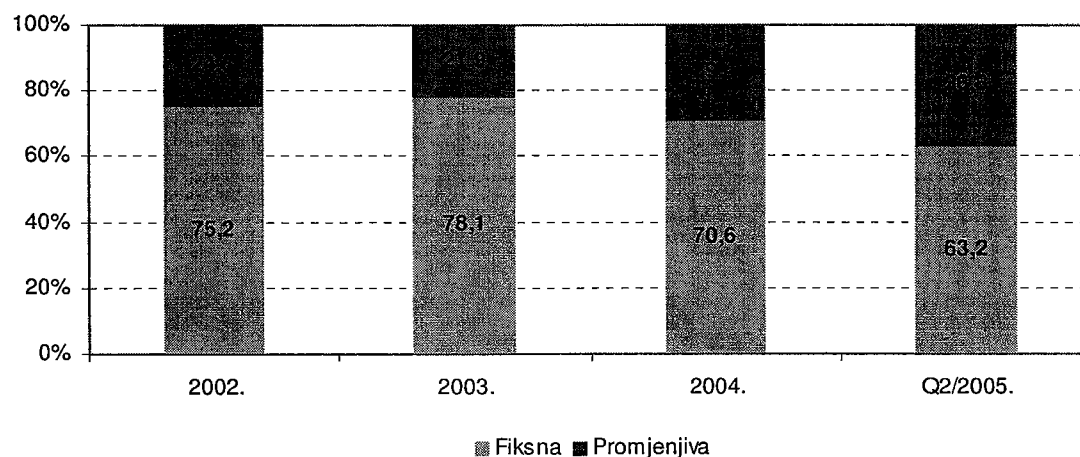

U pogledu valutne strukture, prevladava dug denominiran u eurima (60%), dok se na dug u kunama odnosi 24% ukupnog duga konsolidirane središnje države. Vidljivo je kako značaj zaduživanja u inozemnim valutama opada, a za očekivati je kako će u idućem razdoblju udio duga denominiranog u kunama rasti uslijed promjene u politici zaduživanja k domaćem financiranju i dospijeća obveza u jenima i dolarima. Visok udio duga s fiksnom kamatnom stopom (63%) nešto je niži nego krajem 2004. godine. U svrhu postizanja stabilnosti troškova otplate javnog duga i smanjenja kamatnog rizika, strategija upravljanja javnim dugom predviđa pomak prema instrumentima s fiksnom kamatnom stopom. Tako se za razdoblje 2006.-2008. planira povećati udio duga s fiksnom kamatnom stopom u rasponu od 70 do 75%. Udio duga s varijabilnom kamatnom stopom dodatno će se smanjiti u 2006. godini dospijećem obveznica serije B Londonskog kluba.

Grafikon 10. Valutna struktura duga konsolidirane središnje države

Grafikon 11. Struktura duga konsolidirane središnje države prema kamatnoj stopi

Jedan od razloga relativno visoke razine javnog duga u Hrvatskoj jesu i visoke početne razine duga u trenutku osamostaljivanja. Velik dio domaćeg duga u početku je kreiran izdavanjem obveznica za staru deviznu štednju i tzv. «velikih obveznica» namijenjenih restrukturiranju poduzeća, tako da je domaći dug 1991. godine iznosio preko 6,5 milijardi DEM. Preuzimanjem dijela duga bivše Jugoslavije i reguliranjem dospjelih obveza prema Londonskom i Pariškom klubu koje je omogućilo pristup međunarodnim tržištima kapitala, naglo je porastao i vanjski dug države te je 1998. godine već iznosio 3,3 milijarde EUR. Zaduživanje na inozemnim tržištima kapitala još je više pojačano nakon dobivanja kreditnog rejtinga 1997. godine kako bi se financirao nedostatak domaće štednje i rastući fiskalni deficiti.

Strateške značajke politike zaduživanja u srednjoročnom razdoblju do 2008. godine usko su povezane s ciljevima fiskalne politike koji obuhvaćaju održavanje makroekonomske stabilnosti i jačanje gospodarskog razvoja. Trend ubrzanog rasta vanjskog i javnog duga mogao bi ugroziti makroekonomsku stabilnost budući da povećava izloženost vanjskim

šokovima, a povećava se i rizik neispunjenja preuzetih obveza. Takva bi kretanja mogla negativno utjecati na gospodarski rast.

Jedan od strateških ciljeva fiskalne politike predstavlja i zadržavanje javnog duga ispod razine od 60% BDP-a koja je definirana Maastrichtskim kriterijima. Premda javni dug nije dostigao kritičnu razinu, a trend njegova rasta donekle je usporen u 2004. godini, potrebne su daljnje mjere stabilizacije javnog duga koje obuhvaćaju:

- smanjivanje deficita opće države;
- nastavak i ubrzavanje procesa privatizacije;
- ograničavanje izdavanja državnih jamstava.

U skladu s politikom smanjenja vanjskog duga, u predstojećem razdoblju veći naglasak namjerava se dati zaduživanju na domaćem tržištu kapitala. To će u određenoj mjeri doprinijeti smanjenju izloženosti tečajnom riziku i istovremeno potaknuti razvoj domaćeg tržišta kapitala. Izbor instrumenata za financiranje deficita opće države ovisit će o makroekonomskim uvjetima, vrsti investitora i njihovim preferencijama te monetarnoj politici. U skladu s ciljem povećanja fiskalne transparentnosti, Ministarstvo financija namjerava veći naglasak dati zaduživanju putem instrumenata tržišta novca i kapitala. Tako će se za pokrivanje kratkoročnih obveza države izdavati trezorski zapisi, dok se za podmirenje srednjoročnih i dugoročnih obveza predviđa zaduživanje obveznicama. Inozemno zaduživanje predviđeno je u svrhu refinanciranja dospjelih inozemnih obveza, a ostvarit će se putem zajmova kod međunarodnih financijskih institucija.

Sukladno navedenim mjerama, u slijedećoj tablici prikazana je projekcija kretanja duga opće države i javnog duga. Navedena projekcija napravljena je uz pretpostavku neprotestiranja postojećih jamstava i postupno smanjenje izdavanja novih jamstava.

Tablica 8. Projekcija kretanja neto pozajmljivanja/zaduživanja i duga opće države te javnog duga

	2005.	2006.	2007.	2008.
Neto pozajmljivanje/zaduživanje opće države (% BDP-a)	-3,1	-2,4	-2,2	-2,0
Dug opće države (% BDP-a)	45,1	42,7	42,0	41,4
Javni dug RH (% BDP-a)	51,3	49,0	48,4	47,7

Također, jedan od ciljeva upravljanja javnim dugom u idućem trogodišnjem razdoblju jest i smanjenje inozemnog zaduživanja opće države kako bi se stabilizirala razina vanjskog duga. Otplate i refinanciranjem inozemnih obveza na domaćem tržištu smanjit će se udio inozemne komponente u ukupnom javnom dugu, kao i udio države u vanjskom dugu Republike Hrvatske. Time bi se uvelike smanjila izloženost valutnom riziku i riziku promjene inozemnih kamatnih stopa, a udio inozemnog duga u ukupnom javnom dugu smanjio bi se s 55,1% zabilježenih krajem 2004. godine na oko 39% krajem promatranog razdoblja.

Tablica 9. Projekcija strukture javnog duga

	2005.		2006.		2007.		2008.	
	mil. HRK	% BDP	mil. HRK	% BDP	mil. HRK	% BDP	mil. HRK	% BDP
Javni dug	114.165,5	51,3	117.343,4	49,0	124.250,5	48,4	131.675,9	47,7
Inozemni	56.353,1	25,3	54.045,5	22,6	52.239,1	20,3	50.953,6	18,5
Domaći	57.812,3	26,0	63.297,8	26,5	72.011,4	28,0	80.722,3	29,2

Osjetljivost javnog duga na osnovne rizike

Najvažniji rizici koji bi mogli utjecati na kretanje javnog duga jesu oni vezani za gospodarski rast, fiskalnu konsolidaciju i privatizaciju te za promjene u vanjskom okruženju. Niži rast BDP-a negativno utječe na razinu proračunskih prihoda i povećava opasnost ostvarenja većeg fiskalnog deficita od planiranog. Drugim riječima, niži rast BDP-a ukazuje na slabije poslovanje gospodarskih subjekata koji ostvaruju nižu dobit od očekivane, a to može utjecati na niže ostvarenje prihoda u državnom proračunu. Veći deficit zahtijeva dodatno financiranje koje se, uz nepromijenjene prihode od privatizacije, mora ostvariti novim zaduživanjem.

Drugi faktor koji utječe na moguće kretanje javnog duga, a koji je izravno vezan uz ostvarivanje planiranih deficita, jest uspješnost fiskalne konsolidacije. Prvenstveno se tu misli na uspješnost u snižavanju proračunskih rashoda, odnosno njihovog zadržavanja u planiranim veličinama. Neplanirani rast proračunskih rashoda vodi prekoračenju planiranih deficita i stvara dodatne pritiske za zaduživanjem. Glavni izvor mogućih pritisaka na povećanje rashoda jesu izdaci za mirovine i socijalna davanja zbog nepovoljnih kretanja u demografskoj strukturi stanovništva Hrvatske.

Nadalje, način financiranja fiskalnih deficita utječe na visinu i strukturu javnog duga te na mogućnost dodatnog zaduživanja. Niži prihodi od privatizacije od planiranih zahtijevati će, uz nepromijenjene deficite, dodatno zaduživanje. Ovisno o tome hoće li se država zaduživati na domaćem tržištu ili u inozemstvu, mijenjaju se i rizici vezani za javni dug. Zaduhivanje u inozemstvu uzrokovalo bi porast vanjskog duga Republike Hrvatske koji je krajem 2004. godine dostigao razinu od 82% BDP-a pa bi daljnji rast povećao izloženost Hrvatske vanjskim rizicima, osobito tečajnom riziku. U takvoj situaciji povećane vanjske izloženosti moglo bi doći do promjene u očekivanjima investitora koji bi tražili dodatnu premiju na rizik što bi uzrokovalo nepovoljnije uvjete zaduhivanja za Hrvatsku. S druge pak strane, zaduhivanje na domaćem financijskom tržištu moglo bi u određenoj mjeri utjecati na povećanje vanjskog duga banaka zbog nedostatne privatne štednje tako da bi se učinak na smanjenje ukupnog vanjskog duga Hrvatske smanjio.

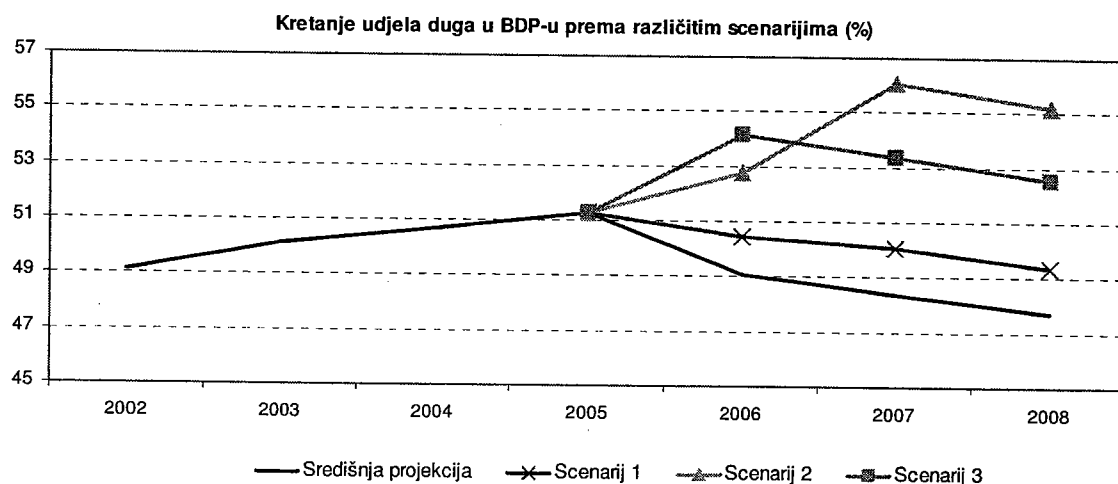
Što se tiče vanjskog okruženja, Hrvatska je svojom gospodarskom aktivnošću prvenstveno vezana za zemlje Europske unije pa bi se eventualno usporavanje rasta u tim zemljama odrazilo i na hrvatsko gospodarstvo. Sporiji rast u zemljama EU-a uzrokovao bi smanjenu apsorpciju hrvatskog izvoza i, vjerojatno, manji priljev turista iz tih zemalja u Hrvatsku što bi dovelo do usporavanja gospodarskog rasta u Hrvatskoj. Ostali rizici vezani za vanjsko okruženje odnose se na rast kamatnih stopa i jačanje eura i američkog dolara što u oba slučaja povećava troškove servisiranja javnog duga i poskupljuje daljnje zaduhivanje.

U daljnjem dijelu teksta provedena je analiza osjetljivosti javnog duga na neke od navedenih rizika. Test se sastoji od osnovnog scenarija kretanja javnog duga u razdoblju od 2005. do 2008. godine koji se temelji na središnjoj srednjoročnoj projekciji makroekonomskih pokazatelja, te od tri alternativna scenarija u kojem se ispituje osjetljivost javnog duga na promjene makroekonomskih i fiskalnih varijabli. Navedeni scenariji jesu:

- Scenarij 1: Realni rast BDP-a i primarnog deficita u BDP-u u 2006. i 2007. godini na razini povijesnog prosjeka umanjeno za jednu standardnu devijaciju;
- Scenarij 2: Udio primarnog deficita u BDP-u u 2006. i 2007. godini na razini povijesnog prosjeka umanjeno za jednu standardnu devijaciju
- Scenarij 3: 10%-tna deprecijacija u 2006. godini.

Rezultati provedenih testova prikazani su na slijedećem grafikonu. Vidljivo je kako najdugotrajniji utjecaj na rast javnog duga ima drugi scenarij, odnosno povećanje primarnog deficita. To potvrđuje jaku vezu između fiskalnih deficita i razine javnog duga te ukazuje na potrebu jače fiskalne konsolidacije. Međutim, zbog visokog udjela javnog duga denominiranog u eurima, najjači kratkoročni utjecaj prisutan je kod deprecijacije.

Grafikon 12. Test osjetljivosti javnog duga

U slijedećoj tablici prikazana je središnja srednjoročna projekcija javnog duga s glavnim makroekonomskim pokazateljima. Prema toj projekciji, udio javnog duga u BDP-u pao bi s 50,7% u 2004. godini na 47,7% u 2008. godini.

Tablica 10. Središnja srednjoročna projekcija

	2004	2005	2006	2007	2008
Središnja srednjoročna projekcija					
Javni dug	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	33,8	34,2	32,7	32,3	31,8
Promjena javnog duga	0,6	0,6	-2,2	-0,7	-0,7
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	1,4	-0,7	-2,8	-1,1	-1,0
Primarni deficit	2,7	2,0	1,1	0,7	0,5
Prihodi i potpore	46,5	46,1	45,8	43,8	43,1
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	49,2	48,1	46,9	44,5	43,7
Automatska dinamika duga	-1,1	-2,0	-1,3	-1,1	-1,1
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,2	-1,3	-1,3	-1,1	-1,1
u tome: doprinos realne kamatne stope	0,6	0,5	0,6	0,7	0,8
u tome: doprinos realne stope rasta BDP-a	-1,8	-1,8	-1,9	-1,9	-1,9
Doprinos deprecijacije tečaja	0,1	-0,6	0,0	0,0	0,0
Ostali identifikirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-0,2	-0,7	-2,6	-0,7	-0,4
Prihodi od privatizacije (minus)	-0,2	-0,7	-2,6	-0,7	-0,4
Priznate implicitne ili uvjetne obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo (npr. dokapitalizacija banaka)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rezidual, uključujući promjenu imovine	-0,8	1,3	0,6	0,4	0,4
Ključne makroekonomske i fiskalne pretpostavke					
Realna stopa rasta BDP-a (%)	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
Prosječna nominalna kamatna stopa na javni dug (%)	4,7	4,7	4,6	4,9	4,9
Prosječna realna kamatna stopa (nominalna stopa umanjena za promjenu deflatora BDP-a, %)	1,4	1,2	1,4	1,8	1,8
Nominalna aprecijacija (porast vrijednosti eurske vrijednosti domaće valute, u %)	-0,3	2,0	0,0	0,0	0,0
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)	3,3	3,5	3,3	3,1	3,1
Rast realne primarne potrošnje (deflacirane deflatorom BDP-a, u %)	3,0	1,6	1,3	-1,1	2,3
Povijesne vrijednosti ključnih varijabli (posljednjih 9 godina)		Povijesni prosjek	Standardna devijacija		
Primarni deficit		2,0	2,8		
Realna stopa rasta BDP-a (u %)		4,2	2,3		
Nominalna kamatna stopa (u %) /6		4,8	0,2		
Realna kamatna stopa (u %)		1,2	0,6		
Stopa inflacije (deflator BDP-a, u %)		4,7	1,9		
Udio javnih prihoda u BDP-u		48,9	2,5		

U prvom scenariju pretpostavlja se u 2006. i 2007. rast BDP-a od 1,9% i razina prihoda u BDP-u od 46,4%. Kao posljedica toga udio javnog duga u BDP-u ostaje na razini od oko 50% tijekom promatranog razdoblja da bi u 2008. godini pao na 49,4%. Takvo kretanje duga unatoč pretpostavljenom šoku posljedica je prvenstveno viših proračunskih prihoda nego u osnovnom scenariju što vodi do nižih primarnih deficita i manje potrebe za zaduživanjem. Viši pretpostavljeni proračunski prihodi rezultat su visokog povijesnog prosjeka od 48,9% BDP-a.

Tablica 11. Scenarij 1

	2004	2005	2006	2007	2008
Scenarij 1: Realni rast BDP-a i udio prihoda u BDP-u na razini povijesnog prosjeka umanjenog za jednu standardnu devijaciju					
Javni dug	50,7	51,3	50,4	50,1	49,4
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	33,8	34,2	33,6	33,4	32,9
Promjena javnog duga	0,6	0,6	-0,8	-0,4	-0,7
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	1,4	-0,7	-1,5	-0,7	-1,1
Primarni deficit	2,7	2,0	1,5	0,0	0,5
Prihodi i potpore	46,5	46,1	46,4	46,4	45,0
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	49,2	48,1	47,9	46,4	45,6
Automatska dinamika duga	-1,1	-2,0	-0,3	-0,1	-1,2
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,2	-1,3	-0,3	-0,1	-1,2
Doprinos deprecijacije tečaja	0,1	-0,6	0,0	0,0	0,0
Ostali identifikirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-0,2	-0,7	-2,6	-0,7	-0,4
Rezidual, uključujući promjenu imovine	-0,8	1,3	0,6	0,4	0,4
Središnja projekcija	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7
Scenarij 1	50,7	51,3	50,4	50,1	49,4

U drugom scenariju pretpostavlja se šok primarnog deficita izazvanog rastom proračunskih rashoda. Rashodi u 2006. i 2007. godini rastu na prosječno 49,6% BDP-a, što je gotovo 3 postotna boda više nego u osnovnom scenariju. Takvo kretanje rashoda vodi udjelu duga od 55,2% krajem 2008. godine.

Tablica 12. Scenarij 2

	2004	2005	2006	2007	2008
Scenarij 2: Primarni deficit na razini povijesnog prosjeka umanjenog za jednu standardnu devijaciju					
Javni dug	50,7	51,3	52,8	56,1	55,2
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	33,8	34,2	35,2	37,4	36,8
Promjena javnog duga	0,6	0,6	1,5	3,3	-0,9
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	1,4	-0,7	0,9	2,9	-1,2
Primarni deficit	2,7	2,0	4,8	4,8	0,5
Prihodi i potpore	46,5	46,1	45,8	43,8	43,1
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	49,2	48,1	50,6	48,6	43,7
Automatska dinamika duga	-1,1	-2,0	-1,3	-1,2	-1,3
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,2	-1,3	-1,3	-1,2	-1,3
Doprinos deprecijacije tečaja	0,1	-0,6	0,0	0,0	0,0
Ostali identifikirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-0,2	-0,7	-2,6	-0,7	-0,4
Rezidual, uključujući promjenu imovine	-0,8	1,3	0,6	0,4	0,4
Središnja projekcija	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7
Scenarij 2	50,7	51,3	52,8	56,1	55,2

U trećem scenariju pretpostavlja se deprecijacija kune prema euru u iznosu od 10% u 2006. godini, što odgovara razini tečaja od oko 8,3 kuna za euro. Prema tom scenariju, dug već u istoj godini raste na 54,1% BDP-a zahvaljujući visokom udjelu javnog duga denominiranog u eurima. Do kraja promatranog razdoblja udio duga u BDP-u spušta se na 52,6%.

Tablica 13. Scenarij 3

	2004	2005	2006	2007	2008
Scenarij 3: Šok 10%-tne deprecijacije					
Javni dug	50,7	51,3	54,1	53,4	52,6
u tome: dug denominiran u stranoj valuti	33,8	34,2	36,1	35,6	35,0
Promjena javnog duga	0,6	0,6	2,9	-0,8	-0,8
Tokovi koji uzrokuju nastanak duga	1,4	-0,7	2,3	-1,2	-1,2
Primarni deficit	2,7	2,0	1,1	0,7	0,5
Prihodi i potpore	46,5	46,1	45,8	43,8	43,1
Primarni izdaci (izdaci bez izdataka za kamate)	49,2	48,1	46,9	44,5	43,7
Automatska dinamika duga	-1,1	-2,0	3,8	-1,2	-1,3
Doprinos razlike između kamatne stope i stope rasta	-1,2	-1,3	-1,3	-1,2	-1,3
Doprinos deprecijacije tečaja	0,1	-0,6	5,1	0,0	0,0
Ostali identifikirani tokovi koji uzrokuju nastanak duga	-0,2	-0,7	-2,6	-0,7	-0,4
Rezidual, uključujući promjenu imovine	-0,8	1,3	0,6	0,4	0,4
Središnja projekcija	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7
Scenarij 3	50,7	51,3	54,1	53,4	52,6

Sva tri scenarija ukazuju na veliki utjecaj deficita na razinu i kretanje duga u budućim razdobljima i na opasnost prekomjerne državne potrošnje te na potrebu čvrste fiskalne discipline. K tome, analiza ukazuje na izrazitu osjetljivost javnog duga na kretanja tečaja te bi u budućnosti trebalo voditi računa o optimalnoj valutnoj strukturi javnog duga.

3.3. Financiranje deficita

Financiranje razdoblju do 2006.-2008. godine u najvećoj je mjeri uvjetovano kretanjem neto pozajmljivanja/zaduživanja konsolidirane opće države, prihodima od privatizacije te dospijecem nekoliko obveznica. Fiskalna prilagodba te s njom u skladu planirano smanjenje deficita smanjit će potrebe za financiranjem. Također, nastavak procesa privatizacije pridonijet će smanjenju tereta zaduženja.

Tablica 14. Financiranje deficita konsolidirane opće države

<i>milijuni HRK</i>	2005.	2006.	2007.	2008.
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-6.884,1	-5.701,4	-5.700,0	-5.524,0
Ukupno financiranje	6.884,1	5.701,4	5.700,0	5.524,0
Inozemne obveze	-4.825,7	-3.154,5	-1.969,3	-2.585,4
Zaduživanje	1.788,4	3.354,4	2.999,0	1.826,6
Otplata	6.614,1	6.508,8	4.968,3	4.412,1
Domaće obveze	13.388,5	5.500,8	8.219,8	9.378,6
Zaduživanje	17.583,2	10.872,8	13.465,4	13.654,8
Otplata	4.194,7	5.371,9	5.245,7	4.276,3
Neto stjecanje financijske imovine	1.678,7	-3.355,0	550,4	1.269,1
od toga: primici od prodaje dionica i ostalih udjela (privatizacija)	659,7	5.060,5	968,7	455,7

U skladu s ciljem usporavanja rasta javnog duga, a posebno njegove inozemne komponente, planirano zaduživanje na inozemnom tržištu putem zajmova kod međunarodnih financijskih institucija služit će za otplatu dijela dospjelih inozemnih obveza tako da će inozemno financiranje biti negativno u promatranom razdoblju. Udio inozemnog zaduživanja u ukupnom zaduživanju trebao bi pasti s 16% u 2005. godini na nešto iznad 12% u 2008. godini. Zbog činjenice da bi se dio inozemnih obveza refinancirao na domaćem tržištu potrebna je daljnja fiskalna konsolidacija i ubrzavanje procesa privatizacije kako bi se spriječilo ubrzano povećanje domaćeg zaduživanja. Najveći iznos kapitalnih prihoda (prihodi od prodaje nefinancijske imovine i privatizacije) očekuju se tijekom 2006. i 2007. godine sukladno planovima o privatizaciji nekoliko većih poduzeća u državnom vlasništvu.

U razdoblju od 2006.-2008. godine ukupno dospijeva sedam obveznica. Od toga su tri obveznice izdane na domaćem tržištu: u srpnju 2007. godine dospijeva obveznica u vrijednosti 400 milijuna EUR (2,9 milijardi kuna), a u 2008. dospijevaju obveznice u vrijednosti 1 milijardi kuna (svibanj) i 200 milijuna EUR, odnosno 1,5 milijardi kuna (prosinac). Od obveznica izdanih na inozemnom tržištu dospijeva euro-obveznica vrijednosti 300 milijuna EUR (2,2 milijardi kuna) u ožujku 2006. te samurajske obveznice vrijednosti 25 milijardi JPY (1,3 milijardi kuna) u veljači 2006. i lipnju 2008. i 40 milijardi JPY (2,1 milijardi kuna) u srpnju 2007. Uz to, na naplatu dospijevaju i uobičajene siječanjске i srpanjske otplate Londonskom i Pariškom klubu. Tako u 2006. godini na ime Londonskog kluba dospijeva 115,2 milijuna USD (720 milijuna kuna), a u slijedećim godinama po 55,4 milijuna USD (346,1 milijuna kuna) budući da se u srpnju 2006. u potpunosti isplaćuje obveznica Londonskog kluba serije B.

Tablica 15. Projekcija otplate i procjena plaćanja kamata državnog proračuna

<i>milijuni HRK</i>	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Inozemne otplate	5.955,1	4.226,4	3.421,9	6.945,5	5.025,6	6.415,1
Obveznice	3.650,0	2.240,0	1.400,0	5.045,0	3.654,4	5.481,6
Londonski klub	720,0	346,1	346,1	358,8	358,8	0,0
Pariški klub	386,8	373,4	423,1	451,6	0,0	0,0
Svjetska banka	399,4	473,2	481,8	544,2	540,9	499,2
EBRD	43,3	43,3	43,3	42,0	20,0	20,0
EIB	56,5	62,2	68,1	11,2	7,0	7,5
Ostali krediti	699,2	688,3	659,6	492,7	444,5	406,8
Domaće otplate	3.268,4	4.495,7	3.546,3	2.180,1	5.126,0	2.129,5
Obveznice	565,8	3.603,8	2.979,0	272,0	3.290,6	2.121,3
Krediti	2.702,6	891,8	567,3	1.908,1	1.835,4	8,2
UKUPNO OTPLATE	9.223,5	8.722,0	6.968,2	9.125,6	10.151,6	8.544,6
Procjena plaćanja kamata	5.306,0	5.732,0	6.135,7	5.028,4	4.514,9	4.122,1

Napomena: projekcija na dan 21.10.2005.

3.4. Fiskalni rizici

Fiskalni rizici kojima su izložena kretanja prihoda, rashoda, a time i operativnog salda i neto pozajmljivanja/zaduživanja, u najvećoj mjeri ovise o makroekonomskim, socijalnim i političkim prilikama u zemlji, ali i o njihovim kretanjima u zemljama u okruženju. Najznačajniji rizici u srednjoročnom razdoblju koji bi u većoj mjeri mogli utjecati na kretanje neto pozajmljivanja/zaduživanja jesu odstupanje od očekivanih makroekonomskih projekcija, niže ostvarenje prihoda, porast izdataka za socijalna davanja, porast izdataka za subvencije te promjene u vanjskom okruženju. Utjecaj najvažnijih rizika predstavljen je modelom osjetljivosti projiciranog neto pozajmljivanja/zaduživanja na promjene pojedinih varijabli. Osnovni scenarij, koji se temelji na osnovnim srednjoročnim makroekonomskim projekcijama, uspoređuje se s različitim alternativnim scenarijima u kojima dolazi do promjene zadanih varijabli, u ovom slučaju realnog rasta te prihoda i rashoda.

Tablica 16. Pretpostavke osnovnog scenarija i rezultati testa osjetljivosti

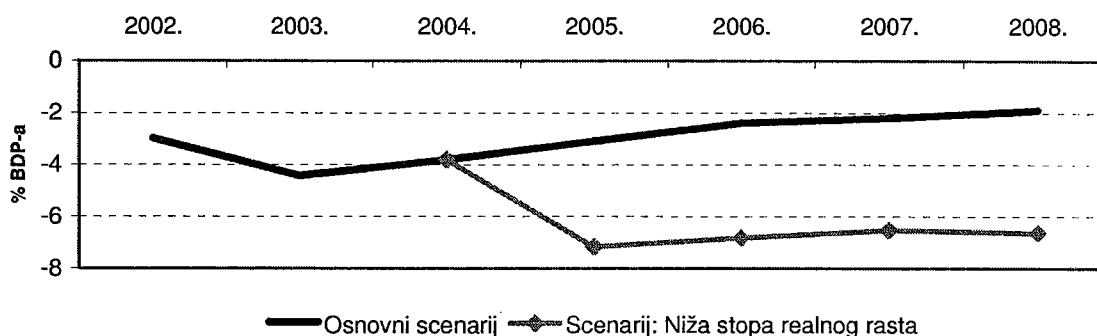
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Pretpostavke osnovnog scenarija					
Realni BDP, stopa rasta (%)	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
Stopa inflacije (%)	3,3	3,5	3,3	3,1	3,1
Prihodi, stopa rasta (%)	7,6	6,8	6,8	4,9	5,8
Rashodi, stopa rasta (%)	8,1	6,1	6,0	4,5	5,1
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)					
Osnovni scenarij (% BDP-a)	-3,8	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9
Scenarij: Niža stopa realnog rasta (% BDP-a)	-3,8	-7,2	-6,8	-6,5	-6,6
Scenarij: Niže ostvarenje prihoda (%BDP-a)	-3,8	-4,4	-4,1	-4,9	-5,8
Scenarij: Jednokratni porast socijalnih naknada (% BDP-a)	-3,8	-3,1	-3,2	-2,6	-2,4

Odstupanje od očekivanih makroekonomskih projekcija prije svega podrazumijeva rizik nižeg gospodarskog rasta koji za posljedicu ima slabije ostvarenje prihoda zbog nižeg gospodarske

aktivnosti i niže porezne osnovice. Usporavanje gospodarskog rasta moguće je kao posljedica usporavanja gospodarskog rasta u zemljama Europske unije i glavnim trgovinskim partnerima Hrvatske što bi se očitovalo kroz smanjenje prihoda od turizma i nižu robnu razmjenu. Važno je spomenuti i mogući daljnji rast cijena nafte koji bi kroz povećanje troškova inputa utjecao na smanjenje proizvodnje. Od domaćih čimbenika, negativan utjecaj na rast svakako bi imalo zaostajanje u provođenju strukturnih reformi što bi značilo zadržavanje visokog udjela države u BDP-u i onemogućavanje ubrzanog razvoja privatnog sektora.

U analizi osjetljivosti na promjenu realne stope rasta, u svakoj se godini alternativnog scenarija pretpostavlja dvostruko niži gospodarski rast od projiciranog. Vidljivo je kako niži rast uzrokuje porast neto zaduživanja u 2005. godini te postupno povećanje odstupanja do razine od 4,7 postotnih bodova iznad projicirane vrijednosti u 2008. godini. Moguće kratkoročne «vatrogasne» mjere u slučaju usporavanja rasta obuhvaćaju uštede na rashodima, dok srednjoročne mjere obuhvaćaju smanjenje opterećenja i udjela države u BDP-u te ubrzano provođenje strukturnih reformi.

Grafikon 13. Scenarij niže stope rasta

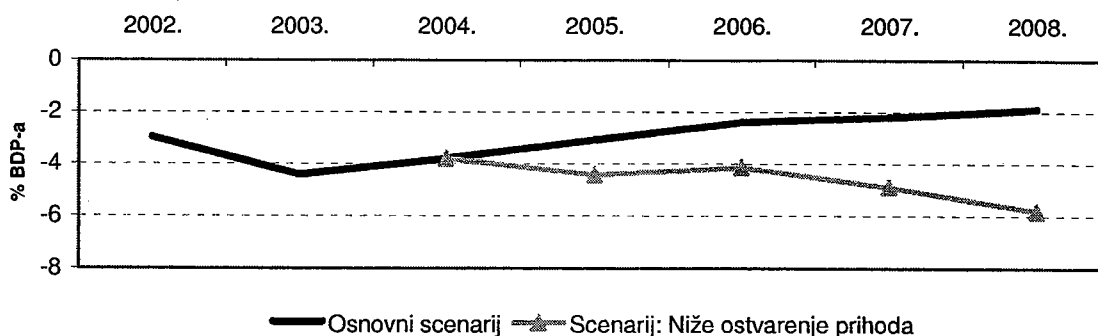

Pretpostavke scenarija

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Realni BDP, stopa rasta (%)	3,8	1,9	2,0	2,0	2,1
Prihodi, stopa rasta (%)	7,6	-2,6	3,6	5,3	5,3
Rashodi, stopa rasta (%)	8,1	5,5	3,4	5,1	5,6

Dvostruko niža stopa rasta prihoda od projicirane, kao posljedica pretpostavljenih problema u naplati poreznih prihoda, vodi k drugom po redu najvećem rastu neto zaduživanja. Problemi u naplati poreznih prihoda vežu se prvenstveno poreznu evaziju i postojanje neslužbenog gospodarstva. U ovom slučaju, uz ostale pretpostavke na razini osnovne projekcije, neto zaduživanje raste i dostiže 5,8% BDP-a u 2008. godini. Moguće protumjere u slučaju nižeg ostvarenja prihoda jesu jačanje porezne discipline putem financijske policije i unaprjeđenja sustava prikupljanja poreza i smanjenje proračunskih rashoda kao komplementarna mjera. S druge strane, eventualno povećanje poreza kao jedna od mjera malo je vjerojatna.

Grafikon 14. Scenarij niže stope rasta prihoda

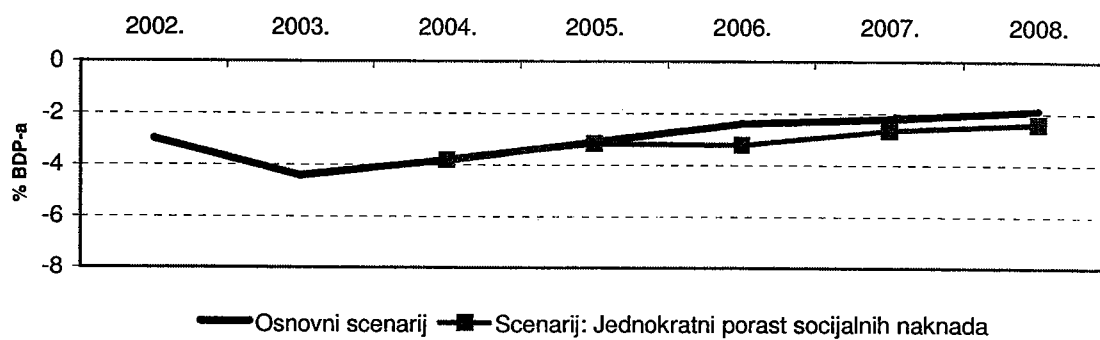
Pretpostavke scenarija

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Realni BDP, stopa rasta (%)	3,8	3,7	4,0	4,1	4,3
Prihodi, stopa rasta (%)	7,6	3,4	3,4	2,5	2,9
Rashodi, stopa rasta (%)	8,1	5,5	3,4	5,1	5,6

Rizik ubrzanog rasta rashoda prije svega proizlazi iz ubrzanog rasta socijalnih naknada ili subvencija. Neprovođenje planiranih reformi u zdravstvenom i mirovinskom sustavom, koje se u najvećoj mjeri odnose na kontrolu troškova zdravstvene zaštite i indeksaciju mirovina, imalo bi za posljedicu porast izdataka na ime socijalnih naknada. S druge strane, izostanak restrukturiranja i privatizacije javnih poduzeća i ostalih poduzeća korisnika subvencija mogao bi, uz određene socijalne pritiske, dovesti do potrebe za povećanjem subvencija navedenim poduzećima.

Kod analize osjetljivosti na kretanje rashoda, u alternativnom scenariju pretpostavlja se jednokratni porast izdataka u 2006. godini na ime socijalnih naknada ili subvencija u iznosu od 1 milijarde kuna. Taj se šok prenosi u slijedeća razdoblja time što se pretpostavlja nepromijenjena fiskalna politika pa izdaci za navedene kategorije rastu prema stopama projiciranim u osnovnom scenariju, samo uz višu osnovicu iz 2006. godine. Unatoč različitim projiciranim stopama rasta socijalnih naknada i subvencija, ukupni učinak početnog šoka, mjeren udjelom neto pozajmljivanja/zaduživanja u BDP-u, je jednak je u oba slučaja. Kao mjere za uklanjanje navedenih rizika jesu uvođenje plaćanja participacije za usluge u osnovnom zdravstvenom osiguranju i prebacivanje dopunskog osiguranja na privatni sektor te revidiranje formule za indeksaciju mirovina na osnovu kompozitne formule prema rastu plaća i troškova života. Za otklanjanje rizika od povećanja subvencija potrebno je nastaviti s ubrzanom restrukturiranjem i privatizacijom poduzeća koja koriste državne subvencije, prije svega u sektoru brodogradnje i metalne industrije.

Grafikon 15. Scenarij porasta rashoda

Pretpostavke scenarija

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Realni BDP, stopa rasta (%)	3,8	3,7	4,0	4,1	4,3
Prihodi, stopa rasta (%)	7,6	6,4	3,7	5,8	5,9
Rashodi, stopa rasta (%)	8,1	5,5	4,4	5,1	5,6

4. STRUKTURNE REFORME

4.1. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA I DRŽAVNE POTPORE

Postojeće stanje

Tijekom 2004. i početkom 2005. dovršeno je usklađivanje zakonodavstva s područja tržišnog natjecanja sa pravnom stečevinom EZ na način da su doneseni svi podzakonski akti koji su propisani Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, u rokovima kako je to bilo predviđeno PEP-om 2005-2007. Uredbe donesene na temelju Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja detaljnije uređuju uvjete koje sporazumi stranaka moraju sadržavati, ograničenja ili uvjete koje sporazumi ne smiju sadržavati te rokove unutar kojih se postojeći sporazumi moraju uskladiti s novim Uredbama, čime se doprinosi pravnoj sigurnosti i stvaraju potrebne pretpostavke za učinkovito tržišno natjecanje.

U cilju učinkovite primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja povećan je broj stručnjaka u Agenciji i nastavljen proces njihovog kontinuiranog obrazovanja i usavršavanja. Nadalje, uspostavljena je suradnja Agencije s drugim regulatornim tijelima u primjeni Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja u posebnim sektorima na način da je sklopljen sporazum o suradnji sa Hrvatskom narodnom bankom kao regulatorom u području bankarstva kao i Sporazum o suradnji sa Vijećem za regulaciju energetske djelatnosti. Uskoro se očekuje potpisivanje Sporazuma o suradnji i s Hrvatskom agencijom za telekomunikacije.

Izmjenom pojedinih zakona, konkretno Zakona o regulaciji energetske djelatnosti i Zakona o telekomunikacijama u nadležnost Agencije dana je zaštita tržišnog natjecanja u tim sektorima. Tako je odredbama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti utvrđeno kako je Agencija jedino tijelo koje provodi zaštitu tržišnog natjecanja u tom sektoru, dok je Zakonom o telekomunikacijama nadležnost podijeljena na način da je Hrvatska agencija za telekomunikacije nadležna za sprječavanje zlorabe nadmoćnog položaja na telekomunikacijskom tržištu, a ocjena sporazuma i koncentracija u nadležnosti je Agencije. Stoga, uz Agenciju kao krovnu instituciju za zaštitu tržišnog natjecanja, postoji nadležnost Hrvatska agencija za telekomunikacije u dijelu koji se odnosi na zlorabu vladajućeg položaja na telekomunikacijskom tržištu a također Hrvatska narodna banka je jedina mjerodavna da provodi pravila o tržišnom natjecanju u bankarskom sektoru, pa je tako bankarski sektor sasvim izvan djelokruga Agencije.

Radi promicanje prava i politike tržišnog natjecanja organizirani su edukacijski seminari sa svrhom upućivanja javnosti o «kulturi» tržišnog natjecanja, čemu pridonosi i prijevod cjelokupne pravne stečevine EZ iz područja tržišnog natjecanja dostupan na Internet stranici Agencije, pojačane su stručne i administrativne sposobnosti Agencije uz korištenje sredstava iz CARDS programa te je nastavljena suradnja sa inozemnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja.

Provedbene mjere

Uz trajni postupak praćenja svih daljnjih promjena u pravnoj stečevini EZ i njihove primjerene implementacija u hrvatsko pravo, u srednjoročnom razdoblju razmotrit će se u suradnji s Ministarstvom pravosuđa izmjene postojećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Trenutačna situacija je da su prekršajni sudovi nadležni za izricanje kazni temeljem odluka Agencije, dok kontrolu zakonitosti akata Agencije provodi Upravni sud Republike Hrvatske. U cilju učinkovite provedbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja radit će se na pronalasku

rješenja koja omogućavaju veću razinu zaštite tržišnog natjecanja kroz dva bitna pitanja. Jedno se odnosi na jednostavniju mogućnost izricanja kazni propisanih Zakonom a drugo na postupak rješavanja tužbi podnesenih protiv odluka Agencije. Pitanje kazni se može riješiti i kroz uključivanje Agencije u postupak izricanje kazni. Pitanje stvarne nadležnosti u odlučivanju o zakonitosti akata Agencije uključujući i o izrečenoj kazni, prvenstveno je pitanje edukacije i specijalizacije sudaca za odlučivanje u ovoj relativno novoj grani prava. U tom kontekstu predstoji i utvrđivanje suda u Hrvatskoj koji je u najboljem položaju da odlučuje o ovoj vrsti predmeta te će se raditi na rješenju koje bi omogućilo da isti sud odlučuje o zakonitosti odluka Agencije i da ima mogućnost izricanja kazni. O ovim i drugim povezanim pitanjima odgovarajuća rješenja će se pronaći u suradnji s Ministarstvom pravosuđa obzirom da ista predmnijevaju i određene izmjene Zakona o sudovima.

Procjena fiskalnog učinka

Za učinkovito provođenje mjera zacrtanih ovim PEP-om, preduvjeti su adekvatni materijalni uvjeti za rad Agencije, dovoljan broj stručnjaka zaposlenih u Agenciji kao i njihova trajna edukacija i usavršavanje. Sve navedeno pretpostavlja odgovarajući rast proračunskih sredstava namijenjenih radu Agencije u planiranom razdoblju. Sukladno prijedlogu Državnog proračuna, predviđen je porast sredstava u iznosu od 39% za 2006. u odnosu na 2005., te 37% za 2007. u odnosu na 2006.

Državne potpore

Postojeće stanje

Sustav odobravanja, nadzora provedbe i povrata općih i pojedinačnih državnih potpora u Republici Hrvatskoj bio je uređen od 2003. godine Zakonom o državnim potporama i Uredbom o državnim potporama kao općim propisima o državnim potporama. Sukladno planiranim aktivnostima (PEP 2005.-2007.) i prioritetima usklađivanja propisa o državnim potporama s propisima Europske unije (Mišljenje Europske unije o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji i Odluke Europskog Vijeća o načelima, prioritetima i uvjetima sadržanim u Europskom partnerstvu s Republikom Hrvatskom), u studenom 2005. donesen je novi Zakon o državnim potpora dok se donošenje Uredbe o državnim potporama očekuje u prvom tromjesečju 2006. godine. Sukladno prošlogodišnjem PEP-u, planirane su i aktivnosti na donošenju posebnih provedbenih propisa o državnim potporama kojima bi se razradila pravila prijave, odobravanja, praćenja i evidencije državnih potpora, kao i izrada vodiča za horizontalne potpore i pojedine sektorske potpore te utvrđivanje načina prijave pritužbi zainteresiranih stranaka. Isto je ostvareno donošenjem Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i evidencija državnih potpora, dok se rad na ostalim navedenim aktivnostima nastavlja tijekom 2005. i 2006. godine.

Dovršetkom izrade sveobuhvatnog popisa postojećih općih državnih potpora uz nastavak rada na usklađivanju istih omogućava se realizacija Programa dinamike usklađivanja postojećih programa državnih potpora s kriterijima iz članka 70. stavka 2. SSP-a. U sklopu navedenog prioritetno se provodi i usklađivanje fiskalnih odredbi o državnim potporama u pojedinim posebnim propisima (Zakon o porezu na dobit, zakon o poticanju ulaganja, Zakon o slobodnim zonama, Zakon o brdsko-planinskim područjima, Zakon o područjima od posebne državne skrbi, Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara) s pravilima Europske unije u području državnih potpora, s završetkom predviđenim do kraja 2005.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je u 2005. podnijela Hrvatskom saboru drugo Izvješće o državnim potporama u kojem su polazeći od već prihvaćene metodologije Europske unije

prikazani podaci o državnim potporama za 2002., 2003. i 2004. godinu. Prema Izvješću vidljivo je da je najveći dio potpora i dalje usmjeren na financiranje pojedinih sektora. Uz to primjetan je porast potpora za horizontalne ciljeve i u određenoj mjeri onih regionalnog karaktera što ukazuje na pozitivna kretanja u skladu s aktualnim trendovima dodjeljivanja državnih potpora u Europskoj uniji.

Provedbene mjere

Uz povećanje broja djelatnika Agencije i njihovu stalnu edukaciju i usavršavanje, dosadašnje je iskustvo u provedbi Zakona i SSP-a pokazalo da je istovremeno nužno i određeno povećanje ili barem specijalizacija djelatnika u tijelima državne uprave kao i u jedinicama lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave koji obavljaju poslove u svezi predlaganja državnih potpora, odnosno obrade zahtjeva korisnika državnih potpora, kao i njihova dopunska izobrazba i usavršavanje. To znači nastavak započetih mjera boljeg upoznavanja mjerodavnih tijela sa zakonskim obvezama kao što je prijava prijedloga novih državnih potpora, usklađivanja postojećih programa potpora ili vođenja drugih odgovarajućih evidencija o dodijeljenim državnim potporama, primjerice potpora male vrijednosti. Daljnje jačanje sustava nadzora i prijave prijedloga državnih potpora moguće je i putem pravovremene suradnje davatelja državnih potpora s Agencijom, odnosno konzultiranja njenih stručnih službi već u fazi pripreme i izrade novih prijedloga državnih potpora. Za očekivati je da će takva praksa polučiti smanjenje broja pojedinačnih na račun općih državnih potpora, a time bi se povećala transparentnost gospodarskih ciljeva koje država potiče kao i pojednostavio korisnicima postupak korištenja takvih namjenskih sredstava.

Aktivnosti na kojima je težište u narednom razdoblju su posebice uspostava cjelovite računalne baze podataka državnih potpora i izrada karte regionalnih državnih potpora. Računalna baza podataka državnih potpora je projekt financiran iz sredstava CARDS, a omogućit će uz pretpostavku učinkovitije provedbe sustava državnih potpora, pravovremeno i jednostavnije evidentiranja dodijeljenih državnih potpora kao i praćenje njihova izvršenja, što čini bolju osnovu za izradu godišnjih izvješća o državnim potporama te će u konačnici doprinijeti većoj ažurnosti podataka i transparentnosti sustava državnih potpora u Republici Hrvatskoj. Izrada karte regionalnih državnih potpora sukladno prethodno utvrđenim podacima na razini NUTS II omogućit će poticanje regionalnog razvoja i dugoročno planiranje regionalne politike Hrvatske na osnovama sukladnim standardima i smjernicama Europske unije, kao i očekivano veću zastupljenost potpora regionalnog karaktera u ukupnim iznosima dodijeljenih državnih potpora u Hrvatskoj.

Procjena fiskalnog učinka

Za učinkovito provođenje mjera određenih ovim PEP-om, preduvjet su odgovarajući materijalni uvjeti za rad Agencije, dovoljan broj stručnjaka zaposlenih u Agenciji i kod davatelja državnih potpora i trajna edukacija i usavršavanje kako djelatnika Agencije tako i davatelja državnih potpora.

Provedba sustava državnih potpora doprinosi boljoj selekciji gospodarskih ciljeva koji se potiču državnim mjerama pa isto prati pozitivan trend smanjenja ukupnog iznosa državnih potpora kao udjela u BDP-u Hrvatske sa 3,3% u 2003. na 2,9% u 2004. godini (Godišnje izvješće o državnim potporama za 2004.). Takav trend je u skladu s obvezama iz PAL programa o smanjenju relativnih iznosa državnih potpora u razdoblju do 2007. godine. PAL programom Svjetske banke, Republika Hrvatska preuzela je obvezu pripremiti i provesti srednjoročni plan smanjenja subvencija u kojem je utvrđen godišnji limit ukupnih subvencija, a koji će se iz godine u godinu postupno snižavati u skladu sa srednjoročnim fiskalnim

okvirom. Osnovnim smjernicama programa i sukladno fiskalnim projekcijama Vlade Republike Hrvatske za 2005.-2007. godinu koje su integrirane i u prvi hrvatski PEP za 2005.-2007., planira se smanjenje udjela subvencija na iznos 2,2% BDP-a do kraja 2007. godine. Na osnovu srednjoročnih projekcija Ministarstvo financija je izradilo program (plan) postupnog smanjenja razine subvencija gospodarstvu u razdoblju od 2005.-2007. godine. Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak na sjednici održanoj 4. kolovoza 2005. godine kojim se prihvaća predmetni Plan smanjenja subvencija, a kojim se subvencije smanjuju na 2,14% udjela u 2007. godini, sukladno Programskom zajmu za prilagodbu Svjetske banke.

4.2. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE

4.2.1. Privatizacija

Stanje portfelja na dan 1. rujna 2005.

U tablici 17. prikazan je ukupan državni portfelj društava na upravljanju kod Hrvatskog fonda za privatizaciju, s posebnim osvrtom na dio portfelja koji je raspoloživ za privatizaciju.

Tablica 17. Ukupan državni portfelj društava na upravljanju kod Hrvatskog fonda za privatizaciju

Podjela društava u državnom vlasništvu prema visini vlasničkog udjela države i prema raspoloživosti portfelja	
0 - 24,99%	786 društava
Raspoloživo za prodaju	595 društava
25,00 - 49,99%	108 društava
Raspoloživo za prodaju	66 društava
50,00 - 100,00%	116 društava
Raspoloživo za prodaju	73 društva
Ukupno društava u državnom portfelju	1.010 društava
Raspoloživo za prodaju	734 društva

Izvešće o privatizacijskom procesu u 2004. godini i prvoj polovici 2005. godine

U spomenutom razdoblju izvršena je privatizacija ukupno 386 društava, od toga se 366 odnosi na manjinske udjele u društvima (ispod 25% temeljnog kapitala) koja su prodana putem javnih dražbi na Zagrebačkom i Varaždinskom tržištu kapitala. Hrvatski fond za privatizaciju ujedno je izvršio prodaju 21 društva u kojima objedinjeni državni portfelj prelazi 50% plus jednu dionicu temeljnog kapitala društva. Prodaja navedenih društava obavljena je putem javnog prikupljanja ponuda. Ujedno je oformljeno prvo javno-privatno partnerstvo s predviđenim vijekom trajanja od pet godina.

Tablica 18. Privatizacija društava (2004.-2005.)

Privatizacija 2004. - 2005.	Br. Prodanih društava	Nominalna vrijednost prodanih udjela u kn	Postignuta cijena u kn
Burze	364	1.116.440.765	287.265.922
Javni natječaji	21	2.510.812.690	582.083.518
Ukupno	385	3.627.253.455	869.349.440

Razlozi za odstupanja od operativnog plana privatizacije

Iako je Hrvatski fond za privatizaciju uložio maksimalne napore u smislu pripreme društava iz državnog portfelja za privatizaciju operativni plan privatizacije usvojen na početku mandata

ove Vlade, kojim se bila predviđena privatizacija većine društava u većinskom državnom vlasništvu do kraja 2005. godine, neće biti moguće u cijelosti ostvariti iz slijedećih razloga:

- popriličan broj dionica i udjela u društvima koja su na upravljanju u Hrvatskom fondu za privatizaciju rezerviran je na temelju Zakona o denacionalizaciji i brojnih upravnih sporova,
- zbog izostanka pravodobnog restrukturiranja, veliki broj društava opterećena je ne restrukturiranom bilancom i neriješenim imovinsko-pravnim pitanjima, čime je priprema tih društava za privatizaciju otežana i zahtjevnija.

Iako je u kontekstu restrukturiranja i povećanja konkurentnosti našega gospodarstva namjera da se u okviru procesa privatizacije što veći broj društava uspješno prenese na upravljanje u privatni sektor, u situacijama gdje bude procijenjeno da privatizacija nije izgledna provest će se stečajevi ili će se pokrenuti likvidacijski postupci.

S obzirom na navedene okolnosti izgledno je da će se privatizacija cjelokupnoga državnog portfelja nastaviti i u 2006. godini, a u pojedinim složenijim slučajevima i u 2007. godini.

Strategija daljnje privatizacije

Proces privatizacije u RH dugotrajan je (1991. - 2005.), vrlo je skroman u pogledu svojih učinaka i još uvijek je nedovršen. Privatizacija ili likvidacija društava iziskuju stoga hitno rješavanje odnosno dovršenje kako bi se stvorio prostor za privatni sektor te kako bi se za produktivniju upotrebu oslobodila značajna imovina koja se nalazi u tim društvima. Temeljem navedenoga Vlada RH odlučila je pokrenuti postupak izmjena i dopuna Zakona o privatizaciji, kao i drugih zakona koji se u izravnoj vezi sa spomenutim zakonom, a s ciljem uvođenja novih modela privatizacije (MBO, ESOP, PPP, nagodbe i sl.) te ubrzanja privatizacije.

Upotrebom predviđenih modela privatizacije te smanjivanjem razine birokratskih prepreka u samom postupku privatizacije, mišljenja smo da bi se preostali državni portfelj mogao očistiti do kraja 2007. godine (ne uzimajući u obzir brodogradnju).

Privatizacija velikih društava

Potkraj rujna ove godine Vlada je odabrala Merrill Lynch and Raiffeisen bank, putem inicijalne javne ponude, za savjetnike druge faze privatizacije 15% udjela naftne kompanije INA. Stoga će se privatizacija navedenog udjela provesti u 2006. godini. U istoj će se godini izvršiti privatizacija preostalih udjela Hrvatskih telekomunikacija te najvećega osiguravajućeg društva u vlasništvu države Croatia osiguranja. Privatizacija Croatia banke odgođena je zbog tužbi bivših malih dioničara, a nastaviti će se nakon rješenja sudskog spora i spajanja banke s Hrvatskom poštanskom bankom.

Procjena fiskalnog učinka

S obzirom na još uvijek veliki broj društava iz državnog portfelja koja su na upravljanju kod Hrvatskog fonda za privatizaciju, nismo u mogućnosti vjerodostojno procijeniti vrijednost dionica i udjela u navedenim društvima, a time ni potencijalne prihode od privatizacije. Vrijednost državnog portfelja prati se isključivo u okviru nominalne vrijednosti portfeljnih dionica, dok se temeljita procjena vrijednosti primjenom međunarodno prihvaćene metodologije obavlja isključivo u kontekstu pripreme i neposredno prije objave natječaja.

Ako se uzme u obzir omjer nominalne vrijednosti dionica u državnom vlasništvu i postignute cijene tijekom njihove privatizacije u zadnje dvije godine, onda koristeći taj omjer za preostali

raspoloživi državni portfelj, u kojem su u većini gubitaši s velikim dugovanjima, zastarjelom tehničko-tehnološkom opremom i viškom zaposlenih, možemo predvidjeti da ćemo prihodovati negdje između 0,75 - 1 milijardi kuna.

4.2.2. Restrukturiranje željeznice

Postojeće stanje

Željeznički prometni sektor u RH obilježen je poslovanjem jedinoga nacionalnog operatera, HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o. HŽ je poduzeće u 100% vlasništvu države, a upravlja željezničkom infrastrukturom i aktivnostima putničkog i robnog prijevoza na cijeloj željezničkoj mreži duljine 2 974 km. Uz HŽ-maticu djeluje i 17 ovisnih društava (tvrtke kćeri) u 100% i/ili većinskom vlasništvu HŽ-a, pri čemu je ukupno oko 21.000 ljudi zaposleno u željezničkom sektoru (oko 14.000 u HŽ-matici i oko 7 000 u ovisnim društvima). Rezultati poslovanja s kraja 2004. i prve polovice 2005. godine pokazuju trend rasta naturalnih pokazatelja rada za 11,9% (36.747.051 prevezenih putnika i 13.707.109 tona prevezene robe, podaci za 2004. godinu), uz i nadalje vrlo izraženo participiranje državnog proračuna s više od 60% proračunskog udjela u ukupnim prihodima HŽ-a.

Aktivnosti restrukturiranja započele su tijekom 1998. godine Projektom osuvremenjivanja i restrukturiranja željeznice uz financijsku potporu zajmova IBRD i EBRD. Uz glavni cilj stvaranje nacionalne kompanije primjerene zahtjevima transportnog tržišta i smanjenja financijskog opterećenja države, provodi se daljnje razdvajanje željezničke infrastrukture od prijevoznike aktivnosti, odvajanje sporednih aktivnosti i njihovo organiziranje u zasebne kompanije tvrtke-kćeri namijenjenih privatizaciji, rješavanje problema izrazito nerentabilnih lokalnih pruga, smanjenje broja zaposlenika i dr.

Godina 2005. obilježena je intenziviranjem strukturnih reformi željezničkog sustava, uz uvažavanje preporuka EC i WB unutar uvjeta PAL zajma. Ovo prvenstveno obuhvaća provedbu pripremnih aktivnosti i ispunjenje bitnih preduvjeta za stupanje na snagu novoga Zakona o željeznici (NN 123/03, 194/03 i 30/04) planirano započeti od 1.siječnja.2006. kao i donošenje novog Zakona o razdvajanju HŽ-a (transformiranju) koji je u fazi izradi. Pred dovršetkom je i izrada pripadajućih podzakonskih propisa i propisa čije je donošenje također bitan preduvjet za primjenu novih zakona.

U sklopu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR) nadležno je administrativno tijelo Uprava željezničkog prometa odgovorna za provedbu zakona i podzakonskih akata, donošenje strateško-planskih i financijskih dokumenta i razvojne politike željezničkog sektora.

Ciljevi i provedbene mjere

- Usklađivanje zakonodavstva

Sukladno obvezama preuzetima Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i Protokolom 6, sklopljenima između Republike Hrvatske i Europske unije, tijekom 2003. godine donesen je i stupio je na snagu Zakon o željeznici, s planiranom primjenom od 1.siječnja.2006. Pretpostavka primjene toga Zakona sadržana je u potrebi donošenja novoga Zakona o razdvajanju (reorganiziranju) HŽ-a na više društava prema poslovnim područjima, te u potrebi izrade i donošenja propisa, na čemu se intenzivno radi. Tijekom četvrtog kvartala 2005. godine doneseni su i objavljeni (NN 127/05) sljedeći pravilnici:

1. Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza
2. Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja dozvole za obavljanje usluga željezničkog prijevoza i dozvole za upravljanje željezničkom infrastrukturom
3. Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja rješenja o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom
4. Pravilnik o željezničkoj infrastrukturi

Nadalje, u 2006. godini očekuje se donošenje izmjena i dopuna Zakona o sigurnosti željezničkog prometa koji bi bio usklađen s "drugim paketom" EU direktiva, kao i s direktivama o interoperabilnosti.

- Liberalizacija željezničkog transportnog tržišta

Nespremnost željezničkog sustava, kao posljedice izostanka željenih učinaka restrukturiranja u razdoblju 2000.-2003., odgodila je provedbu kompleksnih ali i neizbježnih reformskih zahvata.

Reforma sustava donosi niz promjena na tržištu željezničkih usluga, a svakako je jedna od najvažnijih otvaranje, tj. liberalizacija tržišta željezničkih usluga. Takav pristup zahtijeva nezavisni nadzor dodjele trasa željezničke infrastrukture. U tom smislu potrebno je osnivanje novih tijela uključenih u sustav željezničkog prometa, kao što je tijelo za nadzor sigurnosti prijevoznika, te regulatorno tijelo koje bi neovisno obavljalo nadzor pri dodjeli infrastrukturnih kapaciteta.

Da bi se nacionalni željeznički prijevoznik pripremio za predstojeću tržišnu utakmicu, prvi korak jest restrukturiranje HŽ – Hrvatskih željeznica u smislu smanjenja viška zaposlenih, odnosno povećanjem radnog omjera, te razdvajanjem *core* i *non-core* dijelova kompanije, privatizacijom ovisnih društava, što je ova Vlada intenzivirala u okviru PAL zajma.

U 2006. godini namjerava se dovršiti postavljanje zakonskog okvira za liberalizaciju željezničkog transportnog tržišta i glavnina napora usmjerena je adekvatnoj pripremi nacionalnoga željezničkog operatera da se spremno odazove izazovima liberaliziranoga transportnog tržišta.

- Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije

Nastojanja Vlade RH u intenziviranju strukturnih reformi željeznice i dostizanju zadanih ciljeva restrukturiranja i modernizacije HŽ-a, a koji su izostali u razdoblju 2000.-2003.godine, svoju verifikaciju doživjela su u kontekstu suradnje sa Svjetskom bankom prilikom potpisivanja prve tranše PAL zajma (Programski zajam za prilagodbu) u iznosu od 150 milijuna USD. U okviru PAL 1 zajma izvršene su preuzete obaveze glede dostizanja željene financijske efikasnosti poslovanja HŽ-a mjerene smanjenjem radnog omjera (ciljani iznos za 2005.godinu je 220%, dok je radni omjer u kolovozu 2005. iznosio 212%). Mjera smanjenja broja zaposlenika za neto 600 do kraja 2005. godine također se uspješno provodi preko isključivo sporazumnih prekida radnih odnosa i dobrovoljnih odlazaka radnika, dok su dosad neartikulirane ideje o privatizaciji ovisnih društava HŽ-a uobličene u jasnu dinamiku privatizacije i pripremu pojedinog društva za privatizaciju, pri čemu je Odlukom Vlade iz lipnja ove godine postavljen zakonodavni okvir i glavne naznake procesa. Do konca godine Vlada namjerava provesti i verificirati reviziju postojećeg programa upravljanja i financiranja lokalnih pruga, te zatražiti intenzivan angažman županijskih vlasti i lokalnih zajednica, budući da postojeći program nije polučio željene rezultate.

Iskorak od dosadašnje prakse ogleda se u namjeri da se željeni učinci restrukturiranja ostvare dobro uz ostvarivanje paralelnih trendova u rastu poslovnih (vlastitih) prihoda HŽ-a (povećanje prijevoza) i trendu smanjenja troškova poslovanja.

Transformacija sadašnje situacije u željezničkom transportnom sustavu podrazumijeva reorganizaciju postojeće nacionalne kompanije s monopolističkim položajem i njegovo «razbijanje» na nove neovisne pravne subjekte. S tim u je vezi i postavljanje nove unutarnje organizacije, čija je provedba u nadležnosti HŽ-Hrvatskih željeznica. Krajem 2005. i početkom 2006. godine očekuje se i dovršetak izrade srednjoročnih planskih dokumenata vezanih uz razvoj željezničkog sustava: plan restrukturiranja HŽ; detaljni vremenski plan privatizacije ovisnih društava; *cost-benefit* investicijski plan; plan restrukturiranja (smanjenja) radne snage.

- Donošenje Nacionalnog programa željezničke infrastrukture

Kao razradbena mjera primjene novoga Zakona o željeznici namjerava se izraditi tijekom 2006. godine Nacionalni program željezničke infrastrukture koji će usvojiti Hrvatski sabor. Ovaj program zamišljen je kao krovni dokument kojim će se odrediti koncept izgradnje, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture, a na kojem će se temeljiti poslovna funkcija budućega upravitelja infrastrukture. Uspostava funkcije upravitelja željezničke infrastrukture namjerava se provesti prije donošenja Nacionalnog programa željezničke infrastrukture (2006. godine). U posljednjem tromjesečju 2005. godine Odlukom Vlade RH o razvrstavanju (podjeli) željezničkih pruga ispunit će se bitan preduvjet za početak izrade Nacionalnog programa željezničke infrastrukture.

Procjena fiskalnog učinka

Zbog kompleksnosti materije restrukturiranja HŽ-a nismo u mogućnosti u cijelosti ispoštovati zadani obrazac u točki 3, kojim bi trebalo financijski izraziti koliko se procjenjuje da će pojedina reformska mjera opteretiti državni proračun.

Naime, restrukturiranje HŽ-a odražava se na proračunske rashode, te je moguće dostaviti podatke koji bi se odnosili na ukupno predložena sredstva (u godišnjim iznosima), koje smo prijavili Ministarstvu financija prilikom predlaganja proračuna 2006.-2008. Tijekom razdoblja 2006.-2008. ukupni proračunski rashodi (za koje je korisnik HŽ) imaju trend rast, ali je prisutan trend smanjenja subvencija unutar ukupnoga godišnjeg iznosa. Pod subvencijama razumijevamo održavanje infrastrukture, poticanje putničkog i kombiniranog prometa i sredstva za otpremnine. Budući da postoji više raznih tumačenja oko subvencija i državnih potpora, u suradnji s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja dogovoreno je da se pojam državnih potpora, sukladno Zakonu o državnim potporama, odnosi samo na dvije proračunske stavke: poticanje putničkog i kombiniranog prometa te subvencije za otpremnine.

Napominjemo da sukladno uvjetima PAL zajma, od 2006. započinje privatizacija *non-core bussinesa* HŽ-a, ali sukladno odluci Vlade Republike Hrvatske od 9.lipnja.2005, sav prihod od privatizacije bit će prihod HŽ-a. U slijedećim godinama, iza 2008. godine (što nije potrebno za izradu ovogodišnjeg PEP-a) planirana je i privatizacija *core-bussinesa*, za koju se očekuje da će prihod od privatizacije biti ujedno i prihod državnog proračuna.

4.2.3. Restrukturiranje brodogradnje

Postojeće stanje

Hrvatska brodogradnja gradi brodove za jedinstveno svjetsko tržište na kojem uspijeva kontinuirano održati udio od 1,5 do 2,3 posto, ponajprije zbog tzv. « tailor made » koncepta i relativno visoke kvalitete svojih proizvoda.

Na dan 1.srpnja.2005. godine u knjizi narudžbi ugovorena je gradnja 70 brodova, ukupne vrijednosti 2,275 milijardi USD, s rokom isporuke do sredine 2009. Ovakvim brojem narudžbi osigurana je zadovoljavajuća zaposlenost proizvodnih kapaciteta, što je jedan od osnovnih uvjeta za provođenje restrukturiranja hrvatske brodograđevne industrije.

S udjelom u ukupnom izvozu zemlje od 12% do 15%, bitno pridonosi uravnoteženju vanjskotrgovinske i platne bilance zemlje, te ima značajan multiplikativni učinak na gospodarstvo Republike Hrvatske.

Sadašnje nepovoljno stanje brodograđevne industrije u velikom je dijelu posljedica poslovanja u (I.) ratnom i poratnom razdoblju; (II.) nikada u cijelosti dovršene sanacije brodogradilišta, te (III.) uvjeta na svjetskom tržištu brodova na kojem se pod pritiskom novih konkurenata sustavno nude brodovi po cijeni ispod razine cijene koštanja, dok je istovremeno došlo do drastičnog povećanja cijena osnovnog brodograđevnog materijala i posljedično povećanja troškova proizvodnje.

Zbog takvog stanja usporeno se provodila tehnološka obnova brodogradilišta, što je imalo za posljedicu da su proizvodne mogućnosti hrvatske brodograđevne industrije zaostajale, osobito prema dalekoistočnoj konkurenciji.

Provedbene mjere

Vlada Republike Hrvatske, temeljem dosadašnjih analiza stanja i utjecaja nacionalne brodogradnje na cjelokupno gospodarstvo i razvoj zemlje, ocjenjuje ovu djelatnost jednim od tri stupa nacionalnoga gospodarstva.

Okvirni program sanacije i restrukturiranja pod nazivom Hrvatska brodogradnja stanje i perspektive, upućen je Vladi Republike Hrvatske na razmatranje, pa se može očekivati da Vlada Republike Hrvatske u doglednoj budućnosti donese odgovarajuće odluke i zaključke kojima bi se definirao *kvalitetni i sveobuhvatni Program restrukturiranja i sanacije*, a kojim bi se stanje i poslovanje ove djelatnosti podredilo tržišnim uvjetima i pravnoj stečevini Europske unije.

Pristup Europskoj uniji Republika Hrvatska namjerava ostvariti sa svim raspoloživim fizičkim brodograđevnim i brodoremontnim kapacitetima pet vodećih brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu, koje je moguće iskazati brojem i veličinom navoza i plovnih dokova, nosivošću dizalica, mogućnošću obrade čelika i sl. (vidi: Croatian Shipbuilding Evaluation Capacity-CSC, Year 2005). Navedenim programom nije planirano u doglednoj budućnosti povećavati niti smanjivati zatečene fizičke kapacitete što će biti predmet planirane privatizacije.

Programi restrukturiranja pojedinih brodogradilišta, temelje se na povećanju produktivnosti, racionalizaciji troškova poslovanja, reorganizaciji poslovanja, korištenju sinergijskih efekata centralizacije i specijalizacije poslovanja, unaprjeđenju tehnologije i pratećim mjerama

gospodarske politike. Kvalitetna analiza i određenje glavnih strategijskih smjernica osnova je za odluke Vlade Republike Hrvatske kojima bi se razmotrila i usvojila strategija razvoja ove djelatnosti, s krajnjim učinkom jačanja konkurentske moći nacionalnih brodogradilišta, izgrađenoj po tržišnim principima i lojalnoj konkurenciji.

U tom smislu, osnovni cilj u budućnosti je osigurati ugovaranje novih poslova bez stvaranja novih gubitaka, uz trend smanjivanja subvencija i njihova konačnog usklađivanja na razinu Europske unije završetkom procesa restrukturiranja.

Sukladno ciljevima «ozdravljenja» brodogradilišta, tendencija je postavljanje ključnih smjernica poslovne politike brodogradilišta utemeljenih na gradnji brodova, kao cjelovitog proizvoda i tehnološki zaokruženog procesa. Pritom bi jasno trebao biti definiran i proizvodni program prema kojem će se kvalitativno određivati odabir tipova brodova i niša na tržištu, a koji će težiti gradnji složenijih brodova s višom dodanom vrijednosti. Ovakav princip donosi značajnije financijske koristi za brodogradilišta, ali isto tako ima i znatan multiplikacijski učinak na kooperantske poslove, odnosno gospodarstvo Republike Hrvatske.

Težnja je hrvatska brodogradilišta i hrvatske države da nakon sanacije i restrukturiranja brodogradilišta mogu poslovati na tržištu bez većih intervencija države putem direktnih i indirektnih subvencija (na razini subvencija u Europskoj uniji), te bez gubitaka koji su do sada prisutni. Osim na odabir niša i proizvodnog programa, brodogradilišta bi trebala biti kontinuirano usmjerena na unapređenje poslovnih procesa, te politiku uvođenja inovacija u finalnim proizvodima, a što je također u skladu s pravilima brodograđevne industrije unutar Europske unije.

Privatizacija nacionalnih brodogradilišta i nadalje treba ostati jedan od strateških ciljeva Vlade Republike Hrvatske. Njezina detaljnija provedba i dinamika bit će jasnije određeni u Programu restrukturiranja i sanacije hrvatskih brodogradilišta.

Postupak privatizacije bit će transparentno proveden i obavljen putem javnih natječaja uz definirane uvjete prodaje (ToR).

Može se očekivati da će se promjenom vlasništva s države na poduzetnike, a uz tekuće mjere gospodarske politike (kompatibilnih mjera Europske unije), steći uvjeti za nastavak uspješnog poslovanja brodogradilišta.

Brodogradilište Uljanik, poduzeće u većinskom državnom vlasništvu, koje već više godina postiže prihvatljive poslovne rezultate s konzultantom USAID-a, predložilo je model privatizacije koji bi se proveo u razdoblju 2006. - 2008. godine, a koji se temelji na nalaženju strateškog partnera, uvođenju radničkog dioničarstva (ESOP) i zadržavanju državnog udjela od 25% plus jedne dionice. Po tom modelu strateški bi partner zajedno s vlasničkim udjelom radnika (maksimalno 15%-17%), ovisno o svom interesu, mogao osigurati većinsko vlasništvo nad brodogradilištem.

Kao što je već napomenuto, Program sanacije i restrukturiranja domaćih brodogradilišta u svojoj konačnosti mora prilagoditi razinu državnih subvencija onoj u Europskoj uniji, a što ima značajne implikacije i na politiku tržišnog natjecanja kao jednu od važnih poglavlja u procesu pregovora između Republike Hrvatske i Europske unije.

4.2.4. Restrukturiranje metalurgije

Program restrukturiranja crne metalurgije u RH

Obvezu izrade Programa restrukturiranja industrije čelika preuzela je Republika Hrvatska stupanjem na snagu Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i EZ i Protokola 2 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji su stupili na snagu 1. ožujka 2002.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva izradilo je dokument "Program restrukturiranja hrvatske crne metalurgije". Ekonomski dio Programa izradio je Ekonomski institut Zagreb, na temelju tehničko-tehnološke analize od strane neovisnog inozemnog konzultanta, po preporuci Europske komisije, njemačke tvrtke "Badische Stahl - Engineering GmbH, Kehl, Njemačka.

"Program" je dostavljen na neformalno očitovanje Europskoj komisiji u lipnju 2005. Tehničke konzultacije u Bruxellesu sa Europskom komisijom - Opća uprava za industriju i Opća uprava za tržišno natjecanje, a u cilju usuglašavanja konačnog teksta "Programa restrukturiranja hrvatske crne metalurgije" održane su 7. listopada 2005. Sukladno zaključcima sa tog sastanka, održavanje slijedećeg tehničkog sastanka predviđa se najkasnije do 10. studenog 2005., a u cilju usuglašavanja Programa restrukturiranja. Nakon usuglašavanja Programa Vlada Republike Hrvatske i formalno će usvojiti Program.

Ciljevi i koncept "Programa"

Programom restrukturiranja određuje se slijedeći ključni ciljevi:

- Restrukturiranje i modernizacija crne metalurgije,
- Privatizacija

Provedbene aktivnosti "Programa"

- Otpis izravnih potraživanja Države kao vjerovnika i otpis dijela neizravnih obveza kao jamca za kreditno zaduženje željezara, u cilju uspješnog provođenja restrukturiranja i privatizacije,
- Izdavanje novih državnih jamstava za nove dugoročne kredite željezara kod poslovnih banaka, za osiguranje obrtnih sredstava, za financiranje ulaganja u osnovna sredstva i za financiranje zbrinjavanja tehnološkog viška radnika,
- Neophodna brza modernizacija najvažnijih segmenata proizvodnje,
- Dostizanje projektiranih proizvodnih kapaciteta,
- Ukidanje državnih potpora sektoru čelika,
- Priprema procesa privatizacije "Valjaonice cijevi Sisak" d.o.o. Sisak i "Željezare Split" d.d. Kaštel Sućurac.

4.2.5. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva

Postojeće stanje

Republika Hrvatska provodi politiku razvoja područja malog gospodarstva u skladu s načelima Europske povelje o malom gospodarstvu (*EU Charter for Small Business*). Od 2003. svake godine ispunjava se Upitnik po Povelji. Upitnik za 2005. godinu predstavljen je na

bilateralnom sastanku sa predstavnicima Europske komisije koji je održan 27. rujna 2005. u Zagrebu.

Na osnovi Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva 2004. – 2008., usvojenog na sjednici Vlade Republike Hrvatske u svibnju 2004., za 2005. godinu izrađen je i usvojen Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Operativnim planom Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nastavlja s unaprijeđenim i poboljšanim projektima kojima je obuhvaćeno povoljno kreditiranje poduzetništva, konkurentnost, edukacija u poduzetništvu i poduzetnička infrastruktura.

Tablica 19. Podaci rasta malog i srednjeg poduzetništva

	2003.		2004.			
	Broj poduzeća	Broj zaposlenih osoba (plaćenih)	Broj poduzeća	Broj zaposlenih osoba (plaćenih)	Indeks 3:1	Indeks 4:2
	1	2	3	4	5	6
Ukupno	68.084	796.896	68.981	811.776	101,32	101,87
Velika	889	375.081	962	386.980	108,21	103,17
Srednja	2.597	158.971	2.692	156.407	103,66	98,39
Mala	64.598	262.844	65.327	268.389	101,13	102,11
Zadruge	903	4.750	1.081	5.533	119,71	116,48
Obrt	100.061	138.582	103.517	144.811	103,45	104,49
Ukupno	169.048	940.228	173.579	962.120	102,68	102,33
Državno vlasništvo		Privatno vlasništvo		Mjesovito vlasništvo		
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
% udio u vlasništvu (baza: financijski izvještaji)						
Broj poduzeća	1,2	1,2	96,5	96,6	1,6	1,5
Broj zaposlenih	18,1	17,9	62,8	64,2	18,7	17,6
Velika		Srednja		Mala		
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
% udio po broju (baza: financijski izvještaji)						
Broj poduzeća	1,3	1,4	3,8	3,9	94,9	94,7
Broj zaposlenih	47,1	47,7	19,9	19,3	33	33

Udio malog i srednjeg poduzetništva u BDP-u procjenjuje se na 45-50%, u izvozu na 45-55%. Po broju, subjekti malog gospodarstva pokazuju trend rasta.

Ocjena provedbenih mjera navedenih u PEP-u 2005-2007

Aktivnosti predviđene za 2004/2005:

- Edukacija i školovanje u području poduzetništva

Izrađen je jedinstveni Izvedbeni program edukacije za poduzetništvo. Početničku izobrazbu pohađalo je 3 920 polaznika, organizirano je 196 seminara, seminare za poduzetnike u fazi rasta i razvoja pohađalo je 400 polaznika, za napredne seminare organizirano je 885 sati seminara. Projekt se provodi u suradnji sa 53 poduzetnička centra, poduzetničkim inkubatorima te obrazovnim institucijama koje su izvođači izobrazbe na području županije, a Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva prati i valorizira izvedbu programa. Program izobrazbe i razvoja mreže konzultanata – dosad je certificirano 39 konzultanata poduzetništva.

Provedeno je šest projekata u strukovnom obrazovanju:

1. *Projekt „Dokvalifikacije i prekvalifikacije“* - za 386 osoba omogućena je prekvalifikacija u novo zanimanje, stjecanje majstorskog ispita i novo zapošljavanje
2. *Projekt „Razvoj strukovnih škola koje obrazuju učenike za obrtnička zanimanja“* - dane su potpore za opremanje praktikuma 30 strukovnih škola
3. *Projekt „Majstorska škola“* - sufinancirano je opremanje deset ustanova za obrazovanje odraslih
4. *Projekt „Stipendiranje učenika“* - dodijeljene su 133 stipendije
5. *Projekt „Poticaji obrtnicima i trgovačkim društvima – izvođačima praktične nastave“* - poticano je 178 obrtnika i trgovačkih društava koji sudjeluju u obrazovanju mladih
6. *Projekt „Stručno usavršavanje obrtnika“* – sufinancirana je organizacija seminara iz područja financijskog poslovanja

- Jeftinije i brže osnivanje poduzeća i obrta

U 2005. godini Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva uključilo se u Program One Stop Shop, odnosno HITRO.HR servis Vlade RH za ubranu komunikaciju građana i poslovnih subjekata s državnom upravom. Uključivanjem 2005. u servis Vlade RH HITRO.HR, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva osiguralo je komunikaciju na pet lokacija Financijske agencije u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Rijeci i Vukovaru, tj. omogućen je pristup aplikaciji za vođenje Obrtnog registra, a do kraja godine dogovoreno je otvaranje još desetak lokacija. Otvoreni HITRO.HR uredi – redosljed: 11. svibnja 2005. u Zagrebu, 31. svibnja 2005. u Splitu, 20. srpnja 2005. u Osijeku, 22. srpnja 2005. u Rijeci i 27. rujna 2005. u Vukovaru.

Zabilježeno je povećanje broja otvorenih obrta. Jedna od mjera koja je dovela do povećanja broja novootvorenih obrta je smanjenje troškova osnivanja obrta, odnosno oslobađanje plaćanja osnivanja obrta za određene kategorije fizičkih osoba sukladno kriterijima iz Rješenja o utvrđivanju cijene obrtnice. Druga mjera odnosi se na jednostavnije uvjete za obavljanje pojedinih vrsta obrta pa je donesen i novi Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (NN 47/05). Istim su određeni jednostavniji uvjeti za obavljanje obrta, i to za 42 djelatnosti od ukupno 140 djelatnosti za čije je obavljanje bio propisan ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit. Slijedom navedenog sada ove djelatnosti mogu obavljati osobe sa završenom odgovarajućom srednjom stručnom spremom (bez položenog majstorskog ispita).

- Poboljšanje elektronskog pristupa

U Ministarstvu je formiran Centralni obrtni registar koji sadrži registarske podatke o svim obrtima u Republici Hrvatskoj. Centralni obrtni registar nalazi se na Internetu i podaci su dostupni javnosti bez naknade. Centralni obrtni registar se kontinuirano razvija povezivanjem s bazama drugih državnih tijela i ostalih institucija, što je nužan korak u približavanju realizacije *on-line* registracije obrta. Osnovni uvjeti (elektronski potpis - zakonska regulativa) su osigurani, te je proveden odabir nositelja tih aktivnosti (FINA). I nadalje ne postoji mogućnost *on-line* registracije. *On-line* registracija zahtjeva odgovarajući stupanj informatičke pismenosti i opremljenosti što je za 2005. godinu poticano kroz Projekt «Poduzetništvo ciljnih skupina» za koji je zahtjeve podnijelo 707 poduzetnika, a do rujna su odobrena 293 poticaja.

Na internetskoj stranici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva objavljene su poduzetničke i slobodne zone (www.zone.mingorp.hr) u Republici Hrvatskoj čime se znatnije pridonosi javnosti informacija i transparentnosti te poticanju ulagačke klime.

Svi poduzetnički projekti, javni pozivi i potrebni obrasci za uključivanje u projekte objavljuju se na internetskoj stranici Ministarstva gospodarstva (www.mingorp.hr). Javnosti je dostupna e-mail adresa Ministarstva info@mingorp.hr na koju se mogu uputiti pitanja, a također se vodi rubrika Pitanja i odgovori radi transparentnosti informiranja.

- Jačanje uspješnih modela elektronskog poslovanja i vrhunska podrška malim poduzećima

U cilju prijenosa najbolje prakse iz zemalja Europske unije, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva provodi Sporazum o suradnji na području malog i srednjeg poduzetništva s Republikom Italijom. U okviru toga Sporazuma najznačajniji je projekt formiranje *cluster*a u pet hrvatskih županija i to za drvenu industriju, tekstilnu industriju, metaloprerađivačku industriju, te za područje turizma.

S njemačkim društvom za tehničku suradnju GTZ (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit) provodi se projekt osnivanja drveno-tehnološkog centra u Zadru i regionalni projekti (kontinentalni turizam, obnovljivi izvori energije i u okviru organizacije *cluster*a potiče se usavršavanje upravljanja *cluster*ima tj. *cluster management*).

- Jačanje institucionalne sposobnosti za malo i srednje poduzetništvo

Kako bi se ojačale institucionalne sposobnosti za malo i srednje poduzetništvo, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u odlučivanje je o svojim projektima aktivno uključilo asocijacije: HGK, HUP, HOK, HSZ, poduzetničke centre i razvojne agencije s kojima usko surađuje, a kandidiralo je sljedeće projekta zajedno s partnerima iz toga područja;

- PHARE 2005 – Projekt “*SME Institutional Strengthening and Policy Alignment*”
- PHARE 2006 – Projekt “*Support for Increasing the Competitiveness, Productivity and Volume of Exports of Croatian SMEs*”
- PHARE 2006 – Projekt “*Enhancing the Knowledge Based Infrastructure in Croatia*”
- PHARE 2006 – Projekt “*Enhancing the Institutional Framework for the Crafts Sector*”
- CARDS 2004 – Projekt “*Improving information to the Croatian business community*”

Provedbene mjere

Programom poticaja malog i srednjeg poduzetništva Vlada Republike Hrvatske utvrdila je smjernice za poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Program se razrađuje kroz godišnje operativne planove u kojima se definiraju projekti namijenjeni poduzetništvu, oblikuju mjere i utvrđuju poticaji. U strukturi poticaja su sufinanciranje, subvencije, donacije, pomoći, nagrade, potpore i državna jamstva. Projektima poticanja obuhvaćena su sljedeća područja:

- *Edukacija u poduzetništvu* – podrazumijeva usvajanje specifičnih znanja kroz programe obrazovanja definirane od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Kroz Nacionalni program obrazovanja za poduzetništvo provodi se i projekt “Izobrazba i razvoj mreže konzultanata” te strukovno obrazovanje (cjeloživotno učenje), a obuhvaća i suradnju s partnerskim institucijama
- *Kreditiranje poduzetništva* – projekt subvencioniranja kamata za poduzetničke projekte “Poduzetnik”, “Žena”, “Mladi”, “Branitelji”, “Socijalne usluge” i “Nove tehnologije” te poticanje poduzetništva u turizmu. Povoljniji krediti za poduzetnike temelje se na subvencijama kamata, jamstvima za malo gospodarstvo, subvencioniranju i potporama te regionalnim fondovima

- *Poduzetnička infrastruktura* – projekti obuhvaćaju sufinanciranje poduzetničkih zona, pomoć poduzetnicima početnicima kroz povoljne uvjete inkubiranja i jačanje institucionalne podrške gospodarskim subjektima malog i srednjeg poduzetništva
- *Konkurentnost* – povećanje konkurentnosti provodi se projektima poticanja marketinških aktivnosti, osnivanjem *clustera* i poticanjem uvođenja novih tehnologija i primjene znanja u tehnološkom razvoju kroz povezivanje proizvodnje i znanosti; posebnim projektima sufinancira se razvoj inovacija i inovativnih proizvoda u cilju komercijalizacije novih ideja te povezivanja inovatorstva i industrije; sustavno se potiče uvođenje sustava upravljanja kvalitetom i okolišem, te usklađivanje proizvodnje s europskim tehničkim zakonodavstvom u cilju osiguranja slobodnog kretanja roba i nastupa na jedinstvenom europskom tržištu
- *Promidžba poduzetništva i marketing* – provodi se kroz projekte poticanja marketinških aktivnosti poduzetnika, promidžbu projekata za poduzetništvo, povećanje razine informiranosti poduzetnika, projekte i radionice za uvođenje učenika u zadrugarstvo i poduzetništvo te putem časopisa, tribina i razmjene iskustava i znanja
- *Ciljne skupine društva* – potiče se brže uključivanje u poduzetništvo žena, mladih, branitelja i invalida putem subvencija i potpora
- *Poticanje zadrugarstva* – projekti specifični za zadrugarstvo usmjereni na poticanje osnivanja zadruga i razvoj zadrugarstva putem subvencija i potpora
- *Poticanje obrtništva* – podrazumijeva razvoj obrtništva, dokvalifikacije, prekvalifikacije i obrazovanje obrtnika te očuvanje tradicionalnih obrta
- *Plan novih projekata* – obuhvaća pilot regionalnih jamstvenih fondova, registar malog i srednjeg poduzetništva, komercijalizaciju inovacija te pomoć u restrukturiranju malog i srednjeg poduzetništva

U svrhu usklađivanja hrvatskoga zakonodavstva sa standardima Europske unije, u 2006. godini donijeti će se izmjena Zakona o malom gospodarstvu.

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja

Vlada Republike Hrvatske je u svibnju 2004. godine usvojila Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja za razdoblje 2004.-2008. za kojeg se izdvaja 35 milijuna kuna godišnje. Program ima za cilj smanjenje broja nezaposlenih hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, koji su ciljna skupina Programa. Programske mjere usmjerene su na podizanje obrazovne strukture i time povećanje konkurentnosti i zaposlenosti nezaposlenih osoba iz ciljne skupine na tržištu rada, a Program kroz četiri mjere pruža i financijsku potporu njihovom ulasku u svijet malog i srednjeg poduzetništva. Program se sastoji od šest mjera:

- *Stručno osposobljavanje za poznatog poslodavca* – namijenjena osobama iz ciljne skupine kojima su za zapošljavanje kod poznatog poslodavca potrebna određena znanja i vještine. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sufinancira 90% troškova osposobljavanja bez utvrđenog gornjeg limita, a poslodavac je dužan snositi 10% spomenutih troškova i osposobljenu osobu zadržati u radnom odnosu minimalno 24 mjeseca. Mjeru godišnje koristi 50-100 osoba iz ciljne skupine.
- *Stručno osposobljavanje za nepoznatog poslodavca* – mogu koristiti osobe iz ciljne skupine za stjecanje prvog zanimanja, prekvalifikaciju i usvajanje dodatnih znanja i vještina. Ministarstvo snosi troškove do iznosa od 7 tisuća kuna. Mjeru godišnje koristi 500 osoba iz ciljne skupine
- *Samozapošljavanje osoba iz ciljne skupine* – dodjelom poticaja od 20 tisuća kuna potiče se otvaranje obrta, trgovačkih društava i osiguranja temeljem Obiteljskih

poljoprivrednih gospodarstva. Poticaj za zapošljavanje godišnje se odobri za oko 1.100 hrvatskih branitelja

- *Kreditiranje malog i srednjeg poduzetništva* – odnosi se na subvenciju kamatne stope u iznosu od 2% za one poduzetničke kredite plasirane u poslovnim bankama koji su ostvareni kroz programe Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Mjeru mogu koristiti osobe iz ciljne skupine, kao i one pravne osobe koje iste zapošljavaju putem ovog poticaja.
- *Poticanje osnivanja zadruga hrvatskih branitelja* – jednokratnom potporom od 150 tisuća kuna potiče se razvoj zadrugarstva kao posebnog oblika poduzetništva koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti, te njihov zajednički nastup na tržištu. Godišnje se financijska potpora daje za 20 zadruga.
- *Potpora pojedinačnim projektima* – namijenjena je za otvaranje novih radnih mjesta za najmanje tri osobe iz ciljne skupine. Poticaj od 100 tisuća kuna dodjeljuje se onim osobama koje po objavljenom «Javnom pozivu» uz traženu dokumentaciju dostave najperspektivnije poslovne planove. Potporu godišnje koristi 23 gospodarska subjekta.

4.3. FINANCIJSKI SEKTOR

4.3.1. Bankovni sustav

Tablica 20. Struktura financijskog sustava (u milijunima kuna)

	XII 1999.		XII 2000.		XII 2001.		XII 2002.		XII 2003.		XII 2004.	
	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%	iznos	%
1. Banke, konsolidirana imovina na bruto načelo	93.251,5	87,7	109.949,1	87,0	142.605,6	87,3	165.622,2	84,7	195.278,0	83,2	225.546,2	81,6
2. Otvoreni investicijski fondovi	26,0	0,02	191,1	0,2	1.432,5	0,9	2.797,5	1,4	3.258,8	1,4	4.867,8	1,8
3. Zatvoreni investicijski fondovi (PIF-ovi)*	2.717,7	2,6	3.736,3	3,0	3.795,6	2,3	3.051,7	1,6	1.027,4	0,4	1.194,0	0,4
4. Osiguravajuća društva	7.620,2	7,2	8.615,5	6,8	9.670,1	5,9	11.096,8	5,7	12.688,6	5,4	14.406,5	5,2
5. Stambene štedionice	152,3	0,1	513,8	0,4	1.254,0	0,8	2.133,6	1,1	3.468,6	1,5	4.976,6	1,8
6. Mirovinski fondovi - obvezni (neto imovina)							2.119,7	1,1	4.677,3	2,0	7.913,2	2,9
7. Mirovinski fondovi - dobrovoljni (neto imovina)									29,6	0,0	96,9	0,0
8. Stedno kreditne zadruge	1.211,7	1,1	1.116,0	0,9	1.045,1	0,6	1.428,8	0,7	1.575,5	0,7	1.707,7	0,6
9. Lizing društva (procjena do 2002. XII)	1.330,4	1,3	2.210,6	1,7	3.523,4	2,2	7.328,3	3,7	12.702,8	5,4	15.739,4	5,7
UKUPNO	106.309,7	100	126.332,3	100,0	163.326,3	100,0	195.578,5	100,0	234.706,6	100,0	276.448,4	100,0
Bilješka:												
* a tome PIF-ovi	2.335,0	2,2	3.242,2	2,6	3.183,3	1,9	388,8	0,2				

Na kraju prve polovice 2005. godine bankarski sektor Republike Hrvatske činile su 34 poslovne banke i četiri stambene štedionice, a ukupna aktiva sektora iznosila je 241,1 milijardu kuna. Udio poslovnih banaka u ukupnoj aktivni bankarskog sektora iznosio je 97,8%, dok se 2,2% odnosilo na stambene štedionice.

U odnosu na kraj 2004. godine broj banaka smanjen je za tri: dvije su banke pripojene drugim bankama, a u jednoj je banci započeo proces redovne likvidacije. S obzirom na to da su dvije banke koje su pripojene bile u stranom vlasništvu, a banka koja je pokrenula proces likvidacije u domaćem, broj banaka u (većinskom) stranom vlasništvu smanjio se na 13, a broj banaka u (većinskom) domaćem vlasništvu na 21 banku.

Tablica 21. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo)

	U domaćem vlasništvu	U stranom vlasništvu
1999.	40	13
2000.	23	20
2001.	19	24
2002.	23	23
2003.	22	19
2004.	22	15
VI./2005.	21	13

U okviru bankarskog sektora djeluje šest grupa banaka osnovanih u skladu s *Odlukom o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka* (NN 17/03). U strukturi poslovanja svih grupa izrazito dominira nadređena banka, a i nadalje je prisutno smanjenje broja podređenih banaka kao posljedica integrativnih procesa u bankarskom segmentu grupa banaka.

Tablica 22. Ukupna aktiva banaka (u milijunima kuna)

	XII./2002	XII./2003		XII./2004		VI./2005	
	Iznos	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena	Iznos	Promjena
Ukupna aktiva	174.139,2	204.115,0	17,2	229.305,2	12,3	235.748,1	2,8

Udio aktive banaka u (većinskom) stranom vlasništvu u ukupnoj aktivni svih banaka na kraju prve polovice 2005. godine u odnosu na kraj 2004. godine neznatno se smanjio (za 0,10 postotnih bodova) i iznosio je 91,2%. Udio broja banaka u (većinskom) stranom vlasništvu pao je na 38,2% ukupnoga broja banaka.

U drugoj polovici 2004. i prvoj polovici 2005. godine došlo je do nekoliko izmjena bankovne regulative. Minimalna potrebna devizna potraživanja koja banke moraju održavati u odnosu prema deviznim obvezama smanjena su u veljači 2005. godine pa se umjesto dotadašnje pokrivenosti od 35% traži pokrivenost od 32% (*Odluka o izmjeni Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima* NN 22/05).

Nadalje, od kolovoza 2004. banke su dužne obračunavati graničnu obveznu pričuvu osnovica koje je pozitivna razlika između prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava od nerezidenata i pravnih osoba u posebnom odnosu s bankom u određenom obračunskom razdoblju i prosječnoga dnevnog stanja navedenih izvora sredstava u početnom obračunskom razdoblju (*Odluka o obveznoj graničnoj pričuvi*, NN 99/05). U veljači 2005. godine povećana je stopa granične obvezne pričuve sa dotadašnjih 24% na 30% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj graničnoj pričuvi*, NN 24/05), a u svibnju 2005. je stopa dodatno povećana na 40%, jer je neto prirast inozemne pasive nastavljen (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj graničnoj pričuvi*, NN 64/05).

Odluka o obveznoj pričuvi je u prvoj polovici 2005. godine mijenjana u dva navrata: prvo je u ožujku postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne pričuve povećan sa dotadašnjih 60% na 70% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj pričuvi*, NN 34/05), nakon čega je u svibnju povećan iznos obračunatoga deviznog dijela obvezne pričuve koji se uključuje u obračunati kuskni dio obvezne pričuve i izvršava u kunama sa dotadašnjih 42% na 50% (*Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj pričuvi*, NN 44/05).

Temeljem izmjena Međunarodnih računovodstvenih standarda koje banke, kao i druga trgovačka društva u Republici Hrvatskoj, primjenjuju izravno, podzakonskim aktima Hrvatske narodne banke (*Odluka o kontnom planu za banke*, NN 115/03 i *Odluka o statističkom izvješću banke*, NN 166/03) ista je problematika uređena zasebno. Obzirom na reviziju Međunarodnih računovodstvenih standarda te donošenje novih Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja koji su stupili na snagu 2005. godine, HNB priprema izmjene dijela svojih podzakonskih akata donesenih 2003. godine (*Odluka o kontnom planu za banke*, *Odluka o statističkom izvješću banaka*, *Odluka o nadzornim izvješćima banaka*, *Odluka o konsolidiranim financijskim izvješćima banaka* i *Odluka o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka*).

U okviru promjene podzakonskih akata uključeni su povećani zahtjevi prema bankama vezani uz praksu vrednovanja i izvještavanja o valutnom riziku njihovih dužnika. Cilj je promjene pratiti valutno inducirani kreditni rizik koji proizlazi iz velike eurizacije bilanci hrvatskih banaka.

U 2005. godini nastavljen je rad na usklađivanju zakona i podzakonskih akata s direktivama Europske unije, pa se u razdoblju od 2006. do 2008. planira donošenje regulative iz područja financijskih konglomerata, likvidacije banaka i elektronskog novca.

Tijekom 2004. i 2005. godine intenzivirane su pripreme za implementaciju novoga kapitalnog standarda (Basel II) u nacionalnu regulativu. Sredinom 2004. godine počela je s radom radna skupina sa zadaćom implementacije načela Basela II, anketirane su banke o njihovim planovima u vezi s Baselom II, te su održani bilateralni radni sastanci s najvećim bankama. Usporedo s tim uspostavljeni su kontakti, kroz memorandume o razumijevanju, s *home supervisorima* iz Austrije, Italije i Mađarske, te *host supervisorima* iz Bosne i Hercegovine. Prema sadašnjim preliminarnim planovima, Hrvatska namjerava implementirati rješenja iz Basela II i relevantnih direktiva Europske unije u nacionalno zakonodavstvo ne prije 2010. godine. Ti planovi temelje se na spremnosti banaka i supervizije u RH za efikasno uvođenje novog kapitalnog standarda s ciljem izgradnje institucionalnih kapaciteta te da se ne dovede u pitanje tekuće operativno poslovanje banaka i obavljanje supervizije.

U srpnju 2005. godine Hrvatska narodna banka izdala je prvi broj polugodišnje publikacije *Makrobonitetna analiza* koju priprema Direkcija za financijsku stabilnost.

U prosincu 2004. usvojen je novi Zakon o osiguranju depozita (NN 177/04.).

U prosincu 2004. donesena je *Odluka o obvezi dostavljanja Izvješća o podacima platnog prometa* (NN 189/04), slijedom čega je HNB započela s prikupljanjem statističkih podataka iz platnog prometa banaka i kartičnih kuća u skladu s prihvaćenim međunarodnim standardima u tom području. Prva su izvješća u HNB-u zaprimljena u srpnju 2005. godine.

Izmjenom i dopunom *Odluke o hrvatskom sustavu velikih plaćanja i o namiri na računima banaka u Hrvatskoj narodnoj banci* (NN 34/05 i 74/05) uspostavljen je novi model izvršenja platnih transakcija vezanih za sustav prijeboja i namire vrijednosnih papira, čime se rješava višegodišnji problem koji se odnosi na skraćivanje roka namire u skladu s međunarodno usvojenim standardima. Novim modelom uspostavljen je tzv. DVP (Delivery Versus Payment – isporuka uvjetovana plaćanjem) uz izvršenje svih platnih transakcija na osnovi trgovanja vrijednosnim papirima preko HSVP-a. Središnja depozitarna agencija kao poseban sudionik HSVP-a obavlja sve poslove vezane uz obračun platnih transakcija preko prolaznog računa za namiru trgovanja vrijednosnim papirima od 4. srpnja 2005.

4.3.2. Regulacija deviznog sustava

Postojeće stanje

U okviru procesa liberalizacije deviznog sustava Republika Hrvatska je tijekom 2005. godine ukinula najveći dio kapitalnih ograničenja iz područja poslovanja s vrijednosnim papirima. Tako je 24. ožujka 2005. stavljena izvan snage Odluka koja je ograničavala ulaganje nerezidenata u domaće vrijednosne papire i udjele u domaćim investicijskim fondovima. Jedina preostala restrikcija kod ulaganja nerezidenata u domaće vrijednosne papire odnosi se na ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Također, 24. ožujka 2005. prestala je važiti Odluka koja je rezidentima ograničavala izdavanje kratkoročnih vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj te je time izdavanje vrijednosnih papira od nerezidenata u Republici Hrvatskoj postalo slobodno.

Donošenjem nove Odluke koja regulira način i uvjete ulaganja rezidenata u strane vrijednosne papire, od 24. ožujka 2005. liberalizirana su portfeljna ulaganja na način da su rezidentima dopuštena ulaganja u sve strane vrijednosne papire neovisno o sjedištu izdavatelja ili njegovu kreditnom rejtingu. Rezidenti fizičke osobe moraju kupoprodaje stranih vrijednosnih papira obavljati preko domaćih brokera i dati ih u skrb kod domaćih banaka. Kod ulaganja rezidenata u udjele u stranim investicijskim fondovima zahtijeva se uzajamnost.

Provedbene mjere

Cilj Republike Hrvatske u 2006. godini jest liberalizacija ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija. Isto će biti provedeno izmjenom Zakona o deviznom poslovanju.

U 2008. godini cilj je Republike Hrvatske ukinuti obvezu korištenja financijskih posrednika, brokera i skrbnika prilikom ulaganja rezidenata fizičkih osoba u strane vrijednosne papire. Isto će biti provedeno izmjenom Zakona o deviznom poslovanju.

Za mjere u okviru regulacije deviznog sustava ne predviđaju se fiskalni učinci.

4.3.3. Nadzor nebankovnog sektora

Nadzor nebankovnog financijskog sektora u Republici Hrvatskoj je u skladu sa posebnim zakonima koji uređuju ovo područje u nadležnosti triju institucija - Komisije za vrijednosne papire, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.

Komisija za vrijednosne papire neposredno kontrolira financijske institucije kao što su: investicijski fondovi, privatizacijski investicijski fondovi, burze, središnja depozitarna agencija kao i sve emisije vrijednosnih papira i promete na burzama.

Zaključno s 30. lipnja 2005. u Hrvatskoj je registrirano 55 otvorenih investicijskih fondova s neto-imovinom od 6,9 milijardi kuna i pet zatvorenih investicijskih fondova s neto-imovinom od 1,4 milijarde kuna. Istodobno, u Hrvatskoj je registrirano i 20 društava za upravljanje investicijskim fondovima, dok je prvih šest banaka dominantno u obavljanju depozitnih poslova za investicijske fondove.

Sav promet dionicama na dvjema burzama u Republici Hrvatskoj - Zagrebačkoj burzi i Varaždinskoj burzi, također je pod nadležnošću Komisije. Na Zagrebačkoj je burzi na kraju lipnja 2005. tržišna kapitalizacija bila 94,6 milijardi kuna, a na Varaždinskoj je u istom razdoblju tržišna kapitalizacija bila 55 milijardi kuna.

Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja nadzire četiri obvezna mirovinska fonda s imovinom od 9,5 milijardi kuna i dvanaest dobrovoljnih mirovinskih fondova s imovinom od 132,4 milijuna kuna. Agencija još nadzire i rad Središnjeg registra osiguranika (REGOS) koji je tehničko tijelo osnovano radi prikupljanja i distribucije uplaćenih doprinosa za obvezne mirovinske fondove.

Direkcija za nadzor društava za osiguranje obavlja nadzor poslovanja društava za osiguranje, posrednika u osiguranju i zastupnika u osiguranju.

Na kraju 2004. godine u Republici Hrvatskoj poslovalo je ukupno 26 društava, od čega 24 društva za osiguranje i dva društva za reosiguranje. Od 24 društva za osiguranje, četiri su provodila isključivo poslove životnih osiguranja, osam poslove neživotnih osiguranja, dok je 12 društava provodilo poslove i životnih i neživotnih osiguranja. Postoji i 11 društava za posredovanje u osiguranju i više od 150 zastupnika u osiguranju.

U 2004. godini društva za osiguranje ostvarila su ukupnu zaračunatu bruto premiju u visini 6,63 milijardi kuna, od čega se 1,57 milijardi kuna odnosi na premiju životnih osiguranja, a 5,06 na premiju neživotnih osiguranja.

Prema stanju bilance na dan 31. prosinca 2004. vrijednost ukupne aktive na razini društava za osiguranje i reosiguranje iznosila je 14,4 milijarde kuna i za 13,5% je veća u odnosu na vrijednost aktive (imovine) iskazane na razini djelatnosti u 2003. godini.

Sukladno mjerama koje su definirane PEP-om 2005. - 2007., donesen je u četvrtom tromjesečju 2005., kao pretpostavka za osnivanje novoga jedinstvenog tijela nadzora nebankovnog financijskog sektora, Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga. Ovim se zakonom objedinjuju postojeće institucije za nadzor nebankovnog financijskog sektora u jedinstvenu nadzornu instituciju nebankovnog financijskog sektora - Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija). U skladu sa navedenim Zakonom, početak rada Agencije predviđa se od 1. siječnja 2006. Agencija će obavljati nadzor nad poslovanjem:

- burzi i uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava i izdavatelja vrijednosnih papira,
- društava za upravljanje investicijskim, privatizacijskim investicijskim i mirovinskim fondovima, investicijskim fondovima, privatizacijskim investicijskim fondovima, mirovinskim fondovima, Fondom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljeničkim fondom,
- brokerskih društava, brokera i investicijskih savjetnika,
- institucionalnih ulagatelja,
- Središnje depozitarne agencije,
- Središnjeg registra osiguranika,
- društava za osiguranje, mirovinskih osiguravajućih društava, zastupnika i posrednika u osiguranju,
- pravnih osoba koje se bave poslovima *leasinga* i *factoringa*, osim ako ih banke obavljaju unutar svoje registrirane djelatnosti,

a sve u skladu s ovim Zakonom i zakonima koji uređuju predmetnu materiju.

Uspostava jedinstvene institucije za nadzor financijskih institucija nebankovnog financijskog sektora svojim će regulatornim i nadzornim aktivnostima pridonijeti očuvanju stabilnosti financijskog sustava i sprječavanju da se specifični rizici institucija pretvore u sistemske rizike cijeloga financijskog sektora. Ovo će osobito doći do izražaja kad se Agenciji u budućnosti pridruži i Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka. Uspostavom takve institucije za konsolidirani nadzor ukupnoga financijskog sektora, stvaraju se pretpostavke i za donošenje jedinstvenoga Zakona o financijskim uslugama. U 2006. godini očekujemo i uključivanje projekta Agencije u PHARE program.

Osim toga zakona, doneseni su odnosno planira se donošenje još nekih zakona u području nebankovnog financijskog sektora, što će pridonijeti poboljšanju zakonodavnog i nadzornog okvira tog sektora te daljnjem razvoju ukupnoga financijskog tržišta.

Sukladno mjerama predviđenima u PEP-u 2005.-2007. u posljednjem tromjesečju 2005. donesen je Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, koji su djelomično usklađeni s Direktivama Europske unije (ostavljeno je prijelazno razdoblje s odredbama koje utvrđuju granicu adekvatnosti kapitala do kraja 2010. godine), a njihova se primjena planira od 1. siječnja 2006.

Primjenom novog Zakona o osiguranju omogućit će se bolja zaštita osiguranika, povećanje solventnosti društava za osiguranje i bolje upravljanje rizicima, te će se stvoriti pretpostavka za učinkovit nadzor poslovanja društava za osiguranje. Ekonomski učinci novoga zakona ostvarit će se prvenstveno kroz veće ulaganje društva za osiguranje na tržištu kapitala u vlasničke i dugoročne dužničke vrijednosne papire.

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu uvodi liberalizaciju premija osiguranja, bolju zaštitu žrtava u prometu te učinkovito ostvarivanje njihovih zahtjeva za naknadom štete.

Kao što je predviđeno, u četvrtom tromjesečju 2005. donesen je i novi Zakon o investicijskim fondovima. Zakonom su definirani otvoreni, zatvoreni i fondovi rizičnog kapitala (*venture capital funds*). Otvoreni fondovi, prema odredbama ovoga Zakona potpuno su usklađeni s UCITS III pravilima koja su određena dvjema direktivama Europskog parlamenta i Vijeća (2001/107/EZ i 2001/108/EZ). Zatvoreni investicijski fondovi nisu predmet Direktiva, pa ih Zakon definira u skladu s nacionalnim potrebama jednako kao i fondove rizičnog kapitala. Ekonomski učinci ovoga Zakona najviše se očituju kroz razvoj tržišta kapitala odnosno kroz razvoj investicijskih navika klasičnih štediša. Ovdje se najviše očekuje od fondova rizičnog kapitala koji svojim ulaganjima mogu restrukturirati postojeće tvrtke, ali i pokrenuti nove tvrtke koje imaju komparativne prednosti poslovanja u Republici Hrvatskoj. Primjena ovoga Zakona planira se od 1. siječnja 2006.

U četvrtom tromjesečju donosi se i Zakon o računovodstvu. Prema odredbama Zakona, u Hrvatskoj se primjenjuju Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (International Financial Reporting Standards (IFRS)). IFRS zapravo nadomješta odredbe IV. i VII. Direktive Europske unije. Prema odredbama Zakona, osniva se nacionalni Odbor za standarde financijskog izvještavanja koji će kao službeno tijelo prevoditi, usklađivati i tumačiti primjenu IFRS-ova. Članove Odbora imenovati će Vlada RH na prijedlog ministra financija.

Općenito, primjena IFRS-ova podrazumijeva i usvajanje standarda koje objavljuje International Accounting Standards Board (IASB). Ekonomski učinak ovoga Zakona najviše će se osjetiti u mogućnosti uspoređivanja kategorija i rezultata poslovanja kompanija koje posluju u Hrvatskoj i u drugim zemljama članicama Europske unije sa zemljama koje primjenjuju IFRS-ove. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2006.

U prvom tromjesečju 2006. planira se donošenje Zakona o leasingu. Taj je zakon posebno važan jer je *leasing* industrija, pojedinačno gledano i u odnosu na BDP po imovini druga industrija u Hrvatskoj. Petnaest *leasing* društava raspolaže s imovinom u vrijednosti oko 15 milijardi kuna, računajući operativni i financijski *leasing*. Zakonom o *leasingu* definirati će se položaj leasing društva s računovodstvenog i poreznog aspekta. Ekonomski učinak leasing industrije u Hrvatskoj odrazio se na intenzivni rast inozemnog duga, posebice kad je HNB uvela graničnu obveznu pričuvu na sve izvore iz inozemstva. Tako su *leasing* kompanije postale SPV (*special purpose vehicle*) za matične banke. Donošenjem Zakona o *leasingu*, društva će biti pod nadzorom Agencije (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga) koja će donositi i sve provedbene akte iz poslovanja *leasing* društava.

U pripremi je i Zakon o sekuritizaciji koji se planira dovršiti u 2006. godini.

Ostale zakonodavne mjere

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje donesen je i stupio je na snagu u trećem tromjesečju 2005. Ovim je zakonom proširena namjena korištenja stambenih kredita, uvodi se međufinanciranje, smanjuje se iznos državnih poticajnih sredstava na osnovicu od 5 000 kuna se 25% na 15% raspoložive stambene štednje, a državna poticajna sredstva tijekom jedne kalendarske godine mogu se odobriti stambenom štediši samo u jednoj stambenoj štedionici, čime se smanjuje mogućnost zlouporabe toga prava.

4.4. TRŽIŠTE RADA

4.4.1. Nacionalni akcijski plan zapošljavanja

Postojeće stanje

Ključni pokazatelji tržišta rada od 2000. do 2004. godine upućuju na porast zaposlenosti od 0,6% i povećanje stope zaposlenosti sa 42,6% na 43,5%, pad nezaposlenosti od 10,7% i smanjenje stope nezaposlenosti sa 16,1% na 13,8 %. Unatoč navedenom poboljšanju stanja na tržištu rada, ipak preostaju značajni problemi u njegovu funkcioniranju, budući da je još uvijek visoka stopa nezaposlenosti mladih osoba, a i na dugotrajno nezaposlene osobe otpada više od polovine ukupne nezaposlenosti. Zbog nužnosti usmjeravanja mjera aktivne politike zapošljavanja na posebno osjetljive skupine na tržištu rada, u kolovozu 2005. godine ukinut je opći program subvencioniranog zapošljavanja koji se provodio od ožujka 2002. i obuhvatio ukupno 77.086 osoba, a temeljem kojeg je tijekom 2005. godine zaposleno 16.177 osoba uz subvenciju u ukupnom iznosu 337.476.140,00 kuna.

Usvajajući svih deset smjernica Europske strategije zapošljavanja, usvojen je prvi Nacionalni akcijski plan zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. godine temeljem kojeg je u tijeku priprema i izrada provedbenih mjera za 2006. godinu. Novi ciklus mjera aktivne politike zapošljavanja zasnovan je na uskoj međuresornoj suradnji s decentraliziranim financiranjem na način da svaki nositelj provedbene mjere planira i osigurava sredstva za provedbu. Istovremeno je pokrenut i postupak za korištenje pretpristupnih fondova Europske unije kroz program PHARE 2005 "Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključivost", za koji je u tijeku potpisivanje Memoranduma o razumijevanju o sudjelovanju Republike Hrvatske u poticajnim mjerama Zajednice na području zapošljavanja.

Tijekom 2005. godine provedena je i planirana mjera implementacije Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, koji je izmijenjen u dijelu osiguranja sigurnog i trajnog financiranja novčanih poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom na način da je diobom općeg doprinosa za zapošljavanje osiguran redovan prihod Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom u iznosu od oko 60.000.000,00 kuna godišnje. Sada je u tijeku usvajanje provedbenih propisa o načinu ostvarivanja novčanih poticaja za potrebne prilagodbe radnih mjesta, nabavu opreme i povrat doprinosa koje poslodavci podmiruju na plaće zaposlenih osoba s invaliditetom.

Na području zaštite na radu doneseni su provedbeni propisi odnosno pravilnici kojima su u nacionalno zakonodavstvo implementirane Direktive Europske unije broj 92/270/EEC, 92/58/EEC, 92/269/EEC i 89/654/EEC, a na inicijativu Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu usvojen je Nacionalni program zaštite na radu.

Provedbene mjere

Temeljem usvojenoga Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja 2005.-2008. godine, početkom 2006. započet će novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja koje će svojom operativnom razradom biti usmjerene na :

- uspostavu učinkovitog rada s nezaposlenim osobama na temelju individualnih profesionalnih planova zapošljavanja, obrazovanju i osposobljavanju za traženje zaposlenja,

- smanjivanje prosječnog vremena potrebnog za registraciju subjekata malog i srednjeg gospodarstva te na podršku u pristupu kapitalu za tehnološki razvoj i otvaranje novih radnih mjesta,
- izmjenu srednjoškolskog sustava obrazovanja sa sadašnje preuranjene specijalizacije i uskog strukovnog obrazovanja na stjecanje općih temeljnih vještina u cilju veće fleksibilnosti pri izboru zanimanja,
- reformu strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih,
- stvaranje uvjeta za tripartitno sudjelovanje u obrazovanju i cijeloživotnom učenju stimulirajući kolektivno pregovaranje o financiranju strukovnog cijeloživotnog obrazovanja,
- uvođenje standarda za identifikaciju raznih oblika diskriminacije pri zapošljavanju i osiguranju mehanizama za njihovo uklanjanje,
- poticanje prelaska od neprijavljenog rada prema službenom gospodarstvu putem poticaja i povećanjem kazni,
- razvoj zaostalih područja osnivanjem poduzetničkih zona i stvaranjem lokalnih razvojnih agencija.

Procjena fiskalnog učinka

S obzirom na okolnost da je upravo u tijeku izrada međuresornih operativnih mjera provedbe usvojenih mjera aktivne politike zapošljavanja za 2006. godinu za koje su nositelji mjera samostalno planirali potrebna financijska sredstva u okviru proračuna za 2006. godinu, ocjenu fiskalnog učinka moguće je dati samo na temelju ukupno planiranih sredstava za provedbu pojedinačnih mjera poticanja otvaranja novih radnih mjesta, podizanje znanja i vještina svih sudionika na tržištu rada i provedbe aktivnih mjera za zapošljavanje nezaposlenih osoba. Za navedene su aktivnosti nositelji mjera planirali u proračunu za 2006. godinu ukupan iznos od oko 650,000.000,00 kuna što će biti izravni rashodi iz proračuna

Možebitne pozitivne učinke koje će provedene mjere imati na proračun u vidu njegovih prihoda zasad je vrlo teško procijeniti, jer će isti ovisiti o porastu zaposlenosti, smanjenju neprijavljenog rada i porastu ekonomske moći i gospodarstva i pojedinaca, što može imati pozitivnih učinaka na proračunske prihode.

Pri tom valja napomenuti da pojedine mjere usmjerene normativnim aktivnostima ili reformama pojedinih sustava neće iziskivati posebna sredstva jer su u okviru redovnih aktivnosti tijela državne uprave.

Institucionalno uređenje

Jedna od najvažnijih institucija na tržištu rada u Republici Hrvatskoj jest Hrvatski zavod za zapošljavanje koji je, u cilju svoga jačeg utjecaja na fleksibilnost tržišta rada usmjerio svoje aktivnosti na slijedeća područja :

- novi individualni pristup nezaposlenim osobama utemeljen na individualnim profesionalnim planovima,
- osnivanje partnerstva s privatnim agencijama na nacionalnoj i lokalnoj razini
- centralizacija sustava informacija, te njegova otvorenost i pristupačnost svim korisnicima.

U cilju jačanja osposobljenosti i stručne spremnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u tijeku je provedba nekoliko CARDS programa i već spomenutog PHARE programa i to kako slijedi:

1. CARDS 2001 "Restrukturiranje tržišta rada" u okviru kojega je:
 - izrađena strategija profesionalnog usmjeravanja i uspostavljen sustav CASCAID programa,
 - trenirano 26 savjetnika za rad s osobama s invaliditetom i teže zapošljivim osobama,
 - uspostavljeno sedam Centara za potporu poslovnim promjenama sa svrhom pružanja usluga radnicima poduzeća koja se nalaze u procesu restrukturiranja.
2. CARDS 2002 i CARDS 2004 "Lokalna partnerstva za zapošljavanje" od kojih se očekuje da na razinama županija unaprijede spoznaje o tržištu rada, osnaže razvoj ljudskih potencijala i smanje stopu nezaposlenosti i to:
 - usklađivanjem strukovnog obrazovanja s trenutnim i predvidivim potrebama tržišta rada županija.
3. CARDS 2003 "Decentralizacija i restrukturiranje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje" provodi se u cilju jačanja regionalne i lokalne sposobnosti HZZ-a kroz unaprjeđenje vještina, tehnološkog znanja i iskustva potrebnog za decentralizirano djelovanje što će imati učinak na izravnije uključivanje u lokalne razvojne planove i inicijative.
4. PHARE 2005 "Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost" provode se s ciljem ojačanja ekonomske i socijalne kohezije najosjetljivijih skupina u hrvatskom društvu na način da se poveća njihova zapošljivost mjerama aktivne politike zapošljavanja kreiranih prema njihovim potrebama. Od ovog se projekta očekuje:
 - temeljita evaluacija postojećih mjera za poticanje zapošljavanja,
 - osmišljavanje nove palete mjera, koje će uključiti i one stare mjere koje su ocijenjene učinkovitim,
 - veću stručnu spremnost zaposlenih pri kreiranju i provođenju aktivne politike zapošljavanja,
 - povećanje razine zapošljivosti skupina kojima prijeti socijalna isključenost.

4.4.2. Sustav socijalne sigurnosti

Sustav socijalne sigurnosti u Republici Hrvatskoj predstavlja mrežu prava i mjera na području zapošljavanja i zaštite od nezaposlenosti, na području obrazovanja, zdravstvene zaštite, mirovinskog sustava, stanovanja, obiteljske politike te socijalne skrbi i pomoći. U svrhu sprječavanja socijalne isključenosti najugroženijih hrvatskih građana i borbe protiv siromaštva, sustavnom se državnim politikom provodi zaštita socijalno osjetljivih skupina koja podrazumijeva pomoć djeci u obliku dječjeg doplatka, roditeljima u obliku porodičnih naknada, pomoć mladima, obiteljima, starim i nemoćnim osobama, osobama s invaliditetom, osobama lišenima poslovne sposobnosti, djeci i mladima s poremećajima u ponašanju, žrtvama nasilja, ovisnicima o drogama i drugim opojnim sredstvima, žrtvama trgovanja ljudima, nacionalnim manjinama i pomoć nezaposlenima u obliku naknada nezaposlenim osobama. Cjelokupan sustav socijalne sigurnosti obuhvaća niz prava navedenih skupina u pogledu savjetovanja, pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća, pomoći za uzdržavanje, pomoći za podmirenje troškova stanovanja, jednokratne pomoći, doplatka za pomoć i njegu, pomoći i njege u kući, osobne invalidnine, osposobljavanja za samostalni život i rad, skrbi izvan vlastite obitelji i druge pomoći.

Sustav socijalne sigurnosti u narednom razdoblju je obilježen značajnim promjenama i to u području obiteljske politike, obrazovanja, zapošljavanja, mirovinskog osiguranja te zdravstva

i zdravstvenog osiguranja kao i u području socijalne skrbi koje zauzima značajno mjesto. U tom sustavu socijalna skrb čini posljednju zaštitnu mrežu sa svrhom zbrinjavanja i uključivanja u društvo socijalno najugroženije populacije, odnosno socijalno osjetljivih skupina.

Projekt razvoja sustava socijalne skrbi, koji je rezultat suradnje Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Svjetske banke, uslijedio je kao odgovor na potrebu za sustavnim promjenama u ovom području.

Projektom se nastoji uspostaviti novi, racionalniji i djelotvorniji sustav usmjeren prema socijalno najugroženijim građanima, odnosno socijalno osjetljivim skupinama. To podrazumijeva dalju decentralizaciju i prenošenje ovlasti na jedinice područne (regionalne) samouprave kako bi službe bile što djelotvornije i dostupnije građanima; sustavnije poticanje i financijsku potporu djelovanju nevladinih organizacija i humanitarnih udruga; bolju usmjerenost novčanih naknada; kvalitetnije pružanje socijalnih usluga u instituciji i izvaninstituciji, pri čemu će se uvažavati specifičnosti određenih područja uvjetovane običajima i načinom življenja, te potreba i interesa korisnika; kvalitetniju informiranost o socijalnim pravima, te informatizaciju sustava. Ovakav model sustava socijalne skrbi pridonijet će razvoju raznovrsnosti usluga, a time i kvalitetnijoj skrbi o korisnicima.

U procesu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, sustav socijalne skrbi i nadalje će se usklađivati s kriterijima i standardima važećima u zemljama Europske unije.

S tim je ciljem Republika Hrvatska potpisala ugovora sa Svjetskom bankom o zajmu u iznosu od 31 milijuna eura za Projekt sustava socijalne skrbi.

Projekt će provoditi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa svim mjerodavnim institucijama, a čine ga tri komponente:

1. poboljšanje u pružanju socijalnih usluga - putem razvoja niza socijalnih programa, počevši od prevencije, preko povećanja kvalitete u pružanju usluga, do reintegracije korisnika u zajednicu. Socijalne usluge postat će djelotvornije, u većoj mjeri orijentirane prema obitelji i temeljene na načelu inkluzije;
2. osnaživanje informacijskog i upravljačkog sustava socijalne skrbi - uvođenjem informacijskog i upravljačkog sustava podržat će se novi model organizacije socijalne skrbi koji će se temeljiti na načelu „one-stop-shop- a“, što će rezultirati boljom uslugom korisnicima i boljom organizacijom rada u centrima za socijalnu skrb;
3. poboljšanje infrastrukture u ustanovama socijalne skrbi, što uključuje izgradnju 13 novih centara za socijalnu skrb i adaptaciju 13 postojećih centara, te poboljšanje sanitarno-higijenskih uvjeta u 57 domova socijalne skrbi, čime će se pridonijeti podizanju kvalitete življenja korisnika, a time i sveukupnoj kvaliteti pružanja usluga.

Realizacijom projekta koji se temelji na analizi i evaluaciji postojećeg sustava socijalne skrbi te koji prati standarde Europske unije, poboljšat će se ukupni institucionalni okvir, s posebnim naglaskom na poboljšanje položaja najugroženijeg dijela stanovništva, odnosno socijalno osjetljivih skupina. Uspješnost realizacije Projekta razvoja socijalne skrbi uvelike ovisi o povezanosti unutar cjelokupnoga sustava socijalne sigurnosti.

U pogledu mirovinskog sustava koji čini jednu od komponenata cjelokupnoga sustava socijalnog osiguranja, u 2005. godini usvojen je novi Zakon o mirovinskom osiguranju. Sukladno Zakonu, počevši od 2006. godine mirovine će se usklađivati na načelu 50%:50% što podrazumijeva primjenu kompozitne formule usklađivanja i prema rastu plaća i prema

troškovima života. Promjena usklađivanja mirovina prema navedenoj formuli bit će dugoročno održiva za proračun, a omogućit će umirovljenicima, s jedne strane, sudjelovanje u sveukupnoj produktivnosti kroz dio koji će se usklađivati s rastom plaća, a s druge strane zadržat će se realna vrijednost mirovina usklađivanjem dijela s troškovima života.

U svrhu isplate duga umirovljenicima Zakonom o Umirovljeničkom fondu osnovan je posebni fond koji će primati dionice i druge vlasničke udjele države kako bi se provela Odluka Ustavnog suda iz 1998. godine. Fond je osnovan kao investicijski fond kojim upravlja Društvo za upravljanje fondom. Dug umirovljenicima procijenjen je na 13,8 milijardi kuna, koji će se, ovisno o izboru svakog pojedinog umirovljenika, isplaćivati tijekom 2006. i 2007. godine uz 50% popusta ili će se isplatiti u cjelokupnom iznosu tijekom osam godina, nakon dvogodišnjeg razdoblja počeka.

U svrhu sprječavanja socijalne isključenosti pojedinih skupina stanovništva provode se mjere i na području obrazovanja i politike zapošljavanja (mjere navedene u pripadajućim poglavljima) u sklopu cjelokupnog razvoja tih segmenata temeljenih na sprječavanju diskriminacije i omogućavanju jednakih šansi svim skupinama društva.

Mjere za provedbu anti-diskriminacijskih odredaba: prava manjina, izbjeglica, Roma- stanje i planovi, usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije

U Republici Hrvatskoj osigurana su prava pripadnicima svih nacionalnih manjina sukladno Ustavu, Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i ostalim zakonima i zakonskim propisima te međunarodnim standardima i međunarodnim dokumentima koje je Republika Hrvatska prihvatila. Člankom 15. Ustava jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina.

Donošenjem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u prosincu 2002. godine znatno su unaprijeđena prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, na državnoj razini osnovan je Savjet za nacionalne manjine, a na lokalnoj i regionalnoj razini izabrana su vijeća i predstavnici nacionalnih manjina radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu i procesu odlučivanja. Savjet za nacionalne manjine sastoji se isključivo od pripadnika nacionalnih manjina, a donosi odluku o rasporedu sredstava koja se za potrebe nacionalnih manjina osiguravaju u državnom proračunu. Na razini županije, grada i općine izabrano je 320 vijeća i 69 predstavnika nacionalnih manjina.

Ured za nacionalne manjine provodi aktivnosti na provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u dijelu koji se odnosi na vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. U cilju provedbe zakona te učinkovitije suradnje s jedinicama lokalne i regionalne samouprave Ured je u suradnji sa Savjetom i nadležnim tijelima državne uprave organizirao 18 seminara o educiranju i osposobljavanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

U cilju nastavka provedbe Ustavnog zakona Ured će i u idućem razdoblju organizirati seminare. U studenom 2005. godine započet će s održavanjem regionalnih seminara u Osijeku, Splitu, Rijeci, a završni seminar održat će se 2006. godine u Zagrebu. Seminare će financijski podržati Misija OEES-a u Republici Hrvatskoj.

Sukladno članku 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o izboru članova predstavničkih tijela jedinca lokalne i područne (regionalne) samouprave, Vlada Republike Hrvatske 15. rujna 2005. godine donijela je Odluku o raspisivanju dopunskih

izbora za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i to za pet predstavnika srpske nacionalne manjine za Gradsko vijeće Grada Drniša u Šibensko-kninskoj županiji, te za općinska vijeća općina Lovinac, Nijemci i Tovarnik u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Sukladno Odluci Vlade raspisani su i ponovljeni izbori za predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u Gradu Slavonskom Brodu. Izbori su održani 23. listopada 2005.

Nastavljeno je provođenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina održavanjem seminara u Splitu u rujnu 2005. godine, a provedba toga međunarodnog dokumenta nastaviti će se i u narednom razdoblju.

Pozornost će se posvetiti provedbi Srednjoeuropske inicijative za zaštitu prava manjina. U pripremi je projekt o provedbi toga dokumenta, za što će se osigurati sredstva u iznosu od 150.000 kuna.

Nakon potpisivanja Sporazuma o zaštiti manjina sa Srbijom i Crnom Gorom 15. listopada 2004., koji je 18. ožujka 2005. potvrdio Hrvatski sabor, osnovat će se Mješoviti međuvladin odbor za provedbu navedenog sporazuma.

Donošenjem Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. godine, pristupilo se sustavnom rješavanju problema, uklanjanju svih oblika diskriminacije te stvaranju pretpostavki za integraciju i poboljšanje uvjeta života Roma. U okviru mjera koje će se provesti tijekom desetljeća osigurat će se bolji uvjeti života Roma: uređenje naselja (voda, struja, kanalizacija, pristupne ceste), besplatno predškolsko obrazovanje, bolji pristup čitavom sustavu obrazovanja, poboljšanja zdravstvene zaštite, posebice žena i djece i veće mogućnosti zapošljavanja.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske nastavlja osposobljavanje mladih Roma i Romkinja u 2005. i 2006. godini s ciljem da se osposobe za provođenje Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma, za pomoć u vođenju udruga i izrade projekata; osposobljavanje mladih predstavnika Roma za sudjelovanje u procesu odlučivanja. Do sada je održano šest seminara na kojima je sudjelovalo više od 70 mladih Roma i Romkinja.

Do kraja godine održat će se seminar o afirmaciji Roma putem medija te okrugli stol o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima.

Za provedbu mjera iz Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma osigurat će se sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu u iznosu od 1,020.000 kuna.

Ured za nacionalne manjine predložio je Projekt podrške Romima – projekt uređenja i urbanizacije romskih naselja u Međimurskoj županiji, te programe obrazovanja koji će se financirati iz sredstava PHARE 2005 i PHARE 2006 programa Europske komisije. Za navedeni projekt predložen je iznos od 1,3 milijuna eura iz PHARE 2005 i 2,5 milijuna eura iz PHARE 2006. U sufinanciranju projekta putem Ureda za nacionalne manjine Republika Hrvatska sudjeluje sa 167 tisuća eura za PHARE 2005 i 833 tisuća eura za PHARE 2006.

4.5. POLJOPRIVREDNI SEKTOR

Poljoprivreda

Ciljevi poljoprivredne politike usmjereni su na povećanje konkurentnosti sektora i na članstvo u Europskoj uniji. Zbog toga Vlada Republike Hrvatske nastavlja s primjenom mjera poljoprivredne politike koje će omogućiti promjenu strukture poljoprivrednih gospodarstava, dobro funkcioniranje tržišta i učinkovite javne usluge.

Unaprjeđenje tržišta zemljištem

Što se tiče promjene strukture poljoprivrednih gospodarstava provode se mjere potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta putem modela kapitalnih ulaganja, a u rujnu 2005. godine u okviru bilateralne suradnje sa Švedskom započeo je i projekt "Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" kojim će se definirati modeli okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta. Izvršene se izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu kojem su glavne odrednice bile usmjerene na ubrzanje postupka privatizacije državnog poljoprivrednog zemljišta.

S ciljem uređenja tržišta poljoprivrednim zemljištem Vlada Republike Hrvatske će u idućem razdoblju pokrenuti aktivnosti za izradu Studije o zemljištu koja će dati smjernice za oblikovanje mjera zemljišne politike (sredstva planirana u sklopu predviđenog projekta Svjetske banke «Usklađivanje poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU»). Pokrenuti će se i aktivnosti za izmjenu Zakona o nasljeđivanju u cilju sprječavanja daljnjeg cijepanja i smanjenja veličine poljoprivrednih gospodarstava, uz puno uvažavanje zaštite imovinskih prava

Privatizacija poduzeća u državnom vlasništvu

Privatizacija preostale dvije velike poljoprivredno-prehrambene tvrtke (VUPIK i Sladorana Županja) koje su u većinskom vlasništvu države je u tijeku i biti će u najvećem dijelu završena do konca 2005. ili početkom 2006. godine.

Uređenje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tijekom 2005. godine donesen je Uredba o tržišnom redu za pšenicu koja je prvi korak u postupnom usklađivanju ovog područja s tržišnim mehanizmima Europske unije. Uredba ne sadrži sve elemente organizacije tržišta EU već propisuje zajamčenu i minimalnu cijenu. Značajno je da je planirana zajamčena cijena za pšenicu u 2005. godini usklađena s razinom cijena u Europskoj uniji.

S obzirom na česte poremećaje na tržištu goveđeg mesa tijekom 2006. godine predviđa se početak postupnog usklađivanja tržišta za goveđe meso s onim u Europskoj uniji. Usklađivanje tržišnih mehanizama za sve poljoprivredne proizvode sukladno promjenama organizacije tržišta u Europskoj uniji kontinuirana je aktivnost u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Državne potpore u poljoprivredi

U 2003. godini izvršena je reforma sustava državne potpore u poljoprivredi. Reformom su uz dosadašnji model poticanja proizvodnje (za konvencionalnu i ekološku biljnu i stočarsku proizvodnju) uvedeni novi modeli strukturne potpore: model dohodovne potpore (potpora nekomercijalnim gospodarstvima neovisna o vrsti i količini proizvodnje), model kapitalnih ulaganja (potpora investicijama u poljoprivredi za komercijalna gospodarstva) te model

ruralnog razvitka (nacionalne mjere). Reformom je u sustav ugrađen mehanizam za održavanje raspoloživog poljoprivrednog proračuna u zadanim okvirima na način da se proporcionalno smanjuju jedinični iznosi potpore ukoliko zahtjevi premaše raspoloživa sredstva.

U protekle tri godine udio ukupne državne potpore poljoprivredi u ukupnom BDP-u kretao se na razini nešto višoj od 1,0%. Cilj je poljoprivredne politike da se, u okviru raspoloživog proračuna, postupno povećava udio sredstava namijenjen za mjere strukturne potpore (u prvom redu za investicije u poljoprivredna gospodarstva). Usklađivanje državne potpore poljoprivredi, sukladno promjenama zajedničke poljoprivredne politike Europske unije, kontinuirana je aktivnost u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Ruralni razvitak

Tijekom 2005. godine izrađen je prijedlog SAPARD plana ruralnog razvitka koji je službeno upućen Europskoj komisiji na mišljenje. Slijedom preporuka FAO Strategije ruralnog razvitka za RH inicirane su aktivnosti za provedbu mjera ruralnog razvitka koje će se financirati iz nacionalnog proračuna.

Glavne aktivnosti u predstojećem razdoblju su izrada Pravilnika za provedbu SAPARD programa te priprema promotivnih aktivnosti vezanih uz promociju SAPARD programa na regionalnom nivou na području cijele Republike Hrvatske.

Agencija za plaćanja

U sklopu Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi tijekom 2005. godine u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz već postojeću administraciju koja provodi nacionalne mjere državne potpore uspostavljena je administrativna struktura za provedbu SAPARD plana ruralnog razvitka.

S ciljem uspostave pune funkcionalnosti za administriranje predpristupnih fondova Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi se ubrzano priprema za provedbu SAPARD mjera, akreditaciju i početak rada u 2006. godini. Dio Ravnateljstva koji provodi nacionalne mjere strukturne i tržišne potpore priprema se za usklađivanje administrativnih procedura i kontrole sa sustavom koji se primjenjuje u Europskoj uniji. Nastavljaju se aktivnosti na uspostavi Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IACS), kao nadogradnja na postojeći Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Poljoprivredna inspekcija

Tijekom prethodnog razdoblja reorganizirana je poljoprivredna inspekcija preuzimanjem inspeksijskih službi iz Državnog inspektorata i ureda državne uprave u županijama u organizacijsku strukturu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Aktivnosti poljoprivredne inspekcije usmjerene su na povećanje broja inspektora, edukaciju, opremanje i usklađivanje sa standardima Europske unije pri čemu će značajnu ulogu imati predviđeni projekt Svjetske banke i pretpristupni fondovi Europske unije.

Poljoprivredna statistika

Uspostava sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN - Farm Accountancy Data Network), u početnoj je fazi u kojoj se razmatra njegova moguća buduća organizacija.

U sklopu projekta Svjetske banke, čiji se početak očekuje u 2006. godini, predviđena je izrada studije i pilot projekta za uspostavu FADN-a.

Jedna od prioriteta zadaca u sljedećem razdoblju je i definiranje budućih potreba za statističkim podacima sukladno metodologiji Europske unije te konzultacije s Državnim zavodom za statistiku o njihovom prikupljanju.

Projekt Svjetske banke "Prilagodba poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije"

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva sa timom Svjetske banke radi na pripremama Projekta usklađivanja poljoprivrede s pravnom stečevinom Europske unije, čije se sklapanje planira sljedeće godine. Kako bi se ubrzala priprema Projekta ove je godine s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj potpisan Ugovor o dodjeli Predujma zajma broj 4180-HR za Projekt usklađivanja poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Primarni cilj projekta je uspostava institucionalne strukture u poljoprivrednom sektoru kao i usklađivanje legislative s pravnom stečevinom Europske unije. Naglasak projekta je na Agenciji za plaćanje, zdravstvenoj ispravnosti hrane i sanitarnim i fitosanitarnim uvjetima i provedbi mjera ruralnog razvitka. Projekt se planira za razdoblje od 4 godine.

Vinogradarski katastar

Tijekom razdoblja 2003.-2005. iz državnog proračuna izdvajana su sredstva za izradu vinogradarskog katastra (po 2 milijuna kuna godišnje). Izvršena su potrebna avio snimanja, napravljene su digitalizirane orto-foto snimke koje su unesene u bazu podataka. Očekuje se da će se do konca 2006. godine formirati potpun digitalizirani katastar. Nakon toga (tijekom 2007 i 2008. godine) slijedi prikupljanje i unos preostalih podataka o vinogradima (sorte, trsovi, uzgojni oblik, nagib i dr.).

Fitosanitarno područje

U fitosanitarnom području u 2005. godini stupila su na snagu dva temeljna propisa: Zakon o biljnom zdravstvu (primjena od 2006. godine) i Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (primjena od 2007. godine). U izradi su glavni provedbeni propisi kojima će se detaljnije urediti zdravstvena kontrola bilja u prometu i registracija sredstava za zaštitu bilja i njihovo plasiranje na tržište i omogućiti primjena novih zakona u praksi. Istovremeno, u cilju jačanja institucionalnih okvira povećan je broj zaposlenih u službi biljnog zdravstva.

U sljedećem razdoblju aktivnosti će biti usmjerene na izradu provedbenih propisa na temelju novih zakona. Zbog lošeg stanja postojećih objekata Zavoda za zaštitu bilja planira se početak gradnje nove zgrade u okviru projekta Svjetske banke. Cilj je podići na višu razinu kvalitetu i stručnost praćenja štetnih organizama bilja i dosizanje fitosanitarnih standarda koji se primjenjuju na jedinstvenom tržištu Europske unije. Planira se povećanje zaposlenih u službi zaštite bilja te njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje.

Kakvoća i sigurnost hrane

Tijekom 2005. godine doneseni su i usklađeni s legislativom Europske unije propisi o općem i nutritivnom deklariranju i označavanju hrane te propisi o temeljnim zahtjevima kakvoće za pojedine grupe proizvoda – vertikalni propisi. U okviru provođenja ciljeva poljoprivredne politike, podizanja razine konkurentnosti domaće proizvodnje i provođenja politike kvalitete poljoprivredno-prehrambenih proizvoda tijekom proteklog razdoblja donesen je pravilnik o

ostvarivanju zaštite zemljopisnog podrijetla i izvornosti hrane. Hrvatska legislativa u potpunosti je usklađena s legislativom Europske unije te je time proizvođačima u Republici Hrvatskoj omogućena zaštita za proizvode sukladna zaštiti zemljopisnog podrijetla u zemljama Europske Unije. U cilju jačanja administrativnih kapaciteta Hrvatske agencije za hranu ustrojena su tijela Agencije koja čine: Upravno vijeće, Savjetodavno vijeće, Znanstveno vijeće i znanstveni odbori te Odjel za analizu rizika kojeg čine djelatnici Agencije. Agencije je operativno započela sa radom tijekom 2005. godine.

U sljedećem razdoblju nastavlja se donošenje i usklađivanje vertikalnih propisa s legislativom Europske unije. U narednom razdoblju predviđena je implementacija pravilnika o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla: edukacija proizvođača i prerađivača te svih zainteresiranih, uspostava sustava kontrole i ovlašćivanje certifikacijskih tijela koji će omogućiti nepristrano utvrđivanje sukladnosti i kontrole prehrambenih proizvoda prema identičnom sustavu koji djeluje na nivou EU. Do konca 2005. godine predviđeno je donošenje pravilnika o uvjetima, postupku priznavanja i dodjeli znaka „tradicionalni ugled“, a primjena istog planira se tijekom 2006. godine. Tijekom 2006. i 2007. godine kao jednom od sastavnica projekta sa Svjetskom bankom te uz predviđena sredstava iz Državnog proračuna predviđeno je organizacijsko i institucijsko jačanje Hrvatske agencije za hranu.

Veterinarstvo

U 2005. godini promijenjena je politika kontrole klasične svinjske kuge prestankom obvezne vakcinacije, te se vakcinacija zabranjuje i provodi se monitoring program u domaćih i divljih svinja. Harmonizirani su propisi vezani uz međunarodni promet životinja i proizvoda životinjskog podrijetla te se započelo sa izgradnjom 2 granična veterinarska prijelaza koja se grade prema standardima Europske unije.

U cilju prilagodbe veterinarskog zakonodavstva Republike Hrvatske istom zakonodavstvu Europske unije i dalje je u planu reorganizacija veterinarske službe i inspekcije. Daljnje aktivnosti biti će usmjerene na unaprjeđenje sustava kontrole zdravlja životinja, unaprjeđenje sustava veterinarskog-javnog zdravstva, izgradnju i preseljenje laboratorija Hrvatskog veterinarskog instituta te akreditaciju istog uključujući i njegove regionalne podružnice, osnivanje i organizaciju unutar regionalnih podružnica Hrvatskog veterinarskog instituta (Križevci, Vinkovci, Split i Rijeka) specijaliziranih Centara za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje grupa bolesti po prioritetu njihove učestalosti u regiji (bolesti divljih životinja, zoonoze, naročito opasne egzotične zarazne bolesti, ekonomski najvažnije bolesti životinja), nastavak procesa identifikacije i registracije životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, racionalizaciju i izgradnju ostalih veterinarskih graničnih postaja koje će funkcionirati i nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, a koje će odobriti Komisija EU kao granične veterinarske postaje Europske unije prema trećim zemljama, unaprjeđenje provedbe propisa o dobrobiti životinja, unaprjeđenje informatizacije u veterinarstvu kao i osiguranje trajne edukacije veterinaru u sustavu državne veterinarske službe.

Po pitanju veterinarskog javnog zdravstva prioritetima se i dalje smatraju postava državnih veterinarskih inspektora u odobrene objekte za proizvodnju životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, promjena sustava naplate za obavljanje obveznih veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola kao i prilagođavanje sustava primjeni tzv. Higijenskog paketa.

Po pitanju sustava nadzora zdravlja životinja nastavljaju se aktivnosti po pitanju stjecanja statusa zemlje slobodne od klasične svinjske kuge (monitoring), certificiranja stada slobodnih od tuberkuloze, enzootske leukoze goveda, bruceloze i drugih bolesti, uspostava registra svih

farmi za uzgoj životinja kao i uspostava elektronske baze podataka o pojavnosti bolesti životinja i unaprjeđenje protokola o prikupljanju i standardizaciji podataka te izvješćivanju o kretanju bolesti i stanju zdravlja životinja.

Ribarstvo

U prvom kvartalu 2005. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o morskom ribarstvu kojim je započet proces punog usklađivanja zakonodavstva RH u segmentu ribarstva s pravnom stečevinom Europske unije. Tijekom 2005. godine provedeno je dodatno ustrojavanje ribarske inspekcije preuzimanjem inspeksijskih službi iz inspektorata te zapošljavanjem određenog broja djelatnika. Proveden je pilot projekt satelitskog praćenja plovila (tunolovaca) te pokrenut program obnove i modernizacije flote. U sklopu Nacionalnog programa povećanja proizvodnje i potrošnje ribe alocirana su sredstva za izgradnju ribarske luke na području Istre. U tijeku je provedba CARDS projekta s ciljem jačanja institucijskih sposobnosti te pomoći pri usklađivanju nacionalnog zakonodavstva iz sektora ribarstva sa Zajedničkom ribarskom politikom Europske unije (ZRP). S ciljem daljnjeg usklađivanja administrativnih struktura i zakonodavstva u području ribarstva, izrađen je i prijedlog PHARE programa "Podrška Republici Hrvatskoj u pripremi i provedbi strategije razvoja ribarstva radi prilagođavanja i provedbe *acquisa* u dijelu ZRP" koji je upućen Europskoj komisiji na mišljenje. Implementacija PHARE projekta predviđa se u razdoblju od 2006-2008. godine

Kroz PHARE projekt predviđeno je daljnje jačanje institucijskih sposobnosti te opremanje ribarske inspekcije s ciljem pune funkcionalnosti. Također je planirano započeti proces ustroja tržišta ribom i ribljim prerađevinama u skladu sa zahtjevima EU te u tu svrhu uspostaviti sustav prometovanja ribom (izgradnja iskrcajnih luka i veletržišta, donošenje standarda za stavljanje u promet proizvoda iz ribarstva). Predviđa se izrada nacionalnog Programa razvoja ribarstva za šestogodišnji period, te daljnje usklađivanje tehničkog zakonodavstva kao i revizija statističke baze podataka (povlastice i registar plovila).

Šumarstvo

Nakon usvajanja novih zakonskih prijedloga (Zakon o šumama, Zakon o šumskom reproduktivskom materijalu), koji su u proceduri, ili su već usvojeni, do kraja 2005. i u prvoj polovici 2006. godine slijedi izrada i usvajanje podzakonskih akata, te implementacija *acquisa*, a tiče se praćenja, nadzora i prikupljanja podataka o oštećenosti šuma sukladno metodama i propisima Europske unije i ostalih međunarodnih organizacija.

Iz obveza Republike Hrvatske preuzetih na ministarskim konferencijama o održivom gospodarenju šumama u Europi, radi poboljšanja stanja u šumama koje se nalaze u privatnom vlasništvu, te obavljanja poslova odobrenja i evidentiranja sječe i korištenja drva iz privatnih šuma, predviđeno je ustrojavanje i početak rada Šumarske savjetodavne službe od strane Vlade Republike Hrvatske, uvođenje subvencija šumoposjednicima, te daljnji rad na nacionalnom standardu gospodarenja šumama, tj. izrada Hrvatskog FSC standarda.

Tijekom 2005. godine izrađen je „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“. Tijekom 2006. i 2007. godine, koliko je predviđeno trajanje projekta, tj. inventure, dobit će se podaci o šumama (površina, drvna masa, prirast, vrste šumskih zajednica i dr.) s visokim stupnjem pouzdanosti i točnosti, sukladno međunarodnim standardima praćenja podataka o šumama.

Lovstvo

U tijeku je izrada Zakona o lovstvu i sukladno s tim, donošenje pripadajućih podzakonskih akata (Pravilnici), te digitalizacija karata svih lovišta na području Republike Hrvatske. Također je u tijeku izrada WEB sučelja (za praćenje središnje lovne evidencije).

Primjenjujući zakonske i podzakonske propise, namjera je efikasnija zaštita prirode radi očuvanja divljači i njezinih prirodnih staništa kao nacionalnog bogatstva, te unaprjeđenje gospodarskog značenja lovne djelatnosti i odnosa te djelatnosti sa drugim važnim djelatnostima za gospodarstvo Republike Hrvatske. Također, cilj je uspostavljanje lovne inspekcije unutar Ministarstva, radi bolje kontrole provedbi zakonskih i podzakonskih propisa vezanih uz lovstvo.

Drvena industrija

U cilju poticanja mjera i instrumenata, te oblikovanja pretpostavki koje će potaknuti izvoz, kao i potaknuti konkurentnost domaćih drvoprerađivača donijeta je Strategija razvoja industrijske prerade drva i papira. Temeljni zadatak Strategije je promišljanje i predlaganje djelotvornih mjera, instrumenata i pretpostavki za oblikovanje nove industrijske politike drvnog sektora. U skladu sa tim donesen je Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva (koji je usklađen sa Direktivama Vijeća 68/89/EEZ) i Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva.

U kratkoročnim prioritetima u drvnom sektoru definirana je potreba provođenja studija i projekata koji su navedeni u Strategiji razvoja industrijske prerade drva i papira kako bi se odgovorilo na ključna razvojna pitanja (clusteri, restrukturiranja sektora, projektiranje novog brenda sektora, implementacija novog dizajna, kakvoća koja se prepoznaje) i stvorile pretpostavke izlaska na međunarodno tržište. Predviđene su i aktivnosti vezane uz edukaciju za primjenu normi Europske unije.

U srednjoročnim prioritetima planiraju se osigurati sredstva za uspostavu informacijskog sustava i baze podataka kako bi se na osnovi toga mogao definirati daljnji razvoj sektora, a planirana su i proračunska sredstva za implementaciju normi Europske unije te nastavak provedbe projekata proizašlih iz Programa razvoja drvne industrije. Cilj projekta će među ostalim biti i uvođenje novih tehnologija koje bi trebale omogućiti proizvođačima konkurentan položaj na tržištu Europske unije.

4.6. ZDRAVSTVENI SEKTOR

4.6.1. Reforma zdravstvenog osiguranja

S ciljem stabilizacije sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja, te poboljšanja fiskalne discipline u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja, s očekivanim rezultatom smanjenja udjela ukupne potrošnje za zdravstvo u BDP-u, podmirenja dugovanja u zdravstvenom sektoru i očuvanja visoke razine kvalitete zdravstvene zaštite, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je izradilo prijedlog kratkoročnih i dugoročnih mjera, od kojih su najznačajnije:

- *Smanjenje izdataka za lijekove*
U svrhu smanjenja izdataka za lijekove doneseno je niz pravilnika koji reguliraju područje lijekova (registracije) i stavljanja u promet. Izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, od 1. listopada 2005. uvedena je administrativna pristojba po svakom receptu te se predviđa osigurati dodatna sredstva od 380,0 milijuna kuna, s dodatnim efektom smanjenja odlazaka doktoru primarne zdravstvene zaštite. Realizacija cilja smanjenja izdataka za lijekove podrazumijeva i određivanje najviše cijene lijekova koju pokriva Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.
- *Smanjenje bolničkih izdataka*
Kroz ugovore koje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sklapa sa zdravstvenim ustanovama, uveden je niz ugovornih obveza, kao što su poslovanje u okviru utvrđenog maksimalnog iznosa sredstava, tj. proračuna, obveza pridržavanja kliničkih smjernica i racionalne farmakoterapije, bolja organizacija rada, uvođenje nadzora nad potrošnjom po organizacijskim jedinicama te vođenje evidencije izvršenja zdravstvenih usluga.
- *Izmjena osnovnog paketa zdravstvenih usluga uz zakonske izmjene zdravstvenog osiguranja*
- *Unaprjeđenje sustava plaćanja usluga u bolničkim ustanovama*
Povećava se broj dijagnoza koje se plaćaju po PPTP (plaćanje po terapijskom postupku), odnosno DTS/DRG cijenu. Od ožujka 2006. uvodi se novi model plaćanja po terapijskom postupku u bolnicama – nazvan DTS, utemeljen na australskom modelu plaćanja koji će pokrivati u konačnici 600 postupaka, a proširit će se i na specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u osnovalo je 2005.godine radnu skupinu za pripremu novog Zakona o zdravstvenom osiguranju kako bi se restrukturirao sustav zdravstvenog osiguranja. Radna skupina intenzivno radi na tekstu novog Zakona o zdravstvenom osiguranju, a do sada je odlučeno da će se donijeti dva zakona koji reguliraju područja osnovnog zdravstvenog osiguranja i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Konačni prijedlog teksta se planira izraditi do kraja 2005. godine.

Također, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je radionice i okrugle stolove, pod pokroviteljstvom Svjetske banke, na temu restrukturiranja sustava zdravstvenog osiguranja u Hrvatskoj, kako bi se prikupile informacije o međunarodnim iskustvima o reformi financiranja zdravstva i zdravstvenog osiguranja te dobile preporuke za izradu novoga Zakona o zdravstvenom osiguranju.

4.6.2. Reforma zdravstvenih usluga

Reforma sustava zdravstvene zaštite

S ciljem poboljšanja organizacije zdravstvene zaštite, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izradit će nacrt teksta Strategije razvoja hrvatskog zdravstva 2006.-2011. kojim se, između ostalog, definiraju glavni ciljevi reforme primarne zdravstvene zaštite kao što su: jačanje uloge opće/obiteljske medicine u sustavu zdravstva, razvijanje i usavršavanje koncepta privatizacije, oživotvorenje koncepta obiteljskog doktora, te informatizacijom i informatičkim povezivanjem sudionika.

U tijeku je izrada Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

S ciljem *poboljšanja organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite* nastavljena je privatizacija ordinacija primarne zdravstvene zaštite, te dovršenje informatizacije primarne zdravstvene zaštite.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje provodi i edukaciju zdravstvenih radnika odnosno izabranih ugovornih doktora glede propisivanja lijekova na recept, što uključuje detaljno upoznavanje s Listom lijekova Zavoda, te ukazivanje na potrebu strogog pridržavanja smjernica iz Liste lijekova. Nastavlja se i provedba Projekta usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima, uz odobravanje i financiranje specijalizacija.

Financijska stimulacija preventivnih pregleda i zdravstvenog prosvjeđivanja započeta 2004. godine, nastavlja se i dalje, pa se također nastavlja i posebno financiranje preventivnih pregleda osiguranih osoba starijih od 55 godina života kod kojih u posljednje tri godine nije obavljen klinički pregled ili dijagnostička obrada.

Reorganizacija domova zdravlja koja je na razini primarne zdravstvene djelatnosti rezultirala statusnim promjenama u obliku spajanja domova zdravlja u jedinica područne (regionalne) samouprave u jedinstveni dom zdravlja, u praksi je izazvala poteškoće, što je rezultiralo neujednačenostima u pogledu kvalitete i dostupnosti pružanja zdravstvene zaštite stanovništvu. Izmjenama Zakona o zdravstvenoj zaštiti predložit će se mogućnost osnivanja najmanje jednog doma zdravlja na području županije, odnosno najmanje tri doma zdravlja na području Grada Zagreba, a u cilju omogućavanja dostupnosti zdravstvene zaštite na otocima predviđa se obvezno osnivanje domova zdravlja na nekim otocima.

Poboljšanje organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uključuje izradu sustava za kategorizaciju i akreditaciju zdravstvenih ustanova kako bi se omogućilo bolje upravljanje zdravstvenim ustanovama i poboljšala kvaliteta i učinkovitost pružanja usluga. Kategorizacija zdravstvenih ustanova uključivat će poboljšanje infrastrukture, funkcionalnosti i opsega usluga te davanja smjernica zdravstvenim ustanovama o potrebnim sredstvima za pružanje optimalne zdravstvene zaštite, kao i utvrđivanja mogućnosti suradnje između raznih ustanova.

U svrhu poboljšanja infrastrukture i znavljanja medicinske opreme učinjene su analize stanja u pogledu medicinsko tehničke opremljenosti zdravstvenih ustanova, a svake godine donosi se plan investicija u bolničke ustanove i znavljanja medicinske opreme. Cilj je informatički

povezati ta dva programa i time objektivizirati proces donošenja odluka o ulaganjima u obnovu bolnica, izgradnju novih, kao i u završavanje zastarjele medicinsko-tehničke opreme.

Nastavlja se informatizacija bolničkih ustanova i povezivanja sa središnjim informacijskim sustavom, a radna skupina osnovana u 2005. godini ima zadatak analizirati do sada učinjeno i podnijeti izvješće u ovoj godini.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, u svrhu poboljšanja rada inspekcijskih službi, tijekom 2005. g. objedinio je službu za unutarnji i vanjski nadzor u jednu te uveo u svim područnim uredima kontrolore koji svakodnevno kontroliraju rad u bolnicama, s naglaskom na kontrolu medicinske dokumentacije, kontrolu ispravnosti postupaka liječenja, obračunavanja učinjenog u skladu s ugovornim obvezama, kontrolu potrošnje, korištenje i propisivanje lijekova i dr.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi preuzelo je *aktivnu ulogu u upravljanju ljudskim resursima u segmentu zdravstvene djelatnosti*, kako bi se osigurao adekvatni broj doktora medicine u svim područjima Republike Hrvatske i osigurala jednaka dostupnost zdravstvene zaštite svim građanima bez obzira na mjesto stanovanja. Za potrebe usklađivanja broja doktora koji ulaze u sustav zdravstva sa stvarnim potrebama potrebno je uskladiti upisne kvote na medicinskim fakultetima. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, u cilju provedbe projekta usklađivanja djelatnosti obiteljske medicine s europskim standardima, u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, tijekom 2004. godine pristupilo je izradi plana kojim bi se omogućilo *obavljanje pripravničkog staža za djelatnike visoke i više stručne spreme odmah nakon završenog fakulteta*. Temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti ministar nadležan za zdravstvo na prijedlog zdravstvenih ustanova, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i nadležne komore, donosi godišnji plan potrebnih specijalizacija i užih specijalizacija. *Prva faza* uključuje realizaciju odobrenih specijalizacija i užih specijalizacija za kliničke ustanove, opće bolničke zdravstvene ustanove, domove zdravlja (pedijatrija, ginekologija i opstetricija) te zavode za javno zdravstvo. *Druga faza* plana uključuje odobrenje specijalizacija i užih specijalizacija za specijalne bolnice, poliklinike te preostale djelatnosti domova zdravlja i zavoda za javno zdravstvo, koja nastupa nakon okončanja prve faze plana, s ciljem realizacije cjelokupnoga godišnjeg plana.

Usklađivanje javno zdravstvene regulative s Europskom unijom

Područje zdravstva koje se odražava na unapređenje zdravlja stanovništva, a za koji Europska unija pokazuje veći interes reguliranja na razini Unije, jest područje javnog zdravstva.

U sklopu usklađivanja javno-zdravstvene regulative s Europskom unijom, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, poštujući preporuke i smjernice Europske unije radi na novom zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti kojim bi se uvele definicije bolesti koje su u skladu s propisima Europske unije. Tekst zakona u završnoj je fazi izrade te se očekuje upućivanje prijedloga zakona u proceduru do sredine 2006. godine.

S obzirom na to da je Republika Hrvatska u lipnju 2004. godine potpisala konvenciju o kontroli duhanskih proizvoda, u tijeku je usklađivanje zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda s direktivama Europske Unije čije se donošenje predviđa za drugi kvartal 2006. godine.

Vezano uz područje kakvoće krvi Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima prihvaćen je u Hrvatskom saboru u prvom čitanju.

Zakonom o darivanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja, koji je donesen potkraj 2004., predviđeno je donošenje niza podzakonskih akata kojima se uređuje područje kakvoće i sigurnosti tkiva i stanica.

4.7. REFORMA JAVNE UPRAVE

Postojeće stanje

U razdoblju od podnošenja PEP-a 2005.-2007., na području reforme državne uprave kontinuirano se provode mjere u cilju modernizacije državne uprave u skladu sa standardima i praksom Europske unije;

- u tijeku je izrada Strategije za reformu državne uprave, čije se podnošenje Vladi RH planira do prosinca ove godine,
- donesen je novi Zakon o državnim službenicima, usklađen sa standardima Europske unije, a u tijeku je izrada provedbenih propisa za implementaciju Zakona;
- izmijenjen je Poslovnik Vlade Republike Hrvatske (uvedena je obavezna procjena fiskalnog, socijalnog i ekološkog učinka, te učinka na državne potpore/tržišno natjecanje svih predloženih zakona i drugih propisa. Procjena financijskog učinka zakona i drugih propisa primjenjuje se od lipnja ove godine).
- Vlada Republike Hrvatske je u prosincu 2004. godine donijela Okvirni program decentralizacije za razdoblje 2004.-2007., te je osnovala Povjerenstvo za decentralizaciju sa zadatkom provedbe Okvirnog programa;
- izrađena je Metodologija funkcionalne revizije i dovršena je pokusna funkcionalna analiza organizacijskih struktura i upravljanja u dva ministarstva i dva ureda državne uprave u županijama. (Pilot-projekt funkcionalne revizije dovršen je u lipnju ove godine),
- provedena je analiza sustava plaća i naknada u državnoj službi, u svrhu razvoja novog sustava plaća koji će osigurati uvođenje elemenata zasnovanih na zasluži i radnom učinku državnih službenika (rezultati projekta bit će polazišna osnova za izradu Zakona o plaćama),
- sukladno Zaključku Vlade od 20. svibnja ove godine, službeni obrasci objavljeni su u elektronskom obliku na web-stranicama tijela državne uprave. (Podnošenje obrazaca u elektronskom obliku bit će omogućeno nakon donošenja nove Uredbe o uredskom poslovanju, prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave),
- radi poboljšanja upravnih sposobnosti za pristupanje Hrvatske Europskoj uniji i jačanje kapaciteta horizontalnog obrazovanja u državnoj upravi, Vlada RH u listopadu 2004. donijela Strategiju stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika,
- započelo je provođenje mjere koje se odnosi na izmjenu Zakona o općem upravnom postupku u cilju usklađivanja Zakona sa standardima Europske unije. SIGMA je dala ocjenu Zakona o općem upravnom postupku u smislu usklađenosti sa standardima Europske unije, (polazna osnova za izmjenu Zakona),
- u Hrvatskoj se u okviru provedbe programa e-Hrvatska 2007., a u skladu sa smjernicama Europske komisije (program eEurope i Inicijativa i2010) provodi nekoliko projekata s ciljem stvaranja suvremene javne uprave uz korištenje svih prednosti informacijske tehnologije:
 1. *Program HITRO.HR* usmjeren je na dvadesetak područja javnih usluga. Svrha programa je pojednostaviti i ubrzati pružanje javnih usluga građanima i poduzetnicima te omogućiti njihovo pružanje i elektroničkim putem. Programom Hitro.hr izvršava se dio zadataka programa e-Hrvatska, ali obuhvat nije vezan samo uz Internet, jer se planira korištenje prednosti i drugih dostupnih tehnologija u komunikaciji građana i poduzetnika s javnom upravom. Prve usluge obuhvaćene ovim programom su registracija tvrtke i predaja obrazaca u Registar osiguranika e-Regos.

2. *Projektom HITROnet* uspostavlja se sigurna računalno-komunikacijska infrastruktura za program HITRO.HR. Završetkom prve faze Projekta u Zagrebu su u jedinstvenu mrežu spojene sve institucije državne uprave. Druga faza započet će povezivanjem na mrežu tijela državne uprave u Splitu i Rijeci. Cilj je u što kraćem roku povezati tijela državne uprave u svim dijelovima Hrvatske na HITROnet što će olakšati pristup informacijskim resursima, omogućiti daljnju digitalizaciju sadržaja u javnoj upravi kao i ubrzavanje administrativnih procesa. Na taj način omogućit će se brže i jednostavnije obavljanje usluga u okviru projekta HITRO.HR.

Mjere koje se odnose na donošenje Zakona o plaćama, čije je izvršenje u PEP-u 2005-2007. planirano u 2005. godini, odgađa se za 2006. godinu, a sukladno preuzetim obvezama prema Ugovoru o zajmu za prvi programski zajam za prilagodbu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Od izvršenja mjere koja se odnosi na donošenje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama odustaje se iz razloga jer se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi znatan dio poslova iz gospodarskog resora iz nadležnosti ureda državne uprave u županijama prenosi na velike gradove i županije.

Provedbene mjere

Na području reforme državne uprave, u razdoblju od 2006. do 2008. godine, u cilju približavanja Europskoj uniji, planira se poduzimanje sljedećih mjera:

- donošenje podzakonskih propisa za Zakon o državnim službenicima kojima će se razraditi brojna statusna pitanja državnih službenika, kao i načela njihova djelovanja, (donošenje navedenih propisa planira se do siječnja 2006.),
- ustrojavanje organizacijskih jedinica za razvoj i upravljanje kadrovima u svim tijelima državne uprave koja zapošljavaju više od 50 zaposlenika,
- uspostava informatički podržanog registra/očevidnika državnih službenika (utvrđivanje strukture, obrasca i pravila djelovanja),
- izmjena Zakona o općem upravnom postupku.

Potpora u provođenju ovih mjera pružena je u okviru projekta financiranog od strane Ministarstva vanjskih poslova i Commonwealtha Velike Britanije, te CARDS projekta 2003 „Potpora provedbi programa reforme državne uprave“.

U okviru Programskog zajma za prilagodbu (PAL) Svjetske banke planira se poduzimanje daljnjih mjera na području reforme javne uprave radi ostvarivanja fiskalno prihvatljive javne uprave koja je u skladu sa standardima Europske unije u pogledu sposobnosti/zasluge, stručnosti i političke nepristranosti. U okviru PAL programa predviđa se:

- izmjena Zakona o sustavu državne uprave, Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Zakona o postupku primopredaje vlasti te Zakona o sprječavanju sukoba interesa, a u cilju depolitizacije javne uprave, sukladno novom Zakonu o državnim službenicima,
- priprema i provođenje programa racionalizacije (uključujući zbrinjavanje osoblja, preraspodjelu i učinak na proračun) u tijelima državne uprave na temelju rezultata funkcionalne revizije,
- donošenje Zakona o plaćama u državnoj službi,

- donošenje novih propisa o uvjetima zapošljavanja u javnoj službi koje uključuje odredbe o centraliziranom kolektivnom pregovaranju.

U okviru projekta CARDS -2003 –Podrška decentralizaciji hrvatske državne uprave, pružiti će se podrška u provođenju mjera reforme državne uprave u procesu decentralizacije, što uključuje unaprjeđenje cjelovitog institucionalnog i zakonskog okvira za decentralizaciju te unaprjeđenje cjelokupne koordinacije u procesu decentralizacije. (U tijeku je usuglašavanje opisa posla za ovaj projekt sa Europskom komisijom).

U cilju uspostave jasnih pravila i transparentnosti financiranja političkih stranaka planira se donošenje Zakona o financiranju političkih stranaka.

Radi poboljšanja nadzora nad radom tijela državne uprave predviđa se izmjena Zakona o upravnoj inspekciji.

Također se planira nastavak provođenja funkcionalne revizije u tijelima državne uprave u cilju poboljšanja organizacijske strukture i upravljanja u tijelima državne uprave.

Daljnje mjere koje se planiraju u procesu reforme državne uprave u cilju jačanja elektroničke uprave u razvoju gospodarstva, poboljšanja upravnih sposobnosti i jačanja kapaciteta horizontalnog obrazovanja jesu:

- donošenje nove Uredbe o uredskom poslovanju (prilagođene elektronskom funkcioniranju uprave),
- informatizacija ureda državne uprave u županijama
- u okviru programa HITRO.HR u 2006. godini planirane su usluge elektroničkog prijavljivanja poreza na dodanu vrijednost putem Interneta ili HITRO.HR ureda u okviru usluge e-PDV, kao i elektroničkog prijavljivanja poreza na dohodak za građane. Daljnji razvoj usluga planirat će se u skladu s rezultatima «Studije administrativnog opterećenja poduzeća», koja je također planirana u 2006. godini. Završetak provedbe programa HITRO.HR planiran je za 2007. godinu.
- u okviru projekta HITROnet, nakon završetka prve faze – mreže povezivanja ministarstava u gradu Zagrebu, u 2006. godini planira se izvršiti povezivanje institucija izvan Zagreba uključujući središnje urede državne uprave po županijama. Time će se stvoriti preduvjeti za elektroničko poslovanje javne uprave i na lokalnoj razini
- projekt pripreme oblikovanja i objavljivanja u elektroničkom obliku službenih obrazaca tijela državne uprave, koje građani i poslovni subjekti mogu podnositi javnom telekomunikacijskom mrežom (u dijelu koji nije realiziran),
- jačanje Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika (U okviru danske pretprijetupne pomoći /projekt traje od proljeća 2005. do prosinca 2007./ pruža se potpora stvaranju sveobuhvatnog sustava razvoja ljudskih potencijala, jačanju Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje - u cilju razvijanja prilagodljivog i potražnjom rukovođenog pristupa obuci i razvoju sposobnosti, kao sastavnom dijelu reforme javne uprave.),
- izrada plana za informatičko obrazovanje službenika i namještenika u državnoj upravi i provedba obuke državnih službenika u području primjene informatičke tehnologije i opreme,
- uspostava sustava za razmjenu iskustava i koordinaciju aktivnosti informatičara u državnoj upravi,

- ubrzano obrazovanje u znanju stranog jezika državnih službenika koji sudjeluju u prilagodbi zakonodavstva EU.

Cjelovita reforma javne uprave usmjerena je na razvoj djelotvornog sustava javne uprave kao jednog od preduvjeta rasta privatnog sektora. U tom se cilju planiranim mjerama državne uprave nastoji razviti moderna, učinkovita i djelotvorna državna uprava, koja će omogućavati pružanje kvalitetnog i brzog servisa građanima i poduzetništvu, u cilju gospodarskog napretka i općeg razvoja te prilagođavanja europskim standardima, kako u smislu fiskalne prihvatljivosti javne uprave tako i u pogledu povećanja stručnosti.

4.8. ODGOJ, OBRAZOVANJE I ZNANOST

Hrvatsko društvo započelo je s velikim promjenama u svim segmentima odgoja i obrazovanja nastojeći, u stoljeću znanja, ići u korak s novim znanstvenim otkrićima te s novim tehnologijama i komunikacijama.

Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010., koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 9. lipnja 2005., strateški je razvojni dokument. Cilj mu je usmjerivanje cjelokupne politike na unaprjeđivanje odgoja i obrazovanja kao sustava koji povezuje zakonske, kadrovske, materijalne, znanstvene i stručne pretpostavke.

Prateći pravce razvoja sustava odgoja i obrazovanja u Europi i svijetu, i Hrvatska prepoznaje potrebu preobrazbe svoga školskog sustava prema novim zahtjevima vremena. Odgoj i obrazovanje usmjereni su na opće dobro društva u cjelini, kako bi se poboljšala kvaliteta obrazovanja u funkciji gospodarstva, kulture življenja i društva utemeljenog na demokratskim načelima. Preduvjet aktivnom uključenju ljudi u gospodarstvo i u društvo temeljeno na znanju jest ovladavanje osnovnom razinom jezičnoga, prirodoslovno-matematičkog, informatičkog i društveno-humanističkog obrazovanja. Utvrđeni su sadržaji i djelatnosti koje trebaju pridonijeti razvoju kvalitetnijega, dostupnijega, prilagodljivijega i učinkovitijega sustava obrazovanja radi stvaranja intelektualnoga i radnog ljudskog kapitala kao ključnog bogatstva hrvatske države. Posebna se pozornost posvećuje cjeloživotnom učenju, radi uključivanja odraslih i nezaposlenih u prilagodljive obrazovne programe osposobljavanja za djelatno uključivanje u tržište rada. Razvija se jedinstveni sustav školskoga i profesionalnog usmjerivanja koji je u zemljama Europske unije prepoznat kao „alat“ jedinstvene politike obrazovanja i zapošljavanja.

Pristupanje Europskoj uniji donosi nove izazove hrvatskom obrazovnom sustavu. Bolja kvaliteta znanja i vještina, veća fleksibilnost i mobilnost stvorit će mogućnost da se primjerenije odgovori na potrebe i promjene kako u hrvatskom društvu tako i u europskoj zajednici.

Za hrvatski je odgojno-obrazovni sustav od iznimne važnosti da se temelji na jasnim prioritetima i ciljevima, a ključni su: poboljšanje kvalitete i učinkovitosti odgoja i obrazovanja, poticanje trajnoga profesionalnog usavršavanja nastavnika i drugih zaposlenika u obrazovanju, razvoj strategije upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i njegova učinkovitost, te odgoj i obrazovanje za društvenu povezanost (koheziju), gospodarstveni rast i razvoj.

Primjena plana razvoja ostvarit će se u sklopu sustava financiranja Vlade Republike Hrvatske i uz zajam Svjetske banke, pretpristupnih fondova Europske unije za države kandidatkinje te iz drugih izvora.

Predložene mjere Vlade za unaprjeđenje obrazovanja i osposobljavanja, osobito u pogledu infrastrukture te prilagodbe srednjeg školstva potrebama mladih ljudi, zahtijevaju učinkovitiju raspodjelu i racionalno korištenje financijskih sredstava.

5.8.1. Predškolski odgoj i obrazovanje

U Republici Hrvatskoj u 2005. godini djeluju ukupno 503 predškolske ustanove koje su smještene u 1 203 objekta (290 čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, 49 privatnih vrtića koje su osnovale vjerske zajednice ili župe - 46 katoličkih, jedan evangelički, jedan vjerske zajednice "Chavely Chapel" i jedan židovski, 100 privatnih vrtića pravnih i fizičkih osoba, 28 ustrojbenih jedinica programa predškolskog odgoja pri osnovnim školama i 28 programa predškole, te osam kraćih programa pri Knjižnici Medveščak, Zagreb, Udruzi "Društvo naša djeca", Vukovar, Udruzi "Djeca prva", Zagreb, Knjižnici Brodski Stupnik, Brodski Stupnik, Udruzi Roma "Zlatna Kobra", Zagreb, Udruzi Roma Istre, Pula, i Udruzi Roma Hrvatske, Zagreb i Čakovec).

Redovitim desetosatnim programima obuhvaćeno je 92.280 djece predškolske dobi, od toga djevojčica 43.258. Programom predškole obuhvaćeno je 16.800 djece, a kraćim programima 36.920 djece, što ukupno iznosi 145.800 djece predškolske dobi u sustavu predškolske djelatnosti.

Mjere iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma sustavno se provode. U 2005. godini u predškolske programe uključeno je oko 350 djece. Planira se širenje uključivanja djece, posebice u Gradu Zagrebu.

Budući da je decentralizacija u predškolskom odgoju i obrazovanju, vezano uz financiranje i osnivačka prava i obveze najranije započela (1993.), veliki je broj privatnih dječjih vrtića (171), ali broj djece obuhvaćen programima predškolskog odgoja u privatnim vrtićima nije velik. Naime, privatni vrtići zakonski su uređeni kao dječja kuća u kojoj se živi kao u obitelji, što je golema prednost za razvoj djeteta predškolske dobi, i u pravilu imaju najviše do 60 djece (osim nekoliko njih koji imaju do 200 djece). Zdrava konkurencija privatnog i gradskog ili općinskog sektora najizraženija je u većim gradovima (Zagreb, Split, Rijeka i Pula) u kojima su privatni vrtići sve poželjniji, jer gradovi ih prepoznaju kao potrebu te ih sufinanciraju kao i vrtiće kojima su osnivači.

Cilj je predškolskog odgoja i obrazovanja do 2010. godine povećati obuhvat djece upisane u predškolske programe sa sadašnjih 43% na 60%, povećati obuhvat djece u programima pripreme za osnovnu školu (godinu dana prije polaska u osnovnu školu) sa sadašnjih 96% na 98%, osigurati sustavno stručno usavršavanje odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja, stvoriti prostorne, kadrovske i materijalne uvjete te ojačati sustav upravljanja.

Za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja planirano je u 2006. godini izdvojiti 4,316.000,00 kuna, uz očekivani kredit Svjetske banke od 1,950.000 kn.

5.8.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

U 2004./2005. školskoj godini u RH ukupno radi 837 redovitih osnovnih škola (530 osnivači županije, 298 osnivači gradovi) i 56 osnovnih umjetničkih škola (glazbene i plesne). Osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem obuhvaćeno je 394.325 učenika. Privatne osnovne škole nisu brojne (10), no svojom kvalitetom nastoje biti konkurentne školama kojima su osnivači županije i gradovi. Djeca pripadnici nacionalnih manjina školuju se prema pozitivnim zakonskim odredbama. Posebna skrb vodi se o djeci pripadnicima romske

nacionalne manjine te se sustavno provode mjere iz Akcijskog plana. U osnovnoškolsko obrazovanje odraslih uključeno je oko stotinu Roma.

Velika promjena u filozofiji osnivanja predškolskih i osnovnoškolskih ustanova pomaže u tješnjoj suradnji lokalne zajednice, roditelja, škola i države, a sve u korist djece i učenika i stvaranja uvjeta za njihov zdrav rast i razvoj te cjelovit odgoj i obrazovanje.

U školskoj godini 2005./2006. u 49 se osnovnih škola eksperimentalno uveo Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS). Cilj je poboljšati kvalitetu poučavanja i učenja, osuvremeniti sadržaje i metode rada u školama, uvesti primjerenije praćenje i vrjednovanje rada učenika, učiteljstva i škola, uskladiti obrazovne standarde s europskima, potaknuti trajno profesionalno usavršavanje djelatnika u odgoju i obrazovanju, razviti strategije upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i unaprijediti njegovu učinkovitost, te cjelokupni obrazovni sustav usmjeriti društvenoj povezanosti, gospodarstvenom rastu i razvoju. U školskoj godini 2006./2007. sve će osnovne škole početi s primjenjivanjem HNOS-a i Nacionalnog nastavnog uputnika (kurikuluma). Vezano uz obrazovanje djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, povećat će se ponuda programa s ciljem povećanja uključenosti djece i njihove veće participacije u društvu u cjelini. Do kraja 2007. godine učitelji će proći programa osposobljavanja za provedbu HNOS-a i novog uputnika, a do 2008. godine svi će učitelji steći osnovnu razinu informatičkih sposobnosti. Do 2008. godine uvest će se sustav pokazatelja koji će omogućiti praćenje i usporedbu razvoja odgojno-obrazovnog sustava s obrazovnim sustavima država članica Europske unije, te će se izraditi nacionalni pedagoški standard za osnovne i srednje škole kao i standardi za izradbu mreže škola koji će se postupno provoditi. Osim toga, cilj je do 2010. godine povećati broj upisanih učenika u osnovnu školu sa sadašnjih 96,5% na 98%, a postotak onih koji završavaju školovanje sa sadašnjih 91,0% na 95%. Do 2010. godine se također namjerava povećati broj osnovnih škola koje rade u jednoj smjeni sa sadašnjih 25,45% na 40%, te ukinuti nastavu u tri smjene. Cilj je obrazovanja uvesti primjereno vrjednovanje, te će se od 2006. provoditi PISA projekt, a do 2008. godine primijenit će se sustav samovrjednovanja škola.

5.8.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Postojeće stanje

- Stručno usavršavanje nastavnika

Nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji nemaju dovoljnu razinu kompetencija za realizaciju postavljenih ciljeva unaprjeđenja kvalitete u odgojno-obrazovnom sustavu. Potrebno je stoga osposobiti nastavnike, mentore, savjetnike i ravnatelje koji trebaju provoditi sveobuhvatnu strategiju obrazovanja. Prioritetna područja uključuju: metode aktivnog poučavanja, oblikovanje učenja prema novom nastavnom kurikulumu, razvijanje poduzetničkih vještina, razvoj vještina vođenja, stjecanje znanja i vještina za školsko i profesionalno usmjeravanje. Inovacije će utjecati i na obrazovanje nastavnika u sustavu poboljšanja kvalitete vanjskog vrjednovanja i provođenja nacionalnih ispita. Krajnji rok implementacije je 2010. godina.

Pedagoško-psihološko obrazovanje nastavnika koji nisu završili nastavničke fakultete nije zadovoljavajuće. Potrebno je izraditi prijedlog programa pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskoj deklaraciji.

- Državna matura

Zbog neujednačenosti pristupa i kriterija nastavnika i škola, nepostojanja jasnih standarda vrjednovanja znanja i postignuća učenika, netransparentnosti ocjenjivanja i ocjena, neusporedivosti svjedodžbi, nemogućnosti usporedbe uspješnosti rada škola, nepouzdanosti povratnih informacija o efikasnosti sustava i kvaliteti rada škola, uvest će se državna matura – standardizirani vanjski završni ispit kojim se provjerava razina znanja i dostignutih sposobnosti učenika na kraju srednjoškolskog obrazovanja. Osim toga, time će se podići razina odgovornosti svih sudionika u sustavu odgoja i obrazovanja.

Osnovan je Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja i utemeljeno Vijeće za uvođenje državne mature u hrvatski školski sustav.

Vanjsko vrjednovanje treba se provoditi u standardiziranim i kontroliranim uvjetima te s ispitnim materijalima koji su zaštićeni u skladu s odredbama Zakona o zaštiti tajnosti podataka (NN 108/96)

U suradnji s ministarstvima zaduženima za gospodarski i regionalni razvoj izradit će se nacionalne i regionalne procjene potrebnih obrazovnih profila, a novi Nacionalni uputnik (kurikulum) za srednje škole odredit će trajanje i sadržaje u skladu s potrebama tržišta rada.

- Kurikulum

Strukovna područja i zanimanja u njima više ne odgovaraju potrebama tržišta rada. Stoga je započeto redefiniranje strukovnih područja i pojedinih zanimanja u njima. Napravljene su izmjene i dopune nastavnih planova i programa za 30 zanimanja, uglavnom četverogodišnjih. Priprema se promjena nacionalnog kvalifikacijskog okvira i nastavak redefiniranja pojedinih zanimanja te nastavak modernizacije postojećih nastavnih planova i programa kao i izrada novih. Broj srednjoškolskih programa sveden je sa 400 na 311. Strukovno obrazovanje se mijenja tako da će biti manje specijalizirano, a prilagodljivo potrebama polaznika, gospodarstva i tržišta rada.

Osnovana je Agencija za strukovno školstvo.

- Mreža programa

Postojeća mreža programa je zastarjela, neučinkovita je i ne odražava potrebe tržišta rada. Stoga je nužno izraditi novu mrežu programa koja će odražavati potrebe tržišta rada i interese lokalne uprave.

- Opremanje srednjih škola

Sadašnje stanje opremljenosti srednjih škola ne daje jamstvo za uspješno pripremanje učenika za tržište rada i polaganje državne mature. Uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, sa skromnim sredstvima u opremanju poljoprivrednih škola sudjelovalo je i Ministarstvo poljoprivrede, a u opremanju obrtničkih programa (JMO) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Uz izradu mreže programa, definiranje nacionalnog kvalifikacijskog okvira, redefiniranje strukovnih područja, izradu novih i moderniziranje postojeći programa, potrebno je sustavno raditi na opremanju škola.

- Normativno reguliranje

Da bi se stvorile pretpostavke za uvođenje državne mature, vanjsko vrjednovanje obrazovanja i provođenje reforme školstva, donesene su Izmjene i dopune Zakona o srednjem školstvu, Uredba o osnivanju Agencije za strukovno obrazovanje i Zakon o Nacionalnom centru za

vanjsko vrjednovanje obrazovanja. Imenovano je Upravno vijeće Agencije i ravnatelj, doneseni su Statut i Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i Agencija je počela s radom.

- Obrazovanje odraslih

U sustavu obrazovanja odraslih postoji veliki broj ustanova koje provode formalne oblike obrazovanja odraslih, a koje odobrava Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, ali i veliki broj pravnih osoba izvodi različite oblike obrazovanja odraslih. Stoga je potrebno zakonski urediti djelatnost kao preduvjet stvaranja jedinstvenog sustava obrazovanja odraslih kojim bi se osigurala kvaliteta obrazovanja, prohodnost u sustavu obrazovanja i zadovoljavanje potreba cijele zajednice i gospodarstva. Također je potrebno objediniti podatke o svim pokazateljima obrazovanja odraslih kroz jedinstvenu bazu podataka.

Započetim projektom opismenjivanja «Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti – Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003.-2012.» financira se osnovno obrazovanje odraslih osoba, a predviđeno je da projekt traje do 2012. godine.

- Privatni sektor

U sustavu srednjeg školstva otvorene su 34 privatne srednje škole s pravom javnosti. Također postoje 14 vjerskih škola s pravom javnosti. U ovom području postoji tendencija rasta privatnih srednjih škola.

- Uključivanje romske djece u programe srednjoškolskog obrazovanja

Nacionalnim programom za Rome i Akcijskim planom – Desetljeće za uključivanje Roma 2005.-2015. predviđene su mjere koje će pridonijeti uklanjanju dugogodišnje marginalizacije i diskriminacije romske nacionalne manjine. Posebna pozornost posvećuje se pravima djece, njihovu obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti te uključivanju Roma u oblike rada. U školskoj godini 2005./2006. uključeno je oko 30 srednjoškolaca u program stipendiranja (MZOŠ). U učeničke domove smješteno je oko 30 učenika (Međimurska i Varaždinska županija).

Razvojni ciljevi srednjoškolskog obrazovanja su sljedeći:

- do 2010. godine povećati stopu upisa u srednje škole sa sadašnjih 79,2% na 83% učenika koji su završili osnovnu školu;
- do 2010. godine povećati broj učenika u gimnazijskim i umjetničkim programima sa sadašnjih 29% na 35% od ukupnog broja upisanih u srednjoškolske programe;
- do 2010. godine povećati stopu učenika koji su završili srednjoškolski program sa sadašnjih 69,5% na 75% istog naraštaja;
- do 2008. godine svi nastavnici trebaju steći osnovnu razinu informatičkih upućenosti;
- uvesti državnu maturu kao standardizirani završni ispit – za učenike gimnazija od 2009. godine, a za učenike četverogodišnjih stručnih i umjetničkih škola od 2010. godine;
- učenicima srednjih škola učiniti dostupnim primjereno školsko i profesionalno usmjeravanje i savjetovanje;
- do kraja 2010. godine dovršiti Nacionalni uputnik (kurikulum) za srednje škole koji će slijediti načela i metodologiju HNOS-a za osnovnu školu, a kojega će pratiti trajno profesionalno usavršavanje nastavnika. Treba ojačati institucionalne kapacitete Agencije za strukovno obrazovanje;
- treba ojačati institucionalne kapacitete Agencije za strukovno obrazovanje i uvesti promjene u strukovno obrazovanje kako bi postalo manje specijalizirano i prilagodljivije potrebama polaznika i tržišta, socijalnim i gospodarskim potrebama te kako bi osiguralo mogućnosti nastavka obrazovanja nakon završene strukovne škole.

5.8.4. Znanost i visoko obrazovanje

Postojeće stanje

U 2005. godini doneseni su sljedeći podzakonski akti: Poslovnik o radu Nacionalnog vijeća za znanost, Pravilnik o vrjednovanju znanstvenih organizacije, Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, Minimalni uvjeti za izbor u znanstvena zvanja i Pravilnik o ustroju i načinu rada područnih vijeća i matičnih odbora.

Nacionalno vijeće za znanost imenovalo je područna znanstvena vijeća, umjetničko vijeće i matične odbore.

Donesen je Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrjednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa i Pravilnik o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta, Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju, Pravilnik o vođenju evidencija o studentima visokih učilišta, Pravilnik o sadržaju studentske isprave.

Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje zajednički je imenovalo Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (svibanj 2005.).

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje je u razdoblju od siječnja do lipnja 2005. vrjednovalo studijske programe visokih učilišta. Na temelju preporuke NVVO ministar je izdao dopusnice, pisma očekivanja, rješenje o uskraćivanju dopusnice.

U sustavu visokog obrazovanja do 2005. godini ustrojeno je 16 privatnih visokih škola u Republici Hrvatskoj koje su osnovane odlukom osnivača na način propisan odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakonom o ustanovama.

U okviru Nacionalnog programa za Rome Vlade Republike Hrvatske u visokoškolskom obrazovanju za akademsku godinu 2005./2006. zaprimljene su tri predstavke Udruga Roma za upis pristupnika Roma na visoke učiteljske škole (2) i Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (1) u cilju aktivnog poticanja i pomoći Romima za uključivanje u sustav visokog obrazovanja. Na visokoškolskim ustanovama uključeno je oko 16 studenata romske nacionalne manjine.

Visoka učilišta mogu osnivati različite programe stručnog usavršavanja, imajući u vidu koncept cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Takav se program ne smatra studijem u smislu Zakona. Po završetku programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje posebnu potvrdu.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske 2005. planirana su sredstva za razvoj sustava visokog školstva – provedba Bolonjskog procesa - u ukupnom iznosu od 71.092.015,00 kuna i to za: Nacionalnu agenciju za jamstvo kvalitete visokog obrazovanja i Projekt *Lump sum* - uvođenje novog načina financiranja visokog školstva i nova radna mjesta u sustavu visokog školstva. Od ukupnog iznosa za projekt *Lump sum* za 2005. godinu planirano je 500.000,00 kuna.

Do kraja 2006. godine potrebno je provesti pilot-projekt sustava samovrjednovanja odgojno-obrazovnih institucija i započeti s njegovom primjenom početkom 2007. godine. Financiranje

znanosti i visokog obrazovanja, sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, započet će 1. siječnja 2006. (Projekt *Lump sum*). Time bi se povećao udio BDP-a za obrazovanje sa 4,4% na 4,9% do 2010. godine. Redoviti izdaci za kvalitetno obrazovanje, ubrajajući plaće, kao omjer javnih izdataka za školovanje do visokoškolskog stupnja, iznosit će najmanje 13% do 2010. godine. Pravno integriranje sveučilišta završit će najkasnije do 31. prosinca 2007. Sastavnice sveučilišta trebaju djelovati jedinstveno i usklađeno, prvenstveno u akademskim pitanjima, financijskom poslovanju i investicijama, utvrđivanju znanstvenoistraživačkih prioriteta te u međunarodnoj suradnji.

Ured ENIC/NARIC djeluje unutar Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Zaprimio je više od 500 zahtjeva za stručno i akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija (IVK), od čega je stručno obrađeno i na vrjednovanje Povjerenstvu Rektorskog zbora proslijeđeno 475 zahtjeva. Za 214 zahtjeva izdana su pozitivna Rješenja o priznavanju IVK. Ured svakodnevno surađuje s konzultantima na CARDS projektu *Mobilnost u visokom obrazovanju* koje Ministarstvo provodi od rujna 2004.

Daljnji razvoj sektora

Primarne zadaće MZOŠ-a u sljedećem razdoblju bit će reorganizacija sustava znanosti i visokog obrazovanja u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima:

Sabor RH na prijedlog Vlade imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (studeni 2005.);

- uspostavljanje Upisnika znanstvenih organizacija i Upisnika znanstvenika koji su osnova za provedbu vrjednovanja znanstvenih organizacija i izdavanje ovlaštenja za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja;
- uspostavljanje Upisnika visokih učilišta;
- Nacionalno vijeće za znanost obvezno je najkasnije do 10. prosinca 2005. započeti s vrjednovanjem znanstvenih organizacija upisanih u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba prema ranije važećim propisima, te dati ministru prijedlog (izdavanje dopusnice, upućivanje pisma očekivanja, uskraćivanje dopusnice);
- na temelju utvrđenih prioriteta u znanosti, propozicija za prijavu projekata i postupka vrjednovanja prijedloga projekata, raspisuje se javni poziv za prijavu projekata (do kraja 2005.). Nakon provedenog postupka vrjednovanja područna vijeća ministru daju prijedlog za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata (najkasnije do lipnja 2006. godine);
- područna vijeća utvrđuju kriterije za ocjenu periodičnih i završnih izvješća o radu na znanstvenim projektima (2006.-2007.);
- u razdoblju od 2006. do 2008. godine procjenjuje se da bi se za svaku godinu moglo ustrojiti po tri visoke škole s pravom javnosti;
- do 2006. godine će se uspostaviti sustav jamstva kvalitete u visokoobrazovnom sustavu RH;
- do početka akademske godine 2010./2011. planira se uspostaviti dvojni (binarni) sustav i smanjiti postotak studenata koji napuštaju visoko obrazovanje na 50%, u odnosu na sadašnjih 69,5%. Cilj je do 2010. godine povećati ukupan broj diplomanata visokih učilišta za 30%, a broj nastavnika za 20-25%.

Za upis studenata Roma za razdoblje od 2006.-2008. očekuje se povećanje broja pristupnika za upis u prvu godinu (pet do deset pristupnika po akademskoj godini).

Dugoročni cilj je postupnim povećanjem proračunskih i izvanproračunskih izdvajanja za znanost i visoko obrazovanje doseći stupanj izdvajanja u razvijenim europskim zemljama, uvesti međunarodno uvriježen sustav vrjednovanja znanstvenog i visokostručnog rada, te osposobiti kadrove za trajno praćenje i evaluaciju znanstvenog i visokostručnog rada prema svjetskim standardima.

4.9. OSTALE REFORME

4.9.1. Reforma pravosuđa

Postojeće stanje

Ciljeve i mjere reforme pravosuđa predviđene za razdoblje 2005. – 2007. Ministarstvo pravosuđa provelo je i ostvarilo u predviđenim rokovima i u punom opsegu u 2005. godini. Predviđene reforme ostvarene su kako slijedi:

- Reforma zemljišnoknjižnog sustava

Ministarstvo pravosuđa u 2005. godini na području sređivanja zemljišnih knjiga i rješavanja zaostataka u zemljišnoknjižnim predmetima provelo je predviđene mjere, te je postignut izuzetan napredak i optimalna ažurnost u radu gruntovnica i ubrzan proces izgradnje digitalne baze zemljišnih knjiga.

Od predviđenih mjera u gruntovnicama uvedeni su ovlašteni zemljišnoknjižni referenti koji samostalno rješavaju zemljišnoknjižne predmete, ustrojen je sustav nadzora rada gruntovnica i redovito statističko i analitičko informiranje o stanju u svim gruntovnicama, provodi se obvezna i sustavna edukacija zemljišnoknjižnih referenata i informatizacija, te su doneseni podzakonski akti za sređivanje zemljišnih knjiga.

Od početka primjena mjera za provedbu reformske politike na sređivanju zemljišnih knjiga u rujnu 2004. godine do 11. studenoga 2005. broj neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta smanjio se za 113.406 zemljišnoknjižnih predmeta, odnosno sa 351.632 neriješena predmeta (1.9.2004.) na 238.226 (11.11.2005.) neriješenih zemljišnoknjižnih predmeta u svim općinskim sudovima Republike Hrvatske. U zagrebačkoj gruntovnici u navedenom razdoblju broj zemljišnoknjižnih predmeta smanjen je za 52.439 predmeta. Treba istaknuti da je krajem 2004. godine u gruntovnici Općinskog suda u Zagrebu zatečeno 310.000 rješenja koja nisu bila dostavljena strankama. U protekloj godini obavljen je prijepis i otprema ovih rješenja. Do sada je u Općinskom sudu u Zagrebu prepisano 95%, a verificirano 47% zemljišnoknjižnih uložaka, a u svim općinskim sudovima ukupno je prepisano 46,75%, a verificirano 7,31% od ukupnog broja zemljišnoknjižnih uložaka Republike Hrvatske.

Unos zemljišnoknjižnih podataka u računalni sustav omogućio je da se zemljišne knjige vode digitalno i to tako da već 79 općinskih sudova ima digitalnu bazu zemljišnih knjiga. Paralelno s procesom digitalizacije zemljišnoknjižnih podataka stvoreni su pravni i tehnički uvjeti za stvaranje zajedničke baze zemljišnoknjižnih podataka gdje će biti umreženi podaci iz gruntovnica i katastra.

- Ovršni i stečajni postupak

U srpnju 2005. godine Hrvatski sabor donio je izmjene i dopune Ovršnog zakona kojim su otklonjene mnoge poteškoće u provedbi ovršnog postupka. Odredbama toga Zakona funkcionalizira se i operacionalizira određivanje i provedba ovrhe te će se poduzetim mjerama smanjiti priljev ovršnih predmeta na sudove u sljedećim godinama.

U okviru ciljeva i mjera predviđenih u Pretpristupnom programu za 2005. godinu poduzete su aktivnosti za doradu stečajnog postupka i donošenje izmjena Stečajnog zakona. Izmjene Stečajnog zakona do kraja 2005. godine bit će upućene u parlamentarnu proceduru.

- Modernizacija rada sudova

U 2005. godini nastavljen je Twinning projekt iz programa tehničke pomoći Europske unije CARDS 2002 za modernizaciju i učinkovitiji rad sudova, te je u lipnju 2005 održana konferencija o racionalizaciji organizacije i mreže sudova. Na konferenciji su dane su preporuke o racionalizaciji mreže sudova.

U 2005. godini odlukom Vrhovnog suda RH, 30.354 predmeta je preraspoređeno s preopterećenih sudova na manje opterećene sudove, a radi bržeg rješavanja sudskih predmeta. Zakonskim povećanjem ovlasti sudskih savjetnika postiže se veća učinkovitost rada u sudovima jer su na taj način suci rasterećeni rutinskih i administrativnih poslova koje sada obavljaju sudski savjetnici, te se suci mogu usmjeriti na svoju osnovnu funkciju da budu «menadžeri sudskog postupka».

U 2005. godini povećan je broj sudskih savjetnika za 140, što ima izravni učinak na smanjenje broja neriješenih predmeta i na povećanje učinkovitosti sudova.

U tijeku 2005. godine Ministarstvo pravosuđa uvelo je nadzor nad radom pravosudne uprave. Provedenim nadzorima otklonjeni su pronađeni nedostaci u radu nekih sudova i pokrenute su stegovne mjere protiv nekih predsjednika sudova.

- Reforma kaznenog zakonodavstva

U 2005. godini nastavljene su aktivnosti oko promjena kaznenog zakonodavstva, i to prvenstveno promjene Kaznenog zakona kojim će se urediti pitanje općeg i linearnog pooštrenja represije, opravdati uvođenje kazne dugotrajnog zatvora mlađim punoljetnicima, produljenje rokova zastare i dr.

Ciljevi i mjere za ostvarivanje reformskih aktivnosti pravosudnog sustava u razdoblju 2006.-2008. godine

U provedbi reformskih aktivnosti pravosudnog sustava Ministarstvo pravosuđa u razdoblju od 2006. do 2008. godine posebnu pažnju posvetit će sljedećim ciljevima i mjerama:

- Modernizacija i učinkovitiji rad sudova

U 2006. do 2008., godine radi bolje raspodjele radnog opterećenja sudova unutar pravosudnog sustava na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, Vrhovni sud RH i dalje će raspodjeljivati predmete opterećenih sudova na manje opterećene sudove. Ministarstvo pravosuđa ustrojiti će upravni nadzor nad radom sudova. Upravni nadzor obavljati će pravosudni inspektori, i to prvenstveno suci raspoređeni na rad u Ministarstvo pravosuđa, a koji će s obzirom na svoje ovlasti, stručnost i opremljenost učinkovito provoditi nadzor. U 2006. godini, u cilju rješavanja svih zaostataka sudskih predmeta, a u okviru raspoloživih financijskih sredstava uvesti će se prekovremeni rad sudaca. Također se predviđa i uvođenje elektronske dostave, i to prvenstveno na trgovačke sudove. Radi ubrzanja parničnog postupka predlažu se izmjene Zakona o parničnom postupku, kako bi se ograničilo vraćanje predmeta na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu. Ministarstvo pravosuđa u 2006. godini predložiti će alternativne načine rješavanja sporova kroz osnivanje regionalnih centara za mirenje, uspostavljanje sustavnog odnosa sudova i organizacija za mirenje, poticanje sudaca da provode postupak mirenja i upućuju stranke u postupak mirenja kao i informiranje građana o mogućnostima korištenja alternativnih načina rješavanja sporova.

U cilju rasterećenja sudova i donesenom izmjenom Ovršnog zakona i njegovom primjenom od 1. siječnja 2006. ovršni se predmeti na temelju vjerodostojne isprave prenose se u nadležnost javnih bilježnika. Davanjem većih ovlasti javnim bilježnicima omogućio bi se bolji pristup građana sudovima, i to tako što će javni bilježnici već početkom 2006. godine biti elektronskim putem povezani sa sudskim registrima trgovačkih društava kod trgovačkih sudova i sa zemljišnoknjižnim odjelima (gruntovnicama). Javni bilježnici imat će ovlasti izdavanja ovjerenih izvadaka iz ovih sudskih registara. Ministarstvo pravosuđa donijet će akcijski plan za rješavanje velikog broja ovršnih predmeta, a posebno za velike sudove kao što je Općinski sud u Zagrebu, koji ima 45% od sveukupno ovršnih predmeta

- Racionalizacija mreže sudova

Ministarstvo pravosuđa otvorilo je proces racionalizacije, organizacije i strukture sudova u skladu s kriterijima učinkovitosti i ekonomičnosti. Na konferenciji o racionalizaciji organizacije i strukture sudova u Republici Hrvatskoj, održane u lipnju 2005. godine, predstavljeni su rezultati analize postojeće strukture sudova, koristeći kriterije minimalnog broja sudaca u jednom sudu, minimalan broj predmeta, minimalna udaljenost jednog suda od drugog i minimalni broj stanovnika koje treba pokrivati sud. Twinning partneri iz Projekta CARDS 2002 predložili su mjere za smanjenje broja sudova. U toku 2006. do 2008. godine Ministarstvo pravosuđa odlučno je provesti reorganizaciju strukture i mreže sudova u skladu s kriterijima učinkovitosti i ekonomičnosti pravosudnog sustava, uvažavajući povijesne, tradicionalne i razvojne specifičnosti Hrvatske.

Odrednice za racionalizaciju sudova:

- bagatelni prekršaji moraju se prebaciti iz nadležnosti sudova u nadležnost upravnih tijela,
- na nekoliko pilot-projekata provest će se spajanja općinskih i prekršajnih sudova u onim mjestima gdje ni prekršajni ni općinski sud ne ispunjavaju kriterije iz Projekta,
- provest će se pilot-projekt spajanja općinskih sudova koji ne ispunjavaju ni jedan od postavljenih kriterija,
- preispitati će se svrhovitost sadašnje podjele nadležnosti županijskih sudova i napraviti analiza racionalnosti sadašnjeg broja trgovačkih sudova,
- potrebno je razmotriti kako ostvariti punu nadležnost Upravnog suda u skladu s čl. 6. Europske konvencije o ljudskim pravima.

Racionalizacija mreže sudova bit će dugogodišnji proces za čiji je uspjeh nužan konsenzus u Hrvatskom saboru.

- Zemljišnoknjižna reforma

U 2006. do 2008. godine nastaviti će se sređivanje zemljišnih knjiga i zemljišnoknjižna reforma do 2008. godine bila bi završena. U 2006. do 2008. godine u svim gruntovnicama bit će digitalna zemljišna knjiga. Paralelno s procesom digitalizacije zemljišnoknjižnih podataka, stvoreni su pravni i tehnički uvjeti za stvaranje zajedničke baze zemljišnih podataka gdje će biti umreženi digitalni podaci iz gruntovnica i katastra. Provest će se pilot projekt uknjižbe stanova i poslovnih prostora te drugih posebnih dijelova zgrade, započet će postupak ručno vođenih knjiga i osnivanje novih poslovnih knjiga, završit će se razvoj poslovnih procesa između katastra i zemljišnih knjiga u okviru projekta MATRA.

- Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja

U srpnju 2005. godine donesena je novela Ovršnog zakona kojim je ovršni postupak u bitnoj mjeri ubrzan. Temeljem toga zakona stvorene su pravne pretpostavke za poduzimanje daljnjih aktivnosti na povećanju učinkovitosti ovršnog postupka. Mjere su usmjerene na ubrzanje

ovršnog postupka i povećanje pravne discipline, te na smanjenje broja neriješenih ovršnih predmeta koji čine 32% od ukupnog broja neriješenih predmeta na sudovima u Republici Hrvatskoj. Predviđene mjere bit će usmjerene na sljedeće aktivnosti:

- provedba Ovršnog zakona u suradnji Hrvatskom gospodarskom komorom i Hrvatskom javnobilježničkom komorom,
- otvaranje komisionih prodavaonica u kojima će se prodavati zaplijenjene pokretnine,
- obvezuje se Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje na davanju podataka o mirovini i stalnim primanjima, a Ministarstvo unutarnjih poslova o davanju podataka o posjedovanju motornog vozila,
- uspostavljanje registra nekretnina te pokretnina čija je vrijednost veća od 50.000 kuna, a koje se nekretnine i pokretnine prodaju u ovršnom postupku (očevidnik će biti dostavljen i putem interneta),
- prenošenje ovršnih predmeta na temelju vjerodostojne isprave javnim bilježnicima
- provedba upravnog nadzora rada ovršnih odjela općinskih sudova i sudskih ovršitelja,
- provest će se edukacija sudaca i sudskih ovršitelja,
- provest će se tehnička opremljenost sudova s odgovarajućom informatičkom opremom.

Radi veće zaštite vjerovnika i naplate potraživanja u 2006. godini i dalje će se poduzimati aktivnosti i mjere na provedbi izmjene Stečajnog zakona.

- Reforma kaznenog zakonodavstva

U 2006. do 2008. godine Hrvatska će nastaviti na reformi kaznenog zakonodavstva. U drugoj fazi promjene Kaznenog zakona odnosit će se na opće i linearno pooštrenje represije, produljenje rokova zastare, ograničenje primjene uvjetne osude, ograničenje uvjetnog otpusta za osuđene na dugotrajni zatvor (mogućnost uvjetnog otpusta nakon 2/3 izdržane kazne i dr.). Novela Kaznenog zakona bila bi upućena u parlamentarnu proceduru u tijeku 2006. godine.

U izradi je nacrt novog Nacionalnog programa za sprječavanje korupcije, koji će u 2006. godini biti upućen u redovnu proceduru donošenja. Programom su predviđene mjere, kako zakonske tako i institucionalne mjere za učinkovitiji progon i sprječavanje korupcije, jer javna predodžba o sveprisutnosti korupcije kao i relativno mali broj procesuiranih slučajeva ukazuje na nužnost poduzimanja daljnjih napora na ovom području. Ministarstvo pravosuđa-Pravosudna akademija uz pomoć CARDS programa provest će edukaciju i osposobljavanje sudaca, državnih odvjetnika i drugih zaposlenih u pravosudnim tijelima na području otkrivanja i procesuiranja korupcije.

Reforma procesno-kaznenog zakonodavstva predviđena je u razdoblju od 2006. do 2008. godine, i to kao sveobuhvatni projekt Zakona o kaznenom postupku koji obuhvaća Zakon o državnom odvjetništvu i Zakon o kaznenom postupku, Zakon o policiji, Zakon o sudovima, a provodi se u sklopu «Twinning light projecta» kojim će biti obuhvaćene promjene prethodnog kaznenog postupka revidiranjem stadija istrage.

4.9.2. Zaštita okoliša

Uvod

U sektoru *Okoliš* nastavljene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije donošenjem novih zakona: Zakona o otpadu i Zakona o zaštiti zraka (krajem 2004.), Zakona o zaštiti prirode i Zakona o genetski modificiranim

organizmima (2005.), zatim donošenjem provedbenih propisa i drugih mjera iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, NPPEU – 2005.

Vrlo intenzivne aktivnosti u prvoj polovici 2005. godini odnosile su se na pretpristupni program ISPA 2005/2006. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG) u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MPŠVG), Upravom za vodno gospodarstvo izradilo je Nacionalnu ISPA strategiju za sektor okoliš (otpad, vode, zrak) s indikativnom listom investicijskih projekata; predane su tri aplikacije za sufinanciranje provedbe investicijskih projekata (sektor otpada i voda), od kojih su dvije načelno dobile pozitivnu ocjenu Europske komisije te aplikacije za tehničku pomoć za izradu IPA strategije i pripremu projekata iz indikativne liste. Time se planiraju iskoristiti ukupna alocirana sredstva Republici Hrvatskoj iz programa ISPA 2005/2006 za sektor okoliša u iznosu od 30 milijuna eura. Republika Hrvatska će sufinancirati sa 6,3 milijuna eura provedbu podržanih ISPA projekata. Sredstva iz ISPA programa nisu dostatna s obzirom na potrebe tako da su bitno smanjeni zahtjevi za ISPA tehničku pomoć. Indikativna lista projekata u ISPA strategiji jasno ukazuju na potrebu za velikim investicijama u području pročišćavanja otpadnih voda, vodoopskrbe i gospodarenja otpadom, a time i potrebu daleko veće alokacije sredstava za sektor okoliš iz fondova Europske unije, uz osiguranje potrebne tehničke pomoći za pripremu investicijskih projekata iz programa Europske unije i/ili sredstava bilateralne pomoći, te domaćih izvora.

U 2005. istovremeno se intenzivno radilo na pripremi i donošenju potrebnih sporazuma, smjernica i priručnika o unutarnjim procedurama vezano za propisnu i učinkovitu provedbu ISPA projekata.

U području financiranja zaštite okoliša iz domaćih izvora, ostvaren je vrlo značajan napredak uvođenjem naknada za zaštitu okoliša koje se postupno uvode u 2004. i 2005. godini temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (2003.) i intenzivnim aktivnostima samoga Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (izvanproračunska institucija). Budući da nove naknade čine izravan vlastiti prihod Fonda, Fond osigurava dopunska sredstva za projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Sukladno utvrđenim nacionalnim prioritetima u zaštiti okoliša, Fond je tijekom 2004. godine pokrenuo sanaciju 163 neuređena odlagališta komunalnog otpada u Hrvatskoj (detaljnije u potpoglavlju Gospodarenje otpadom). Slijedi financiranje i poticanje provedbe projekata energetske učinkovitosti, korištenja obnovljivih izvora energije, čistijih tehnologija i smanjenje emisija, te drugih projekata. Predviđeno je da Fond osigurava i određena sredstva za provedbu investicijskih projekata koji će se sufinancirati iz pretpristupnih fondova Europske unije.

Radi provedbe mnogobrojnih aktivnosti vezano za pretpristupne fondove, usklađivanje zakonodavstva i ukupan proces pridruživanja Europskoj uniji, nadležna tijela državne uprave, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Agencija za zaštitu okoliša i druge institucije u zaštiti okoliša i prirode provode aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta primanjem novih službenika i njihova stručnog osposobljavanja. Tehnička podrška jačanju kapaciteta na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini pruža se provedbom projekata iz programa CARDS, LIFE III - Treće zemlje, REReP, PHARE, Opće uprave za okoliš Europske komisije (DG ENV), te projekata bilateralne pomoći.

Horizontalno zakonodavstvo

Postojeće stanje

U izradi je Izvješće o stanju okoliša Republike Hrvatske koje izrađuje Agencija za zaštitu okoliša, a uputit će se u postupak usvajanja krajem 2005./prvo tromjesečje 2006. Tijekom 2005. započele su pripreme na izradi novoga Zakona o zaštiti okoliša koji će, kao krovni zakon biti usklađen s pravnom stečevinom Europske unije u području horizontalnoga zakonodavstva.

Praćenju napretka Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji pridonijet će provedba projekta Opće uprave za okoliš Europske komisije (DG ENV) *Potporna u procesu pristupanja zemljama kandidatkinjama i Hrvatskoj (provedba u tijeku)* u okviru kojeg su izrađene tablice usklađenosti i provedbeni upitnici za pojedine direktive horizontalnog sektora.

Nastavlja se provedba projekta CARDS 2002. *Strategija za približavanje okolišnom zakonodavstvu* Europske unije koja će uključivati i niz investicijskih programa i financijskih planova s osobitim naglaskom na investicijski zahtjeve direktive i tri prioriteta sektora: zrak, otpad i IPPC direktivu. Projekt CARDS 2004 *Podrška daljnjem usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije* lu pripremi izrada opisa posla/ trebao bi osigurati nastavak približavanju okolišnom zakonodavstvu uz jačanje prihvatne sposobnosti na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini za razvoj i provedbu investicijskih projekata i financijskih strategija. U tijeku je i provedba projekta CARDS 2002. koji se odnosi na jačanje Agencije za zaštitu okoliša, a tijekom srpnja 2005. započela je provedba projekta CARDS 2003 *Procjena utjecaja na okoliš (PUO) – Smjernice i obuka*, čiji je cilj unaprijediti, olakšati i jačati korištenje procjene utjecaja na okoliš sukladno standardima i postupcima Europske unije.

Tijekom 2005. godine odobren je projekt *Provedba zahtjeva okolišnog acquisa (zakonodavstva) u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti u postupcima izdavanja odobrenja u području zaštite okoliša*, koji će financirati nizozemsko Ministarstvo stanovanja, prostornog uređenja i okoliša, a provodit će se u 2006. i 2007. godini

Odobrena su dva projekta iz programa PHARE 2005, od kojih se jedan odnosi na jačanje inspekcije zaštite okoliša radi provedbe novoga okolišnog zakonodavstva, a drugi na provedbu NATURA 2000.

Daljnju podršku ostvarivanju prioriteta Republike Hrvatske iz Pristupnog partnerstva pružit će i PHARE horizontalni program vezan za zaštitu okoliša i proširenje pokrenut od Europske komisije u 2005. za četiri zemlje kandidatkinje (Rumunjska, Bugarska, Hrvatska i Turska). Program se odnosi na daljnju podršku sudjelovanju inspekcije zaštite okoliša u radu IMPEL i ECENA (prije BERCEN) mreže, razvoj sposobnosti za učinkovito korištenje izvora financijskih sredstava, te jačanje sposobnosti za provedbu pravne stečevine Europske unije na lokalnoj i regionalnoj razini.

U okviru REReP projekta Prioritetni investicijski okolišni program /PEIP/ izrađena je nova lista prioriteta investicijskih projekata Hrvatske (otpad, vode, zrak) i predstavljena na regionalnom sastanku PEIP-a u Bruxellesu u rujnu 2005.

Provedbene mjere

Mjere predviđene za razdoblje 2006. – 2008. uključuju donošenje novoga krovnog Zakona o zaštiti okoliša i njegovih provedbenih propisa i Strategije održivog razvitka.

Uz objavljivanje Izvješća o stanju okoliša (2006.), krajem razdoblja započet će priprema izrade novog izvješća.

Projekti DG ENV *Potpora u procesu pristupanja zemljama kandidatkinjama i Hrvatskoj* te CARDS 2002. i 2004. projekti izravna su potpora mjerama predviđenim za navedeno razdoblje.

Zaštita zraka i klimatske promjene

Postojeće stanje

Novi Zakon o zaštiti zraka donesen je u studenom 2004., a stupio je na snagu 31. ožujka 2005. Po svojoj strukturi predstavlja temeljni Zakon kojim se uređuje upravljanje kakvoćom zraka sukladno okvirnoj Direktivi 96/62/EZ. Provedbenim propisima, koji će se donijeti temeljem toga Zakona, implementirat će se ostale direktive.

U tijeku 2005. izrađeni su provedbeni propisi kojima se propisuju granične, tolerantne, ciljne i kritične vrijednosti onečišćujućih tvari u zraku, postupanje s tvarima koje oštećuju ozonski sloj te kakvoća biogoriva. S ekonomskoga gledišta, uspostava sustava za prikupljanje, obnavljanje i oporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj zahtijevat će od pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću servisiranja i održavanja rashladnih i klimatizacijskih uređaja određena ulaganja u osnovna sredstva, odnosno nabavu uređaja za prikupljanje tih tvari. Opremanje centara za obnavljanje i oporabu uporabljenih tvari koje oštećuju ozonski sloj tehnički je i financijski potpomognuto kroz provedbu međunarodnog projekta u suradnji s provedbenom agencijom Montrealskog protokola. Za kompletnu uspostavu rada centara iz proračuna RH planiraju se uložiti dodatna sredstva u iznosu 250.000,00 kn za nabavu kemijskog analizatora plinova. Za potrebe trajnog zbrinjavanja ovih tvari kada postanu opasni otpad, od 1. siječnja 2006. uvodi se naknada u iznosu 3,00 kn po kg uvezene tvari koja će se uplaćivati u Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

U 2005. nastavljene su aktivnosti na uspostavi državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka. Do kraja 2005. pustit će se u rad dvije nove postaje za praćenje kakvoće zraka na odabranim lokacijama u Rijeci, te će tako u Hrvatskoj biti uspostavljeno osam postaja za praćenje kakvoće zraka u urbanim i industrijskim područjima. Iz proračuna RH za izgradnju navedenih dviju postaja potrošeno je ukupno 2.900.000,00 kn, a za održavanje postojećih postaja te analizu kakvoće zraka potrošeno je ukupno 630.000,00 kn.

Informacijski sustav zaštite zraka temeljem Zakona o zaštiti zraka vodi Agencija za zaštitu okoliša.

U tijeku je izrada novog Nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (prvo nacionalno izvješće dostavljeno je tajništvu Konvencije u veljači 2002. godine), čije se dovršenje planira u prvom tromjesečju 2006. godine. Također se započelo s aktivnostima na izradi nacionalne strategije s planom djelovanja za provedbu Okvirne konvencije UN o promjeni klime i Kyoto protokola, te drugih dokumenata i provedbenih propisa potrebnih za provedbu mjera kojima će se ublažiti klimatske promjene. Planirani dokumenti donijet će se tijekom 2006. i 2007. godine. Za

pripremu tih dokumenata Republika Hrvatska dobila je financijsku i tehničku pomoć iz LIFE programa.

Provedbene mjere

U skladu sa Zakonom o zaštiti zraka te Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš u razdoblju 2006.-2008. predviđene su sljedeće mjere:

- donijeti provedbene propise,
- donijeti Nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji UN o promjeni klime,
- izraditi Plan djelovanja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka,
- provesti procjenjivanje kakvoće zraka na teritoriju države,
- dovršiti izgradnju državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka,
- izraditi Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova
- uspostaviti registar emisija stakleničkih plinova,
- pratiti i unaprijediti sustav prikupljanja, obnavljanja i uporabe tvari koje oštećuju ozonski sloj, te njihovo sigurno odlaganje kada postanu opasni otpad,
- donijeti Nacionalnu strategiju s planom djelovanja za provedbu Okvirne konvencije UN o promjeni klime i Kyoto protokola.

Agencija za zaštitu okoliša nastaviti će aktivnosti na razvoju informacijskog sustava zaštite okoliša.

Tehnička i financijska podrška za provedbu mjera osigurat će se provedbom projekata CARDS i LIFE III – Treće zemlje i projekata međunarodnih agencija Multilateralnog fonda za provedbu Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj. U okviru ISPA programa zatražena je tehnička pomoć za izradu studije o procjeni razvoja centraliziranih toplinskih sustava koji koriste obnovljive izvore energije.

Gospodarenje otpadom

Postojeće stanje

Krajem 2004. godine donesen je novi Zakon o otpadu, a tijekom 2005. dva provedbena propisa. Radi uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, Hrvatski sabor usvojio je u listopadu 2005. Strategiju gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Slijedi izrada Plana gospodarenja otpadom do sredine 2006. te županijskih planova gospodarenja otpadom koji će se izraditi u razdoblju 2006. -2008.

Informacijski sustav gospodarenja otpadom, temeljem Zakona o otpadu, vodi Agencija za zaštitu okoliša koja razvija informacijsko-tehnološki sustav i pojedine baze podataka.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU) u 2004. godini pokrenuo je sanaciju 163 odlagališta komunalnog otpada, za što će ukupno izdvojiti 1.300.200.160 kuna (173,3 milijuna eura) bespovratnih sredstava. Fond je u 2005. započeo aktivnosti i na provedbi novog sustava financiranja gospodarenja ambalažnim otpadom koji se zasniva na uvođenju naknada na ambalažu.

Provedbene mjere

Tijekom 2006. godine izradit će se provedbeni propisi Zakona o otpadu, čime će se zaokružiti pravni okvir za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

U razdoblju 2006.- 2008. nastaviti će se aktivnosti MZOPUG-a na izradi programa sanacije lokacija visoko onečišćenih otpadom - *crnih točaka*, za što se sredstva planiraju u državnom proračunu.

Za sanaciju odlagališta komunalnog otpada većim će se dijelom koristiti izvanproračunska sredstva FZOEU (2006.: 145,0 milijuna kuna, 2007.: 145,0 milijuna kuna, 2008.: 135,0 milijuna kuna), te proračunska sredstva jedinica lokalne samouprave. Predviđeno izdvajanje sredstava FZOEU za sektor gospodarenja otpadom u razdoblju 2006.-2015. iznosi 2.405 milijuna kuna (325 milijuna eura). Fond će također sufinancirati sanacije lokacija visoko onečišćenih opasnim otpadom, aktivnosti na uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom te županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom.

Pravilnikom o ambalaži i ambalažnom otpadu iz 2005. predviđene su naknade proizvođača i uvoznika robe u ambalaži koji tu robu stavljaju na hrvatsko tržište, a uplaćivat će se u Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost od početka 2006. godine.

Za izgradnju centara gospodarenja otpadom, osim sredstava iz domaćih izvora, očekuju se i sredstva iz programa ISPA 2005/06 iz fondova Europske unije koji će uslijediti nakon ISPE. Interes za sufinanciranje takvih i drugih projekata u području gospodarenja otpadom iskazuju hrvatske i međunarodne financijske institucije. Temeljem Nacionalne ISPA strategije za sektor okoliša, potkraj lipnja 2005. podnesena je prijava za sufinanciranje izgradnje centra za gospodarenja otpadom Šibensko-kninske županije.

Agencija za zaštitu okoliša nastaviti će aktivnosti na razvoju informacijskog sustava gospodarenja otpadom i tokova otpada.

Radi prilagodbe zahtjevima pravne stečevine Europske unije u području gospodarenja otpadom, poglavito financijski zahtjevnim (teškim) direktivama, potrebno je na stalnoj i dugoročnoj osnovi osiguravati velika financijska sredstva iz više izvora. Prema Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, procijenjena vrijednost ukupnih investicija (opće mjere izbjegavanja otpada, komunalni otpad, ostale vrste otpada) za razdoblje do 2025. iznosi 24.389 milijuna kuna (3,25 milijardi eura).

Tehnička podrška za približavanje zakonodavstvu Europske unije iz područja gospodarenja otpadom ostvaruje se unutar projekta CARDS 2002., a za provedbu Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj projektom LIFE III – Treće zemlje. Iz programa CARDS osigurana su sredstva i za određena infrastrukturna ulaganja u cilju poboljšanja gospodarenja otpadom na lokalnoj razini. Jačanje administrativnih sposobnosti za pripremu i provedbe investicijskih projekata i izrade financijskih strategija na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini ostvarit će se provedbom projekata CARDS 2004. Podrška daljnjem usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije (nastavak projekta CARDS 2002.) koji će se započeti provoditi u 2006. i novopokrenutog projekta unutar PHARE 2005 horizontalnog programa vezanog uz zaštitu okoliša i proces proširenja koji će se provoditi u 2007. godini.

Kakvoća voda

Postojeće stanje

Aktivnosti koje su pri završetku, a odnose se na usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije jesu donošenje Izmjena i dopuna Zakona o vodama i Izmjene i

dopune Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva, te donošenje Pravilnika o vođenju vodne dokumentacije. U svezi sa zdravstvenom ispravnosti vode za piće, u tijeku je izrada Pravilnika o općim i specifičnim uvjetima higijene hrane te o uvjetima za provedbu sustava samokontrole u objektima za proizvodnju i promet hrane. Vodnogospodarska osnova Hrvatske – strateške odrednice je završena i u proceduri je donošenja. Prijedlog Nacionalnog plana navodnjavanja je pri završetku izrade. CARDS 2002 projekt «Informacijski sustav voda» je završen (800.000 EUR), a CARDS 2003 «Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva o vodama s relevantnim EU zakonodavstvom» u procesu je ugovaranja (1.000.000 EUR). U okviru programa pretpristupne pomoći ISPA, zatražena su bespovratna sredstva za projekt razvoja vodoopskrbe i odvodnje grada Karlovca, a također su predviđena i sredstva za tehničku pomoć kod pripreme projekata za nadolazeći program pretpristupne pomoći IPA.

Provedbene mjere

Nastavit će se intenzivno raditi na razvoju i usuglašavanju pravnog okvira s pravnom stečevinom Europske unije, i daljnjem jačanju provedbenih mehanizama, administrativnih kapaciteta, te vodnogospodarskom planiranju. Planira se nastaviti s intenzivnom provedbom mjera zaštite voda i korištenja voda u području vodoopskrbe.

Područje zdravstvene ispravnosti vode za piće uređeno je odredbama Zakona o hrani kojim se propisuje obveza donošenja provedbenih propisa u svezi s zdravstvenom ispravnosti vode za piće. Osnovne aktivnosti koje proizlaze iz provedbenih propisa jesu ustrojavanje sustava samokontrole za javne vodoopskrbne objekte i uvođenje istoga u praksu, kao i redovito provođenje monitoringa vode za piće.

Predviđena financijska sredstva za provođenje monitoringa vode za piće koriste se i za provođenje monitoringa hrane, tako da na monitoring vode za piće otpada samo jedan dio planiranog iznosa.

Financijska sredstva za uspostavu zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće osiguravaju jedinice lokalne samouprave.

U razdoblju 2006.-2008. planiraju se i aktivnosti na kapitalnim projektima navodnjavanja i kapitalnim projektima razvoja sustava zaštite od štetnog djelovanja voda.

Putem CARDS projekata osigurava se tehnička pomoć za usklađivanje zakonodavstva u području upravljanja vodama i jačanja vodnogospodarskog planiranja. Trenutni izvori financiranja koji su na raspolaganju nedostatni su i potrebno je prioritarno pristupiti reformi postojećeg sustava financiranja i izradi investicijskih strategija i programa.

Zaštita mora i morskog okoliša

Postojeće stanje

Početkom 2005. godine izrađeno je Nacionalno izvješće, brošura i karta o sanitarnoj kakvoći mora za kupanje na plažama hrvatskoga Jadrana za 2004.

U pripremi je izrada novoga nacionalnog Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja Jadranskog mora, koji će biti usklađen sa Sub-regionalnim planom intervencija za sprečavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera za Hrvatsku, Italiju i Sloveniju koji je potpisan u studenom 2005.

Za izgradnju novih brodova čistača iz Državnog proračuna za 2005. godinu izdvojeno je 2.750.000,00 kn, a za održavanje i dodatne operative troškove postojećih brodova čistača u vlasništvu privatnih tvrtki 2.250.000,00 kn. Izgrađen je jedan brod čistač koji je u 2005. predan na korištenje Primorsko-goranskoj županiji (danas ima 9 brodova čistača u priobalnim županijama).

Do kraja 2005. planira se izrada:

- godišnjeg nacionalnog izvješća, te tiskanje karte i brošure o sanitarnoj kakvoći mora za kupanje na plažama hrvatskog Jadrana za 2005.,
- nacrt godišnjeg Nacionalnog monitoring programa za Jadran za 2005. u okviru Programa za procjenu i kontrolu onečišćenja na području Mediterana (MED POL) za Program UN-a za okoliš/Mediteranski akcijski plan (UNEP/MAP).

Provedbene mjere

U 2006. izradit će se novi Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj.

Održat će se međunarodna pokazna vježba iznenadnog onečišćenja mora „Jadran 2006“ u suradnji s REMPEC Malta (obveza Republike Hrvatske kao stranke potpisnice Barcelonske konvencije).

Godišnje se izrađuju i objavljuju nacionalna izvješća, karte i brošure o kakvoći mora na morskim plažama za tekuću godinu.

U razdoblju 2006.-2008. izradit će se projekti i planovi sanacije onečišćenih područja s potonulih brodova i koordinirat će se izrada izvješća „Nacionalni monitoring program“ (Projekt Jadran) za MED POL. U istom trogodišnjem razdoblju planiraju se izgraditi tri brodice čistača mora (po jedna godišnje).

Nastavit će se provedba Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području Republike Hrvatske (*Jadranski projekt*) koji sadrži 47 potprojekata gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. Projekt provode «Hrvatske vode», jedinice lokalne samouprave (177) na obalnom području i otocima i MZOPUG (nadležan za monitoring mora). Projekt se financira iz sredstava Državnog proračuna, kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD), proračuna jedinica lokalne samouprave i «Hrvatskih voda».

Zaštita prirode

Postojeće stanje

U svibnju 2005. usvojen je novi Zakon o zaštiti prirode. Temeljem novog Zakona o zaštiti prirode izdano je Rješenje o preventivnoj zaštiti područja Lastova u kategoriji Parka prirode.

Državni zavod za zaštitu prirode (DZZP) završio je u svibnju 2005. s provedbom trogodišnjeg projekta LIFE III “Uspostava nacionalne ekološke mreže kao dio Sve-europske ekološke mreže i NATURA 2000 mreže”, koji je rezultirao prijedlogom nacionalne ekološke mreže uspostavom baze podataka za unos podataka o područjima ekološke mreže (kompatibilna s NATURA 2000 bazom podataka), te je uspostavljen temelj za Nacionalni sustav monitoringa biološke raznovrsnosti.

Također, DZZP će do kraja 2005. izraditi nacrt Izvješća o stanju prirode na osnovu kojeg će započeti postupak revizije Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NSAP), koji će se nastaviti i u 2006. godini.

U okviru provedbe CITES Konvencije Ministarstvo kulture (Uprava za zaštitu prirode) organiziralo je u 2005. dva edukativna seminara, jedan za obuku carinskih djelatnika i drugi mješoviti za obuku djelatnika carine, policije te granične veterinarske i fito-sanitarne inspekcije. U izradi su i provedbeni propisi kojima će se detaljno propisati pravila vezana uz prekogranični promet, trgovinu i uzgoj zaštićenih divljih svojti.

Planovi upravljanja populacijama zaštićenih vrsta (vuk i ris) uspješno se provode. U razdoblju siječanj-rujan 2005. za štete od vuka isplaćeno je 2.0 milijuna kuna.

U okviru projekta „Očuvanje krških ekoloških sustava“ (KEC) tijekom 2005. nastavljena je inventarizacija sastavnica biološke raznolikosti i jačanje informacijskog sustava zaštićenih područja kojima je temeljni fenomen krš. Izrađen je i nacrt Plana upravljanja NP Risnjak. Za praćenje projekta KEC u proračunu za 2005. osigurano je 2,8 milijuna kuna.

Provedbene mjere

Za aktivnosti i programe na području zaštite prirode (bez materijalnih troškova, plaća zaposlenika) tijekom 2005. godine u državnom proračunu osigurano je 19,1 milijuna kuna, dok se za razdoblje 2007.-2008. povećavaju proračunska izdvajanja, tj. za 2006. planira se osigurati ukupno 32 milijuna kuna, 2007. godine 40 milijuna kuna i za 2008. godine 45 milijuna kuna.

Izrada provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode je u tijeku. Izrada geo-informacijskog sustava (GIS-a) za 7 nacionalnih parkova započet će tijekom 2006.

Za razvoj sustava zaštićenih područja planira se od 2006. do 2008. osigurati 3,0 milijuna kuna godišnje. Izrađen je nacrt Plana upravljanja za Nacionalni park Risnjak i započela je izrada Planova upravljanja za Park prirode Učka i PP Žumberak-Samoborsko gorje, a u okviru KEC projekta planira se izrada planova upravljanja za NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, NP Plitvička jezera i PP Velebit do kraja 2007.

Tijekom 2006. planira se preventivnu zaštitu Lastova u kategoriji „parka prirode“ prevesti u stalnu zaštitu provođenjem postupka zaštite, te su za osnivanja i rad JU PP Lastovo osigurana potrebna sredstva. U 2006. planira se pokrenuti i postupak zaštite područja delte rijeke Neretve u kategoriji „parka prirode“, a sredstva za osnivanje i rad JU PP Neretva planirana su u Državnom proračunu za 2007.

Temeljem Izvješća o stanju prirode izvršit će se revizija Nacionalne strategije i akcijskog plana biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP) za što su u Državnom proračunu za 2006. planiraju sredstva u iznosu od 500.000,00 kuna (220.000,00 kuna za radne skupine i radionicu te 280.000,00 kuna za tisak). Revizija sektorskog zakonodavstva i ugradnja odrednica zaštite prirode u sektore nastaviti će se i u razdoblju 2006.-2008. godine.

Početkom 2006. planira se donijeti Uredba o nacionalnoj ekološkoj mreži, te se za provedbu zaštite na području ekološke mreže u 2006. planira osigurati 1,0 milijuna kuna (za poticaje vlasnicima i ovlaštenicima prava koji žive na područjima koja su dio ekološke mreže da

koriste prirodne vrijednosti sukladno načelima zaštite prirode). Isti iznos sredstava predviđa se u državnom proračunu za 2007. i 2008. godinu.

Europska komisija osigurala je za deset novih članica Europske unije i dvije zemlje u procesu pristupanja EU tehničku pomoć vezanu za implementaciju i administriranje (upravni postupak) Nature 2000. Naknadno je odlučeno da se i Hrvatska uključi u taj program tehničke pomoći te se u 2006. planira organizirati obuka djelatnika državnih tijela koja će biti nadležna za provedbu Nature 2000.

Sredstva za uspostavu mreže „NATURA 2000“ osigurana su u okviru EU PHARE projekta koji započinje 2006. i završava 2007. godine.

Za praćenje međunarodnih projekata u proračunu za 2006. planira se osigurati 5,9 milijuna kuna, i to:

- „NATURA 2000“ (EU PHARE) – 2,0 milijuna kuna,
- „KEC“ (Svjetska banka) - 3,5 milijuna kuna,
- „Institucionalno jačanje DZZP-a“ (EU CARDS) – 400.000,00 kuna.

Izrađeni planovi upravljanja zaštićenim vrstama provodit će se i u razdoblju 2006. - 2008. te su u Državnom proračunu predviđena sredstva za naknadu šteta od strogo zaštićenih životinja. U tijeku je izrada Pravilnika o postupanju u postupku utvrđivanja štete od strogo zaštićenih životinja i nadoknadi štete.

Radi zaštite zavičajnih divljih vrsta i sprječavanja unošenja i širenja stranih invazivnih vrsta u 2006. predviđena su sredstva u iznosu od 1 milijun kuna.

Uspostava računalnog sustava za izdavanje dopuštenja za prekogranični prijenos, trgovinu i uzgoj divljih svojti, zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode (provedba CITES Konvencije) na način kakav je propisan u Europskoj uniji, planirana je za drugu polovicu 2006. godine.

Industrijsko onečišćenje i upravljanje rizikom

Postojeće stanje

U okviru projekta CARDS 2002 *Strategija za približavanje okolišnom zakonodavstvu EU* osnovana je radna skupina za Direktivu Vijeća 96/61/EZ u svezi s integriranim sprječavanjem i kontrolom onečišćenja (IPPC direktiva) i MZOPUG je uspostavio suradnju s ostalim resornim ministarstvima. U 2005. započeta je u nekoliko tvrtki provedba pilot projekta pripreme aplikacija za ekološke dozvole kako bi se identificirale potrebne institucionalne i organizacijske forme za uređenje postupka izdavanja dozvola. Rezultati pilot projekta koristit će se u pripremi propisa za primjenu IPPC direktive.

Vezano za EMAS Uredbu (1761/2001/EZ) o dobrovoljnom sudjelovanju u upravljanju za okoliš, u siječnju 2005. godine uspostavljeno je Nacionalno akreditacijsko tijelo.

U okviru poslova na uspostavi Registra rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja, Agencija za zaštitu okoliša obavila je, među ostalim, aktivnosti na izradi preliminarne liste rizičnih i potencijalno rizičnih postrojenja, aktivnosti na sekundarnom prikupljanju podataka o tvrtkama iz preliminarne liste, te aktivnosti na dizajniranju strukture Registra i izradi potrebne aplikacije.

Provedbene mjere

Provedbene mjere predviđene u razdoblju 2006.-2008., nakon donošenja Zakona o zaštiti okoliša, jesu:

- donijeti provedbeni propis Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba o ekološkoj dozvoli (IPPC direktiva),
- donijeti novi Plan intervencija u zaštiti okoliša temeljem novoga Zakona o zaštiti okoliša,
- izraditi registar opasnih i rizičnih postrojenja
- organizirati stručne radionice i izraditi naputke za implementaciju planova intervencija na lokalnoj razini,
- donijeti provedbene propise Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba Direktive Vijeća 96/82/EZ o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Seveso II direktiva).

Kemikalije

Postojeće stanje

Zakon o kemikalijama iz lipnja 2003., koji uređuje područje kemikalija, zbog svojih nedorečenosti i drugih uočenih problema nije stupio na snagu i nije provedena niti jedna mjera predviđena u PEP-u za 2004. i 2005. godinu.

Zakonom o izmjenama Zakona o kemikalijama, primjena Zakona odgođena je do je 31. prosinca 2005. Vlada Republike Hrvatske istodobno je zadužila ministarstvo nadležno za zdravstvo i ministarstvo nadležno za gospodarstvo da po hitnom postupku pripreme odgovarajuće izmjene i dopune toga Zakona.

Provedbene mjere

Zakon kojim će se urediti područje kemikalija uskladit će se s Direktivom Europske unije o razvrstavanju, pakiranju i obilježavanju opasnih tvari (67/548/EEZ) te s Direktivom o biocidima (98/8/EEZ), kao i određenim dodatnim propisima za zaštitu ljudskog zdravlja i okoliša od opasnih tvari. Temeljem toga Zakona donijet će se i potrebni provedbeni propisi.

Potrebna sredstva za provedbu planiranih mjera u 2006. i 2007. godini procjenjuju se na 11,25 milijuna kuna, a trebala bi se osigurati iz projekta PHARE 2005 «Sigurno gospodarenje kemikalijama za održivi razvitak». Međutim, navedena sredstva nisu odobrena jer nije bilo riješeno pitanje nadležnosti u području kemikalija. U međuvremenu je to pitanje riješeno, pa će Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izraditi novi prijedlog projekta.

Genetski modificirani organizmi

Postojeće stanje

Zakon o genetski modificiranim organizmima donesen je u svibnju 2005. Tim su Zakonom nadležnosti u području GMO-a podijeljene između više ministarstava: Ministarstvo kulture nadležno je za namjerno ispuštanje GMO-a u okoliš, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi za stavljanje GMO na tržište kao hrane, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta za ograničeno upotrebljavanje GMO u zatvorenom sustavu, te Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva za stavljanje GMO na tržište kao hrane za životinje, kao lijekova u veterinarstvu i sredstava u zaštiti bilja i reprodukcijanskog materijala u poljoprivredi, šumarstvu i stočarstvu.

Izrada provedbenih propisa, za koje je nadležno Ministarstvo kulture, upravo je u tijeku. Vezano za nadležnost Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, do kraja 2005. godine donijet će se dva provedbena propisa temeljem Zakona o hrani. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva izraditi će podzakonske akte, po dodijeljenoj nadležnosti tijekom prvog polugodišta 2006. godine.

Provedbene mjere

U razdoblju 2006. - 2008. predviđeno je:

- uspostava koordinacije svih nadležnih tijela državne uprave u donošenju i provedbi provedbenih propisa,
- donošenje provedbenih propisa temeljem Zakona o GMO.

Buka

Temeljem Zakona o buci tijekom 2005. godine pristupilo se izradi osam podzakonskih propisa, ali zbog nedostatka sredstava došlo je do zastoja u provedbi predviđenih zakonodavnih i drugih mjera.

U razdoblju 2006.-2008. u prvom će se redu donijeti provedbeni propisi Zakona o zaštiti od buke i pojačati aktivnosti na unapređivanju sustava zaštite od buke.

Šumarstvo

Postojeće stanje

U postupku su usvajanja prijedlozi novoga Zakona o šumama i novoga Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu. Tijekom 2005. godine izrađen je „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“.

Provedbene mjere

Do kraja 2005. i u prvoj polovici 2006. godine slijedi izrada i usvajanje podzakonskih akata Zakona o šumama i Zakona o šumskom reprodukcijском materijalu, te implementacija *acquisa*, a tiče se praćenja, nadzora i prikupljanja podataka o oštećenosti šuma sukladno metodama i propisima Europske unije i ostalih međunarodnih organizacija.

Iz obveza Republike Hrvatske preuzetih na ministarskim konferencijama o održivom gospodarenju šumama u Europi, radi poboljšanja stanja u šumama koje se nalaze u privatnom vlasništvu te obavljanja poslova odobrenja i evidentiranja sječe i korištenja drva iz privatnih šuma, predviđeno je ustrojavanje i početak rada Šumarske savjetodavne službe od strane Vlade Republike Hrvatske, uvođenje subvencija šumoposjednicima, te daljnji rad na nacionalnom standardu gospodarenja šumama, tj. izrada Hrvatskog FSC standarda.

Vezano za „Idejni i operativni plan Nacionalne inventure šumskih resursa RH“, tijekom 2006. i 2007. godine, koliko je predviđeno trajanje projekta, tj. inventure, dobit će se podaci o šumama (površina, drvena masa, prirast, vrste šumskih zajednica i dr.) s visokim stupnjem pouzdanosti i točnosti, sukladno međunarodnim standardima praćenja podataka o šumama.

Administrativne sposobnosti

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (horizontalno zakonodavstvo, zrak, otpad, zaštita mora i morskog okoliša, industrijsko onečišćenje, upravljanje rizicima i

nesrećama) - Novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva iz 2005. bivša je Uprava za zaštitu okoliša podijeljena na dvije uprave: *Upravu za strateške i integracijske procese u zaštiti okoliša* i *Upravu za zaštitu okoliša*. Uprave trenutno zapošljavaju 49 službenika (kraj listopada 2005.), a do kraja 2005. planira se primiti 16 novih, što će u odnosu na kraj 2004., kada je bilo 40 zaposlenih službenika, iznositi 62,5% više (tj. bit će 65 zaposlenih). U 2006. broj zaposlenih u navedene dvije uprave planira se povećati ukupno za šest.

Temeljem Pravilnika o unutarnjem redu MZOPUG-a, od travnja 2005. u Upravi za inspekcijske poslove-Odjelu inspekcijskog nadzora središnje službe u Zagrebu ustrojeni su Odsjek inspekcijskog nadzora zaštite okoliša, Odsjek za unapređenje rada područnih jedinica inspekcijskog nadzora zaštite okoliša i Odsjek za međunarodnu suradnju, kao i 20 Odjela inspekcijskog nadzora organiziranih u područnim jedinicama MZOPUG-a.

Uprava za inspekcijske poslove u 2005. godini zapošljava 57 službenika na poslovima inspekcijskog nadzora zaštite okoliša. U odnosu na stanje 31. prosinca 2004., kada je na poslovima inspekcijskog nadzora zaštite okoliša radilo ukupno 48 službenika, povećanje iznosi 18,8%. Do kraja 2005./početak 2006. planira se zaposliti još devet službenika, što će u odnosu na 31. prosinca 2004. iznositi 37,5% više.

U 2006., 2007. i 2008. godini planira se na poslovima inspekcijskog nadzora zaštite okoliša zaposliti po pet novih službenika godišnje.

U *Samostalnoj službi za zakonodavstvo* na poslovima zaštite okoliša radi sedam službenika (kraj listopada 2005.). Do kraja 2005. planira se zaposliti još dva službenika, a od 2006. do 2008. godine po dva službenika godišnje, no ako dođe do povećanja opsega poslova na novim projektima vezanima uz zaštitu okoliša zaposlit će se veći broj pravnika od predviđenog.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (područje kakvoće voda, šumarstvo): Uprava vodnoga gospodarstva trenutno zapošljava 39 službenika, u 2006. planira zaposliti četiri, a u 2007. tri službenika. U Upravi šumarstva na poslovima zaštite okoliša nije zaposlen niti jedan službenik, no u 2006., 2007. i 2008. predviđeno je zapošljavanje četiri službenika na poslovima zaštite okoliša vezanih direktno za ulogu šuma i šumarstva.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (područje kemikalija, područje buke i GMO): u Upravi za sanitarnu inspekciju u 2005. godini zaposleno je osam sanitarnih inspektora, dok djelomično na poslovima zaštite okoliša radi 205 sanitarnih inspektora u uredima državne uprave u županijama.

Ministarstvo kulture (područje zaštite prirode, GMO): Uprava za zaštitu prirode zapošljava 37 službenika na poslovima zaštite prirode, a Državni zavod za zaštitu prirode 12 službenika. Od siječnja do rujna 2005. učinjen je sljedeći napredak-zaposleno je 12 osoba na državnoj razini i to: u Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode tri službenika i četiri vježbenika te pet osoba u Državnom zavodu za zaštitu prirode, DZZP (dva službenika i tri vježbenika). U javnim ustanovama za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode zaposleno je 13 osoba (na teret vlastitog prihoda ustanova, a ne državnog proračuna). Do kraja 2005. bit će zaposlene još dvije osobe u DZZP-e te 14 osoba u javnim ustanovama (na teret državnog proračuna). U 2006. godini planira se zapošljavanje jedne osobe odgovarajuće visoke stručne spreme i/ili iskustva za rad na poslovima povezanim sa dijelom GMO problematike, koja je

temeljem Zakonom o GMO, u nadležnosti Ministarstva kulture, te za poslove vezane uz provedbu Protokola o biološkoj sigurnosti.

U području zaštite prirode tijekom 2006. nastaviti će se s administrativnim jačanjem Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture zapošljavanjem 15 osoba, od kojih će najmanje tri raditi na poslovima vezanima za proces pristupanja Europskoj uniji, zatim s jačanjem Državnog zavoda za zaštitu prirode (DZZP) zapošljavanjem 10 osoba, te javnih ustanova NP i PP zapošljavanjem 15 osoba. DZZP će u 2007. zaposliti 10 novih službenika te u 2008. još 18.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta (GMO) poslovi vezani uz zaštitu okoliša obavljaju se u okviru ostalih poslova, te se ne izdvajaju posebno već se tretiraju ravnopravno s ostalim djelatnostima, kao što je npr. energetika, hrana, brodogradnja i sl. Na tim poslovima radi četiri službenika.

U Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost zaposleno je 30 službenika (kraj listopada 2005.). Do kraja 2005. godine planira se zaposliti još četiri službenika, što je u odnosu na stanje krajem 2004. godine 16 službenika više, a tijekom 2006. godini još 25 službenika.

Agencija za zaštitu okoliša trenutno zapošljava 16 službenika (kraj listopada) i do kraja 2005. planira povećanje za tri službenika, u 2006. za 13, a u 2007. za još sedam službenika. Ministarstva i navedene institucije u zaštiti okoliša uz službenike zapošljavaju i vježbenike koji se primaju na određeno vrijeme.

Uz značajno povećanje broja zaposlenih u 2005. (poglavitno u MZOPUG-u) i planiranog povećanja u 2006. (poglavitno visok porast u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Državnom zavodu za zaštitu prirode, Agenciji za zaštitu okoliša te Upravi za zaštitu prirode Ministarstva kulture), kontinuirano se provodi jačanje stručne osposobljenosti djelatnika putem sudjelovanja na seminarima, programima obuke i radionicama u zemlji i inozemstvu. Značajnu podršku u tom pogledu pružaju EU programi tehničke pomoći.

4.9.3. Javna nabava

Tijekom 2005. godine izrađen je i objavljen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 92. od 27. srpnja 2005.), te Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave (Narodne novine, broj 122. od 19. listopada 2005.) Ova mjera nije navedena kao provedbena mjera u PEP-u 2005.-2007. ali se ukazala potreba za njenim provođenjem.

U svrhu jačanja administrativne i institucionalne sposobnosti Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske objavljena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o osnivanju Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 98. od 10. kolovoza 2005.), te je započet twinning projekt u okviru CARDS 2002 « Jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj », u kome se nalazi i većina od navedenih provedbenih mjera u svrhu ostvarivanja ciljeva zakonodavnog, administrativnog i institucionalnog jačanja sustava javne nabave, a dio kojih je uključen i u PEP 2005. -2007.

Realizacija pojedinih provedbenih mjera navedenih u PEP-u 2005.-2007. odgođena je za 2006. zbog predviđene dinamike usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom

stečevinom Europske unije kojom je utvrđeno dvostupanjsko usuglašavanje i to tijekom 2005. kroz izradu i donošenje izmjena i dopuna postojećeg Zakona o javnoj nabavi, a tijekom 2006. kroz izradu i donošenje novog Zakona o javnoj nabavi (dalje u tekstu: Zakona), te izmjenu i dopunu postojeće Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti (Narodne novine, broj 14/02.) u skladu sa izradom novog Zakona te izradu Uredbe o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova i metodologiju pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata u ovisnosti o donesenoj strategiji izrade novog Zakona. Također, prilikom izrade novog Zakona tijekom 2006. bit će razmatrana i evidencija kvalificiranih gospodarskih subjekata, a u skladu sa izradom novog Zakona i uz stručnu suradnju sa Državnim zavodom za statistiku tijekom razdoblja 2006.-2008. predmet rada će biti i CPV i CPC norme.

U okviru PEP-a 2006.-2008. navedeni su ciljevi i provedbene mjere jačanja sustava javne nabave sa vremenskim okvirom koji se odnose na uspostavljanje i realizaciju zakonodavnog okvira sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj sukladno pravnoj stečevini Europske unije, jačanje njegove administrativne i institucionalne sposobnosti putem razvoja Ureda za javnu nabavu i ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, te razvoja profesionalne sposobnosti i kapaciteta Ureda za javnu nabavu i obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi provođenjem raznih oblika edukacije i komunikacije. Konačna svrha realizacije navedenih ciljeva putem provedbenih mjera koje su navedene u Matrici provedbenih mjera je da se postigne ekonomična, učinkovita i djelotvorna provedba postupka javne nabave, odnosno korištenja resursa u sustavu javne nabave ali i šire u javnom sektoru s obzirom da se radi o sredstvima poreznih obveznika čije je korištenje namijenjeno zadovoljavanju javnih potreba.

To znači da će se kroz uspostavu i primjenu odgovarajućeg zakonodavnog okvira u sustavu javne nabave, preciziranje postupaka u procesu javne nabave do sklapanja ugovora o kupnji roba, usluga i ustupanja radova, analizu postojećeg ustrojstva javne nabave te izradu i primjenu prijedloga za njegovo poboljšanje, razvoj profesionalne sposobnosti i kapaciteta kod Ureda za javnu nabavu i obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi putem seminara, obuke i ostalih oblika edukacije i komunikacije, uspostavu i razvoj IT sustava za potrebe Ureda za javnu nabavu kao i sustava elektroničke javne nabave, te drugih navedenih provedbenih mjera, postići ekonomičnije korištenje vremena i sredstava u postupku javne nabave, odnosno sprečavanje upotrebe sredstava poreznih obveznika u nedjelotvorne svrhe. Provedbom navedenih mjera će se postići visoka razina transparentnosti i nediskriminacija postupaka javne nabave te osigurati tržišna utakmica.

5. MATRICA PROVEDBENIH MJERA

5.1. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA I DRŽAVNE POTPORE		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Tržišno natjecanje		
Usklađivanje zakonodavstva s EU stečevinom	<ul style="list-style-type: none"> Kontinuirano praćenje svih daljnjih promjena u pravnoj stečevini EZ i njihova odgovarajuća implementacija u hrvatsko pravo 	2006.-2007.
Učinkovita primjena propisa o zaštiti tržišnog natjecanja	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o tržišnom natjecanju 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Aktivna i stalna suradnja sa drugim regulatornim tijelima u RH (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska narodna banka, Hrvatska energetska regulatorna agencija) 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Sklapanja Sporazuma o suradnji s regulatornim tijelima (Hrvatska agencija za telekomunikacije, Vijeće za elektroničke medije, Hrvatska energetska regulatorna agencija) 	2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Rad na izmjenama postojećeg Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja u suradnji s Ministarstvom pravosuđa (naročito u dijelu koji se odnosi na mogućnost izricanja kazni temeljem odluka Agencije kao i u dijelu koji se odnosi na nadležnosti u odlučivanju o zakonitosti akata Agencije) 	2006.-2007.
Državne potpore		
Učinkovita primjena propisa o državnim potporama	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja stručnjaka u Agenciji i njihovo osposobljavanje za učinkovitu primjenu propisa o državnim potporama 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Specijalizacija djelatnika u tijelima državne uprave i u jedinicama lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave koji obavljaju poslove u svezi predlaganja državnih potpora, odnosno obrade zahtjeva korisnika državnih potpora, te njihova dopunska izobrazba i usavršavanje. 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava cjelovite računalne baze podataka državnih potpora uz pomoć sredstava CARDS-a 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEEME
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada karte regionalnih državnih potpora sukladno prethodno utvrđenim podacima na razini NUTS II 	2006.
5.2. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE		
5.2.1. Privatizacija		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEEME
Privatizacija društava u većinskom vlasništvu		
Kvalitetna priprema društava za privatizaciju	<p>HFP ubrzano radi na otklanjanju ograničavajućih faktora koji su onemogućavali provedbu privatizacije pojedinih društava iz portfelja HFP-a u proteklom razdoblju (rješavanje otvorenih imovinsko-pravnih pitanja, konsolidacija bilance, dr.)</p> <p>Intenzivirana je komunikacija sa Ministarstvom financija, resornim ministarstvima te drugim tijelima Vlade RH radi osiguranja pravovremene suglasnosti za provođenje predviđenih mjera</p>	kraj I. kvartala 2006. god.
Ubrzanje procesa privatizacije	<p>Sukladno revidiranom operativnom planu privatizacije HFP do kraja prve polovice 2006. god. namjerava objaviti prodaju udjela ili započeti proces likvidacije u slučajevima gdje bude ocijenjeno da privatizacija nije izgledna u ukupno 45 društava u kojima objedinjeni državni portfelj prelazi 50% plus jednu dionicu temeljnog kapitala</p> <p>HFP je intenzivirao promotivne aktivnosti vezano uz nadolazeće privatizacijske projekte kako bi u trenutku objave međunarodnih natječaja osigurao veći odaziv potencijalnih tuzemnih i inozemnih investitora</p>	kraj prve polovice 2006. god.
Privatizacija manjinskog portfelja (prodaja društava na burzi)		
Kvalitetna priprema za privatizaciju	<ul style="list-style-type: none"> Prodaja manjinskih paketa u društvima otežana je radi velikog broja upravnih sporova temeljem kojih su predmetne dionice rezervirane HFP provodi temeljitu reviziju rezervacija, s ciljem razmatranja da li u pojedinim slučajevima postoje osnove za skidanje istih Ujedno se radi na ubrzavanju razrješavanja upravnih sporova 	provedba revizije planirana do kraja 2006. god.; skidanje ostalih rezervacija po okončavanju upravnih sporova

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> HFP planira nastaviti s zacrtanom dinamikom razrješavanja manjinskih paketa ovisno o okončanju upravnih sporova 80-ak paketa društava u nominalnom iznosu od minimalno 100 milijuna kuna na Varaždinskom i 20-ak društava na Zagrebačkom tržištu kapitala mjesečno 	IV kvartal 2005.
Privatizacija turističkog portfelja		
Kvalitetna priprema za privatizaciju	<ul style="list-style-type: none"> U sklopu financijske konsolidacije društava, Uprava društava će vršiti prodaju imovine društava putem javnih natječaja Nastavit će se daljnja konsolidacija društava, radi visoke razine insolventnosti te ih pripremiti za privatizaciju. 	IV kvartal 2005. i I kvartal 2006.
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> Ubrzava se prodaja manjinskih paketa do konačne sterilizacije 	I kvartal 2006.
Ubrzanje procesa privatizacije	<ul style="list-style-type: none"> Ubrzava se prodaja manjinskih paketa do konačne sterilizacije 	II kvartal 2006.
5.2.2. Restrukturiranje željeznice		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usklađivanje zakonodavstva	<ul style="list-style-type: none"> Zakon o željeznici Donošenje Zakona o sigurnosti željezničkog prometa 	doneseno 2006.
Liberalizacija željezničkog transportnog tržišta	<ul style="list-style-type: none"> Osnivanje regulatornog tijela Dodjela trasa infrastrukture Jačanje administrativnih kapaciteta 	do ulaska u EU od 2006. kontinuirano
Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje Zakona o razdvajanju HŽ Osnivanje novih entiteta Ispunjenje uvjeta PAL zajma WB 	2006. 2006. 2005.-2007.
Donošenje Nacionalnog programa razvitka željezničke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Dovršetak izrade i donošenje 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje upravitelja željezničke infrastrukture • Određivanje koncepcije izgradnje, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture 	prije donošenja Nacionalnog programa 2006.
5.2.3. Restrukturiranje brodogradnje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Restrukturiranje	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Programa restrukturiranja 	2005. - kontinuirano
Privatizacija	<p>Izbor modela privatizacije ovisit će o Zakonu o privatizaciji i Zakonu o radničkom dioničarstvu (ESOP), a provest će se putem javnih natječaja i definiranih ToR</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	2005. - kontinuirano
Podizanje sofisticiranosti proizvoda brodograđevne industrije	<ul style="list-style-type: none"> • Odabirom tržišnih niša, domaćom i međunarodnom integracijom i specijalizacijom proizvodnje, primjenom IMO propisa i dr. 	kontinuirano
Kreiranje novog tržišta brodova na komercijalno opravdanom konceptu	<ul style="list-style-type: none"> • Nuđenje brodova koncipiranih prema projektu Leadership 2015 	kontinuirano
Prijelaz na projektiranje i gradnju složenijih brodova	<ul style="list-style-type: none"> • Ugovaranje gradnje složenijih brodova 	kontinuirano
Povećanje efikasnosti i troškovne konkurentnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba Programa restrukturiranja i racionalizacije poslovanja, kontrola troškova i dr. 	2005. - kontinuirano
Korištenje sinergijskih efekata	<ul style="list-style-type: none"> • Centralizacija nabave, projektiranja, marketinga i proizvodna specijalizacija 	kontinuirano
5.2.4. Restrukturiranje metalurgije		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Restrukturiranje i modernizacija crne metalurgije	<p>Otpis izravnih potraživanja Države kao vjerovnika i otpis dijela neizravnih</p> <ul style="list-style-type: none"> • obveza Države kao jamca za kreditna zaduženja Željezara, u cilju uspješnog provođenja restrukturiranja i privatizacije 	2006.
	<p>Izdavanje novih državnih jamstava za nove dugoročne kredite željezara kod</p> <ul style="list-style-type: none"> • poslovnih banaka, za osiguranje obrtnih sredstava, za financiranje ulaganja u osnovna sredstva i za financiranje zbrinjavanja tehnološkog viška radnika 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Neophodna brza modernizacija najvažnijih segmenata proizvodnje • Dostizanje projektiranih proizvodnih kapaciteta • Ukidanje državnih potpora sektoru čelika 	2006. i 2007. 2007. i kontinuirano 2007. i kontinuirano
Privatizacija	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema procesa privatizacije "Valjaonice cijevi Sisak" d.o.o. Sisak i "Željezare Split" d.d. Kaštel Sućurac 	2006. i kontinuirano
5.2.5. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Promicanje obrazovanja poduzetnika		
Edukacija za poduzetništvo Zapošljavanje Usavršavanje	<ul style="list-style-type: none"> • Izobrazba poduzetnika početnika i poduzetnika u rastu i razvoju • Promocija i poticanje poduzetničke kulture mladih • Suradnja i partnerstvo sa stakeholderima 	2006.-2008.
Osiguranje pristupa financijskim sredstvima za malo i srednje poduzetništvo		
Regionalni razvoj Razvoj turizma Zapošljavanje Početna ulaganja Rast i razvoj poduzeća	<ul style="list-style-type: none"> • Sufinanciranje troškova bankarskih kredita • Uspostava regionalnih jamstvenih fondova • Suradnja i partnerstvo sa stakeholderima 	2006.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Poticanje poduzetničke infrastrukture		
Regionalni razvoj Početna ulaganja i otvaranje novih radnih mjesta Savjetodavne usluge, osposobljavanje i usavršavanje Izgradnja poduzetničke infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja poduzetničkih zona • Jačanje institucionalne podrške poduzetništvu (poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, regionalne razvojne agencije) • Povoljniji uvjeti za poduzetnike početnike 	2006.-2008.
Razvoj strategije konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva		
Istraživanje i razvoj Zaštita okoliša Norme Poticanje određenih gospodarskih djelatnosti i određenih gospodarskih područja Konkurentnost ICT	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena novih tehnologija i tehnoloških postupaka • Inovacije i novi proizvodi • Sustav kvalitete i tehnička regulativa • Udruživanje gospodarskih subjekata (CLUSTER) • Suradnja i partnerstvo 	2006.-2008.
Promidžba i marketing		
Poduzetnička klima Izvozna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> • Marketinške aktivnosti u poduzetništvu • Promidžba projekata za poduzetništvo • Povećanje razine informiranosti poduzetnika • Stručno osposobljavanje i uvođenje učenika u zadrugarstvo i poduzetništvo 	2006.-2008.
Stručna i savjetodavna pomoć za malo gospodarstvo		
Razvoj malog gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> • Izobrazba i razvoj mreže konzultanata - HAMAG 	2006.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Promicanje poduzetništva ciljnih skupina	<ul style="list-style-type: none">Edukacija i certificiranje novih dvadeset konzultanataPoticanje bržeg i lakšeg uključivanja žena, mladih, branitelja i invalida u poduzetništvo	2006. 2006.-2008.
Osposobljavanje ciljnih skupina za poduzetništvo	<ul style="list-style-type: none">Edukacija i trening novih gospodarskih subjekata koji pružaju socijalne usluge	2006.-2008.
Socijalno poduzetništvo		
Zapošljavanje		
Projekti specifični za zadruge u obrte		
Poticanje tradicionalnih i deficitarnih zanimanja	<ul style="list-style-type: none">Poticanje razvoja proizvodnih zadruga	2006.-2008.
Očuvanje obrtničke tradicije	<ul style="list-style-type: none">Poticanje razvoja obrta	
Poticanje ekološke proizvodnje i ekoloških i proizvodnih znanja	<ul style="list-style-type: none">Registar zadruga	
Jeftinije i brže osnivanje obrta	<ul style="list-style-type: none">Obrtni registar	
Usklađenje zakonodavstva s novom preporukom EU Komisije o definiciji malog i srednjeg poduzetništva (MSP)		
Izmjena zakona o malom gospodarstvu	<ul style="list-style-type: none">Usklađivanje s EU stečevinom	2006.
5.3. FINANCIJSKI SEKTOR		
5.3.1. Bankovni sustav		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usklađivanje regulative prema propisima EU	<ul style="list-style-type: none">Donošenje izmjene postojećih podzakonskih propisa temeljem izmjena Međunarodnih računovodstvenih standarda i novih Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja i donošenje propisa vezanih uz financijske konglomerate, likvidaciju banaka i elektronski novac	2006. - 2008. (duži rok zbog vjerojatne potrebe mijenjanja Zakona o bankama)

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Ocjena stabilnosti cjelokupnog domaćeg financijskog sustava	Izrada analize ranog upozorenja na poteškoće u poslovanju kod pojedinih banaka, <ul style="list-style-type: none"> • zatim analize osjetljivosti bankovnog sustava kao cjeline na makroekonomske poremećaje, i naposljetku, makrobonitetne analize 	kontinuirano
5.3.2. Regulacija deviznog sustava		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Liberalizacija ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske	Izmjena Zakona o deviznom poslovanju na način da se izbrišu odredbe koje <ul style="list-style-type: none"> • eksplicitno zabranjuju ulaganja nerezidenata u blagajničke zapise Hrvatske narodne banke i trezorske zapise Ministarstva financija Republike Hrvatske 	2006.
Ukidanje obveze korištenja financijskih posrednika, brokera i skrbnika, prilikom ulaganja rezidenata fizičkih osoba u strane vrijednosne papire	Izmjena Zakona o deviznom poslovanju na način da se izbrišu odredbe koje <ul style="list-style-type: none"> • eksplicitno obvezuju rezidente fizičke osobe da prilikom kupoprodaje stranih vrijednosnih papira koriste domaće brokere i banke skrbnike 	2008.
5.3.3. Supervizija nebankarskog sektora		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Jačanje regulatornog okvira za nadzor nad pružanjem financijskih usluga i formiranje jedinstvenog tijela nadzora nebankarskog financijskog sektora	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena zakona o Hrvatskoj Agenciji za nadzor financijskih usluga • Uspostavljanje Agencije za nadzor financijskih usluga 	2006.
Usklađivanje regulative investicijskih fondova sa propisima EU	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena zakona o investicijskim fondovima 	2006.
Usklađivanje regulative sa propisima EU i jačanje administrativnih sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena zakona o osiguranju • Primjena zakona o obveznim osiguranjima u prometu 	2006.
Uspostavljanje zakonodavnog okvira za leasing industriju	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada zakona o leasingu • Donošenje zakona o leasingu 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usklađivanje regulative računovodstva sa propisima EU	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena zakona o računovodstvu • Primjena međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 	2006.
5.4. TRŽIŠTE RADA		
5.4.1. Nacionalni akcijski plan zapošljavanja		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Razviti uslugu učinkovitog zbrinjavanja viška radnika u tvrtkama u restrukturiranju	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen rad 7 centara za potporu poslovnim promjenama u tvrtkama u restrukturiranju 	kontinuirano
Ojačati sinergiju institucija na lokalnom nivou i kapacitete lokalnih aktera u provedbi aktivne politike zapošljavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Odabir perspektivnih sektora u županijama i izrada analize potrebe poslodavaca tih sektora o vještinama i znanjima koje trebaju imati radnici za slijedeće četiri županije • Izrada programa za osposobljavanje nezaposlenih sukladno potrebama poslodavaca 	2006. 2006.
Jačanje kapaciteta za prilagodbu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na svim razinama	<ul style="list-style-type: none"> • Definiranje decentralizirane organizacijske strukture HZZ i operativnih smjernica za menadžment unutar nove decentralizirane organizacije • Razvoj ljudskih resursa na ključnim pozicijama unutar HZZ • Definirati plan provedbe nove decentralizirane strukture 	2006. 2006. 2006.
Razviti sustav zapošljavanja osjetljivih skupini s otežanim faktorom zapošljivosti	<ul style="list-style-type: none"> • Operacionalizirati Nacionalni akcijski plan zapošljavanja jednogodišnjim provedbenim mjerama 	2006. kontinuirano
Harmonizacija	<ul style="list-style-type: none"> • Praćenje EU zakonodavstva 	kontinuirano
5.4.2. Sustav socijalnog osiguranja		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reforma socijalne skrbi		
Poboljšanje pružanja socijalnih usluga	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj niza socijalnih programa prevencije, povećanja kvalitete u pružanju usluga i reintegracije korisnika u zajednicu 	2005.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Oснаživanje informacijskog i upravljačkog sustava socijalne skrbi	• Uvođenje novog modela organizacije socijalne skrbi na načelu "one-stop-shop"	2005.-2008.
Poboljšanje infrastrukture u ustanovama socijalne skrbi	• Izgradnja novih centara socijalne skrbi	2005.-2008.
Nastavak započete mirovinske reforme		
Preispitivanje primjene instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada analize učinkovitosti primjene instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem u uvjetima započete mirovinske reforme • Izrada usporednog prikaza zaštite radnika koji rade na radnim mjestima na kojima postoje štetni utjecaji na zdravlje i radnu sposobnost radnika u Hrvatskoj i državama EU 	2006. Kontinuirano
Jačanje dobrovoljne mirovinske štednje i poticanje pristupa u dobrovoljna osiguranja	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada poticajnih mjera za popularizaciju dobrovoljnih mirovinskih fondova i poticanje interesa za dobrovoljnu mirovinsku štednju 	Kontinuirano
Poticanje osnivanja zatvorenih mirovinskih fondova i preispitivanje strukovnih profesionalnih mirovinskih osiguranja	Izmjena Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakona o <ul style="list-style-type: none"> • mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje 	U tijeku
Koordinacija sustava socijalne sigurnosti sa sustavima država EU		
Postizanje približno istog ili sličnog stupnja socijalne sigurnosti osoba koje u svom radnom vijeku rade na području više država	<ul style="list-style-type: none"> • Preispitivanje interesa za sklapanje bilateralnih i multilateralnih ugovora o socijalnom osiguranju 	Kontinuirano
	<ul style="list-style-type: none"> • Sklapanje ugovora o socijalnom osiguranju 	Kontinuirano
Pripreme za primjenu pravila koordinacije sustava socijalne sigurnosti temeljem članka 47. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	Intenziviranje međuresorne suradnje između Ministarstva gospodarstva, rada i <ul style="list-style-type: none"> • poduzetništva i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi na poslovima koordinacije sustava 	2006.
Nacionalne manjine		
Unaprjeđenje položaja romske nacionalne manjine	• Projekt podrške Romima	2006., 2007., 2008.
Promoviranje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	• Izrada publikacije o ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	2006.
Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina	• Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina	2007.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Unaprjeđenje prava nacionalnih manjina prema međunarodnim dokumentima	<ul style="list-style-type: none"> Provedba projekta Srednjoeuropske inicijative za nacionalne manjine 	2006.
5.5. POLJOPRIVREDNI SEKTOR		
Poljoprivreda		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Zemljišna reforma		
Unaprjeđenje tržišta poljoprivrednim zemljištem	<ul style="list-style-type: none"> Potpore kupnji poljoprivrednog zemljišta putem modela kapitalnih ulaganja Projekt "Okupnjavanje poljoprivrednog zemljišta" Izrada Studije o zemljištu Pokretanje aktivnosti za izmjenu Zakona o nasljeđivanju 	kontinuirano 2005.-2008. 2006.-2007. 2006.-2007.
Privatizacija agrokombinata		
Okončati privatizaciju agrokombinata	<ul style="list-style-type: none"> Provedba natječaja za privatizaciju 	2005., 2006.
Usvajanje mehanizama Zajedničke poljoprivredne politike (CAP)		
Uređenje tržišta poljoprivredno prehrambenih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje sukladno promjenama organizacije tržišta u EU 	kontinuirano
Usklađivanje državne potpore poljoprivredi s EU	<ul style="list-style-type: none"> Prilagodbe legislative EU 	kontinuirano
Uspostava sustava potpore ruralnom razvitku	<ul style="list-style-type: none"> Provedba mjera ruralnog razvika iz nacionalnog proračuna i akreditacija i provedba mjera iz pretpripravnih fondova 	kontinuirano
Uspostava Agencije za plaćanja	<ul style="list-style-type: none"> Akreditacija SAPARD agencije Usklađivanje plaćanja nacionalnih potpora s EU standardima 	2005. kontinuirano
Usklađivanje inspekcije u poljoprivredi s EU standardima	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja inspektora, edukacija, opremanje, usklađivanje legislative 	2006., 2007., itd.
Uspostava sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka	<ul style="list-style-type: none"> Izrada studije i pilot projekta za uspostavu FADN-a 	2006.-2008.
Uspostava Vinogradarskog katastra	<ul style="list-style-type: none"> Formiranje potpunog digitaliziranog katastra Prikupljanje i unos preostalih podataka 	2006. 2007.-2008.
Usklađivanje fitosanitarnih standarda s EU	<ul style="list-style-type: none"> Gradnja nove zgrade Zavoda za zaštitu bilja Povećanje zaposlenih u službi zaštite bilja te njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje. Izrada provedbenih propisa 	2006.-2008. 2006., 2007., itd. kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Funkcionalna uspostava Agencije za hranu	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje kapaciteta Agencije za hranu 	kontinuirano
Usklađivanje veterinarskih standarda s EU	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada provedbenih propisa • Reorganizacija veterinarske službe i inspekcije 	kontinuirano kontinuirano
Usklađivanje ribarske politike sa Zajedničkom ribarskom politikom EU	<ul style="list-style-type: none"> • Harmonizacija propisa • Reorganizacija inspekcije 	kontinuirano kontinuirano
SUMARSTVO		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Dobivanje podataka o šumama s višim stupnjem pouzdanosti i točnosti u skladu s EU standardima, a za potrebe praćenja stanja, planiranja, razvoj šumarske politike i izvješćivanja nacionalnih i međunarodnih tijela i institucija	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provođenje projekta "Nacionalna inventura šumskih resursa R.H." 	2006., 2007. i 2008. godina
Utvrđivanje i praćenje zdravstvenog stanja šumskog bilja radi sprečavanja širenja i suzbijanja štetočina bilja	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava sustava i provođenje praćenja zdravstvenog nadzora 	kontinuirano
Unapređenje i uspostava trajnog nadzora nad šumama na jednom mjestu, a odnosi se na oštećenja šuma izazvana atmosferskim onečišćenjima i drugim čimbenicima koji utječu na stanje šuma, te poboljšanje nadzora nad šumskim požarima i njihovim uzrocima, učincima i prevenciji	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje podzakonskih akata o trajnom nadzoru nad šumama • Donošenje programa mjera za prikupljanje podataka i uspostavu registra oštećenosti šuma • Ustrojavanje i vođenje jedinstvenog informacijskog sustava i registra o šumskim požarima 	kontinuirano kontinuirano kontinuirano
Zaštita i očuvanje genetskog materijala šumskih vrsta Republike Hrvatske	<ul style="list-style-type: none"> • Očuvanje biljnih genetskih izvora 	kontinuirano
Provedba preuzetih obveza o održivom gospodarenju šumama u Republici Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje šumarske savjetodavne službe • Izrada Hrvatskog FSC standarda za gospodarenje šumama • Uspostava upisnika šumoposjednika • Uvođenje subvencija šumoposjednicima (za okrupnjavanje posjeda, održivo gospodarenje, korištenje biomase i dr.) 	kontinuirano kontinuirano kontinuirano kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
5.6. ZDRAVSTVENI SEKTOR		
5.6.1. Reforma zdravstvenog osiguranja		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Stabilizacija sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja		
Smanjenje izdataka za lijekove	Donošenje niza pravilnika koji reguliraju područje lijekova (registracije) i stavljanje u promet; izmjena provedbenih akata Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje iz područja lijekova; izmjena Zakona o zdravstvenoj zaštiti vezano uz participaciju na lijekove	2005.-2008.
Smanjenje bolničkih izdataka	Izmjena provedbenih akata Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i ugovornih obveza zdravstvenih ustanova	kontinuirano
Izmjena osnovnog paketa zdravstvenih usluga iz osnovnog zdravstvenog osiguranja	Izmjena postojećeg Zakona o zdravstvenom osiguranju i donošenje novog Zakona o zdravstvenom osiguranju	2006.-2008.
Unapređenje sustava plaćanja usluga u bolničkim ustanovama	Daljnje proširenje Sustava dijagnostički usmjerenih skupina (DRG), odnosno proširenje entiteta koji se plaćaju po PPTT (Plaćanje po terapijskom postupku) i uvođenje plaćanja po dijagnostičko-terapijskim skupinama	kontinuirano
5.6.2. Reforma zdravstvenih usluga		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Reforma sustava zdravstvene zaštite		
Poboljšanje organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite		
Dovršenje privatizacije ordinacija primarne zdravstvene zaštite	Donošenje Strategije razvoja hrvatskog zdravstva do 2015. godine	2005.-2008.
Dovršenje informatizacije primarne zdravstvene zaštite	Opremanje ordinacija informatičkom opremom i povezivanje sa središnjim informacijskim sustavom	2005.-2006.
Edukacija zdravstvenih radnika	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje provodi edukaciju izabranih ugovornih doktora	kontinuirano
Financijska stimulacija preventivnih pregleda i zdravstvenog prosvjeđivanja	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje provodi kroz reguliranje ugovornih odnosa sa izabranim ugovornim doktorima	2005.-2008.
Reorganizacija domova zdravlja	Izmjena zakona o zdravstvenoj zaštiti	2005.-2006.
Poboljšanje organizacije i rada sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite		
Kategorizacija i akreditacija bolničkih zdravstvenih ustanova	Donošenje Strategije razvoja hrvatskog zdravstva do 2015. godine	2005.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Poboljšanje infrastrukture i znavljanje medicinske opreme	<ul style="list-style-type: none"> Analiza stanja u pogledu medicinsko-tehničke opremljenosti te donošenje plana investicija u bolničkim ustanovama i znavljanja medicinske opreme 	2005.-2008.
Nastavak informatizacije bolničkih ustanova	<ul style="list-style-type: none"> Osiguranje sredstava za nastavak informatizacije bolničkih ustanova, provjera funkcionalnosti izvedbenih rješenja i povezivanje na središnji informacijski sustav 	2005.-2008.
Poboljšanje rada inspekcijskih službi	<ul style="list-style-type: none"> Objedinjavanje unutarnje i vanjske kontrole Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i osiguranje sredstava za provođenje zdravstvenog i stručnog nadzora 	2005.-2008.
Preuzimanje aktivne uloge u upravljanju ljudskim resursima u segmentu zdravstvene djelatnosti		
Usklađivanje broja doktora medicine koji ulaze u sustav zdravstva sa stvarnim potrebama	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje upisnih kvota na medicinskim fakultetima 	2005.-2008.
Omogućavanje obavljanja pripravničkog staža neposredno nakon završenog fakulteta	<ul style="list-style-type: none"> Financijska stimulacija zdravstvenih ustanova za zapošljavanje pripravnika 	2005.-2008.
Planski pristup u otvaranju novih radnih mjesta i odobravanju specijalizacija	<ul style="list-style-type: none"> Analiza potreba za zdravstvenim radnicima specijalistima i izrada godišnjih planova specijalizacija i subspecijalizacija 	2005.-2008.
Usklađivanje javno zdravstvene regulative s Europskom Unijom		
Unapređenje zdravlja stanovništva		
Usklađivanje javno zdravstvene regulative s Europskom Unijom	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti 	2005.-2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda s direktivama EU 	2005.-2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje zakona o opskrbi krvi 	2005.-2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Zakonom o darivanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja predviđeno donošenje niza pravilnika kojima se uređuje područje transplantacije 	2005.-2006.
5.7. REFORMA JAVNE UPRAVE		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Reorganizacija državne uprave		
Depolitizacija javne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene Zakona o sustavu državne uprave 	2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene Zakona o postupku primopredaje vlasti 	2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti 	2006.
Stvaranje organizacijskih pretpostavki za poboljšanje upravljanja kadrovima u državnoj službi	<ul style="list-style-type: none"> Ustrojavanje organizacijskih jedinica za razvoj i upravljanje kadrovima u svim tijelima državne uprave koja zapošljavaju više od 50 zaposlenika 	2006.
Racionalizacija državne uprave	Priprema i provođenje programa racionalizacije (uključujući zbrinjavanje osoblja, preraspodjelu i učinak na proračun) u tijelima državne uprave na temelju rezultata funkcionalne revizije	2006.-2007.
Uspostava jasnih pravila o financiranju i donaciji političkih stranaka	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti Zakon o financiranju političkih stranaka 	2007.
Poboljšanje nadzora nad radom tijela državne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti izmjene i dopune Zakona o upravnoj inspekciji 	2008.
Poboljšanje organizacijske strukture i upravljanja u tijelima državne uprave sa svrhom postizanja standarda i učinkovitosti na razini zemalja EU	<ul style="list-style-type: none"> Nastaviti provođenje funkcionalne revizije u tijelima državne uprave 	2006.-2007.
Službenički sustav		
Osiguranje veće stručnosti uprave, objedinjenog sustava planiranja i zapošljavanja u državnoj upravi s ciljem postizanja planiranog i ekonomičnog korištenja proračunskih sredstava, poboljšane, transparentnije metode i praksa upravljanja državnim službenicima, uključujući zapošljavanje, odabir, razvoj karijere i napredovanje	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti podzakonske propise o sustavu i klasifikaciji radnih mjesta i druge provedbene propise za Zakon o državnoj službi 	do 01.01.2006.
Osiguranje dosljednosti u nagrađivanju u državnoj upravi, uvođenje transparentnosti u sustav plaća i nagrađivanja i uvođenje više elemenata koji se temelje na zaslugama i radu	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti Zakon o plaćama u državnoj službi 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Poboljšanje djelovanja javne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti nove propise o uvjetima zapošljavanja u javnoj službi koje uključuje odredbe o centraliziranom kolektivnom pregovaranju 	2007.
Definiranje statusa službenika u lokalnoj i područnoj samoupravi, poboljšane, transparentnije metode i praksa upravljanja službenicima u lokalnoj i područnoj samoupravi, uključujući zapošljavanje, odabir, razvoj karijere i napredovanje	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti Zakon o radnim odnosima u lokalnoj i područnoj samoupravi 	2008.
Pojednostavljenje administrativnih postupaka i razvoj suvremenog elektroničkog poslovanja		
Učinkovitost i stručnost u upravnom donošenju odluka, kraći upravni postupak, lakše ostvarivanje prava stranaka	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti i provesti izmjene Zakona o općem upravnom postupku 	2006.-2007.
Jačanje uloge elektroničke uprave u razvoju gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti novu uredbu o uredskom poslovanju (prilagođenu elektronskom funkcioniranju uprave) 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Informatizacija ureda državne uprave u županijama 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Utvrdjivanje modela i rješenja međupovezivanja informacijskih sustava tijela državne uprave jedinstvenom telekomunikacijskom mrežom u funkciji jačanja uloge elektroničke uprave u razvoju gospodarstva 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pripreme oblikovanja i objavljivanja u elektroničkom obliku službenih obrazaca tijela državne uprave, koje građani i poslovni subjekti mogu podnositi javnom telekomunikacijskom mrežom 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Utvrdjivanje strukture, obrasca i pravila djelovanja središnjeg informatički podržanog , očevidnika službenika 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada "Studije administrativnog opterećenja poduzeća" 	2006.
Stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika		
Poboljšanje upravne sposobnosti za pristupanje Hrvatske EU	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika (u smislu kadrovske popunjenosti) 	2006.-2007.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Jačanje kapaciteta horizontalnog obrazovanja u državnoj upravi	<ul style="list-style-type: none"> Izrada plana za informatičko obrazovanje službenika i namještenika u državnoj upravi i provedba obuke državnih službenika u području primjene informatičke tehnologije i opreme Uspostava sustava za razmjenu iskustava i koordinaciju aktivnosti informatičara u državnoj upravi Ubrzano obrazovanje u znanju stranog jezika državnih službenika koji sudjeluju u prilagodbi zakonodavstva EU 	<p>2006.-2007.</p> <p>2006.-2008.</p> <p>kontinuirano</p>
5.8. ODGOJ, OBRAZOVANJE I ZNANOST		
5.8.1. Predškolski odgoj i obrazovanje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Povećati broj djece upisane u predškolske programe (sa 43% na 46% u 2006. godini)	<ul style="list-style-type: none"> Pokretanje osnivača na osnivanje većeg broja dječjih vrtića (privatnih i/ili proširenje postojećih vrtića) u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pružanje potpore u opremanju didaktičkom opremom 	2006. - 2008. kontinuirano
Širiti predškolski odgoj i obrazovanje većim obuhvatom djece	<ul style="list-style-type: none"> Ustrojavanje novih programa predškolskog odgoja u 30 općina i gradova (u novim vrtićima ili pri osnovnim školama, kulturnim i športskim ustanovama i udrugama) 	2006.
Povećati obuhvat djece predškolom (godinu dana prije polaska u osnovnu školu) sa sadašnjih 96% na 96,4% u 2006. godini	<ul style="list-style-type: none"> Ustrojavanje novih programa predškole osobito za djecu iz socijalno depriviranih sredina, djecu Rome, djecu na otocima i djecu u seoskim sredinama 	2006. - 2008. kontinuirano
Unaprijediti kvalitetu rada u predškolskim odgojno -obrazovnim ustanovama	<ul style="list-style-type: none"> Izrada nacionalnog uputnika / kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje 	2006. - 2007.
Sustavno stručno usavršavanje odgojitelja/ica, ravnatelja/ica i stručnih suradnika/ica te predstavnika općina i gradova za razvoj različitih programa predškolskog odgoja i obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> Ustrojavanje novih programa predškolskog odgoja (npr. strani jezici, umjetnički i športski programi) u različitim trajanjima 	2006.- 2008. kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Uključivanje romske djece oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja (priprema za osnovnu školu)	Provedba mjera iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. (Informiranje roditelja romske djece o potrebi uključivanja u predškolske programe; osiguravanje materijalnih uvjeta za provedbu programa, organiziranje programa predškolskog odgoja za romsku djecu u svim sredinama u kojima žive)	2005. -2015. kontinuirano
5.8.2. Osnovnoškolsko obrazovanje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Poboljšati kvalitetu i učinkovitost osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja uvođenjem Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda (HNOS-a) Utvrditi nacionalnu politiku za vrjednovanje obrazovnih postignuća	<ul style="list-style-type: none"> Izrada novog Zakona o osnovnom školstvu Provedba PISA projekta Izrada Pravilnika o školskim ekskurzijama Izrada Pravilnika o utvrđivanju psihofizičkog stanja djece (upis u 1. razred osnovne škole) Izrada Nacionalnog nastavnog uputnika (kurikuluma) za osnovnu školu na temelju HNOS-a Izrada novog Nastavnog plana i programa za osnovnu školu Provedba Nacionalne strategije jedinstvene politike osoba s invaliditetom Izrada Zakona o športu HNOS će se uvesti u sve osnovne škole (837) u školskoj godini 2006./2007. 	2006. 2006., 2009. kontinuirano 2006. 2006. 2006. 2006. 2005. kontinuirano 2006. 2006.-2007.
Osigurati veću stručnost učitelja za promjene u osnovnom školstvu i stručno usavršavanje učitelja/ica, ravnatelja/ica i stručnih suradnika/ca za primjenu HNOS-a u osnovnoj školi	<ul style="list-style-type: none"> Stručno usavršavanje učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika iz 49 osnovnih škola radi učinkovitije provedbe HNOS-a (tri ciklusa) Stručno usavršavanje učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika iz ostalih 788 osnovnih škola radi uvođenja HNOS-a u sve škole u 2006./2007. školskoj godini 	2006. 2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Osigurati veću stručnost učitelja za promjene u osnovnom školstvu i stručno usavršavanje učitelja-podučavatelja za stručno usavršavanje učitelja u osnovnim školama za primjenu HNOS-a	<ul style="list-style-type: none"> • Stručno usavršavanje za 300 učitelja-podučavatelja razredne nastave (od 1. do 4. razreda) i 300 učitelja-podučavatelja predmetne nastave (od 5. do 8. razreda) 	2006.
Osigurati veću stručnost učitelja za promjene u osnovnom školstvu i stručno usavršavanje učitelja stranih jezika i drugih učitelja za nastavu u osnovnoj školi na stranom jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Razviti model nastave na stranim jezicima u osnovnim školama • Stvaranje novih kapaciteta (izgradnja / dogradnja škola) • Uvođenje jednosmjenskog rada 	2006. kontinuirano 2006. kontinuirano
Povećati broj upisanih učenika/ca u osnovnu školu (sa sadašnjih 96,5% na 96,8% u 2006.). Povećati postotak učenika koji završavaju osnovnu školu	<ul style="list-style-type: none"> • Ojačati suradnju i suradničke odnose između roditelja, škole i lokalne zajednice 	2006. kontinuirano
Poboljšati materijalne uvjete u osnovnim školama nabavkom didaktičke opreme i suvremenih pomagala za rad u istraživačkoj i projektnoj nastavi	<p>Osigurati dodatna didaktička sredstva i pomagala za 49 škola koje provode HNOS.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Početno osigurati potrebna didaktička sredstva za sve škole koje će u 2006./2007. školskoj godini provoditi HNOS. 	2006.
Omogućiti učiteljima/icama stjecanje osnovne razine informatičke pismenosti	<ul style="list-style-type: none"> • Informatički opismeniti učiteljstvo 	2005. -. 2008. kontinuirano
Povećati obuhvat romske djece oba spola sustavom obaveznog osnovnog obrazovanja	<p>Provedba mjera iz Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. (Pomoć pri upisu romske djece oba spola u osnovne škole. Stvarati preduvjete za njihovo uključivanje u produženi boravak u školi. Osposobiti romske pomagače.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stvarati preduvjete za smanjivanje broja razrednih odjela koje pohađaju samo djeca Romi. Smanjiti broj djece Roma koji izostaju s nastave. Stvoriti preduvjete za porast broja romskih učenika/ica koji završavaju osnovnoškolsko obrazovanje.) 	2005. kontinuirano
5.8.3. Srednjoškolsko obrazovanje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usavršavanje nastavnika i ravnatelja		
Razviti strategiju obrazovanja nastavničkog kadra utemeljenu na praksi međunarodnih standarda obrazovanja nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada standarda i kompetencija za svaku kategoriju • Pravilnik o usavršavanju nastavnika 	2006./2007./2008. 2006.-2007.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Pedagoško-psihološko obrazovanje nastavnika podići na višu razinu	<ul style="list-style-type: none"> Izrada prijedloga projekta pedagoško-psihološkog obrazovanja nastavnika sukladno Bolonjskoj deklaraciji 	2005., 2006.
Državna matura		
Unaprijediti i osigurati kvalitetu obrazovanja. Podići razine odgovornosti svih sudionika u sustavu. Pouzdanije, objektivnije i pravednije vrjednovanje postignuća	<ul style="list-style-type: none"> Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu definirano je uvođenje državne mature Vijeće za provođenje državne mature i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja obavljaju poslove vanjskog vrednovanja i provođenja državne mature Pravilnik o polaganju državne mature 	2008./09. za učenike gimnazija. 2008./09. za učenike gimnazija. 2009./10. za učenike strukovnih škola 2006.-2007.
Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja		
Primjena vanjskog vrjednovanje učeničkih i školskih postignuća, omogućavanje školama da kontinuirano provode samoanalizu, samovrjednovanje i definiraju vlastite razvojne ciljeve i razvojne planove Postaviti jasne nacionalne standarde	Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja priprema i provodi <ul style="list-style-type: none"> vanjsko vrjednovanje u odgojno-obrazovnom sustavu RH. Provodi sve ispite temeljene na nacionalnim standardima. 	2006./2007. kontinuirano
Izrada kurikuluma u srednjem školstvu		
Priprema učenika za svijet rada, državnu maturu i nastavak školovanja - izrada novih kurikuluma.	<ul style="list-style-type: none"> Redefiniranje strukovnih područja Izrada nacionalnog kvalifikacijskog okvira Utvrđivanje izlaznih kompetencija učenika Redefiniranje zanimanja Izrada novih i moderniziranje postojećih programa 	2006., 2007., 2008. 2006., 2007., 2008. 2006., 2007., 2008. 2006., 2007., 2008. 2006., 2007., 2008.
Mreža programa		
Izraditi novu mrežu programa sukladno potrebama tržišta rada i interesima lokalne uprave	<ul style="list-style-type: none"> Izrada mreže programa 	2005., 2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Opremanje srednjih škola		
Opremiti srednje škole suvremenom opremom kako bi se učenici pripremili za tržište rada i polaganje državne mature	<ul style="list-style-type: none"> Izrada plana opremanja (nastavak) Opremanje 	2006. 2006., 2007. kontinuirano
Obrazovanje odraslih		
Zakonsko reguliranje djelatnosti obrazovanja odraslih	<p>Priprema prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih kojim bi se omogućilo jedinstveno zakonsko uređenje svih oblika obrazovanja odraslih, osiguranje kvalitete provedbe obrazovnih programa, osiguranje kvalitetne edukacije andragoških djelatnika, financijsko uređenje djelatnosti i dr.</p> <ul style="list-style-type: none"> 	2006.
Analizirati stanje i stvoriti bazu podataka sa svim podacima o obrazovanju odraslih	<p>Kroz CARDS 2004 (pred usvajanjem je u Delegaciji EK) predviđeno je, između</p> <ul style="list-style-type: none"> ostalog, analiza stanja u obrazovanju odraslih i formiranje baze podataka sa svim relevantnim podacima o obrazovanju odraslih 	2006./2007.
Nastaviti projekt opismenjavanja odraslih osoba bez završene osnovne škole	<ul style="list-style-type: none"> Projekt «Za Hrvatsku pismenost: put do poželjne budućnosti» u provedbi od 2003. godine sa predviđenim trajanjem do 2012. 	2006.do 2012. kontinuirano
Uključivanje romske djece u programe srednjoškolskog obrazovanja		
Povećati upis romskih učenika oba spola u 1. razrede srednjih škola	<ul style="list-style-type: none"> Prikupljanje podataka u jedinstvenu bazu podataka u suradnji s romskim udrugama 	2006. kontinuirano
Omogućavanje stipendiranja romskih učenika	<ul style="list-style-type: none"> Prikupljanje podataka o upisu i redovitom pohađanju srednje škole u suradnji s romskim udrugama, utvrditi godišnja izvješća o dodjeli stipendija 	2006. kontinuirano
Osiguravanje smještaja u učeničkim domovima	<ul style="list-style-type: none"> U suradnji s gradovima, općinama i romskim udrugama napraviti bazu podataka učenika u učeničkim domovima 	2006. kontinuirano
Osuveriniti cjelokupni sustav odgoja i obrazovanja uporabom informatičko komunikacijskih tehnologija	<ul style="list-style-type: none"> Sustavna primjena projekta "Izgradnja središnjeg eLearning portala Republike Hrvatske" 	2005. kontinuirano
Uspostaviti informacijski sustav za praćenje upravljanja u obrazovanju	<ul style="list-style-type: none"> Uvođenje sustava za praćenje upravljanja u obrazovanju (The Education Management Information System-EMIS) 	2006.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
5.8.4. Znanost i visoko obrazovanje		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Uskladiti hrvatske zakona s europskim	<ul style="list-style-type: none"> • Reorganizacija sustava znanosti i visokog obrazovanja sukladno novom zakonu 	2004.- 2007.
Povećanje proračunskih i izvanproračunskih izdvajanja za znanost i visoko obrazovanje Stupanj izdvajanja uskladiti sa stupnjem izdvajanja u razvijenim europskim zemljama	<ul style="list-style-type: none"> • Uvesti međunarodni sustav vrjednovanja znanstvenog i visokostručnog rada • LUMP SUM (uspostava modela jedinstvenoga sustava financiranja sveučilišta) 	2005.- 2007. 1.1.2006.
Primjena zakona i podzakonskih akata - MZOŠ	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava Upisnika visokih učilišta • Uspostava Upisnika znanstvenih organizacija i Upisnika znanstvenika • Imenovanje Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju • Jamstvo kvalitete u visokoobrazovnom sustavu RH • Provesti vanjsko vrjednovanje kvalitete visokoškolskih programa i ustanova uz usporedivi razvoj jedinica za jamstvo kvalitete na visokim učilištima • Povećati dio privatnoga sektora u visokom školstvu • Raspis natječaja za projekte 	2005.-2006. 2005.-2006. do kraja 2005. 2006. 2006.-2010. kontinuirano 2006.-2010. kontinuirano do kraja 2005.
Primjena zakona i podzakonskih akata - Nacionalnog vijeća za znanost	<ul style="list-style-type: none"> • Na temelju Pravilnika o vrjednovanju znanstvenih organizacija započet će se vrjednovati znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba prema ranije važećim propisima • Usklađivanje Pravilnika o znanstvenim područjima, poljima i granama s primjedbama znanstvenih organizacija 	započinje najkasnije 10.12.2005. kontinuirano 2005.-2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Primjena zakona i podzakonskih akata - Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> Implementacija smjernica Bolonjske deklaracije i dokumenata vezanih uz uspostavu europskog sustava visokog obrazovanja 	2005.-2007.
5.9. OSTALE REFORME		
5.9.1. Reforma pravosuđa		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Modernizacija i učinkovitiji rad hrvatskih sudova		
Povećanje učinkovitosti rada sudova – smanjenje zaostataka neriješenih predmeta	<ul style="list-style-type: none"> Vrhovni sud sukladno odredbama Zakona o sudovima donijet će odluke o preraspodjeli s preopterećenih na manje opterećene sudove Ministarstvo pravosuđa u sudovima će uvesti prekovremeni rad sudaca na rješavanju zaostalih sudskih predmeta 	2006.-2008. Kontinuirano 2006.
Upravni nadzor na radom sudova	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo pravosuđa ustrojiti će pravosudnu inspekciju koja će u okviru zakonskih ovlasti obavljati upravni nadzor nad radom sudova 	2005. Kontinuirano
Reorganizacija sudske dostave	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo pravosuđa u sudove će uvesti elektronsku dostavu i to prvenstveno u trgovačke sudove 	2006.
Brže i ekonomičnije vođenje sudskog postupka	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo pravosuđa predlaže izmjenu Zakona o parničnom postupku kako bi se ograničilo vraćanje predmeta na ponovno suđenje prvostupanjskom sudu 	2006.
Alternativno rješavanje sudskih sporova	<ul style="list-style-type: none"> U okviru projekta PHARE 2005. Ministarstvo pravosuđa predložilo je zajednički projekt sa Hrvatskom udrugom poslodavaca, Hrvatskom trgovačkom komorom i Hrvatskom obrtničkom komorom na razvoju mirenja kao alternativnog rješavanja sporova Osnivanje regionalnih centara za mirenje Uspostavljanje sustavnog odnos sudova i organizacija za mirenje 	2005. 2006.-2008. 2006.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje sudaca da provode postupak mirenja i upućuje stranke u postupak mirenja Informiranje građana o mogućnostima korištenja alternativnih načina rješavanja sporova 	<p>2006.-2008.</p> <p>2006.-2008.</p>
Prijenos određenih sudskih poslova na javne bilježnike	<p>Izmjenama Ovršnog zakona dat je zakonski okvir da se ovršni predmeti na temelju vjerodostojne isprave prenesu na javne bilježnike čime se postiže rasterećenje sudova sa velikim brojem ovih predmeta</p> <p>Povezivanje javnobilježničkih ureda elektronskim putem sa gruntovnicama i</p> <ul style="list-style-type: none"> sudskim registrima trgovačkih sudova-izdavanje ovjerenih izvadaka iz gruntovnica i sudskih registra trgovačkih sudova 	<p>2005.-2008. Kontinuirano</p> <p>2005. - 2006.</p>
Racionalizacija mreže sudova		
Proces racionalizacije organizacije i strukture sudova	<ul style="list-style-type: none"> Konferencija o racionalizaciji i strukture sudova u RH (lipanj 2005.) predložila je kriterije za racionalizaciju mreže sudova Zakonom utvrditi bagatelne prekršaje koji se moraju prebaciti iz nadležnosti prekršajnih sudova i staviti ih u nadležnost upravnih tijela Provesti nekoliko pilot projekata spajanja općinskih i prekršajnih sudova u onim mjestima gdje ni prekršajni ni općinski sudovi ne ispunjavaju kriterije iz Projekta Provesti pilot projekt spajanja općinskih sudova koji ne ispunjavaju niti jedan od postavljenih kriterija Preispitati i napraviti analizu svrhovitosti sadašnje podjele nadležnosti županijskih sudova u skladu sa administrativnom podjelom županija kao i razmotriti smanjenje broja županijskih sudova Napraviti analizu racionalnosti sadašnjeg broja trgovačkih sudova Sukladno čl.6.Europske konvencije o ljudskim pravima razmotriti kako ostvariti punu nadležnost Upravnog suda 	<p>2005.-2006.</p> <p>2006.-2007.</p> <p>2006.</p> <p>2006.</p> <p>2006.-2007.</p> <p>2006.-2007.</p> <p>2006.</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEME
Reforma zemljišnoknjižnog sustava		
Projekt sređivanja zemljišnih knjiga - rješavanje svih zaostataka u zemljišnoknjižnim predmetima i postizanje optimalne ažurnosti u radu gruntovnica	<ul style="list-style-type: none"> • U 2006. i dalje će biti nastavljeno na provedbi mjera i aktivnosti zacrtanih u projektu sređivanja zemljišnih knjiga • Provedba sustavnog nadzora rada gruntovnica • Redovito statističko i analitičko informiranje o dnevnom stanju u gruntovnicama • Obvezna i sustavna edukacija svih zemljišnoknjižnih referenata • Intenzivno opremanje informatičkom opremom 	<p>2006.-2008.</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p>
Uspostava digitalne baze zemljišnih knjiga	<ul style="list-style-type: none"> • Pripremiti do 2007.g.sve tehničke uvjete za uspostavu digitalnih zemljišnih knjiga u preostalih 50 gruntovnica 	2006.
Stvaranje digitalne baze zemljišnih knjiga	<ul style="list-style-type: none"> • Pripremiti do 2007.g.sve tehničke uvjete za uspostavu digitalnih zemljišnih knjiga u preostalih 50 gruntovnica 	2006.
Stvaranje zajedničke baze zemljišnoknjižnih podataka	<ul style="list-style-type: none"> • Paralelno s procesom digitalizacije zemljišnih knjiga pripremiti uvjete za stvaranje zajedničke Baze zemljišnih knjiga za umrežavanje digitaliziranih podataka iz gruntovnica i katastra 	2007.
Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja		
Povećanje učinkovitosti ovršnog postupka	<ul style="list-style-type: none"> • Novelom Ovršnog zakona stvorene su pravne pretpostavke za povećanje učinkovitosti ovršnog postupka. Novela Ovršnog zakona stupa na snagu 1. siječnja 2006. g. • Provedba ovršnog zakona u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom i Hrvatskom javnobilježničkom komorom • Otvaranje komisionih prodavaonica u kojima će se prodavati zaplijenjene pokretnine • Uspostavljanje registra nekretnina, te pokretnina čija je vrijednost veća od 50.000 kuna, a koja se prodaju u ovršnom postupku 	<p>2006.</p> <p>2006.</p> <p>2006.-2007.</p> <p>2006.</p>

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Očevidnik nekretnina i pokretnina bit će objavljen i putem interneta • Prijenos ovršnih predmeta na temelju vjerodostojne isprave na javne bilježnike • Provedba upravnog nadzora rada ovršnih odjela općinskih sudova i sudskih izvršitelja • Edukacija sudaca i sudskih izvršitelja 	<p>2005.-2006.</p> <p>2006.</p> <p>2005.-2008. Kontinuirano</p> <p>2005.-2007. Kontinuirano</p>
Reforma kaznenog zakonodavstva		
Usklađivanje materijalno kaznenog zakonodavstva sa međunarodnim konvencijama koje je prihvatila RH	<p>Promjenom Kaznenog zakona odnosit će se na opće i linearno pooštrenje</p> <ul style="list-style-type: none"> • represije, produljenje rokova zastare i dr. Novela Kaznenog zakona bila bi upućena u parlamentarnu proceduru u jesen 2005.g. 	2005.
Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala	<p>Izrađen je nacrt novog Nacionalnog programa za sprečavanje korupcije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programom su predviđene institucionalne mjere za učinkovitiji progon počinitelja kaznenih djela i sprečavanje korupcije. Upućen će biti u redovnu parlamentarnu proceduru u jesen 2005.g. • Pravosudna akademija Ministarstva pravosuđa uz pomoć CARDS programa provest će edukaciju i osposobljavanje sudaca, državnih odvjetnika i dr. zaposlenih na području otkrivanja i procesuiranja korupcije i organiziranog kriminala 	<p>2005.</p> <p>2006.</p>
Reforma procesnog kaznenog zakonodavstva	<p>U okviru projekta Zakonika o kaznenom postupku, a koji se provodi u sklopu «Twinning light project» bit će obuhvaćene promjene prethodnog kaznenog postupka i revidiran stadij istrage, a što će biti usklađeno sa izmjenama Zakona o Državnom odvjetništvu i Zakonom o kaznenom postupku</p>	2006.-2008.
5.9.2. Zaštita okoliša		
Horizontalno zakonodavstvo		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje Zakona o zaštiti okoliša 	2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uvođenje cjelovitog sprečavanja i nadziranja onečišćenja okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Ugradnja odredaba za primjenu IPPC direktive u novi Zakon o zaštiti okoliša 	2006.
Integriranje zahtjeva na području zaštite okoliša pri utvrđivanju i provedbi ostalih sektorskih politika u cilju promicanja održivog razvitka	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje strategije održivog razvitka • Donošenje provedbenog propisa o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš 	2006. 2007.
Unaprjeđenje postupka procjene utjecaja na okoliš pojedinih zahvata	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje provedbenog propisa o procjeni utjecaja na okoliš na razini pojedinačnih zahvata 	2007.
Izvrješćivanje o stanju okoliša i rezultatima poduzetih mjera zaštite okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i donošenje Izvješća o stanju okoliša 	kontinuirano (svake 4 godine)
Izgradnja i rekonstrukcija okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Podrška izgradnji i rekonstrukciji okoliša - ISPA 	2006.-2007.
Kakvoća zraka i klimatske promjene		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Unaprjeđenje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka te uspostavljanje uvjeta za sustavno rješavanje problema vezanih uz klimatske promjene		
Utvrđivanje politike i mjera za rješavanje problema onečišćivanja zraka	<ul style="list-style-type: none"> • U potpunosti uskladiti propise iz područja zaštite zraka s pravnom stečevinom EU 	2006.-2007.
Poboljšati i ojačati primjenu mjera za zaštitu kakvoće zraka, te način organiziranja i provođenja mjera zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada Plana djelovanja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka • Provođenje ocjenjivanja kakvoće zraka na teritoriju države i razvrstavanje na zone i područja 	2006. 2006.-2007.
Uspostava kvalitetnog sustava za trajno praćenje kakvoće zraka na državnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> • Izgraditi 12 preostalih postaja (pozadinskih i postaja u zaštićenim područjima prirode) 	2006.-2008.
Provedba politike i mjera za ublaženje klimatskih promjena u skladu s načelima UN Okvirne konvencije o promjeni klime, na način koji omogućava gospodarski razvoj na održivi način	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada nacionalne strategije i plana djelovanja za provedbu UNFCCC i Kyoto protokola s planom djelovanja • Izrada Nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji UN-a o promjeni klime 	2007. 2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada Plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova 	2006.-2007.
	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava registra emisija stakleničkih plinova 	2006.-2007.
Gospodarenje otpadom		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje i provedba Plana gospodarenja otpadom Izrada provedbenih propisa Zakona o otpadu Daljni razvoj sustava naknada radi zbrinjavanja proizvoda kada postanu otpad 	2006.-kontinuirano 2006. 2006.-kontinuirano
Uspostava "mreže" centara za gospodarenje otpadom (do 21 centra)	<ul style="list-style-type: none"> Ulagati u izgradnju centara za gospodarenje otpadom zajedno s rekonstrukcijom, sanacijom i mogućom daljnjom upotrebom postojećih odlagališta korištenjem sredstava iz različitih izvora (različiti investitori) 	2006.-kontinuirano
Saniranje i zatvaranje lokacija visokog onečišćenja okoliša - crnih točaka	<ul style="list-style-type: none"> Izrada i provedba sanacijskih programa korištenjem sredstava iz različitih izvora (različiti investitori) 	2006.-kontinuirano
Uspostava potpune informatizacije sustava za gospodarenje otpadom	<ul style="list-style-type: none"> Daljnji razvoj informacijskog sustava i tokova otpada putem Agencije za zaštitu okoliša (količine, vrste, procedure, postupci zbrinjavanja itd.) 	2006.-kontinuirano
Kakvoća vode		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Jačanje i uspostava sustava integralnog upravljanja vodama s intenziviranjem investiranja u infrastrukturu upravljanja vodama		
Održavati/postići dobro stanje voda i ekoloških sustava ovisnih o vodama	<p>Jačanje/reforma postojećeg sustava financiranja upravljanja vodama i osiguranje</p> <ul style="list-style-type: none"> većeg godišnjeg iznosa sredstava (izmjena/ donošenje novih podzakonskih akata Zakona o financiranju vodnog gospodarstva), (MPŠVG) <p>Jačanje vodnogospodarskog planiranja (donošenje Vodnogospodarske osnove</p> <ul style="list-style-type: none"> Hrvatske i nastavak rada na drugoj fazi donošenja planova upravljanja vodama na pojedinim vodnim područjima), (MPŠVG) 	2006.-kontinuirano kontinuirano (2009.)
Saniranje i uklanjanje izvora onečišćenja	<p>Intenzivnija provedba mjera zaštite voda, naročito na pripremi i provedbi</p> <ul style="list-style-type: none"> infrastrukturnih projekata za zaštitu voda; sanacija i završetak postojećih i gradnja novih sustava javne odvodnje, (MPŠVG) 	kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Stanovništvo ima osiguran pristup sigurnoj pitkoj vodi	<p>Smanjenje gubitaka u postojećim vodoopskrbnim sustavima i povećanje stupnja priključenosti na javne vodoopskrbne sustave (regionalni vodoopskrbni sustavi), sanacija i završetak postojećih i gradnja novih vodoopskrbnih sustava odvodnje, (MPŠVG)</p> <p>Ustrojavanje sustava samokontrole za javne vodoopskrbne objekte (izrada smjernica za uvođenje sustava, edukacija vodovoda, edukacija sanitarne inspekcije o sustavu, kontroli, evaluaciji i verifikaciji sustava i izrada checking lista za inspektore, nabavka opreme za kontrolu dezinfekcije vode), (MZSS)</p> <p>Kontinuirano provođenje monitoringa sanitarne ispravnosti vode za piće, izrada godišnjeg plana monitoringa, izrada obrasca i sustava za prikupljanje podataka o provođenju monitoringa, izrada godišnjeg izvještaja, izrada baze podataka o kvaliteti vode, (MZSS)</p> <p>Uspostava zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće i jačanje provedbe mjera zaštite voda u ovim zonama, (MPŠVG)</p>	<p>kontinuirano</p> <p>2006.-2008.</p> <p>2006.-2008.</p> <p>kontinuirano</p>
Zadovoljavajuće razvijeni natapni sustavi	<ul style="list-style-type: none"> Obnova postojećih i razvijanje novih sustava za natapanje, (MPŠVG) 	kontinuirano
Sustav zaštite od štetnog djelovanja voda osigurava potrebnu sigurnost	<ul style="list-style-type: none"> Veće investiranje u sustave zaštite od štetnog djelovanja voda (MPŠVG) 	kontinuirano
Zaštita mora i morskog okoliša		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Zaštita mora i morskog okoliša	<ul style="list-style-type: none"> Izrada novog Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj Izgradnja 3 brodice čistača (1 brodica godišnje) Izrada godišnjeg Nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana Izrada godišnjeg izvješća, brošure i karte o kakvoći mora na plažama 	<p>2006.</p> <p>2006.-2008.</p> <p>2006.-kontinuirano</p> <p>2006.-kontinuirano</p>
Zaštita prirode		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Institucionalno i administrativno jačanje	<ul style="list-style-type: none"> Administrativno jačanje institucija zaštite prirode na državnom i regionalnom nivou 	2006.-2008.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava GIS-a nacionalnih parkova • Razvoj sustava zaštićenih područja 	2006.-2008. 2006.-2008.
Jaćanje politike Vlade RH po pitanju zaštite prirode	<ul style="list-style-type: none"> • Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti • Izrada i usvajanje provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode 	2006.
Ugradnja zaštite prirode u gospodarske sektore	<ul style="list-style-type: none"> • Revizija sektorskog zakonodavstva i razvoj mehanizama ugradnje odrednica zaštite prirode kroz međusektorsku suradnju 	2006.-2008.
Povećanje postotka zaštićenih područja	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava Nacionalne ekološke mreže (osiguravanje sredstava za provedbu zaštite na području ekološke mreže) • Zaštita novih područja (PP Lastovo i PP Neretva) • Uspostava mreže „NATURA 2000“ 	2006.-2008. 2006.-2008. 2008.
Zaštita ugroženih divljih vrsta izvan zaštićenih područja	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba planova upravljanja za vuka i risa • Aktivnosti implementacije CITES-a 	nastavlja se
Međunarodna suradnja (provođenje međunarodnih projekata)	<ul style="list-style-type: none"> • NATURA 2000 – PHARE • KEC-Svjetska banka • Institucionalno jačanje DZZP-a - CARDS 	2006.-2007. nastavlja se-2007. 2007.-nastavlja se
Industrijsko onečišćenje i upravljanje rizikom		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Uvođenje cjelovitog sustava sprečavanja i nadziranja onečišćenja okoliša	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje provedbenih propisa Zakona o zaštiti okoliša za primjenu odredaba o ekološkoj dozvoli (IPPC direktiva) 	2007.
Unaprjeđivanje postupka provedbe Plana intervencija u zaštiti okoliša uključujući izvješćivanje o provedbi te u potpunosti uskladiti s novim direktivama EU	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje novog Plana intervencija u zaštiti okoliša • Izrada registra opasnih i rizičnih postrojenja • Održavanje stručnih radionica i izrada naputaka za implementaciju planova intervencija na lokalnoj razini • Donošenje provedbenih propisa za primjenu odredaba Seveso II direktive 	2007. 2007. 2007. 2007.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Kemikalije		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Utvrđivanje Nacionalne strategije i zakonskog okvira za zaštitu od opasnih kemikalija usklađenog sa propisima i praksom Europske unije	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje zakona za područje kemikalija • Izrada provedbenih propisa 	2005. 2006.
Genetski modificirani organizmi		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Provedba Zakona o GMO-u	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada provedbenih propisa 	(2005.) 2006.
Stvaranje institucionalne infrastrukture za učinkovitu kontrolu GMO-a	<ul style="list-style-type: none"> • Usavršavanje kadrova u tijelima nadležnim za GMO 	2006.-2008.
Buka		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Utvrđivanje Nacionalnog programa i zakonskog okvira za zaštitu zdravlja od buke	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada provedbenih propisa • Unaprijediti, upotpuniti i kontinuirano usklađivati zakonsku regulativu sa zahtjevima EU 	2006.-2007. 2006.-2007.
Jačanje sustava zaštite od buke	<ul style="list-style-type: none"> • Ustrojavanje nadzora nad pravnim osobama koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke, kao i opremanje potrebnim instrumentima • Provođenje postupaka odobravanja i ovlašćivanja pravnih osoba za obavljanje stručnih poslova za zaštitu od buke • Formiranje registra pravnih osoba • Vođenje stručnih ispita za buku 	2006.-2008. 2006.-2008. 2006.-2008. 2006.-kontinuirano
Šumarstvo		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Dobivanje podataka o šumama s višim stupnjem pouzdanosti i točnosti u skladu s EU standardima, a za potrebe praćenja stanja, planiranja, razvoj šumarske politike i izvješćivanja nacionalnih i međunarodnih tijela i institucija	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provođenje projekta "Nacionalna inventura šumskih resursa R.H." 	2006.-2008.
Utvrđivanje i praćenje zdravstvenog stanja šumskog bilja radi sprečavanja širenja i suzbijanja štetočina bilja	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava sustava i provođenje praćenja zdravstvenog nadzora 	kontinuirano

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Unapređenje i uspostava trajnog nadzora nad šumama na jednom mjestu, a odnosi se na oštećenja šuma izazvana atmosferskim onečišćenjima i drugim čimbenicima koji utječu na stanje šuma, te poboljšanje nadzora nad šumskim požarima i njihovim uzrocima, učincima i prevenciji	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje podzakonskih akata o trajnom nadzoru nad šumama • Donošenje programa mjera za prikupljanje podataka i uspostavu registra oštećenosti šuma • Ustrojavanje i vođenje jedinstvenog informacijskog sustava i registra o šumskim požarima 	kontinuirano kontinuirano kontinuirano
Zaštita i očuvanje genetskog materijala šumskih vrsta Republike Hrvatske	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava banke i štedionice gena 	kontinuirano
Provedba preuzetih obveza o održivom gospodarenju šumama u Republici Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje Šumarske savjetodavne službe • Izrada Hrvatskog FSC standarda za gospodarenje šumama • Uspostava upisnika šumoposjednika • Uvođenje subvencija šumoposjednicima (za okrupnjavanje posjeda, održivo gospodarenje, korištenje biomase i dr.) 	kontinuirano kontinuirano kontinuirano kontinuirano
5.9.3. Javna nabava		
CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRIJEME
Usklađivanje zakonodavnog okvira s EU pravnom stečevinom	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada Prijedloga novog Zakona o javnoj nabavi • Usvajanje Zakona o javnoj nabavi • Izmjena i dopuna Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti • Izrada Uredbe o općim odredbama za nabavu robe, za nabavu usluga, te za ustupanje radova i metodologiju pripreme, ocjene i izvedbe investicijskih projekata • Evidencija kvalificiranih gospodarskih subjekata • CPV i CPC norme 	travanj 2006. prosinac 2006. prosinac 2006. prosinac 2006. prosinac 2006. 2006.- 2008.
Jačanje administrativne i institucionalne sposobnosti Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske i sustava javne nabave	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada priručnika za javnu nabavu • Usuglašavanje (razrada) konkretnih prijedloga o osnivanju i organizaciji ustrojstvenih jedinica nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi: <ul style="list-style-type: none"> - Analiza postojećeg ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi 	siječanj 2006. siječanj 2006.

CILJ POLITIKE	PROVEDBENE MJERE	VRJEEME
	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada prijedloga ustrojstva javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi - Ustrojstvo javne nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi • Razvoj profesionalnih sposobnosti i kapaciteta jedinica nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi : <ul style="list-style-type: none"> - Izrada nacionalnog programa obuke - Obuka instruktora za javnu nabavu - Mjesečna obuka osoblja za nabavu i nadzor. • Uvođenje Internet stranice Oglasnika javne nabave svih nabavki u Republici Hrvatskoj • Razrada organizacijskog razvojnog plana Ureda za javnu nabavu • Potpora i razvoj, te izrada ukupnih mjera za razvoj sustava javne nabave(izrada web stranice, izdavanje biltena i publikacija, održavanje seminara) 	<p>prosinac 2006. kontinuirano 2007.-2008.</p> <p>lipanj 2006. kontinuirano 2006.-2008. kontinuirano 2006.-2008.</p> <p>prosinac 2006. kontinuirano 2006.-2008. kontinuirano 2006.-2008.</p>
Uvođenje sustava elektroničke nabave u praksu	<ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog izrade i razvoja sustava elektroničke nabave i uvođenje u praksu te mogućnost centralizacije javne nabave • Pomoć (podrška) u razvoju IT sustava za potrebe Ureda za javnu nabavu • Statistika i analiza podataka 	<p>tijekom 2006.</p> <p>ožujak 2006. kontinuirano 2006.-2008.</p>

PRILOG I. PROCJENA FISKALNIH UČINAKA STRUKTURNIH REFORMI

	2005.	2006.	2007.	2008.
UKUPNA PROCJENA FISKALNIH UČINAKA GLAVNIH PROVEDBENIH MJERA				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-5.216.425.244	-5.632.965.700	-6.054.018.091	-6.837.023.213
B1. Izravni učinak na prihode	104.099.100	486.740.669	496.261.898	467.220.000
B2. Izravni učinak na rashode	5.320.524.344	6.119.706.369	6.550.279.989	7.304.243.213

I. POLITIKA TRŽISNOG NATJECANJA I DRŽAVNE POTPORE				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-9.325.000	-12.938.050	-17.776.460	-15.700.584
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	9.325.000	12.938.050	17.776.460	15.700.584

II. SEKTOR PODUZETNIŠTVA I RESTRUKTURIRANJE				
Ukupno (1+2)				
A. Implementacija				
B. Neto izravni učinak na proračun	-3.055.057.275	-3.044.183.081	-3.211.773.011	-3.930.085.388
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	3.055.057.275	3.044.183.081	3.211.773.011	3.930.085.388

1. Restrukturiranje željeznice
Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.889.662.275	-2.852.088.081	-3.002.553.000	-3.424.529.588
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.889.662.275	2.852.088.081	3.002.553.000	3.424.529.588
od čega: državne potpore	652.958.192	564.734.000	469.201.000	432.700.000

Subvencije

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.838.620.467	-1.603.373.000	-1.462.017.000	-1.406.900.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.838.620.467	1.603.373.000	1.462.017.000	1.406.900.000

Modernizacija i restrukturiranje Hrvatskih željeznica

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.051.041.808	-1.248.715.081	-1.540.536.000	-2.017.629.588
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.051.041.808	1.248.715.081	1.540.536.000	2.017.629.588

2. Poslovno okruženje malog i srednjeg poduzetništva
Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-165.395.000	-192.095.000	-209.220.011	-505.555.800
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	165.395.000	192.095.000	209.220.011	505.555.800

Poticanje edukacije

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-5.850.000	-5.850.000	-6.250.000	-6.750.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	5.850.000	5.850.000	6.250.000	6.750.000

Kreditiranje poduzetništva

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-21.200.000	-22.000.000	-20.547.011	-20.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	21.200.000	22.000.000	20.547.011	20.000.000

Poticanje poduzetničke infrastrukture

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-90.100.000	-97.100.000	-101.000.000	-401.600.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	90.100.000	97.100.000	101.000.000	401.600.000

Konkurentnost**A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****Promidžba poduzetništva****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode**

- od čega:

Promidžbe poduzetništva

Nacionalno savjetovanje

Međunarodna aktivnost poduzetnika

Regionalni jamstveni fondovi

CARDS Unapređivanje informiranja hrvatske poslovne zajednice

PHARE Institucionalno jačanje MSP i razvoj politike za usklađivanje s EU

Poticanje marketinških aktivnosti**A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****Poticanje ciljanih skupina društva****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****Poticanje zadrugarstva****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****Poticanje obrtništva****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****III. FINANCIJSKI SEKTOR****Poticanje stambene štednje****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****IV. TRŽIŠTE RADA****Ukupno (1+2+3)****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode****1. Aktivna politika zapošljavanja****A. Implementacija*****B. Neto izravni učinak na proračun****B1. Izravni učinak na prihode****B2. Izravni učinak na rashode**

2. PHARE 2005 - Aktivne mjere zapošljavanja skupina kojima prijeti socijalna isključenost

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	0
B1. Izravni učinak na prihode		18.000.000	13.000.000	3.000.000
B2. Izravni učinak na rashode		18.000.000	13.000.000	3.000.000

3. Novčani poticaji za zapošljavanje osoba sa invaliditetom

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-36.440.602	-37.533.820	-38.284.497
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		36.440.602	37.533.820	38.284.497

V. POLJOPRIVREDNI SEKTOR
Ukupno (1+2+3+4+5)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.887.403.219	-2.003.936.319	-2.140.469.419	-2.111.161.269
B1. Izravni učinak na prihode	0	37.500.000	75.000.000	75.000.000
B2. Izravni učinak na rashode	1.887.403.219	2.041.436.319	2.215.469.419	2.186.161.269

1. Državne potpore u poljoprivredi

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.886.403.219	-1.946.403.219	-1.981.403.219	-2.011.403.219
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.886.403.219	1.946.403.219	1.981.403.219	2.011.403.219

2. Provedba SAPARD-a

A. Implementacija*		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-12.600.000	-25.200.000	-25.200.000
B1. Izravni učinak na prihode		37.500.000	75.000.000	75.000.000
B2. Izravni učinak na rashode		50.100.000	100.200.000	100.200.000

3. Provedba projekta Svjetske banke za prilagodbu poljoprivrednog zakonodavstva sa pravnom stečevinom EU

A. Implementacija*		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-40.243.100	-129.166.200	-69.558.050
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		40.243.100	129.166.200	69.558.050

4. Inventarizacija šumskih resursa

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.000.000	-3.190.000	-3.200.000	-3.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	1.000.000	3.190.000	3.200.000	3.500.000

5. Šumarska savjetodavna služba

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.500.000	1.500.000	1.500.000

VI. ZDRAVSTVENI SEKTOR
Ukupno (1+2)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	94.000.000	364.700.000	364.700.000	364.700.000
B1. Izravni učinak na prihode	95.000.000	380.000.000	380.000.000	380.000.000
B2. Izravni učinak na rashode	1.000.000	15.300.000	15.300.000	15.300.000

1. Reforma zdravstvenog osiguranja
Smanjenje izdataka za lijekove

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	95.000.000	380.000.000	380.000.000	380.000.000
B1. Izravni učinak na prihode	95.000.000	380.000.000	380.000.000	380.000.000
B2. Izravni učinak na rashode				

2. Reforma zdravstvenih usluga
Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.000.000	-15.300.000	-15.300.000	-15.300.000
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	1.000.000	15.300.000	15.300.000	15.300.000

Poboljšanje organizacije i rada primarne zdravstvene zaštite

Financijska stimulacija preventivnih pregleda

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

Reorganizacija domova zdravlja

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

Preuzimanje aktivne uloge u upravljanju ljudskim resursima

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	-3.300.000	-3.300.000	-3.300.000
	3.300.000	3.300.000	3.300.000
	-11.000.000	-11.000.000	-11.000.000
	11.000.000	11.000.000	11.000.000

VII. REFORMA JAVNE UPRAVE

Ukupno (1+2+3+4+5+6)

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

0	0	0
2.109.100	30.008.419	13.690.648
2.109.100	30.008.419	13.690.648

1. Projekt „Podrška reformi javne uprave“ –Ministarstvo vanjskih poslova i Commonwealth Velike Britanije

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

X		
0		
1.110.053		
1.110.053		

2. Danska pred-pristupna pomoć (2005-2007)

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

X		
0	0	0
999.047	6.919.327	5.698.270
999.047	6.919.327	5.698.270

3. Švedska pomoć /putem instrumenata Svjetske banke

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

	X	
	0	
	7.400.350	
	7.400.350	

4. CARDS 2003-podrška decentralizaciji Hrvatske državne uprave

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

	X	
	0	0
	5.920.280	2.960.140
	5.920.280	2.960.140

5. CARDS 2003 –potpora provedbi programa reforme državne uprave - (24 mjeseca-početak 1.1.2006.)

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

	X	
	0	0
	7.548.357	5.032.238
	7.548.357	5.032.238

6. CARDS 2003. ugovor o nabavi:“Nabava informacijskog sustava za Upravljanje ljudskim resursima

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

	X	
	0	
	2.220.105	
	2.220.105	

VIII. ODGOJ, OBRAZOVANJE I ZNANOST

Ukupno (1+2+3+4)

A. Implementacija*

B. Neto izravni učinak na proračun

B1. Izravni učinak na prihode

B2. Izravni učinak na rashode

-6.695.750	-304.602.648	-325.912.581	-357.352.545
0	0	0	0
6.695.750	304.602.648	325.912.581	357.352.545

1. Predškolski odgoj i obrazovanje**Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja**

A. Implementacija*		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-4.316.000	-4.661.280	-5.127.408
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		4.316.000	4.661.280	5.127.408

2. Osnovno školsko obrazovanje**HNOS za osnovnu školu**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-175.583.914	-189.630.627	-208.593.689
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		175.583.914	189.630.627	208.593.689

3. Srednjoškolsko obrazovanje**Razvoj srednjeg školstva**

A. Implementacija*		X		
B. Neto izravni učinak na proračun		-110.593.734	-117.229.494	-128.952.443
B1. Izravni učinak na prihode**				
B2. Izravni učinak na rashode		110.593.734	117.229.494	128.952.443

4. Znanost i visoko obrazovanje**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-6.695.750	-14.109.000	-14.391.180	-14.679.005
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	6.695.750	14.109.000	14.391.180	14.679.005

Bolonjski proces

A. Implementacija*	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.000.000	-7.000.000	-7.140.000	-7.282.800
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	4.000.000	7.000.000	7.140.000	7.282.800

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

A. Implementacija*	X			
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.195.750	-4.609.000	-4.701.180	-4.795.205
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.195.750	4.609.000	4.701.180	4.795.205

LUMP SUM

A. Implementacija*		X		
B. Neto izravni učinak na proračun	-500.000	-2.500.000	-2.550.000	-2.601.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	500.000	2.500.000	2.550.000	2.601.000

IX. REFORME PRAVOSUDA**Ukupno (1+2+3+4+5+6)**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-39.390.000	-46.415.000	-42.415.000
B1. Izravni učinak na prihode		10.072.250	10.186.250	9.000.000
B2. Izravni učinak na rashode		49.462.250	56.601.250	51.415.000

1. Modernizacija i učinkovitiji rad sudova

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-590.000		
B1. Izravni učinak na prihode**		1.911.000		
B2. Izravni učinak na rashode		2.501.000		

2. Prilagodba hrvatskog zakonodavstva europskom zakonodavstvu

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-680.000	-680.000	-680.000
B1. Izravni učinak na prihode**				
B2. Izravni učinak na rashode		680.000	680.000	680.000

3. Izrada modela funkcionalnih statističkih podataka sudova koje vode sudovi i Ministarstvo pravosuđa

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	
B1. Izravni učinak na prihode**		186.250	186.250	
B2. Izravni učinak na rashode		186.250	186.250	

4. Alternativno rješavanje sudskih sporova «Projekt mirenja»

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-575.000	-575.000	-575.000	
B1. Izravni učinak na prihode**				
B2. Izravni učinak na rashode	575.000	575.000	575.000	

5. Reforma zemljišnoknjižnog sustava

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-37.385.000	-45.000.000	-41.000.000	
B1. Izravni učinak na prihode**	7.975.000	10.000.000	9.000.000	
B2. Izravni učinak na rashode	45.360.000	55.000.000	50.000.000	

6. Reforma kaznenog zakonodavstva

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-160.000	-160.000	-160.000	
B1. Izravni učinak na prihode**				
B2. Izravni učinak na rashode	160.000	160.000	160.000	

X. ZAŠTITA OKOLIŠA

Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-8.513.000	-143.120.000	-140.950.000	-116.445.000
B1. Izravni učinak na prihode	6.990.000	11.160.000	4.385.000	220.000
B2. Izravni učinak na rashode	15.503.000	154.280.000	145.335.000	116.665.000

1. HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO

Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-1.053.000	-3.240.000	-2.310.000	-1.150.000
B1. Izravni učinak na prihode	5.100.000	8.235.000	2.335.000	0
B2. Izravni učinak na rashode	6.153.000	11.475.000	4.645.000	1.150.000

Usvajanje zakona o zaštiti okoliša

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-400.000	0	
B1. Izravni učinak na prihode		1.125.000	1.125.000	
B2. Izravni učinak na rashode		1.525.000	1.125.000	

Ugradnja odredaba za primjenu IPPC direktive u Zakon o zaštiti okoliša

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-223.000	-200.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	223.000	200.000		

Usvajanje strategije održivog razvitka

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-500.000	-400.000	-400.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		500.000	400.000	400.000

Usvajanje provedbenih propisa o strateškoj procjeni na okoliš

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-210.000	-210.000	
B1. Izravni učinak na prihode		5.900.000		
B2. Izravni učinak na rashode		6.110.000	210.000	

Usvajanje provedbenih propisa o procjeni utjecaja na okoliš na razini pojedinačnih zahvata

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	0	-210.000	-210.000	
B1. Izravni učinak na prihode	5.100.000			
B2. Izravni učinak na rashode	5.100.000	210.000	210.000	

Izvrješćivanje o stanju okoliša i rezultatima poduzetih mjera

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-830.000	-300.000	-70.000	-750.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	830.000	300.000	70.000	750.000

Podrška izgradnji i rekonstrukciji okoliša - ISPA

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.420.000	-1.420.000	
B1. Izravni učinak na prihode		1.210.000	1.210.000	
B2. Izravni učinak na rashode		2.630.000	2.630.000	

2. ZAŠTITA ZRAKA I KLIMATSKE PROMJENE

Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-4.380.000	-4.390.000	-8.310.000	-1.360.000
B1. Izravni učinak na prihode	1.890.000	2.740.000	1.865.000	35.000
B2. Izravni učinak na rashode	6.270.000	7.130.000	10.175.000	1.395.000

Izrada Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-450.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		450.000		

Uspostava kvalitetnog sustava za trajno praćenje kakvoće zraka na državnoj razini - Izgradnja novih postaja

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.900.000	-2.520.000	-6.550.000	
B1. Izravni učinak na prihode		1.250.000	1.000.000	
B2. Izravni učinak na rashode	2.900.000	3.770.000	7.550.000	

Nacionalno izvješće RH prema okvirnoj konvenciji UN o promjeni klime

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-700.000	-500.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	700.000	500.000		

Izrada nacionalne strategije i plana djelovanja za provedbu UNFCCC i Kyoto protokola s planom djelovanja

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-150.000	-270.000	-160.000	
B1. Izravni učinak na prihode	1.250.000	830.000	830.000	
B2. Izravni učinak na rashode	1.400.000	1.100.000	990.000	

Održavanje postaja iz državne mreže za praćenje kakvoće zraka

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-630.000	-650.000	-1.350.000	-1.360.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	630.000	650.000	1.350.000	1.360.000

UNIDO projekt «Potpuno ukidanje potrošnje tvari koje oštećuju ozonski sloj u rashladnim i klimatizacijskim uređajima CFC-a u RH»

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0	-250.000	0
B1. Izravni učinak na prihode	340.000	60.000	35.000	35.000
B2. Izravni učinak na rashode	340.000	60.000	285.000	35.000

UNEPDT projekt «Institucijsko osnaživanje u svrhu provedbe Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj u RH»

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	0	0		
B1. Izravni učinak na prihode	300.000	240.000		
B2. Izravni učinak na rashode	300.000	240.000		

UNIDO projekt "Uspostava nacionalne banke halona"

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		0		
B1. Izravni učinak na prihode		360.000		
B2. Izravni učinak na rashode		360.000		

3. GOSPODARENJE OTPADOM

Ukupno

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-330.000	-1.600.000	-3.000.000	-3.000.000
B1. Izravni učinak na prihode	0	0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode	330.000	1.600.000	3.000.000	3.000.000

Stručne podloge za izradu pravilnika

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-300.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		300.000		

Saniranje lokacija visokog onečišćenja okoliša - crnih točaka (projektna dokumentacija)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-800.000	-2.000.000	-2.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		800.000	2.000.000	2.000.000

Uspostava potpune informatizacije sustava za gospodarenje otpadom

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-330.000	-500.000	-1.000.000	-1.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	330.000	500.000	1.000.000	1.000.000

4. KAKVOĆA VODE**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-93.705.000	-103.230.000	-87.730.000
B1. Izravni učinak na prihode		0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode		93.705.000	103.230.000	87.730.000

Usklađivanje zakonodavstva s EU legislativom

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-375.000	-400.000	-400.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		375.000	400.000	400.000

Kapitalni projekti vodoopskrbe

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.330.000	-1.330.000	-1.330.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.330.000	1.330.000	1.330.000

Kapitalni projekti zaštite voda i mora od onečišćenja i zagađenja

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-70.000.000	-63.500.000	-48.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		70.000.000	63.500.000	48.000.000

Kapitalni projekti navodnjavanja

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-16.000.000	-30.000.000	-30.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		16.000.000	30.000.000	30.000.000

Kapitalni projekti razvoja sustava zaštite od štetnog djelovanja voda

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-6.000.000	-8.000.000	-8.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		6.000.000	8.000.000	8.000.000

5. ZAŠTITA PRIRODE**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-28.700.000	-8.200.000	-7.000.000
B1. Izravni učinak na prihode		0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode		28.700.000	8.200.000	7.000.000

Administrativno jačanje institucija zaštite prirode

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-4.000.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		4.000.000		

Uspostava GIS-a nacionalnih parkova

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-9.900.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		9.900.000		

Razvoj sustava zaštićenih područja

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.000.000	-3.000.000	-3.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.000.000	3.000.000	3.000.000

Revizija i usvajanje revidirane Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-500.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		500.000		

Uspostava Nacionalne ekološke mreže (osiguravanje sredstava za provedbu zaštite na području ekološke mreže)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.000.000	1.000.000	1.000.000
Zaštita novih područja (PP Lastovo i PP Neretva)				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.200.000	-1.200.000	
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.200.000	1.200.000	
Provedba planova upravljanja za vuka i risa				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.000.000	-3.000.000	-3.000.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.000.000	3.000.000	3.000.000
Aktivnosti provedbe CITES-a				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-200.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		200.000		
Povođenje međunarodnih projekata (sredstva Drž. proračuna za praćenje projekata)				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-5.900.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		5.900.000		

6. INDUSTRIJSKO ONEČIŠĆENJE I UPRAVLJANJE RIZIKOM**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-400.000	-800.000	-800.000
B1. Izravni učinak na prihode		0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode		400.000	800.000	800.000
Provedbeni propis za primjenu odredaba o ekološkoj dozvoli (IPPC direktiva)				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun			-200.000	-200.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode			200.000	200.000
Izrada novog Plana intervencija u zaštiti okoliša				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-100.000	-200.000	-200.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		100.000	200.000	200.000
Izrada registra opasnih i rizičnih postrojenja				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-200.000	-100.000	-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		200.000	100.000	100.000
Organizacija stručnih radionica za implementaciju planova intervencija na lokalnoj razini				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-100.000	-100.000	-100.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		100.000	100.000	100.000
Provedbeni propis za primjenu odredaba Seveso II direktive				
A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun			-200.000	-200.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode			200.000	200.000

7. ŠUMARSTVO**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-4.690.000	-4.700.000	-5.000.000
B1. Izravni učinak na prihode		0	0	0
B2. Izravni učinak na rashode		4.690.000	4.700.000	5.000.000

Inventarizacija šumskih resursa RH

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.190.000	-3.200.000	-3.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.190.000	3.200.000	3.500.000

Šumarska savjetodavna služba

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		1.500.000	1.500.000	1.500.000

8. ZAŠTITA MORA I MORSKOG OKOLIŠA**Ukupno**

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.750.000	-6.395.000	-10.400.000	-10.405.000
B1. Izravni učinak na prihode	0	185.000	185.000	185.000
B2. Izravni učinak na rashode	2.750.000	6.580.000	10.585.000	10.590.000

Izrada novog Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u RH

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-50.000		
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		50.000		

Izgradnja brodića čistača

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun	-2.750.000	-2.550.000	-2.850.000	-2.850.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode	2.750.000	2.550.000	2.850.000	2.850.000

Praćenje rada 47 sustava i uređaja kanalizacije na Jadranu (Jadranski projekt)

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-3.750.000	-7.500.000	-7.500.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		3.750.000	7.500.000	7.500.000

Izrada godišnjeg nacionalnog izvješća o monitoringu Jadrana

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		0	0	0
B1. Izravni učinak na prihode		185.000	185.000	185.000
B2. Izravni učinak na rashode		185.000	185.000	185.000

Izvješće, karta i brošura o kakvoći mora

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-45.000	-50.000	-55.000
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		45.000	50.000	55.000

XI. JAVNA NABAVA

- Izrada priručnika za javnu nabavu
- Razvoj profesionalnih sposobnosti i kapaciteta jedinica nabave kod obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi
- Potpora i razvoj, te izrada ukupnih mjera za razvoj sustava javne nabave (izrada web stranice, izdavanje biltena i publikacija, održavanje seminara)

X

A. Implementacija*				
B. Neto izravni učinak na proračun		-560.000	-573.800	-587.930
B1. Izravni učinak na prihode				
B2. Izravni učinak na rashode		560.000	573.800	587.930

PRIOLOG II. PRIKAZ FISKALNIH UČINAKA PROJEKATA FINANCIRANIH IZ FONDOVA EUROPSKE UNIJE (u 2006. godini)

Korisnici EU fondova	CARDS 2002- decentralizirani projekti	CARDS 2003	CARDS 2004	PHARE 2005	PHARE 2006	ISPA	SAPARD	LIFE	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	2.056.275								2.056.275
Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa	9.055.702			22.500.000					31.555.702
naionalna komponenta				30.100.000					30.100.000
Hrvatski zavod za zapošljavanje	1.558.654		4.146.346	4.500.000	3.000.000				13.205.000
naionalna komponenta				225.000	400.000				625.000
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva	7.835.947		12.600.000	30.665.625		3.344.000	37.500.000		91.945.572
naionalna komponenta				5.356.875		3.000.000	22.000.000		30.356.875
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	5.473.503	2.555.000	9.675.000	9.750.000					27.453.503
naionalna komponenta				750.000					750.000
Ministarstvo mora turizma, prometa i razvitka			6.500.000	4.095.000		23.620.000			34.215.000
naionalna komponenta				3.115.000		41.875.000			44.990.000
Ministarstvo pravosuđa			11.112.496	10.373.580					21.486.076
naionalna komponenta				130.906					130.906
Ministarstvo unutarnjih poslova			47.175.000	10.374.758					57.549.758
naionalna komponenta				393.750					393.750
Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija			12.375.000	33.045.000					45.420.000
naionalna komponenta				4.500.000					4.500.000
Ministarstvo financija									0
interna kontrola			8.000.000	3.750.000					11.750.000
naionalna komponenta				940.000					940.000
carina			7.312.500	21.787.500					29.100.000
naionalna komponenta			1.890.000	5.062.500					6.952.500
porezna				10.506.248					10.506.248
Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja			6.750.000	7.065.000		1.210.000		7.482.405	22.507.405
naionalna komponenta				882.000		1.420.000		2.122.000	4.424.000

Korisnici EU fondova	CARDS 2002- decentralizirani projekti	CARDS 2003	CARDS 2004	PHARE 2005	PHARE 2006	ISPA	SAPARD	LIFE	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ministarstvo kulture				8.520.750					8.520.750
nacionalna komponenta				1.330.000					1.330.000
Ured za ljudska prava			2.600.000						2.600.000
Ured za suzbijanje opojnih droga			2.199.995						2.199.995
Ured za ravnopravnost spolova				150.000					150.000
nacionalna komponenta				37.500					37.500
Državni zavod za norme i mjeriteljstvo			3.872.658						3.872.658
Nacion. zaklada za razvoj civilnog društva									0
Ured za nacionalne manjine				3.000.000					3.000.000
nacionalna komponenta				592.500					592.500
Državni zavod za statistiku				12.750.000					12.750.000
nacionalna komponenta									0
Državna geodetska uprava		3.070.000		8.869.299					11.939.299
nacionalna komponenta		650.000							650.000
Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja				3.475.287					3.475.287
nacionalna komponenta				212.763					212.763
Državni inspektorat				1.296.100					1.296.100
nacionalna komponenta				333.750					333.750
Sred državni ured za E-Hrvatsku				326.250					326.250
nacionalna komponenta				163.125					163.125
Državni zavod za nuklearnu sigurnost				1.350.000					1.350.000
nacionalna komponenta				250.000					250.000
Hrvatski centar za razminiranje		15.000.000							15.000.000
UKUPNO EU	25.980.081	20.625.000	134.318.995	208.150.397	3.000.000	28.174.000	37.500.000	7.482.405	465.230.878
UKUPNO NACIONALNA KOMONENTA	0	650.000	1.890.000	54.375.669	400.000	46.295.000	22.000.000	2.122.000	127.732.669
SVEUKUPNO	25.980.081	21.275.000	136.208.995	262.526.066	3.400.000	74.469.000	59.500.000	9.604.405	592.963.547

PRILOG III. STATISTIČKI DODATAK

Tablica 1. Rast i povezani čimbenici

U postotku ako nije drugačije naznačeno	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Stopa rasta BDP-a u stalnim cijenama (14+15+16)	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
2. BDP u tekućim cijenama (mil. kuna)	207.082	222.688	239.257	256.838	276.074
3. Implicitni deflator BDP-a	3,3	3,5	3,3	3,1	3,1
4. Stopa rasta indeksa potrošačkih cijena (godišnji prosjek)	2,1	3,3	3,2	2,8	2,6
5. Stopa rasta zaposlenosti	1,2	1,6	1,4	1,2	1,2
6. Stopa rasta proizvodnosti rada *	2,6	2,3	2,6	2,9	3,0
7. Udio investicija u BDP-u **	30,2	30,4	30,7	30,8	31,1
Izvori rasta: postotne promjene u stalnim cijenama					
8. Osobna potrošnja	3,9	3,5	3,9	4,0	3,7
9. Državna potrošnja	-0,3	0,8	0,8	1,3	1,3
10. Investicije u fiksni kapital	4,4	3,4	4,9	5,1	5,6
11. Promjena zaliha kao % BDP-a***	2,7	3,3	3,1	3,0	2,9
12. Izvoz roba i usluga	5,4	4,2	5,7	4,7	5,4
13. Uvoz roba i usluga	3,5	3,4	4,4	3,9	4,2
Doprinosi rastu BDP-a					
14. Finalna domaća potražnja	3,5	3,2	3,8	4,0	4,0
15. Promjena zaliha ***	-0,2	0,7	0,0	0,0	0,0
16. Neto inozemna potražnja	0,5	0,1	0,2	0,0	0,2
Rast bruto dodane vrijednosti ****					
17. Poljoprivreda *****	4,2	0,0	1,6	2,4	2,0
18. Industrija (bez građevinarstva)	3,9	5,7	5,1	4,9	4,7
19. Građevinarstvo	5,6	1,0	3,4	3,1	3,3
20. Usluge *****	4,1	4,0	4,3	4,5	4,6

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Stopa rasta BDP-a u stalnim cijenama po rastu zaposlenosti.

** Ukupne investicije (vrijednost u tekućim tržišnim cijenama).

*** Promjena zaliha uključuje statističku diskrepanciju.

****Vrijednost u stalnim cijenama.

*****Uključuje lov, šumarstvo i ribarstvo.

*****Uključuje kategorije NKD-a: G, H, I, J, K, L, M, N, O, P i UFPIM.

Izvori: DZS i HNB

Tablica 2. Kretanja na tržištu rada

U postotku ako nije drugačije naznačeno	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Stanovništvo (u tis.)	4.442	4.442	4.442	4.442	4.442
2. Stopa rasta stanovništva	0	0	0	0	0
3. Stanovništvo u radnoj dobi (u tis.) *	2.762	2.775	2.775	2.775	2.775
4. Stopa participacije *	63,5	63,9	64,4	64,9	65,4
5. Razina zaposlenosti (u tis.)	1.409,3	1.410,6	1.430,3	1.447,5	1.464,8
6. Stopa rasta zaposlenosti	1,2	1,6	1,4	1,2	1,2
7. Zaposleni u javnom sektoru (u tis.) **	269	268	268	268	268
8. Stopa rasta zaposlenosti u javnom sektoru	0,6	-0,3	0,0	0,0	0,0
9. Stopa nezaposlenosti (ILO) *	13,8	13,3	12,8	12,4	12,0
10. Stopa rasta prosječne realne bruto plaće	4,2	1,7	2,5	2,9	3,0

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Prema podacima ankete o radnoj snazi.

** 2003. prilagođena za nove podatke o zaposlenima u vojsci i policiji (2004.).

Izvori: DZS i HNB

Tablica 3. Kretanja u vanjskom sektoru

U mil. EUR, osim ako je drugačije naznačeno	Godina				
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Saldo tekućeg računa (kao % BDP-a)	-5,2	-5,8	-5,3	-4,5	-3,8
2. Izvoz roba	6.603	7.392	8.171	9.018	10.014
3. Uvoz roba	-13.331	-14.606	-15.737	-16.768	-17.940
4. Saldo na računu roba	-6.728	-7.214	-7.566	-7.750	-7.925
5. Izvoz usluga	7.637	8.027	8.420	8.837	9.281
6. Uvoz usluga	-2.922	-2.795	-2.962	-3.148	-3.340
7. Saldo na računu usluga	4.715	5.232	5.458	5.690	5.941
8. Neto plaćanja kamata	-461	-550	-410	-313	-275
9. Ostali neto faktorski primitci iz inozemstva	-165	-421	-454	-490	-528
10. Tekući transferi	1.192	1.220	1.274	1.329	1.387
11. U čemu: iz EU	712	732	764	797	832
12. Saldo tekućeg računa platne bilance	-1.447	-1.734	-1.698	-1.534	-1.401
13. Inozemne direktne investicije (neto)	698	1.242	1.550	1.300	1.400
14. Međunarodne pričuve	6.436	7.106	7.793	8.385	9.077
15. Inozemni dug	22.675	24.924	26.699	28.684	30.906
16. Inozemni dug (kao % BDP-a)	82,1	83,0	83,1	83,2	83,4
17. U čemu: inozemni dug države	6.533	5.881	5.456	5.191	4.843
18. U čemu: nominirano u stranoj valuti	22.173	24.343	26.165	28.110	30.288
19. U čemu: dospjele obveze (glavnice)	3.334	4.432	3.365	2.539	2.189
20. Devizni tečaj HRK / EUR (na kraju razdoblja)	7,67	7,55	7,60	7,60	7,60
21. Prosječan godišnji devizni tečaj HRK / EUR	7,50	7,41	7,45	7,45	7,45
22. Neto inozemna štednja (retci 23-26: kao % BDP-a)	5,2	5,9	5,5	4,7	4,0
23. Domaća privatna štednja *	23,1	22,5	23,2	23,8	24,4
24. Domaće privatne investicije **	24,2	25,2	25,9	26,2	26,4
25. Domaća javna štednja ***	1,9	2,2	2,0	2,3	2,5
26. Domaće javne investicije ****	6,0	5,4	4,8	4,5	4,5

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Razlika između salda tekućeg računa i neto domaće javne štednje, uvećana za procijenjeni iznos domaćih privatnih investicija.

** Razlika između ukupnih investicija (investicije u fiksni kapital i promjena zaliha) i domaćih javnih investicija.

*** Razlika između tekućih prihoda i rashoda konsolidirane središnje države prikazanih u skladu s međunarodnom metodologijom za statistiku državnih financija "GFS 2001."

**** Kapitalni rashodi konsolidirane središnje države

(kapitalne pomoći unutar opće države, razni ostali rashodi - kapitalni, nabava nefinancijske imovine).

Izvori: MF i HNB

Tablica 4. Proračun opće države (sukladno metodologiji GFS 2001)

U postotku BDP-a	2004	2005	2006	2007	2008
Neto pozajmljivanje / zaduživanje					
1. Opća država	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9
2. Državni proračun	-2,0	-1,7	-1,4	-1,5	-1,3
3. State government	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Lokalna država	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
5. Izvanproračunski fondovi i agencije	-1,8	-1,3	-0,9	-0,6	-0,5
Opća država					
6. Prihodi	46,6	46,1	45,9	44,9	44,2
7. Rashodi	45,8	44,9	44,4	43,3	42,3
8. Bruto operativni saldo (6-7)	0,8	1,3	1,5	1,6	1,9
9. Kamate	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2
10. Primarni operativni saldo (8+9)	3,0	3,5	3,8	3,9	4,1
11. Neto stjecanje nefinancijske imovine	4,7	4,4	3,9	3,8	3,8
12. Neto pozajmljivanje / zaduživanje (6-7-11)	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9
Prihodi opće države					
13. Porezi	27,2	27,3	26,8	26,5	26,2
14. Socijalni doprinosi	14,2	14,1	14,1	14,0	13,9
15. Ostalo	5,2	4,7	5,1	4,4	4,1
16. Prihodi	46,6	46,1	45,9	44,9	44,2
Rashodi opće države					
17. Naknade zaposlenima	12,3	12,0	11,6	11,2	10,9
18. Korištenje dobara i usluga	4,9	4,8	5,4	5,3	5,1
19. Kamate	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2
20. Subvencije	2,8	2,7	2,5	2,3	2,2
21. Pomoći	0,5	0,4	0,5	0,7	1,0
22. Socijalne naknade	19,8	19,1	18,5	18,0	17,4
23. Ostali rashodi	3,4	3,6	3,6	3,5	3,5
24. Rashodi	45,8	44,9	44,4	43,3	42,3
Neto stjecanje nefinancijske imovine opće države					
25. Neto stjecanje nefinancijske imovine	4,7	4,4	3,9	3,8	3,8
26. Izdaci	5,1	4,9	4,3	4,1	4,0
27. Primici	0,4	0,5	0,5	0,3	0,3

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Izvor: MF

Tablica 5. Dug opće države

U postotku BDP-a	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Razina ukupnog duga	44,8	45,1	42,7	42,1	41,5
2. Od čega: otplate	7,4	5,8	5,0	4,0	3,2
3. Promjena duga	2,6	0,3	-2,4	-0,6	-0,6
Doprinosi promjeni ukupnog duga					
4. Primarna bilanca	1,7	0,7	0,1	-0,1	-0,2
5. Kamate	2,2	2,4	2,3	2,3	2,2
6. Nominalni rast BDP-a	-2,9	-3,1	-3,0	-3,0	-2,9
7. Ostali faktori koji utječu na dug	1,6	0,3	-1,8	0,2	0,4
8. Od čega: Promjene u tečaju	-0,3	-0,3	0,1	0,1	0,1
9. Od čega: Privatizacijski prihodi	-0,2	-0,3	-2,1	-0,4	-0,2
10. Implicitna kamatna stopa na dug (%)					

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

Izvor: MF

Tablica 6. Odstupanja od prethodne verzije Pred-pristupnog programa

Napomene		2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Realni rast BDP-a (u %)						
Prethodna verzija	HNB ocjene	3,9	4,4	4,5	4,6	-
Posljednja verzija	HNB ocjene	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
Razlika	HNB ocjene	-0,1	-0,5	-0,5	-0,5	-
2. Deficit tekućeg računa (u mil. EUR)						
Prethodna verzija	HNB ocjene	-1.517	-1.486	-1.368	-1.261	-
Posljednja verzija	HNB ocjene	-1.447	-1.734	-1.698	-1.534	-1.401
Razlika	HNB ocjene	70	-247	-330	-273	-
Razlika (kao % BDP-a)	HNB ocjene	0,3	-0,8	-1,0	-0,8	-
3. Bruto inozemni dug (u mil. EUR)						
Prethodna verzija	HNB ocjene	21.605	23.055	24.489	25.785	-
Posljednja verzija	HNB ocjene	22.675	24.924	26.699	28.684	30.906
Razlika	HNB ocjene	1.071	1.869	2.210	2.899	-
Razlika (kao % BDP-a)	HNB ocjene	3,9	6,2	6,9	8,4	-
4. Proračunski saldo (kao % BDP-a)						
Prethodna verzija	MF ocjene	-4,5	-3,7	-3,2	-2,9	-
Posljednja verzija	MF ocjene	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9
Razlika*	MF ocjene	-0,6	-0,6	-0,8	-0,7	-
5. Bruto javni dug (kao % BDP-a)						
Prethodna verzija	MF ocjene	53,8	52,5	52,5	52,0	-
Posljednja verzija	MF ocjene	50,7	51,3	49,0	48,4	47,7
Razlika	MF ocjene	3,1	1,2	3,5	3,6	-

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

*U PEP-u 2005.-2007. proračunski deficit je iskazan prema modificiranom obračunskom načelu dok se u ovogodišnjem PEP-u 2006.-2008. proračunski deficit iskazuje kao neto pozajmljivanje/zaduživanje sukladno GFS 2001 metodologiji

Izvori: MF i HNB

Tablica 7. Pretpostavke o međunarodnom ekonomskom okruženju na kojima je temeljen okvir Pred-pristupnog programa 2006.-2008.

VARIJABLE (godišnje stope rasta u % ako nije drugačije naznačeno)	Napomene	2004.	Pretpostavke za				
			2005.	2006.	2007.	2008.	
Kamatne stope (u % p.a., godišnji prosjeci)							
Hrvatska: kratkoročne	HNB ocjene	5,0	4,6	4,1	3,7	3,4	
Hrvatska: dugoročne	HNB ocjene	6,1	6,5	6,1	5,7	5,3	
Euro područje: kratkoročne (na proizvod tržišta novca s 3-mjesečnim dospeljećem)	ECFIN ocjene	2,1	2,2	2,7	2,8	2,9	
Euro područje: dugoročne (na 10-godišnje državne obveznice, najniža stopa euro područja)	ECFIN ocjene	4,0	3,8	4,3	4,5	4,6	
SAD: kratkoročne (na proizvod tržišta novca s 3-mjesečnim dospeljećem)	ECFIN ocjene	1,6	3,7	4,1	4,4	4,7	
SAD: dugoročne (na 10-godišnje državne obveznice)	ECFIN ocjene	4,3	4,6	5,2	5,3	5,6	
Tečajevi (godišnji prosjeci, "-" označava deprecijaciju)							
HRK / EUR	HNB ocjene	7,50	7,41	7,45	7,45	7,45	
USD / EUR	Consensus (rujan 2005.) ocjene	1,24	1,26	1,26	1,29	1,29	
Nominalni efektivni tečaj (indeks, 2001.=100)	HNB ocjene	91,7	90,7	90,8	90,2	90,2	
Realni efektivni tečaj (indeks, 2001. = 100) *	HNB ocjene	92,5	90,7	89,8	88,6	88,0	
BDP (realne stope promjena)							
Svijet	MMF (WEO, rujan 2005.) ocjene	5,1	4,3	4,3	4,3	4,4	
SAD	MMF (WEO, rujan 2005.) ocjene	4,2	3,5	3,3	3,4	3,5	
Japan	MMF (WEO, rujan 2005.) ocjene	2,7	2,0	2,0	1,8	1,7	
Euro područje	MMF (WEO, rujan 2005.) ocjene	2,0	1,2	1,8	2,0	2,2	
Međunarodna trgovinska razmjena (realni pokazatelji)							
Hrvatska izvozna tržišta	MMF (GEE, kolovoz 2005.) ocjene	6,4	5,1	5,5	5,3	4,8	
Svjetski uvoz dobara i usluga	MMF (WEO, rujan 2005.) ocjene	10,5	7,3	7,2	6,9	6,4	
Međunarodne cijene							
Međunarodne uvozne cijene (robe, u USD) **	MMF (GAS, kolovoz 2005.) ocjene	8,7	5,2	0,3	0,6	0,6	
Cijene nafte (Brent, u USD za barel)	MMF (GAS, kolovoz 2005.) ocjene	37,8	54,2	61,8	60,0	58,0	
Cijene sirovina koje isključuju naftu (u USD) **	MMF (GAS, kolovoz 2005.) ocjene	18,5	8,6	-2,1	-4,3	-4,0	

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Efektivni tečaj je izračunat kao ponderirana geometrijska sredina bilateralnih tečajeva HRK prema: EUR (udjel 70,6%), USD (27,2%), GBP (1,0%), CHF(1,0%) i SIT (0,2%). Za izvođenje realnoga efektivnoga tečaja kao deflator se koristi indeks potrošačkih cijena.

** Prosječna godišnja stopa rasta.

*** Jednostavan prosjek UK Brent, Dubai i Texas Intermediate.

Izvori: MMF, Consensus Forecast, ECFIN i HNB

Tablica 8. Ciklička kretanja

U postotku BDP-a	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
1. Stopa rasta BDP-a u stalnim cijenama	3,8	3,9	4,0	4,1	4,3
2. Stvarni proračunski saldo	-3,9	-3,1	-2,4	-2,2	-1,9
3. Neto plaćanja kamata	2,2	2,2	2,3	2,2	2,2
4. Rast potencijalnog BDP-a	3,9	4,0	3,9	3,8	3,7
5. Jaz domaćeg proizvoda	0,0	-0,1	0,0	0,3	0,8
6. Ciklička komponenta proračuna	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
7. Ciklički prilagođen proračunski saldo (2-6)	-3,9	-3,1	-2,4	-2,3	-2,2
8. Ciklički prilagođen primarni saldo (7+3)	-1,7	-0,8	-0,1	-0,1	0,1

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.
Izvori: DZS i HNB

Tablica 9. Dugoročna održivost javnih financija

Postotak BDP-a	2005.	2010.	2020.	2030.	2040.	2050.
1. Ukupni rashodi*	44,9	42,7	39,9	37,4	35,0	32,8
2. Starosne mirovine	10,7	10,3	9,7	8,0	6,0	4,9
3. Zdravstvena skrb	8,5	8,1	7,7	7,2	6,8	6,3
4. Kamate	2,2	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9
5. Ukupni prihodi	46,1	45,3	43,9	41,2	38,7	36,4
6. <i>od čega</i> : od doprinosa za mirovinsko osiguranje	7,1	7,1	7,0	6,6	6,1	5,6
7. Nacionalni mirovinski fond (ukoliko postoji)						
Pretpostavke						
8. Rast produktivnosti rada	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
9. Rast realnog BDP-a	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
10. Stopa participacije muškaraca (u dobi 15-64)						
11. Stopa participacije žena (u dobi 15-64)						
12. Ukupna stopa participacije (15-64)						
13. Stopa nezaposlenosti (ILO definicija)	13,3	9,5	8,5	8,0	7,5	7,0

Napomene: Crnom su bojom ispisana ostvarenja, plavom ocijenjene vrijednosti (kompozit ostvarenja i projiciranih vrijednosti), a crvenom projicirane vrijednosti.

* Ukupni rashodi prema GFS 2001 metodologiji

Izvor: MF

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2005. 2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DA-TUM	KOMENTARI
Promicanje prava i politike državnih potpora	• Obuhvat državnih potpora na loklanoj razini	Da	09.11.2004	Uspostavljena je suradnja s županijama i s Uredima državne uprave u županijama.
Javne usluge - Energetika				
Liberalizacija energetskog tržišta				
Usklađivanje zakonodavnog okvira sa EU steževinom	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje izmjena i dopuna paketa energetskih zakona • Jačanje uprave za energetiku u ministarstvu • Jačanje vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti • Primjena financiranja državnim potporama, Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost i garantiranim otkupnim cijenama za OIE, te međunarodnim projektima i fondovima EU • Primjena financiranja državnim potporama, Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, te međunarodnim projektima i fondovima EU 	Djelomično Da Da Ne Ne	srpanj 2005. lipanj 2005. srpanj 2005. prosinac 2005. prosinac 2005.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina (NN, 87/05) i novi Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi topline (NN, 42/05). Preostaje novi Zakon o tržištu plina i novi Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata. U 2004. donesen novi Zakon o tržištu električne energije, Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji (NN, 177/04). Uključenje 5 novih djelatnika. Osnovana Hrvatska energetska regulatorna agencija. Rješavanje problematike u tijeku! Rješavanje u tijeku!
Početak rada Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje Uredbe o unutrašnjem ustrojstvu, i drugih odluka/akata nužnih za početak rada • Nabavka opreme • Osiguranje prostora 	Da Da Da	25.11.2004. U tijeku 1.10.2005.	Objavljena u Narodnim novinama br. 167/04. Provodi se nabavka planirane opreme za 2005.
Podzakonski akti prema Zakonu o nuklearnoj sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o kontroli nuklearnog materijala ili posebne opreme (čl. 4, 7, 16. i 17.) • Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova iz područja nuklearne sigurnosti (čl. 24.) • Pravilnik o smještaju, projektiranju, gradnji, uporabi i razgradnji objekata u kojima se obavljaju nuklearne djelatnosti (čl. 8.) 	Da Da Da	30.9.2005. Novi rok: srpanj 2006. Novi rok: srpanj 2006.	Objavljen u Narodnim novinama br. 120/05. Rok za izradu svih propisa temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti je srpanj 2006. Rok za izradu svih propisa temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti je srpanj 2006.
Jačanje kontrole nuklearnog materijala	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada međuresorne suradnje i daljnjeg programa opremanja • Ugradnja pribavljene stacionarne opreme • Probni rad s novom osobnom i ručnom opremom na novim lokacijama 	Da Da Da	28.10.2004. Novi rok: svibanj 2006. 4.-15.10.2004.	Zaključak sa sastanka čelnika uprava ministarstava i drugih državnih i stručnih organizacija zainteresiranih za projekt uspostave sustava za suzbijanje nelegalnog prometa NRM na granicama RH. Ugradnja stacionarne opreme ovisi o radovima na rekonstrukciji graničnog prijelaza Bregana. Probni rad proveden na graničnom prijelazu Bregana.
Unapređenje pripravnosti za slučaj nuklearne nesreće	• Razrada preduvjeta za pristup i primjenu EURDEP/ECURIE/RODOS sustave	Ne		Projekt nije proveden zbog nedostatka financijskih sredstava u odobrenom proračunu za 2005. za Državni zavod za nuklearnu sigurnost nakon preuzimanja poslova Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.
Željeznički promet				
Usklađivanje zakonodavstva	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje podzakonskih akata za "Zakon o željeznici" • Donošenje "Zakona o sigurnosti željezničkog prometa" 	Da Ne	IV. kvartal 2005.	Doneseni, objavljeni - NN 127/05. Rok je prolongiran, očekuje se se dovršetak i usvajanje do kraja 2006.
Restrukturiranje i modernizacija nacionalne željezničke kompanije	• Donošenje zakona koji bi osigurao adekvatnu reorganizaciju HŽ-a	Ne		Rok je prolongiran, očekuje se se dovršetak i usvajanje tijekom I. polovice 2006.
Zračni promet				
Usklađivanje regulative sa zakonodavstvom EU:	<ul style="list-style-type: none"> • Izmjene i dopune Zakona o zračnom prometu • Donošenje provedbenih propisa 	Da Ne	(NN 178/04)	Usklađeno. Usklađenje do kraja 2005. godine.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2005./2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Pomorski promet				
Proširenje i uvođenje konkurencije u obavljanje javnog obalnog linijskog pomorskog prometa, a time i razvoja putničkog brodarstva u nacionalnoj plovidbi i smanjenje izdvajanja iz Državnog proračuna RH s osnova potpore za obavljanje navedene djelatnosti.	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje novog Zakona o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prijevozu 	Ne		Zakon će biti donesen do kraja 2005. godine.
Održivost, opstojnost i konkurentnost djelatnosti pomorskog prijevoza u međunarodnim tržišnim uvjetima (zapošljavanje hrvatskih pomoraca i brodara u međunarodnoj plovidbi)	<ul style="list-style-type: none"> U proceduri donošenja novi Pomorski zakonik – u Saborskoj proceduri (II. čitanje) 	Da	29.12. 2004.	
Cestovni promet				
Zakonodavni okvir	Zakon o javnim cestama	Da	14.12.2004.	
	Zakon o prijevozu u cestovnom prometu	Da	10.12.2004.	
FINANCIJSKI SEKTOR				
Bankarski sustav				
Zaštita potrošača u bankarskom sektoru	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje uredbi o visini kamatnih stopa na temelju Zakona o kamatama 	Da	studen 2004.	
Sektor osiguranja				
Uskladjivanje regulative sa propisima EU i jačanje administrativnih sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> Izrada novog Zakona o osiguranju 	Da	IV kvartal 2005	Usvojeni su Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu.
Regulacija deviznog sustava				
Ocjena stanja i daljnja liberalizacija kapitalnog računa	<ul style="list-style-type: none"> Ukidanje pojedinih odredbi Zakona o deviznom poslovanju i podzakonskih akata 	Da	24.03.2005	
TRŽIŠTE RADA				
Zaposlenost i zaštita na radu				
Razviti uslugu učinkovitog zbrinjavanja viška radnika u tvrtkama u restrukturiranju	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj instrumenata za profesionalnu orijentaciju Uspostavljanje Fonda za zbrinjavanje tehnološkog viška radnika 	Ne	prosinac 2005.	Izrađena je strategija odjela za profesionalno usmjeravanje i uspostavljen sustav CASCAID programa. Od iste se sada odustalo zbog postojanja Fonda za razvoj i zapošljavanje.
Ojačati sinergiju institucija na lokalnom nivou i kapacitete lokalnih aktera u provedbi aktivne politike zapošljavanja	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava lokalnih partnerstva na regionalnom nivou 	s provedbom se započelo u listopadu 2004. godine		Projekt je prezentiran potencijalnim partnerima u četiri županije i predstavljen široj javnosti.
Jačanje kapaciteta za prilagodbu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na svim razinama	<ul style="list-style-type: none"> Definiranje decentralizirane organizacijske strukture HZZ i operativnih smjernica za menadžment unutar nove decentralizirane organizacije Razvoj ljudskih resursa na ključnim pozicijama unutar HZZ 	projekt je započet u svibnju 2005. godine Ne		Izrađuje se analiza načina rada i organizacijske strukture HZZ-a. Potreba osposobljavanja ovisi o završetku analize.
Razviti sustav zapošljavanja osjetljivih skupini s otežanim faktorom zapošljivosti.	<ul style="list-style-type: none"> Usvojiti, operacionalizirati i provesti Nacionalni akcijski plana zapošljavanja Novelirati i implementirati Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom 	Da Da	NAPZ za razdoblje 2005. do 2008. je usvojen u prosincu 2004 Zakon o izmjenama i dopunama Zakona stupio na snagu u ožujku 2005	U tijeku je izrada provedbenih mjera za 2006. godinu. U tijeku je izrada Odluke o načinu ostvarivanja novčanih poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PER-u 2005.-2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Zaštita na radu				
Usklađivanje zakonodavnog okvira sa EU stečevinom	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje podzakonskih propisa usklađenih s odredbama Direktiva EU 	Da	2005.	<p>Tijekom 2005. doneseni su :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravilnik o zaštiti pri radu s računalima (92/270/EEC) , - Pravilnik o sigurnosnim znakovima (92/58/EEC) , - Pravilnik o ručnom prenošenju tereta pri kojima postoji mogućnost oštećenja kralježnice (92/269/EEC) - Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije (89/654/EEC) . <p>U završnoj je fazi rad na nacrtima pravilnika, koji će biti doneseni do kraja 2005. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravilnik o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (89/686/EEC - Pravilnik o osobnoj zaštitnoj opremi (89/656/EEC) , - Pravilnik o kancerogenim i mutagenim tvarima (1999/38/EC) , - Pravilnik o poslovima na kojima ne smije raditi žena (92/85/EEC) , - Pravilnik o poslovima na kojima ne smije raditi mladež (94/33/EEC) .
Reforma mirovinskog sustava				
Poboljšanje fiskalne i socijalne održivosti mirovinskog sustava				
Izmjena načina usklađivanja mirovina iznalaženjem nove formule usklađivanja	<ul style="list-style-type: none"> Izrada analize financijskih efekata posljednje izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju, koja je omogućila usklađivanje mirovina s rastom prosječne plaće svih zaposlenih Izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju u dijelu koji se odnosi na usklađivanje mirovina 	Da	31.12.2005.	
Koordinacija sustava socijalne sigurnosti sa sustavima države EU				
Primjena propisa EU na području socijalne sigurnosti	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje s Direktivom 98/49/EEZ od 29.06.1998. koja se odnosi na očuvanje prava na mirovinu radnika i samostalnih djelatnika koji se kreću unutar Zajednice Usklađivanje s Direktivom 2003/41/EZ od 03.06.2003. koja se odnosi na djelatnosti i nadzor unutar strukovne mirovine 			<p>Za usklađivanje s navedenom Direktivom predviđen je rok 2006. godina.</p> <p>Za usklađivanje s navedenom Direktivom predviđen je rok koji predviđa sama Direktiva (ne prije 2007. godine).</p>
Reforma socijalne skrbi				
Prava manjina, izbjeglica, Roma				
Zaštita prava nacionalnih manjina Uključivanje nacionalnih manjina u društveni život, participiranje u javnim poslovima i integracija u društvo Unaprijeđenje prava nacionalnih manjina prema međunarodnim dokumentima koje je Republika Hrvatska ratificirala Razbijanje predrasuda Suzbijanje diskriminacije Roma Očuvanje tradicijske kulture	<ul style="list-style-type: none"> Izrada izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Organiziranje seminara o educiranju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (do sada su održani seminari u Zagrebu, Dubrovniku, Rijeci) Seminari o provedbi Okvirne konvencije Provedba istraživanja Asimilacija ili integracija Roma i organiziranje seminara za novinare o afirmaciji Roma putem medija Organiziranje okruglih stolova o načinu promocije pozitivnih aspekata izjednačenog izvješćivanja o Romima Organiziranje seminara tradicijske romske glazbe i običaja 	Ne Da Da Da	studeni 2005.	<p>U tijeku je izrada izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina</p> <p>Do sada je održano 18 seminara o osposobljavanju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u županijskim središtima.</p> <p>Seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina održan je 20. i 21. rujna 2004. godine u Dubrovniku i 15. i 16. rujna 2005. godine u Splitu.</p> <p>U tijeku je provedba istraživanja.</p> <p>Dvodnevni Okrugli stol o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima održat će se krajem studenog u Opatiji ove godine.</p> <p>O običajima i tradiciji Roma predavanja su održali sveučilišni profesori sa Sorbone i Bukurešta na seminarima o osposobljavanju i educiranju mladih Roma i romkinja. U 2004. i 2005. godini održano je 7 seminara a sudjelovalo je preko 100 Roma i Romkinja srednjoškolaca i jedan polaznik Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu.</p>
JAVNA UPRAVA				
Reforma Javne Uprave				
Reorganizacija državne uprave				
Razvoj djelotvornog sustava javne uprave u skladu s europskim standardima	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti strategiju reforme javne uprave i operativne planove za njezinu provedbu 	u tijeku	31.12.2005.	

GLAVNE MJERE PREVIDENE U PEPA 2005.-2007.		PRIVAGENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Osiguranje kvalitete i fiskalne prihvatljivosti predloženih zakona i politika	Donijeti izmjene i dopune Poslovnika Vlade RH prema kojima procjena • fiskalnog, socijalnog i ekološkog učinka predloženih politika i zakona postaje obvezna	Da	10.02.2005. (NN br.22/2005)	Izrađena je metodologija funkcionalne revizije na temelju koje je provedena pokusna funkcionalna revizija u 2 ministarstva i 2 ureda državne uprave u županijama, što je i bilo planirano u 2005. godini, a funkcionalna revizija u svim tijelima državne uprave, planira se provesti 2006-2007. (izmijenjen je naziv akta i glasi: Okvirni program decentralizacije, za razdoblje 2004.-2007). Od Izvršenja ove mjere odustaje se iz razloga jer se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi znatan dio poslova iz gospodarskog resora, kojeg su obavljali uredi državne uprave u županijama, decentralizira - iste će obavljati veliki gradovi i županije.
Racionalizacija organizacijskih struktura	Usvojiti metodologiju i provesti funkcionalnu reviziju organizacijskih struktura i • u skladu s time donijeti nova pravila o unutarnjem ustrojstvu i prilagoditi planove zapošljavanja kadrova	Da- (proveden je dio)		
Decentralizacija poslova državne uprave	Donijeti Plan decentralizacije državne uprave (na temelju provedene analize • obavljanja poslova državne uprave na razini središnjih i prvostupanijskih tijela državne uprave)	Da	09.12.2004. Zaključak Vlade RH	
Jačanje administrativnih kapaciteta u službama koje obavljaju gospodarske poslove na razini prvostupanijskih tijela državne uprave	Donijeti Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (na temelju provedene analize)	Ne		
Službenički sustav				
Osiguranje veće stručnosti uprave kroz jasnu podjelu između političkih i upravnih položaja	• Donijeti Zakon o državnoj službi	Da	15.07.2005. (NN br.92/2005)	(izmijenjen je naziv Zakona i glasi: Zakon o državnim službenicima). Zakon stupa na snagu 01.01.2006. Datum donošenja Zakona izmijenjen je u skladu sa PAL programom Svjetske banke. U matrici mjera PAL-programa, upućivanje Zakona o plaćama u saborsku proceduru predviđa se do 01. travnja 2006. godine. Plan je donijet i proveden u Ministarstvu obrane (u kojem je služba prestala za ukupno 1289 službenika i namještenika te u Ministarstvu unutarnjih poslova, u kojem je služba prestala za 809 službenika i namještenika).
Osiguranje objedinjenog sustava planiranja zapošljavanja u državnoj upravi s ciljem postizanja planiranog i ekonomičnog korištenja proračunskih sredstava	• Donijeti podzakonske propise o sustavu i klasifikaciji radnih mjesta i druge provedbene propise za Zakon o državnim službenicima	u tijeku	31.12.2005	
Sustav zapošljavanja u državnoj i javnoj upravi temeljiti na načelima sposobnosti/zasluga, stručnosti i nepristranosti	• Donijeti Zakon o plaćama u državnoj službi	Ne	2006.	
Reorganizacija državne uprave	• Donijeti plan smanjenja broja javnih i državnih službenika	Da - proveden je dio (u tijelima koja imaju višak)		
Pojednostavljenje administrativnih postupaka i razvoj suvremenog elektroničkog poslovanja				
Jačanje uloge elektroničke uprave u razvoju gospodarstva	Projekt pripreme oblikovanja i objavljivanja u elektroničkom obliku službenih • obrazaca tijela državne uprave, koje građani i poslovni subjekti mogu podnositi javnom telekomunikacijskom mrežom	Da- (proveden je dio)	20.05.05. Zaključak Vlade RH	Sukladno zaključku VRH tijela državne uprave objavila su u elektroničkom obliku, na svojim web stranicama službene obrasce.
Stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika				
Poboljšati upravnu sposobnost za pristupanje Hrvatske EU	• Donijeti Strategiju stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika	Da	06.10.2004. Zaključak Vlade RH	
POLJOPRIVREDA				
Reforma poljoprivrede				
Zemljišna reforma				
Unaprijediti raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države	• Izmjene i dopune Zakona o poljoprivrednom zemljištu	Da	25. 7. 2005.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu objavljen je u srpnju u Narodnim novinama br. 90/2005.
Privatizacija agro-kombinata				
Okončati privatizaciju agro-kombinata	• Provedba natječaja za privatizaciju nekoliko preostalih tvrtki (Hrvatski fond za privatizaciju)	Da	u tijeku	U nadležnosti Hrvatskog fonda za privatizaciju.
Usvajanje mehanizama Zajedničke poljoprivredne politike				
Uspostaviti Agenciju za plaćanje	Izrada plana aktivnosti za preustroj Ravnateljstva za tržišnu i strukturu potporu • u poljoprivredi sukladno standardima EU Agencije za plaćanja i mehanizmima predpristupnih strukturalnih fondova	Da	15.07.2005	Plan aktivnosti je napravljen a preustroj Ravnateljstva sukladno standardima EU za administriranje predpristupnih strukturalnih fondova objavljen je u Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva u srpnju 2005. godine u Narodnim novinama br. 86/2005.

GLAVNE MJERE PREDVIĐENE U PEP-u 2005.-2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
	<ul style="list-style-type: none"> Podnijeti zahtjev za akreditaciju Agencije 	Da	IV kvartal 2005/ I kvartal 2006	Zahtjev Europskoj komisiji za akreditaciju SAPARD agencije podnijet će se krajem 2005. ili početkom 2006. godine nakon dobivanja nacionalne akreditacije.
Uspostava mehanizma za provedbu mjera ruralnog razvika	<ul style="list-style-type: none"> Izrada Programa ruralnog razvika 	Da	u tijeku	Plan je upućen na mišljenje Europskoj komisiji.
OSTALE REFORME				
Reforma Pravosuđa				
1. Reforma zemljišnoknjižnog sustava				
Projekt sređivanja zemljišnih knjiga- Uspostava jedinstvene baze zemljišnih knjiga za cijelo područje RH	<ul style="list-style-type: none"> Donesene su Izmjene i dopune Zakona o zemljišnim knjigama Ministarstvo pravosuđa i Državna geodetska uprava zaključili su Sporazum o ustroju i djelovanju Baze zemljišnoknjižnih podataka RH i izrađen je Pravilnik o Bazi zemljišnoknjižnih podataka. Donesen je Pravilnik o obrascima u zemljišnoknjižnom postupku Izrađene su upute za rad z.k. referenata u z.k. odjelima Izrađen je plan reorganizacije rada z.k. odjela Općinskog suda u Zagrebu Uvedeni su ovlašteni zemljišnoknjižni referenti Ministarstvo pravosuđa uvelo je nadzor nad radom zemljišnoknjižnih odjela Završetak postupaka započetih u 2004 g. za obnovu i osnivanje zemljišnih knjiga u područjima gdje je izvršena nova izmjena. 	Da	srpanj 2004.	Izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama utvrđene ovlasti z.k. referenata.
Ažuriranje stanja u registru zemljišnih knjiga		Da	srpanj 2004.	Ovaj sporazum je preduvjet za projekt IT Strategije i BZP.
		Da	rujan 2004.	
		Da	kolovoz 2005.	Ministarstvo pravosuđa redovno donosi upute za rad z. k. odjela.
		Da	srpanj 2005.	Izrađen je u cijelosti plan smanjenja predmeta u zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Zagrebu i u cijelosti se ispunjava.
		Da	srpanj 2004.	Od srpnja 2004. g. i tijekom 2005.g. u z.k. odjelima uveden je 271 ovlaštenih zemljišnoknjižnih referenti.
		Da	srpanj 2004.	Nadzor se provodi kontinuirano i izvješća se dostavljaju Min.pravosuđa, žup. sudovima i Vrhovnom sudu RH.
				Djelomično se vode zemljišnoknjižni ispravni postupak.
2. Povećanje efikasnosti zaštite vjerovnika i naplate potraživanja				
Uskladenost sa europskim standardima	<ul style="list-style-type: none"> Osnovana radna grupa za izmjenu i dopunu Stečajnog zakona 	Da	siječanj 2005.	Radna grupa pripremila prijedlog izmj. dop. Stečajnog zakona i u IV kvartalu bit će upućen u parlamentarnu proceduru.
- izrada ili izmjena Zakona	<ul style="list-style-type: none"> Izrađen prijedlog izmjena i dopuna Ovršnog zakona (nalazi u zakonodavnoj proceduri) 	Da	srpanj 2005.	Hrvatski sabor donio je Izmj. i dop. Ovršnog zakona u VII mj. 2005.g.
Uređenje obveznih odnosa	<ul style="list-style-type: none"> Izrađen Nacrt izmjena i dopuna Zakona o obveznim odnosima 	Da	ožujak 2005.	Hrvatski sabor donio je izmj. i dop. Zakona o obveznim odnosima 2005.g.
3. Reforma kaznenog zakonodavstva				
Usklađivanje materijalnog kaznenog zakonodavstva sa međunarodnim Konvencijama koje je prihvatila RH	<ul style="list-style-type: none"> Izmjenama i dopunama Kaznenog zakona preuređene su postojeće inkriminacije kaznenih djela i propisana su nova kaznena djela vezana za zaštitu okoliša, iskorištavanje mineralnih sirovina i računalni kriminalitet i obuhvatile su promjene kojima se kazneno zakonodavstvo usklađuje s međunarodnim konvencijama 	Da	listopad 2004.	Donesene su izmjene i dopune kaznenog zakona kojim je završena 1. faza izmjena materijalnog kaznenog zakonodavstva sa standardima EU OESS-a i Vijeća Europe Preuređene su postojeće inkriminacije kaznenih djela te su propisana nova kaznena djela, kao npr. definicija zločinačke organizacije, zločin protiv čovječnosti, zapovjedna odgovornost, otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka, novačenje plaćenika, inkriminiranje ometanje pravde-sprečavanje dokazivanja i kibernetički kriminal, dječja pornografija na računalnoj mreži, trgovanje ljudima i ropstvo i dr.
Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala	<ul style="list-style-type: none"> Vlada RH je uputila u zakonodavnu proceduru donošenje izmjena i dopuna Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Ovim izmjenama osigurava se vodeća uloga USKOK-a u suzbijanju organiziranog kriminala i korupcije 	Da	veljača 2005.	Hrvatski sabor u veljači 2005. donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Ovim izmjenama osigurala se vodeća uloga USKOK-a u suzbijanju organiziranog kriminala i korupcije.
4. Modernizacija i učinkovitiji rad hrvatskih sudova				
Uspostava integriranog sustava upravljanja sudskim predmetima	<ul style="list-style-type: none"> Twinning projekt iz programa tehničke pomoći EU CARDS 2002 «Modernizacija pravosuđa-podrška učinkovitijem i modernijem radu hrvatskih sudova» 	Da	veljača 2004.	Ovaj projekat provodi se kontinuirano od 2004. i završit će u I kvartalu 2006.

GLAVNE MJERE PREVIDNE U PRP-u 2005-2007		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
	<ul style="list-style-type: none"> Projekt provodi Ministarstvo pravosuđa Republike Finske, Ministarstvo pravosuđa RH, Vrhovni sud RH, Pravosudna akademija i pilot sudovi (Županijski sud u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku, Općinski sudovi u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Osijeku i Svetom Ivanu Zelini). U izradi su modeli funkcionalnih statističkih podataka koje vode sudovi i Ministarstvo pravosuđa. CARDS 2003 nastavak projekta nakon završetka CARDS 2002. – Podrška učinkovitijem i modernijem radu hrvatskih sudova (25 novih pilot sudova) CARDS 2004. modernizacija rada Visokog prekršajnog suda i izabranih prekršajnih sudova i podrška učinkovitijem radu Upravnog suda RH – odobreni prijedlozi projekata 	Da	veljača 2004.	Ovim projektom uvodi se proces upravljanja sudovima i brži i učinkovitiji civilni kazneni postupak i to na pilot sudovima.
		Ne		Ovaj projekt izuzet je iz okvira Twinning projekta i preuzet je u projekat Svjetske banke i donacije Europske komisije.
		Da		U izradi je postupak projektne dokumentacije rok je 15. 10. 2005. i predstavlja nastavak projekta CARDS 2002.-podrška učinkovitijem i modernijem radu hrvatskih sudova.
		Ne		Projekt modernizacije rada Visokog prekršajnog suda RH i izabranih prekršajnih sudova odgođen na prijedlog delegacije Europske komisije u Zagrebu Izrađena je priprema dokumentacija za ovaj projekat i pripreme aktivnosti započet će 15. 10.2005.
Smanjenje broja neriješenih predmeta i povećanje ažurnosti sudova	<ul style="list-style-type: none"> Donesene su izmjene i dopune Zakona o sudovima u ožujku 2004. godine. Radi rasterećenja preopterećenih sudova, predsjednik Vrhovnog suda RH određuje da umjesto suda koji zbog velikog broja predmeta nije u mogućnosti u razumnom roku raspraviti predmete i donijeti odluku, odrediti drugi stvamo nadležni sud. Sudskim savjetnicima date su ovlasti za samostalno vođenje nekih sudskih postupaka. Time se rasterećuju suci i ubrzava proces sudovanja. 	Da	veljača 2004. srpanj 2004. i dalje	U roku 2004. i 2005. ukupno je preneseno 27.467 predmeta sa opterećenih sudova na druge manje opterećene sudove, a radi suđenja u razumnom roku.
		Da	siječanj 2005.	
Modernizacija organizacija sudske uprave	<ul style="list-style-type: none"> Date su veće ovlasti predsjednicima sudova za poduzimanje mjera za brži i učinkovitiji rad sudaca. Izrada Okvirnih mjerila za rad sudaca 	Da	ožujak 2005.	Izmjenama i dopunama Zakona o sudovima date su veće ovlasti predsjednicima sudova u upravljanju sudom . Min. pravosuđa u 2005. uvelo je nadzor nad radom sudova i poduzelo mjere na otklanjanju nepravilnosti u pojedinim sudovima.
		Ne		U toku su pripreme za izradu novih okvirnih mjerila za rad sudova, a posebno za rad prekršajnih sudova.
Usavršavanje sudaca, službenika i namještenika	<ul style="list-style-type: none"> Unutar Ministarstva pravosuđa osnovana je Pravosudna akademija u cilju stalnog usavršavanja sudaca, državnih odvjetnika i službenika u sudovima. Podrška stručnom usavršavanju sudaca ostvaruje se programom CARDS 2001 Stručno usavršavanje državnih odvjetnika provest će se projektom CARDS 2003. 	Da	travanj 2004.	Pravosudna akademija u 2004. započela sa radom.
		Da		Ovaj projekt dovršen u 2005.
		Da		Po ovom projektu aktivnosti će započeti u listopadu 2005.
Reforme okoliša				
Horizontalno Zakonodavstvo				
Izješćivanje o stanju okoliša i rezultatima poduzetih mjera zaštite okoliša	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje Izvješća o stanju okoliša 	Ne	ožujak 2006.	Izrada Izvješća je u tijeku, a usvajanje se planira u I. kvartalu 2006. godine.
Zaštita zraka i klimatske promjene				
Utvrdjivanje politike i mjera za rješavanje problema onečišćavanja zraka	<ul style="list-style-type: none"> Usklađivanje propisa iz područja zaštite atmosfere s pranom stečevinom EU Izrada nacrtu prijedloga Zakona o zaštiti zraka Izrada podzakonskih propisa 	Da	prosinac 2004.	Donesen Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04).
		Da	listopad 2005.	Usvojene su 3 Uredbe, a izrađeno je 6 podzakonskih akata.
Poboljšati i ojačati primjenu mjera za zaštitu kakvoće zraka, te način organiziranja i provođenja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	<ul style="list-style-type: none"> Izrada Plana djelovanja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka (CARDS 2002.) 	Ne	studenj 2006.	Plan djelovanja zaštite i poboljšanja kakvoće zraka planira se donijeti u 2006. godini.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PPP-u 2005.-2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Uspostaviti kvalitetan sustav za trajno praćenje kakvoće zraka na državnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 22 postaje u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka 		prosinac 2007.	Prema Programu, rok izgradnje 22 postaje je 31. 2. 2007.
Uspostava kvalitetnog sustava praćenja kakvoće zraka na lokalnoj razini (nadležnosti i financiranje: jedinice lokalne samouprave)	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti program mjerenja kakvoće zraka te po potrebi gradnja novih postaja na lokalnoj razini 	Ne	2007.	6 postaja uspostavljeno u razdoblju 2002-2004, a 2 postaje uspostavljene u 2005. 10 županija nije donijelo program mjerenja, nedostatan sredstva u proračunima županija.
Ublaženje klimatskih promjena (sukladno s UN Okvirnom konvencijom o promjeni klime), na način koji omogućava gospodarski razvoj na održivi način	<ul style="list-style-type: none"> Izrada nacionalnog programa za ocjenu utjecaja i prilagodbu klimatskim promjenama, te ublažavanje posljedica klimatskih promjena, izgradnja nacionalnog sustava za proračun emisija stakleničkih plinova, registra izvora i tehnologija te donošenje državnog plana za ispuštanje stakleničkih plinova, osnaživanje lokalne zajednice za provedbu mjera za ublaženje klimatskih promjena, uspostava operativnog tijela za provedbu JI projekata 	U tijeku	2007.	
Gospodarenje otpadom				
Uskladjivanje hrvatskih propisa s pravnom stečevinom EU	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti novi Zakon o otpadu 	Da	prosinac 2004.	Zakon o otpadu (NN 178/04).
Saniranje «crnih točaka»	<ul style="list-style-type: none"> Izraditi sanacijske programe i osiguranje financijskih sredstava iz različitih izvora 	Da	2004.-kontinuirano	U izradi dva sanacijska programa.
	<ul style="list-style-type: none"> Započeti provedbu sanacijskih programa i projekata 	Ne	2004.-kontinuirano	Provedba nakon donošenja sanacijskih programa.
Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom:	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti Strategiju gospodarenja otpadom i plana djelovanja Provedba plana djelovanja Uvesti ekonomske poticaje temeljem programa Vlade, uključujući poticaje za sprječavanje nastanka otpada na izvoru 	Da Ne	listopad 2005. 2006.- kontinuirano	Strategija gospodarenja otpadom usvojena u Hrvatskom saboru u listopadu 2005. Plan gospodarenja otpadom planira se donijeti u lipnju 2006. Slijedi nakon donošenja Plana. U okviru svoga programa rada Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost uključuje, između ostalog, poticanje izbjegavanja i smanjivanje nastajanja otpada i emisija u proizvodnom procesu, odnosno čistije proizvodnje, obradu otpada i iskoristavanje vrijednih svojstava otpada, i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije. U tijeku je (10/2005) obrada natječaja koje je Fond objavio za financiranje projekata energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, te projekata kojima se potiče smanjenje emisija štetnih plinova u okoliš i čistija proizvodnja putem dodjele povoljnih zajmova i subvencioniranja kamata za trgovačka društva, druge pravne osobe i obrtnike.
uspostava "mreže" centara za gospodarenje otpadom	<ul style="list-style-type: none"> Ulagati u izgradnju regionalnih centara zajedno s rekonstrukcijom, sanacijom i mogućim daljnjim korištenjem postojećih odlagališta 			Nakon donošenja Plana gospodarenja otpadom temeljem Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (sredstva za pripremu projektne dokumentacije za određene centre odobrio je tijekom 2005. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost).
uspostava potpune informatizacije sustava za gospodarenje otpadom	<ul style="list-style-type: none"> Razviti informacijski sustav postupanja s otpadom i tokova otpada (količine, vrste, procedure, postupci zbrinjavanja itd.). 	Da	2004.- kontinuirano	Aktivnosti na razvoju informacijskog sustava provodi Agencija za zaštitu okoliša. U 2005. AZO je izradila je Katastar odlagališta otpada te privremeno izvješće o prijavljenim količinama otpada u 2003.
Zaštita prirode				
Jačanje politike Vlade RH po pitanju zaštite prirode	<ul style="list-style-type: none"> Revizija Nacionalne strategije zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Izraditi provedbene propise temeljem Zakona o zaštiti prirode 	Ne Da	2006. prosinac 2005. - 2006	U 2005. izrađen je nacrt Izvješća o stanju prirode na osnovi kojeg će započeti postupak revizije Nacionalne strategije. Izrađeno je 5 pravilnika koji su trenutno u postupku usvajanja. Usvojena je jedna Uredba.
Povećanje postotka zaštićenih područja	<ul style="list-style-type: none"> Zaštita novih područja (PP Lastovo) Uspostava NATURA 2000 	Ne Ne	2006.	Temeljem novog Zakona, izdano Rješenje o preventivnoj zaštiti područja Lastova u kategoriji PP, stalna zaštita u 2006. Predviđa se izrada NATURA 2000 do kraja 2007., a uspostava do dana pristupa EU.

GLAVNE MJERE PREVIDENE U PEP-u 2005.-2007.		PRIVLAČENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
	<ul style="list-style-type: none"> Uspostava Nacionalne ekološke mreže 	Ne	2006.	U svibnju 2005. završen je projekt LIFE III koji je rezultirao prijedlogom nacionalne ekološke mreže. Do kraja 2005. g. planirano je usvajanje Uredbe o nacionalnoj ekološkoj mreži. (uspostava početkom 2006).
Zaštita ugroženih divljih vrsta izvan zaštićenih područja	<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje planova upravljanja za vuka i risa 	Da	prosinac 2004.	Stupanje na snagu 01. siječnja 2005.
Kemikalije				
Uspostava nacionalne zakonsku infrastrukture za cjelovit sustav integriranosti sigurnog upravljanja kemikalijama kroz njihov cijeli životni vijek	<ul style="list-style-type: none"> Izmjene i dopune Zakona o kemikalijama i ostalog relevantnog zakonodavstva 	Ne	prosinac 2005.	Primjena Zakona o kemikalijama odgođena do 31.12.2005. (Zakon o izmjenama Zakona o kemikalijama NN 79/05).
Ukloniti postojeće «fragmentiranosti» zakonodavstva	<ul style="list-style-type: none"> Početna primjena Zakona o kemikalijama Izrada provedbenih podzakonskih akata Zakona o kemikalijama (harmoniziranih prema Smjernicama EU) 	Ne Ne	2006. 2006.	
Jačanje institucionalne infrastrukture za sigurno gospodarenje kemikalijama	<ul style="list-style-type: none"> Osnivanje Ureda za kemikalije 	Ne		
Uspostava mehanizma suradnje između tijela/institucija	<ul style="list-style-type: none"> Uspostaviti sustav registriranja «novih» kemikalija 	Ne	2006.-2008.	
Genetski modificirani organizmi				
Definiranje zakonskog okvira	<ul style="list-style-type: none"> Osiguravanje financijskih sredstava iz državnog proračuna Donošenje Zakona o GMO-u i odgovarajuće provedbene propisa 	Da	lipanj 2005.	Zakon o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05).
Buka				
Donošenje Nacionalnog programa zaštite zdravlja od buke	<ul style="list-style-type: none"> Osnovati radnu skupinu za izradu situacijske analize za donošenje Nacionalnog programa zaštite zdravlja od buke Izraditi Nacionalni program 	Ne Ne	2006.	Zbog nedonošenja podzakonskih propisa nije osnovana radna skupina.
Zaštita od ionizirajućeg zračenja				
Unaprijediti postojeći sustav korištenja izvora ionizirajućih zračenja i propisati sigurnosne mjere.	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti novi Zakon o zaštiti od ionizirajućih zračenja 	u tijeku		Nacrt Zakona je izrađen te je upućen u proceduru.
Propisati načine postupanja i izdavanja pojedinih odobrenja vezanih uz obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja.	<ul style="list-style-type: none"> Donijeti provedbene propise Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja (oko 11 pravilnika). 	Ne		Provedba ovisi o usvajanju Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja.
Zbrinjavanje radioaktivnog otpada i iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora.	<ul style="list-style-type: none"> Izgraditi skladišta/odlagališta radioaktivnog materijala. 	Ne		Provedba ovisi o usvajanju Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja.
Obrazovanje i znanost				
ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE				
Primjena zakona i podzakonskih akata	<ul style="list-style-type: none"> Sabor RH imenuje Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje koje zajednički imenuje Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja 	Da	3.12.2005. svibanj 2005.	Sabor RH donio je Odluku o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za znanost i Odluku o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.
Uspostaviti mehanizme za primjenu Zakona	<ul style="list-style-type: none"> Nacionalno vijeće za znanost imenovat će znanstvena i umjetnička područna vijeća te matične odbore 	Da		
	<ul style="list-style-type: none"> Vlada RH osniva Agenciju za znanost i visoko obrazovanje 	Da	1. 3. 2005.	
	<ul style="list-style-type: none"> Imenovanje Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju 	Ne		
	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje poslovnika o radu Vijeća 	Da	25.1.2005.	
	Nacionalno vijeće za znanost: <ul style="list-style-type: none"> Davanje prethodnog mišljenja na Pravilnik o vrednovanju kvalitete i učinkovitosti znanstvenih ustanova 			
	<ul style="list-style-type: none"> Donosen Pravilnik o sastavu i načinu rada područnih vijeća i matičnih odbora 	Da	23.6.2005.	
	<ul style="list-style-type: none"> Donosen Pravilnik o znanstvenim područjima, poljima i granama, te Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja 	Da	23.6.2005. 11.7.2005.	

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2005.-2007.		PRILIVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
	<p>Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje:</p> <p>Davanje prethodnog mišljenja na Pravilnik o mjerilima i kriterijima za</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa i Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta, <p>Donesen Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrednovanje kvalitete i</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa i Pravilnik o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta. 	Da	siječanj 2005.	Sukladno ZZDVO Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje dalo je prethodno mišljenje na navedene pravilnike.
		Da	17.1.2005.	Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje dalo je prethodno mišljenje na Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrednovanje studijskih programa i Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta.
Donošenje izmjena i dopuna Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija	<p>Osnovan je ENIC/NARIC ureda pri Agenciji, izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primjena zakona i podzakonskih akata - Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje • Primjena Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija • Provođenje Uredbe o osnovanju Agencije za znanost i visoko obrazovanje 	Da	<p>rujan 2004.</p> <p>2005.</p> <p>2005.</p> <p>svibanj 2005.</p> <p>od siječnja 2005.</p> <p>od siječnja 2005.</p> <p>od siječnja 2005.</p> <p>2005.</p> <p>siječanj 2005.</p> <p>ožujak 2005.</p>	<p>Odlukom ministra 11. siječnja 2005. imenovano je stručno povjerenstvo za izradu izmjena i dopuna Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija.</p> <p>U cilju provođenja Bolonjskog procesa provedeno je vrjednovanje sveučilišnih i stručnih studijskih programa (potrebno je provesti vrjednovanje poslijediplomskih studija).</p> <p>Osposobiti kadrove za trajno praćenje i vrjednovanje znanstvenog i visokoškolskog rada prema svjetskim standardima.</p> <p>Imenovan Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.</p> <p>Primjena Pravilnika o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju.</p> <p>Primjena Pravilnika o vođenju evidencija o studentima.</p> <p>Primjena Pravilnika o sadržaju studentske isprave.</p> <p>Utvrđivanje prioriteta u znanosti, usklađivanje s europskim ciljevima (FP 6 i FP7).</p> <p>Davanje prethodnog mišljenja na donošenje Pravilnik o mjerilima i kriterijima za vrjednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta i studijskih programa i Pravilnika o mjerilima i kriterijima za vrjednovanje studijskih programa i Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta.</p> <p>Donesen je Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta.</p> <p>Osnovana Agencija za znanost i visoko obrazovanje.</p>
Učenje stranih jezika u srednjim školama-stanje, planovi i unapređenja			<p>lipanj 2005.</p> <p>rujan 2005.</p> <p>lipanj i kolovoz 2005.</p> <p>lipanj-rujan 2005.</p>	<p>Priredn Hrvatski nacionalni obrazovni standard (HNOS). U školskoj godini 2005./2006. eksperimentalno uveden u 49 osnovnih škola.</p> <p>Priređeni su nastavni programi za osnovnu školu prema odrednicama HNOS-a(za 5% osnovnih škola).Recenzija u tijeku.</p> <p>Provedeno stručno usavršavanje za 1.474 učitelja/ice i 176 ravnatelja i stručnih suradnika/ice iz 49 osnovnih škola koje eksperimentalno provode HNOS u 2005./2006. školskoj godini.</p> <p>U 2005. godini opremljeno je potrebnom didaktičkom opremom svih 49 osnovnih škola koje provode HNOS.</p>

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PRP-u 2005./2007.		PRILIVACIJE (DANE)	DATE	KOMENTARI
Izmjene i dopune školskih zakona			23.6.2005. 5.7.2005. listopad 2005.	Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu (NN,76/05). Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu (NN,81/05). Zakon o udžbenicima je u proceduri prihvatanja.
Osiguranje veće stručnosti i učinkovitosti profesora stranih jezika, te sustav zapošljavanja temeljiti na napredovanju i stručnosti	Donijeti Pravilnik o napredovanju učitelja i nastavnika u osnovnom i srednjem • školstvu Donijeti Pravilnik stručnom usavršavanju učitelja i nastavnika	Da	9.2.2005. 9.2.2005. prosinac 2006.	Donesen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o načinu i uvjetima napredovanja u struci i promicanju u položajna zvanja odgojitelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima (NN 20/05). Donesen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o napredovanju učitelja i nastavnika u osnovnom i srednjem školstvu (NN 20/05). Pravilnik o stručnom usavršavanju još nije donesen.
Povećanje učenja stranih jezika kroz predmetnu nastavu (dvojezične gimnazije)	• Utvrditi Pravila o dvojezičnoj nastavi u gimnazijskim programima		prosinac 2006.	Nije došlo do realizacije jer su aktivnosti planirane do kraja 2007. godine.
Hrvatski sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na srednjoškolskoj razini	• Pedagoško-psihološko obrazovanje nastavnika podići na višu razinu		2005.	Napravljena analiza postojećeg stanja.
Nedostatak stručnih profesora	<ul style="list-style-type: none"> Izraditi novu mrežu programa sukladno potrebama tržišta rada i interesima lokalne uprave Opremiti srednje škole suvremenom opremom kako bi se učenici pripremili za tržište rada i polaganje državne mature ažurirati dobivene podatke, napraviti analizu i utvrditi potrebe za doškolavanjem nastavnika sa visokoškolskim ustanovama izraditi prijedlog za redovno školovanje nastavnika strukovno-teorijskih predmeta i praktične nastave za najkritičnija područja (strojarstvo, elektrotehnika i dr.) sa visokoškolskim ustanovama izraditi nastavni plan i program školovanja nastavnika strukovno-teorijskih predmeta i praktične nastave 		u tijeku 2005. 2005. 2005., 2006. U tijeku	Analiza postojećeg stanja. Izrada mjerila i postupaka za novu mrežu. Analiza postojećeg stanja. Izrada plana opremanja. Čekalo se zbog usklađivanja s Bolonjskom deklaracijom. Čekalo se zbog usklađivanja s Bolonjskom deklaracijom.
Zastarjelost programa				
Osuveriniti postojeće nastavne planove i programe, uskladiti ih sa potrebama tržišta rada, smanjiti nepotrebno veliki broj sadašnjih zanimanja, izraditi nastavne planove i programe za nova zanimanja prema zahtjevima tržišta rada	<ul style="list-style-type: none"> Nastaviti sa radom na osuvremenjavanju nastavnih sadržaja u postojećim nastavnim planovima i programima Nastaviti rad na analizi potrebe za pojedinim zanimanjima i utvrditi stvarnu potrebu broja zanimanja (raditi na smanjenju broja zanimanja sa 400 na 100-150 zanimanja) Izraditi novi model obrazovanja (3+2+3) za zanimanja u graditeljstvu i brodograditeljstvu Izradivati nastavne planove i programe za uvođenje novih zanimanja prema zahtjevima tržišta rada 		Osuverimenjeni programi za 30 zanimanja do 1. rujna 2005. Broj programa smanjen sa 400 na 311 do 1. rujna 2005. U tijeku, nastavlja se 2006. godine U tijeku, nastavlja se do 2007. godine	

GLAVNE MJERE PREVIDENE U PEP-u 2005-2007		PRILAVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Opremanje srednjih strukovnih škola				
Sustavno raditi na opremanju srednjih strukovnih škola sa suvremenom nastavnom opremom	<ul style="list-style-type: none"> Izrada projekta opremanja srednjih strukovnih škola sukladno projekciji mreže programa i zanimanja 			Čeka se projekcija mreže programa.
Udžbenici				
Osigurati udžbeničku i drugu literaturu za nastavne predmete koje uči manji broj učenika	<ul style="list-style-type: none"> Snimiti potrebu za udžbeničkom i drugom literaturom koja nedostaje, prije svega za one predmete koje uči manji broj učenika, pa izdavačima nisu interesantna takva izdanja 		Realizirano u prvih 7 mjeseci 2005. godine	
Pedagoški standard				
Donijeti pedagoški standard koji će poslužiti kao podloga za opremanje škola i standardizaciju opreme i udžbeničke i druge literature	<ul style="list-style-type: none"> Izrada pedagoškog standarda Osiguranje veće stručnosti učitelja za promjene u osnovnom školstvu i stručno usavršavanje učitelja stranih jezika i drugih učitelja za nastavu u osnovnoj školi na stranom jeziku Zakonsko reguliranje djelatnosti obrazovanja odraslih 		2005.	<p>Čeka se utvrđivanje izlaznih kompetencija i izrada kurikuluma.</p> <p>U 2005. godini verificiran međunarodni program osnovnoškolskog obrazovanja na engleskom jeziku u OŠ Matije Gupca u Zagrebu.</p> <p>Usvojena je Strategija obrazovanja odraslih i Akcijski plan provedbe Strategije kojim su stvoreni preduvjeti za unapređivanje sustava obrazovanja odraslih.</p>
Javna nabava				
Uskladjivanje zakonodavnog okvira s EU pravnom stečevinom	<ul style="list-style-type: none"> Izrada Zakona o javnoj nabavi 	Ne	Travanj/Prosinac 2006.	Izrada i usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 92. od 27.7.2005.). Izrada i usvajanje Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave (Narodne novine, broj 122. od 19. listopada 2005.) -ova mjera nije navedena u provedbenim mjerama PEP-a za 2005.ali se ukazala potreba za njenim provođenjem. Izrada Prijedloga novog Zakona o javnoj nabavi bi trebala biti gotova do travnja 2006.godine, a usvajanje Zakona o javnoj nabavi do kraja prosinca 2006.
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada podzakonskih akata i provedbenih propisa za nabave male vrijednosti, objava CPV i CPC normi 	Ne	Prosinac 2006.	Odgodena realizacija provedbenih mjera za 2006. zbog predviđene dinamike usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EU: dvostupanjsko usklađenje i to tijekom 2005. kroz izradu i usvajanje izmjena i dopuna Zakona o javnoj nabavi, a tijekom 2006. kroz izradu i usvajanje novog Zakona o javnoj nabavi, odnosno podzakonskih akata. Rad na CPV i CPC normama će se odvijati u razdoblju 2006-2008.
	<ul style="list-style-type: none"> Izrada provedbenih propisa za uvođenje Kvalifikacijske liste u RH 	Ne	Prosinac 2006.	Odgodena realizacija provedbenih mjera za 2006. zbog predviđene dinamike usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EU: dvostupanjsko usklađenje i to tijekom 2005. kroz izradu i usvajanje izmjena i dopuna Zakona o javnoj nabavi, a tijekom 2006. kroz izradu i usvajanje novog Zakona o javnoj nabavi, odnosno podzakonskih akata.
Jaćanje administrativne i institucionalne sposobnosti Ureda za javnu nabavu Vlade RH	<ul style="list-style-type: none"> Institucionalna promjena i unutarnja organizacija Ureda za javnu nabavu Uvođenje Internet stranice Oglasnika javne nabave svih nabavki u RH Početak twinning projekta (CARDS) Program mjesečne obuke osoblja za nabavu i nadzor Izrada publikacija i naputaka-nova provedbena mjera 	<p>Da</p> <p>Ne</p> <p>Da</p> <p>Ne</p> <p>U tijeku-nova provedbena mjera</p>	<p>kolovoz 2005.</p> <p>tijekom 2006.</p> <p>lipanj 2005.</p> <p>tijekom 2006.</p> <p>listopad 2005.</p>	<p>Objavljena Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o osnivanju Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 98. od 10.8.2005.).</p> <p>Ne postoji još zakonski okvir za uvođenje.</p> <p>Započet Twinning projekt i intenzivirane planirane aktivnosti.</p> <p>Program mjesečne obuke osoblja za nabavu i nadzor-realizacija kroz Twinning projekt. Pokazala se potreba za provođenjem ove provedbene mjere kao dijela Twinning projekta.Dio aktivnosti se već realizira kroz osmišljavanje biltena javne nabave-izlazak prvog broja se planira u listopadu 2005.</p>

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2005. 2007.		PRILJAVLJENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Uvođenje sustava elektroničke nabave u praksu	<ul style="list-style-type: none"> Prijedlog izrade i razvoja sustava elektroničke nabave i uvođenje u praksu te mogućnost centralizacije javne nabave 	Ne	prosinac 2006.	Odgodena realizacija provedbenih mjera za 2006. zbog predviđene dinamike usklađenja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom EU: dvostupanjsko usklađenje i to tijekom 2005. kroz izradu i usvajanje izmjena i dopuna Zakona o javnoj nabavi, a tijekom 2006. kroz izradu i usvajanje novog Zakona o javnoj nabavi, odnosno podzakonskih akata.
Informacijska tehnologija				
Liberalizacija telekomunikacijskog tržišta	<ul style="list-style-type: none"> Osiguranje učinkovite regulatorne kontrole; 	Da	listopad 2004.	
Razvoj informacijske i komunikacijske infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje zajedničkih kriterija i preporuka za sigurnost podataka i računalno-komunikacijske mreže; Uspostavljanje Agencije za potporu informacijskih sustava kao institucionalne infrastrukture za integraciju informacijskih sustava državne uprave i uspostavu centralnog portala informacija o radu javne uprave i javnih usluga na Internetu; Uspostavljanje tehnološke osnove za učinkovito osiguranje zaštite osobnih podataka; 	Da	ožujak 2005.	Nacionalni program informacijske sigurnosti u Republici Hrvatskoj kao i Plan provedbe Nacionalnog programa informacijske sigurnosti u Republici Hrvatskoj za 2005. godinu usvojila je Vlade Republike Hrvatske na 74. sjednici, održanoj 31. ožujka 2005.
		Da	listopad 2005.	Ugovor o osnivanju Agencije za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama – APIS IT (potpisan između Republike Hrvatske i Grada Zagreba).
		Da	rujan 2005.	Uspostavljanje Središnjeg registra zbirki osobnih podataka unutar Agencije za zaštitu osobnih podataka.
Ostvarivanje infrastrukturnih preduvjeta za dostupnost naprednih usluga informacijskog društva	<ul style="list-style-type: none"> Omogućavanje primjene infrastrukture elektroničkog potpisa posebno u području pružanja javnih usluga građanima i poduzećima; 	Da	svibanj 2005.	1. Započeta provedba programa Hitro.hr, čijom će se realizacijom omogućiti obavljanje administrativnih procedura putem interenta i korištenjem cjelokupne informacijsko-komunikacijske infrastrukture pa tako i elektroničkog potpisa. 2. Prijedlog Zakona o elektroničkom dokumentu (nalazi se na raspravi u parlamentu) stvara osnovicu šire upotrebe sustava elektroničkog poslovanja i pružanja online usluga. Ključna kategorija elektroničkog dokumenta je elektronički potpis – s njim se osigurava vjerodostojnost i pravovrijednost elektroničkog dokumenta.
Povećanje broja korisnika usluga informacijskog društva	<ul style="list-style-type: none"> Omogućavanje pristupa Internetu uz širokopojasni prijenos podataka po pristupačnim cijenama za sve; Donošenje poticajnih mjera, posebice za podzastupljene društvene grupe, (mladi i starije osobe, žene, osobe s posebnim potrebama); 	Da	siječanj 2005.	Daljnjom liberalizacijom telekomunikacijskog tržišta stvorili su se uvjeti za razvoj konkurencije čime su se smanjile cijene širokopojasnog pristupa internetu.
		Da	studenj 2004.	Izrada prijedloga mjera za uvođenje poreznih olakšica za područje informacijskog društva.
Uspostavljanje sustavnog praćenja i mjerenja rezultata implementacije provedbenih dokumenata	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljanje mehanizama za sustavno mjerenje i praćenje indikatora razvoja informacijskog društva u skladu s metodama praćenja provedbe Akcijskog plana eEurope 2005 i normama EUROSTAT-a; 	Da	siječanj 2005.	Izrađena je Studija dostupnosti javnih usluga u Republici Hrvatskoj, za čiju je pripremu korišten pokazatelj za e-državnu upravu "postotak dostupnosti online javnih usluga", u skladu s preporukama eEurope Action Plan-a.
Turizam				
Poboljšanje standarda i kvalitete smještajne ponude				
Podizanje standarda i kvalitete smještajnih objekata	<ul style="list-style-type: none"> Donošenje novog pravilnika za ostale vrste smještajnih objekata koji se kategoriziraju 	Da	19.7.2005.	
Razvoj selektivnih oblika turizma				
Razvoj turizma na cijelom hrvatskom prostoru, posebice kontinentalnom	<ul style="list-style-type: none"> Poticanje razvoja turističke ponude temeljene na tradicijskoj, kulturnoj i drugoj baštini 	Da	10.8.2004.	
Razvoj dodatne ponude sukladno zahtjevima potrošača i tendencijama na međunarodnom tržištu	<ul style="list-style-type: none"> Izrada programa poticaja razvoja seoskog turizma 	Da	01.10.2002. do 01.10.2005.	Djelomično realiziran kroz program "Poticaj za uspjeh". Izrada posebnog programa za seoski turizam planira se u 2006. sukladno proračunskoj poziciji.
Stvaranje jedinstvene/autohtone turističke ponude kroz uključivanje u turističku ponudu tradicijske, kulturne i druge baštine	<ul style="list-style-type: none"> Izrada programa potpora za ekološke programe u turizmu 	Ne		U 2005. nije bilo proračunske pozicije, te se program plnima realizirati u 2006.

GLAVNE MJERE PREVIĐENE U PEP-u 2005.-2007.		PRIHVACENO (DA/NE)	DATUM	KOMENTARI
Razvoj golf igrališta kao «nove» turističke ponude	<ul style="list-style-type: none"> • Pristupiti izradi master plana razvitka golfa u Hrvatskoj • Osnivanje trgovačkog društva «Golf projekt» s ciljem realizacije programa razvoja golf igrališta 	Ne		U tijeku je izmjena programa golfa kao elementa razvojne strategije hrvatskog turizma, koji će biti usvojen do kraja 2005.
		Ne		Ne planira se osnivanje trgovačkog društva iz razloga jer nije u skladu sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja.
Razvoj ukupne turističke ponude destinacija i poslovanja turističkih tvrtki				
Unapređivanje lokalne infrastrukture i sadržaja	• Donošenja «paketa» zakona o turističkim zajednicama	Ne		Planira se za prvi kvartal 2006.g.
Regionalni razvoj				
Ujedačavanje regionalnih razlika u razvoju	• Utvrđivanje stupnja gospodarskog razvoja između regija			<p>U okviru prijedloga Strategije za regionalni razvoj Republike Hrvatske izrađen je i novi model za izdvajanje područja s razvojnim poteškoćama koji se temelji na sustavu izdvajanja jedinica za ulazak u treću skupinu područja posebne državne skrbi i koji je usklađen sa smjernicama Europske Unije koje se odnose na ocjenjivanje i kategorizaciju teritorijalnih jedinica zemalja članica za potrebe nacionalnih politika regionalnog razvoja.</p> <p>Ministarstvo je sukladno Zakonu o područjima posebne državne skrbi i ove godine provelo postupak ocjenjivanja razvijenosti općina RH za potrebe utvrđivanja pripadnosti trećoj skupini područja posebne državne skrbi za 2005. godinu te će Vladi RH uputiti prijedlog odluke o potvrđivanju, stjecanju odnosno odbacivanju statusa pripadnosti općina trećoj skupini područja posebne državne skrbi.</p>
Jasnije definirati broj područja čiji razvoj država treba stimulirati.	• Definiranje prioritetnih regija i lokalnih jedinica s ispodprosječnim BDP-om			